

archiefdoos
FOLIO

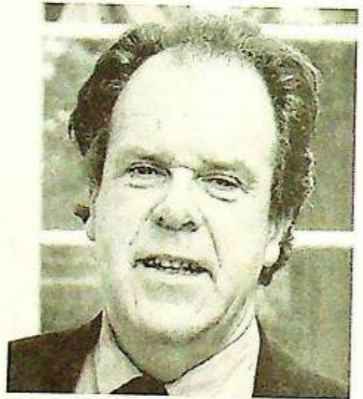
AANVULLING-
EN
BOEK
III

van _____ 19 ____

tot _____ 19 ____

'De verbeelding wordt door media geclaimd'

Vervolg van pagina 1] Door hun tegenomen macht - tv-kijken is de belangrijkste vrijetijdsbesteding geworden - construeren de media elke dag een serie *narratives* over de wereld, die de traditionele 'verhalen' vervangen: die van het gezin en de familie, tradities, de kerk, vakbonden, politieke partijen, zegt Lloyd. „Media claimen de verbeelding en hun identiteit.”

John Lloyd (Foto Hans Steketee)

Hun macht over de publieke opinie (en hun minachting voor het parlement) heeft journalisten in het Westen het gevoel gegeven dat ze de 'de ware oppositie' zijn. Ten eerste is het niet zo, omdat ze niet dezelfde verantwoordelijkheden als het parlement hebben. Bovendien oefenen ze die rol volgens hem uit door „te kwader trouw” te zijn en hun lezers en kijkers aan te moedigen in hun wantrouwen. Klagen over 'apathie onder de kiezers' is in dat licht hypocriet.

Dat moet veranderen, vindt Lloyd, maar hoe? „Wetgeving heeft geen zin. Want er zou meteen een race ontstaan om die te omzeilen en de overheid krijgt de neiging om de wet steeds verder te verscherpen. De enige manier is via de *civic society*” - burgers die zich samen verantwoordelijk voelen voor hun samenleving. „Als het doel van de journalistiek is om het openbare leven te belichten, niet

Of de Britse media daarnaar zullen handelen valt nog te bezien. „*Alastair Campbell will love this book*”, schreef Trevor Kavanagh, de chef van de politieke redactie van *The Sun* vorige week in Lloyds eigen krant, de FT. Hij verwees ermee naar de klachten van Blairs omstrede ex-mediachef dat de „wrede” Britse media alles verslaan „door een prisma van sensatie, schandaal en confrontatie”. Maar de „paranoïde” regering-Blair en zijn „leugenachtige” *spin doctors* hebben het er volgens Kavanagh zelf naar gemaakt dat ze het vertrouwen van burgers en journalisten hebben verloren.

Ook Lloyds uitgangspunt, de *af-faire-Gilligan*, krijgt volgende week nog een staart. Dan verschijnt het onderzoek door Lord Butler naar het optreden van de inlichtingendiensten in de aanloop naar 'Irak'. Butler zou wel eens kunnen concluderen dat Blair misschien niet heeft gelogen, maar doelbewust veel te vergaande interpretaties over het Iraakse gevaar heeft opengelaten. Dat maakt van Gilligan nog geen goede journalist. Maar het zou ook de politiek een lesje geven.

John Lloyd: *What the Media Are Doing to Our Politics*. Constable, London, 218 blz; £12,99

De Hoop Scheffer

Kaukasus luistert naar OVSE, maar knielt voor NAVO

28 okt 2009 Boek

De deuren van de zaal in het ministerie van Buitenlandse Zaken in Bakoe stonden nog op een kier toen Jaap de Hoop Scheffer van zijn Azerbeidzjaanse collega al een kaart van het 'bezette' Nagorno-Karabach kreeg voorgelegd, waarop nauwkeurig de raketten stonden aangegeven die vijand Armenië heeft gestationeerd. Of hij daar misschien binnenkort eens iets aan zou kunnen doen?

De Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken mocht vorige week dan als voorzitter van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) in de Kaukasus poolshoogte nemen, de drie landen die hem ontvingen (Armenië, Georgië en Azerbeidzjan) lieten zich tijdens de besprekingen vooral leiden door De Hoop Scheffers toekomstige rol als secretaris-generaal van de NAVO, het militaire bondgenootschap van Europa en Noord-Amerika.

De anekdote toont niet alleen aan hoezeer de status van De Hoop Scheffer is gestegen, maar bovenal dat de door de Europese Unie en de Verenigde Staten zo dringend gewenste democratische hervormingen in de Kaukasus niet zozeer door de OVSE, als wel door de NAVO kunnen worden afgedwongen. Illustratief was ook het radeloze geluid dat lokale vertegenwoordigers van de OVSE en woordvoerders van niet-gouvernementele organisaties (ngo's) in Armenië, Georgië en Azerbeidzjan lieten horen.

De OVSE, samengesteld uit 55 lidstaten waaronder de VS en Rusland, is een facilitaire organisatie die niet dirigeert bij het zoeken naar oplossingen, laat staan dat zij druk uitoefent op rivaliserende partijen. Vrij

vertaald: als een land zich niet enigszins coöperatief opstelt, verandert de OVSE al snel in een tandeloze tijger. Exemplarisch is de wijze waarop de president van Oezbekistan, Karimov, afgelopen zomer een OVSE-delegatie onder leiding van De Hoop Scheffer met minachting bejegende.

Karimovs houding - in het verleden vaker vertoond door totalitaire staatshoofden - wordt vermoedelijk ook ingegeven door de spagaat waarin het Westen na 11 september 2001 is beland. Zo wordt bij herhaling geroepen dat landen als Oezbekistan, Georgië en Azerbeidzjan moeten democratiseren, maar op het zelfde moment beseffen de VS en de NAVO-partners dat die landen door hun olievoorraden en/of strategische ligging van economisch en militair belang zijn. In dat spanningsveld verwordt de OVSE makkelijk tot een speelbal.

Ontluisterend was de boodschap die De Hoop Scheffer kreeg van Leila Yunus, directeur van het Instituut voor Vrede en Democratie in Azerbeidzjan. Van de zeshonderd OVSE-waarnemers hadden er volgens haar slechts 188 de met intimidaties en geweld omgeven parlementsverkiezingen durven kritiseren; de overige waarnemers zouden zich met het oog op de oliebelangen van hun eigen land mild hebben opgesteld. De politieke leiders in de Kaukasus zullen pas luisteren als een dreigender toon wordt aangeslagen, bezwoer Yunus.

Met de NAVO valt beduidend minder te spotten, weten de staatshoofden in Centraal Azië en de Kaukasus. Veelzeggend is dat zowel Armenië als Azerbeidzjan de toekomstige secretaris-generaal dringend verzocht de kwestie Nagorno-Karabach op te

lossen, terwijl de OVSE en de speciaal daartoe opgerichte Minsk-groep al bijna een decennium vruchteloze pogingen ondernemen vrede te brengen in de oorlog rond deze deelrepubliek. Ten overvloede wees de Azerbeidzjaanse president Alijev op De Hoop Scheffers 'powerful position'.

De weerzin tegen morele waakhonden als de OVSE ten spijt raken ook de landen in de Kaukasus er steeds meer van doordrongen dat hun geluk uiteindelijk in het westen ligt. Nauwere banden met de EU zijn gewenst om de eigen economie te prikkelen, die als gevolg van het wegvallen van de sovjet-coöperaties is ingezakt. Bovenal is het echter de toenemende assertiviteit van Moskou op het internationale politieke podium die de Kaukasische landen motiveert aansluiting te zoeken bij Europa's transatlantische connectie.

De flirt met EU en NAVO kon ook De Hoop Scheffer niet ontgaan. Zo ongeïnteresseerd en hautain als Karimov hem in de zomer had ontvangen, zo gretig en bereidwillig rolden Armenië, Georgië en Azerbeidzjan vorig week de rode loper voor hem uit. Alsof ze beseffen dat wie zaken wil doen in de politieke arena, de belangrijkste militaire alliantie niet tegen zich in het harnas kan jagen.

Op 1 januari neemt Jaap de Hoop Scheffer als secretaris-generaal zijn intrek in het NAVO-hoofdkwartier in Brussel. Armenië, Georgië en Azerbeidzjan lieten blijken dat ze reikhalzend naar dat moment uitzien. Het is alleen de vraag hoe hoog De Hoop Scheffer tegen die tijd de Kaukasus op zijn agenda heeft staan.

Wybren de Boer

Вокни II

gelegenheden van het land. De verkiezingen worden uitgesteld. Er komt een compromis over de samenstelling van het Hooggerechtshof. De 'verkiezingswetten' worden opgeschort. In plaats daarvan komt er een media *monitoring* commissie waarin alle partijen vertegenwoordigd zullen zijn. Het parlement benoemt een nieuwe hoofdredacteur bij de staatsmedia. De wetsvoorstellen van de regering worden aangenomen, maar treden pas in werking na de verkiezingen. Hoe die verkiezingen aflopen is nog de vraag. Maar hopelijk heeft Montenegro dan wel de meest liberale mediawetten van de Balkan.

Press Now steunt UNEM – de Unie van Onafhankelijke Elektronische Media. De wetsvoorstellen van UNEM vormden de basis voor de voorstellen die later door de regering werden overgenomen.

Initiatieven donateurs

De Stichting smallChange ondersteunt microprojecten op het gebied van mens en milieu. De stichting besloot in april van dit jaar een bedrag van € 1.510,- aan Press Now te geven voor een project in Kosovo. Met het geld werden computers aangeschaft voor de bibliotheek in het Cultureel Centrum van het 70.000 inwoners tellende stadje Skenderaj, waarvan veel inwoners in 1999 werden vermoord door Servische milities. Skenderaj ligt in één van de armste en meest verwaarloosde stedelijke gebieden van Kosovo. Press Now tracht met dit project bij te dragen aan de ontplooiing op korte termijn van educatieve en recreatieve activiteiten, met name gericht op de jeugd.

Press Now stelt dergelijke initiatieven enorm op prijs. Ze maken het voor ons onder andere mogelijk om extra projecten te bekostigen en aandacht te besteden aan voorlichting over de noodzaak van onafhankelijke en vrije media in de Balkan en Oost-Europa.

PRESS NOW
Wibautstraat 3, 1091 GH Amsterdam
Gironummer 7676

NIEUWSBRIEF

Nummer 6, september 2002

Press Now in Oekraïne

De media in Oekraïne moeten opereren in extreem moeilijke omstandigheden. Kritische journalisten worden monddood gemaakt of zelfs letterlijk omgebracht. Het afschuwelijke relaas van Georgi Gongadze is hier een voorbeeld van. Gongadze, de oprichter en hoofdredacteur van de onafhankelijke on-line krant www.pravda.com.ua, werd in het najaar van 2000 vermoord nadat hij kritisch bericht had over de Oekraïense regering en president Leonid Kuchma. Tot nu toe is er nog niemand voor dit misdrijf veroordeeld. Het geval van Gongadze staat niet op zichzelf. Sinds 1998 zijn er volgens onafhankelijke bronnen meer dan 10 journalisten op duistere wijze verdwenen. Redacteuren van kritische radio en tv-stations, kranten en tijdschriften worden regelmatig lastig gevallen.

Op 15 juli reisden twee projectcoördinatoren van Press Now naar Oekraïne voor een identificatiemissie. Ze bezochten de redacties van kranten, TV- en radiostations in verschillende grote steden, waaronder Kiev, Lvov, Odessa, Kharkov, en Dnepropetrovsk maar ook kleinere steden op het platteland en praatten met vele journalistieke instanties en donateurs. Naast de problemen met censuur waarmee journalisten op grote schaal te maken hebben, hoorden zij ook van andere moeilijkheden. Zo staat de reclamemarkt in Oekraïne, met name als het gaat om de geschreven pers, nog in de kinderschoenen. De mediakanalen zijn bijna geheel in handen van particulieren of groeperingen met politieke of economische belangen, die geen baat hebben bij een onafhankelijke pers. Van een mogelijkheid tot verzelfstandiging is dan ook nauwelijks sprake.

Op basis van hun bevindingen dienden zij een projectvoorstel in bij MATRA, het programma Maatschappelijke Transformatie van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Dit programma verleent subsidies voor projecten in Midden- en Oost-Europa die gericht zijn op ondersteuning van het proces van maatschappelijke transformatie.

Dit project heeft tot doel de mediawetgeving in Oekraïne en de kennis en uitvoering hiervan bij zowel journalisten als juristen te verbeteren. Mediawetten in Oekraïne zijn in theorie redelijk goed ontwikkeld. Volgens onafhankelijke experts behoorden zij tot de beste in de republieken van de voormalige Sovjet Unie. Het probleem is dat het zichtbaar schort aan de uitvoering van die wetten in de praktijk. Press Now wil helpen via een lokale partnerorganisatie. Door rechtsbijstand aan journalisten te verlenen, door seminars voor regionale journalisten en juristen te organiseren en door schendingen van rechten van journalisten alsook het werk van rechterlijke en wetgevende organisaties te monitoren.

Nieuwe stafmedewerkers

De laatste maanden heeft Press Now er een aantal nieuwe (staf)medewerkers bij gekregen. In het hoofdkantoor te Amsterdam is in juli Olga Bondar aan het werk gegaan. Olga is samen met Dessi Damianova verantwoordelijk voor projecten van Press Now in Oekraïne, Wit-Rusland en Moldavië. Olga is van origine Russisch. Ze hield zich tot voor kort bezig met de optimalisering van bedrijfsprocessen bij een adviesbureau op managementgebied.

Eind augustus is Hellen Kooijman in Amsterdam aan de slag gegaan als medewerker communicatie en beleid. Hellen is afgestudeerd in Oosteuropese studies en spreekt Russisch en Bulgaars. Ze was werkzaam als freelance journaliste voor onder meer de Humanistische Omroep. In het bureau van Press Now in Belgrado zijn twee nieuwe mensen aangesteld. Jochem Beunderman vervangt de Noorse Karoline Mirkovic als hoofd van de vijfkoppige staf. Jochem studeerde internationale betrekkingen en werkte bij de OVSE, Amnesty International en op de Nederlandse ambassade in Bosnië. Jochem spreekt Servisch.

Ronald Visser volgt de eveneens Noorse media-officer Maria Hagen op. Ronald is historicus, deed onderzoek in Praag en werkte in Macedonië.

Mediastrijd in Montenegro

Met verkiezingen in zicht is in Montenegro de strijd om de media in volle hevigheid losgebarsten. De verkiezingen, oorspronkelijk gepland voor 6 oktober, moesten er zelfs om worden uitgesteld tot 20 oktober.

Verkiezingen werden noodzakelijk nadat de Liberale Alliantie uit de regeringscoalitie stapte, woedend als ze was over de deal die president Djukanovic eerder sloot met Servië over het instellen van een Servisch-Montenegrijnse Federatie. De kwestie of Montenegro alleen verder moet, of in een federatie met Servië houdt het land al jaren verdeeld. De

Europese Unie oefent sterke druk uit op Montenegro om binnen de Federatie te blijven. Want als Montenegro onafhankelijk wordt, waarom dan niet Kosovo en Republika Srpska in Bosnië?

De oppositie, die dankzij de steun van de liberalen opeens over een meerderheid in het parlement beschikte, begreep dat zij de verkiezingen niet konden winnen zolang Djukanovic zijn greep op de media zou behouden. Dus paste ze de Wet op Publieke Informatie aan waardoor het Parlement makkelijker hoofdredacteurs van staatsradio en televisie kan vervangen. Een eenvoudige meerderheid in het Parlement volstaat. Bovendien nam de oppositie een wet aan waarin de media – zowel de staats- als de private media – gedetailleerd wordt voorgeschreven hoe zij over de verkiezingen moet berichten. Persberichten van politieke partijen moeten integraal worden overgenomen. Ook is het de media verboden nog langer beelden te vertonen van een lintjes knippende, ziekenhuizen openende president.

Intussen werd de behandeling van de regeringsvoorstellen voor aanpassing van de mediawetgeving op de lange baan geschoven. De regeringsvoorstellen, waaraan een jaar was gewerkt door een commissie waarin ook de media waren vertegenwoordigd, waren juist bedoeld om de verouderde Wet op Publieke Informatie aan te passen aan de Europese standaard. Ook voorzagen de voorstellen in de omvorming van de staatstelevisie in een publiek bestel. De voorstellen werden geprezen door de Raad van Europa.

De media in Montenegro reageerden furieus op het ingrijpen van de oppositie. Vooral de Wet op Presentatie van Politieke Partijen zagen zij als inmenging in hun redactiebeleid. Televisiestations in het hele land gingen uit protest voor een half uur 'op zwart'. President Djukanovic weigerde de wetsvoorstellen van de oppositie te bekrachtigen met als argument dat ze waren aangenomen tijdens de verkiezingscampagne en niet met terugwerkende kracht ingevoerd konden worden. Omdat ook het hooggerechtshof niet functioneert – regering en parlement kunnen het maar niet eens worden over de benoeming van nieuwe rechters – dreigde een patstelling. Zelfs de verkiezingen kwamen in het gedrang.

Internationale bemiddelaars vlogen af en aan. De OVSE stuurde diverse missies. De Raad van Europa kwam in het geweer. De VS stuurde ambassadeur Montgomery en EU-buitenland coördinator Solana stuurde een afgezant. Uitstoting uit 'Europa' dreigde. Uiteindelijk bleken de partijen tegen die druk niet bestand. Naar het er nu naar uitziet zal het parlement binnenkort met een compromis akkoord gaan, maar wel onder hevige protest tegen de inmenging door het buitenland in de interne aan-

van holst en steijnen

From: Vladimir Krsljanin <vlada@sps.org.yu>
To: <Undisclosed-Recipient:@smtp.sps.org.yu;>
Sent: woensdag 5 juni 2002 17:58
Subject: Freedom and Human Rights: Reminder on Who is Who

"THE HUMAN RIGHTS WATCH" PRODUCED VOLUMES OF CRAP, WHILE THEY WERE SERVING IMPERIAL AGGRESSIVE AND DESTRUCTIVE PURPOSES IN YUGOSLAVIA. THEY CONTINUE THE SAME KIND OF WORK IN TIBET, CENTRAL ASIA, KASHMER, MIDDLE EAST...AND ALL OVER THE TARGETED WORLD. THE OTHER DAY PRESIDENT MILOSEVIC FULLY EXPOSED THEIR LETHAL ROLE, WHEN CERTAIN FRED ABRAHAMS, A SOROS PUPIL AND HAGUE "INVESTIGATOR" APPEARED AT THE HAGUE AS "WITNESS". THE LESSON IS - NEVER TRUST THE EMPIRE IN AGONY, THEY NEVER HAVE GOOD INTENTIONS. SO, LET US RECALL WHO IS WHO:

Human Rights Record of the United States in 2001

By Information Office of the State Council of the People's Republic of China

On March 4, 2002, the US State Department published "Country Reports on Human Rights Practices -- 2001." Once again the United States, assuming the role of "world judge of human rights," has distorted human rights conditions in many countries and regions in the world, including China, and accused them of human rights violations, all the while turning a blind eye to its own human rights-related problems. In fact, it is right in the United States where serious human rights violations exist.

I. Lack of Safeguard for Life, Freedom and Personal Safety

Violence and crimes are a daily occurrence in the US society, where people's life, freedom and personal safety are under serious threat. According to the 2001 fourth issue of Dialogue published by the US Embassy in China, in 1998, the number of criminal cases in the United States reached 12.476 million, including 1.531 million violent crime cases and 17,000 murder cases; and for every 100,000 people, there were 4,616 criminal cases, including 566 involving violent crimes. From 1977 to 1996, more than 400,000 Americans were murdered, almost seven times the number of Americans killed in the Vietnam War. During the years since 1997, another 480,000 people have been murdered in the country. According to a report carried by the Christian Science Monitor in its January 22, 2002 issue, the murder rate in the United States at present stands at 5.5 persons per 100,000 people. According to data provided by police stations in 18 major US cities, the number of murder cases in many big cities in 2001 increased drastically, with those in Boston and Phoenix City increasing the fastest. In the year to December 18, 2001, the number of murder cases in the two cities increased by more than 60 percent over the same period of the previous year. The number of murder cases increased by 22 percent in St. Louis, 17.5 percent in Houston, 15 percent in St. Antonio, 11.6 percent in Atlanta, 9.2 percent in Los Angeles and 5.2 percent in Chicago. According to the same report of the Christian Science Monitor, on campuses of colleges and universities in the United States in 2001, the number of murder cases increased by almost 100 percent over 2000, that of arson cases by about 9 percent, that of break-ins by 3 percent.

The United States is the country with the biggest number of private guns. On the one hand, worries about the threat of violence have led to rush buying of guns for self-protection; on the other hand, the flooding of guns is an important factor contributing to high violence and crime rates. Statistics of the FBI show that sales of weapons and ammunition in the United States in the three months of September through November of 2001 grew anywhere from 9 percent to 22 percent. October witnessed a record 1,029,691 guns registered. Statistics also show that shooting is the second major cause of non-normal deaths after traffic accidents in the United States, averaging 15,000 deaths annually. Over the history of more than 200 years, three US presidents were shot, with two dead and one wounded seriously. There is much less personal safety for common people in the United States. Since 1972, more than 80 people have been shot dead every day on average in the United States, including about 12 children.

On March 5, 2001, a 15-year-old student killed two and wounded 13 fellow students at Santana High School in California. This is the deadliest school

shooting following one in a high school in the state of Colorado in April 1999, in which 13 were killed. Two days later, that is, on March 7, a 14-year-old girl student shot dead a schoolmate of hers in the cafeteria of a Roman Catholic school in Pennsylvania. On the same day, police overpowered a gunman who was about to shoot on the campus of the University of Albertus. On April 14, a 43-year-old man with two rifles and two short guns fired madly at a bar and its car park, killing two and wounding 20. On September 7, a gunman burst into a family on the outskirts of Simi Valley of Los Angeles and shot three people dead and wounded two. Earlier on August 31, a demobilized policeman shot dead another and set fire on himself. FBI called Los Angeles "the freest city for crimes." On December 7, a worker at a woodworking factory shot one fellow worker dead and wounded six others in Indiana.

On January 15, 2002, a teenage student fired at fellow students at Martin Luther King High School, seriously wounding two. This coincided with the 73rd anniversary of Martin Luther King, leader of the human rights movement in the United States and an advocate of non-violence. More ironically, on March 4, 2002, the very day when the US State Department published its annual report, accusing other countries of "human rights violations," another shooting took place: in New Mexico, a four-year-old boy, while watching TV in his bedroom, shot dead an 18-month-old baby girl with his father's gun.

The US media are inundated with violent contents, contributing to a high crime rate in the United States, especially among young people. Young people in the country get used to violence and crimes from an early age. With the extensive use of cable TV, video tapes and computers, children have more opportunities to see bloody violent scenes. A culture beautifying violence has made young people believe that the gun can "solve" all problems. An investigative report issued on August 1, 2001 by a US non-governmental watchdog group – Parents Television Council (PTC) – says that violence in television programs from 8 to 9 p.m. in the recent one-year period was up by 78 percent and abusive language up by 71 percent. Even CBS, regarded as the "cleanest" TV network, had 3.2 scenes of violence and abusive language per hour. After the September 11 terrorist attacks, TV stations and movie houses in the United States exercised some restraint on the broadcasting and screening of programs and films of violence. But it was hardly two months before violence films, which have top box-office value, staged a comeback. International Herald Tribune reported that one American youth could see 40,000 murder cases and 200,000 other violent acts from the media before the age of 18. A survey by California-based Ethical Code Institute shows that over the past year, most American youth had the experience of using violence, including 21 percent of the boys in high schools and 15 percent of the boys in junior middle schools who had the experience of taking arms to school for at least once. The US National Association of Education estimates that about 100,000 students in the United States take arms to school every day.

In recent years, voices for controlling guns and eliminating the culture of violence have been running high. On Mother's Day on May 14, 2000, women from nearly 70 cities in the United States staged a "Million Moms Mother's Day March," demanding that the US Congress enact a strict gun control law. However, voices of the common people can hardly produce any results.

II. Serious Rights Violations by Law Enforcement Departments

Police brutality and unfair adjudication are intrinsic stubborn diseases of the United States. In March 2001, the family of a French victim brought a lawsuit against the police and prison guards of the state of Nevada. Nine prison guards were accused of beating the victim, Phillippe Leman, to death. Forensic examinations identified the cause of death as suffocation due to fracture of the throat bone. Yet, a local court pardoned the nine prison guards and acquitted them of responsibilities for the death of the French man.

Torture and forced confession are common in the United States, with the number of convicts on the death row that are misjudged or wronged remaining high. In December 2001, a man on the death row, Alon Patterson, claimed that his confession was forced due to torture by Chicago police, who used a plastic typewriter cover to suffocate him. The case aroused extensive attention. As Chicago is under the jurisdiction of Cook County, Chicago Herald Tribune sent reporters to investigate the archives of several thousand murder cases in Cook since 1991. They found that verdicts were determined in at least 247 cases without witness or evidence and that judgment was based on confessions of the accused only. The credibility of

Such "confessions" is subject to doubt. US federal laws and 38 states allow the death penalty. Since the 1990s, crimes punishable by death and the annual number of executions in the United States have been on the increase. Annual executions increased from 23 in 1990 to 98 in 1999. In the last 20 years, the United States has extended the death penalty to more than 60 crimes and speeded up executions by restricting the right of the convicted to appeal. Since 1976 when the US Supreme Court restored the death penalty, about 600 persons have been executed in the United States. According to a February 11, 2002 Reuters report, from 1973 to 1995, the verdicts of 68 percent of convicts on the death row were overturned owing to misjudgment by the court. In the cases with overturned verdicts, 82 percent of the convicts were sentenced to lesser penalties and 9 percent were set free. Since 1973, a total of 99 convicts on the death row have been proven innocent. These people spent an average of eight years of terror in death confines, sustaining tremendous mental trauma. According to an analysis, main reasons for misjudgment were failure to get legal counsel on the part of the accused, confession forcing by the police and prosecutors, and misdirection of the jury by judges. The United States has the biggest prison population in the world. Prisons there are overcrowded, and inmates ill-treated. A study by the Judicial Policy Institute under the Juvenile and Criminal Hearing Center shows that during the 1992-2000 period, 673,000 people were sent to state or federal prisons and detention centers, and 476 out of every 100,000 people were detained. With prisons burdened with too many inmates, violent conflicts keep occurring. In December 2001, about 300 inmates in a California prison staged a riot, which was put down by prison guards, using tear gas and wooden bullets. Seven prisoners were seriously wounded. The prison in question incarcerated more than 4,000 inmates though it was designed to keep no more than 2,200. Overcrowding often leads to violent clashes among prisoners. In 2000 alone, more than 120 prisoners staged riots, in which ten people were wounded. Drug taking is prevalent in US prisons. In the last ten years, at least 188 inmates died of drug abuse.

Punishment for sex offenders in the United States has become more and more severe. Many phased-out cruel punishments have been reinstated. Some criminals would select the extreme penalty of castration in exchange for a penalty reduction. Castration had been removed as a penalty scores of years before. According to the Los Angeles Times, in California in the last three years, two sex offenders received castration in return for release.

In February 2002, the world was shocked to learn of a scandal involving a crematorium in the United States. Tri-State Crematory in the state of Georgia, instead of cremating human bodies after receiving money for the service, threw the corpses in the woods or stacked them in wooden sheds like cordwood, leaving them to rot there. The shocking practice is said to have lasted 15 years. More than 300 bodies have been found on the grounds of the crematorium so far. The crime is shocking enough, but the state of Georgia does not have a law that is applicable for the crime. What verdict to pass on the suspect remains a legal difficulty.

III. Plight of the Poor, Hungry and Homeless

While the best-developed country in the world, the United States confronts a serious problem of polarization between the rich and the poor. Never has a fundamental change been possible in conditions of the poor, who constitute the forgotten "third world" within this superpower.

The gap between high-income and low-income families in terms of the wealth owned by either group has further widened over the past two decades. In 1979, the average income of the families with the highest incomes, who account for 5 percent of the total in the United States, was about ten times as great as that of the families with the lowest incomes, who account for 20 percent of the total. By 1999, the figure had grown to 19 times. According to a New York Times analysis of a US Census Bureau survey in August 2001, the economic boom the United States experienced in the 1990s failed to make the American middle class richer than in the previous decade. The true fact is that the poor became even poorer and the rich, even wealthier. For most of those in between the two opposite groups, life was worse at the end of the 1990s than at the beginning of the decade. Right now, the richest 1 percent of the Americans own 40 percent of the national wealth. In contrast, the share is a mere 16 percent for 80 percent of the American population. The richest 20 percent of the families in Washington D. C. are 24 times as rich as the poorest 20 percent, up from 18 times a decade ago.

Problems facing the poor, hungry and homeless have become increasingly conspicuous. According to a 2002 report of the American Food Research and

action Center on its website, 10 percent of the American families, in other words 19 million adults and 12 million children, suffered from food insecurity in 1999. In a national survey of emergency feeding program (Hunger in America 2001), America's Second Harvest emergency food providers served 23 million people in the year, 9 percent more than in 1997. The figure included nine million children. Nearly two-thirds of the adult emergency food recipients were women, and more than one in five were elderly.

In its annual report published in December 2001, the United States Conference of Mayors reported a sharp increase in the number of the hungry and homeless in major cities. In the 27 cities covered by a USCM survey, the number of people asking for emergency food increased by an average of 23 percent, and the increase averaged 13 percent for those asking for emergency housing relief. Demand for emergency food supplies grew in 93 percent of the cities covered by the survey. Of those who asked for emergency food, many – 19 percent more than in the previous year – had children to support. Of the adults who asked for emergency relief, 37 percent were employed. Hunger in these cities was attributed to low incomes, unemployment, high housing rent, economic recession, welfare reforms, high medical bills and mental disorders. According to a report issued by the US Department of Labor on November 29, 2001, 4.02 million Americans – the highest number in 19 years – were living on relief. The National Alliance to End Homelessness has reported that 750,000 Americans are in a permanent state of homelessness, and that up to two million have had experiences of having no shelter for themselves. People without a roof over themselves have to spend the night in places like street corners, abandoned cars, refuges and parks, where their personal safety cannot be guaranteed.

Lives of the rich seem more valued than lives of the poor. According to la Liberation on January 9, 2002, the federal fund set up by the American government would compensate victims of the September 11, 2001 attacks according to their ages, salaries and the number of people in their families, plus a sum in compensation for the mental trauma the family members suffered. This way of fixing the compensations produced shocking results. If a housewife was killed, her husband and two children would be entitled to 500,000 US dollars in compensation from the fund. If the victim happened to be a Wall Street broker, the compensation would be as much as 4.3 million US dollars for his widow and two children. Families of many victims protested against this inequality, compelling the American government to commit itself to revising the method.

IV. Worrying Conditions for Women and Children

Gender discrimination is an important aspect of social inequality in the United States. Until this day, there has been no constitutional provision on equality between men and women. On September 18, 2000, with support of some NGOs, a dozen surviving "comfort women" brought a class action with a federal court in Washington D.C., demanding public apology and compensation from the Japanese government. The US government, however, issued a statement of interest in July 2001, calling for dismissal of the lawsuit on the ground that recruiting of "comfort women" by the Japanese army during the Second World War was a "sovereign act." The statement aroused protests from the US National Organization for Women, the Truth Council for World War II in Asia and other NGOs. This incident, in its own way, reflects current conditions in protection of women's human rights in the United States and America's official attitude towards women's rights demand.

Violence against women is a serious social problem in the United States. According to US official statistics, one American woman is beaten in every 15 seconds on average and some 700,000 cases of rape occur every year. According to the 121st edition of the American Census published on January 24, 2002, in 1998 about one million people were suspected of involvement in violence between spouses and between men and women as friends. In March 2001, Amnesty International USA issued a report after two years' investigation, saying that the human rights of female prison inmates in the United States are often fringed upon and that they often fall victim to sexual harassment or rape by prison guards. Seven states even do not have laws or legal provisions banning sexual relations between prison officials and female inmates.

Protection of American children's rights is far from being adequate. The United States is one of the only two countries that have not acceded to Convention on the Rights of the Child. It is one of the only five countries that execute juvenile offenders in violation of relevant international conventions. More juvenile offenders are executed in the United States than

in any of the other four. In 25 states, the youngest age eligible for death sentence is set at 17; and 21 states set that age at 16 or do not impose an age limit at all. Besides, the United States is among the few countries where psychiatric and mentally retarded offenders could be executed. According to the Human Rights Watch, in the 1990s, nine juveniles were sentenced to death in the United States, and the number was greater than that reported by any of the other countries.

American children are susceptible to violence and poverty. According to a report published on November 28, 2001 by the US Violent Policy Center, analysis of the murder data released by FBI shows that from 1995 to 1999, 3,971 infants and juveniles aged one to 17 years were murdered in handgun homicides. The firearm homicide rate for American children was 16 times the figure for children in 25 other industrialized countries. Black children have the highest rate of handgun homicide victimization, seven times higher than that for white children. In April 2000, the US Fund for the Protection of the Child published a green paper on conditions of American children. It quotes the poverty statistics of the American government for 1999 as saying that more than 12 million children were living below the poverty line set by the federal government, accounting for one-sixth of the total number of children in the country. A report by the US Health and Public Service Department released at the beginning of 2001 says that 10 percent of the American children have mental health problems and that one out of every ten children and children in adolescence suffered from mental illnesses that are serious enough to hurt. Nevertheless, those able to receive treatment could not exceed one-fifth.

The problem of missing children is serious. Figures published by FBI in 2001 showed that in 1999, 750,000 children went missing, accounting for 90 percent of the total number of people who went missing in the year. To put it another way, an average of 2,100 children at 17 or younger went missing every day. Since the Missing Children Act was enacted in 1982, the number of children registered by police as missing has increased by 468 percent.

American children often fall prey to sexual abuse. According to a report published in September 2001 by a group of researchers at the University of Pennsylvania after three years' investigation, about 400,000 American children are streetwalkers or engage in various obscene activities for money near their schools. Children who have fled their homes or are homeless suffer most severely from sexual abuse. Sexual harassment against children by clergymen in the United States is serious. According to Newsweek published on February 26, 2002, the Boston archdiocese of the US Roman Catholic Church has over the past decade paid 1 billion US dollars in compensation in lawsuits of sexual harassment by its clergymen against children. About 80 Boston clergymen are suspected of having molested children sexually. One has been accused of sexually molested more than 100 children. This, the greatest scandal in the United States following the Enron case, has aroused nationwide attention to the problem that is also common among clergymen elsewhere and, as a result, a string of similar cases have been brought to light.

V. Deep-Rooted Racial Discrimination

Racial discrimination is the most serious human rights problem in the United States, a problem that the United States has never resolved since its founding. The United States, as a matter of fact, was notorious for genocide against aboriginal Indians, trade of African blacks and black slavery. In recent years, scandals of racial discrimination have occurred, one after another.

On April 7, 2001, a white police officer shot to death an unarmed black youth in Cincinnati, Ohio, as he was trying to run away after breaking traffic rules. Black people in the city staged mass protests following the death of Timothy Thomas, which culminated in a racial conflict. The incident once again aroused worldwide attention to the problem of racial discrimination in the United States. According to the Observer of Britain published on April 15, 2001, Cincinnati is one of the eight large cities in the United States where the problem of racial discrimination is most serious. Even though the world is already in the 21st century, racial segregation is still practiced by virtually all schools in the city. Timothy Thomas was the fourth black person killed by white police in succession from November 2000 to April 2001, and the 15th black suspect killed by white police in the same city since 1995. It is beyond people's comprehension that during the same period, killing of white suspects by the police never occurred. According to the Associated Press, the mass protests in Cincinnati matched those that broke out after the killing of Martin Luther King.

Racial discrimination is discernible everywhere in the United States. The proportion of federal government posts taken by ethnic minority Americans is much smaller than the proportion of their population in the national total. According to an article in the July-August issue of the bimonthly World Economic Review, of the 535 senators and Congress men and women, those of Latin-American origin with voting rights number only 19, or 3.5 percent of the total, even though ethnic Latin-Americans account for 12.5 percent of the country's total population. Blacks account for 13 percent of the American population, but are able to win only 5 percent of the public posts through election. There are legal provisions to the effect that colored people must account for a certain percentage in the police force. The true fact, however, is that few black people are able to join the police force and even fewer serve as senior police officers. Take for example Cincinnati. Black people account for 43 percent of the local population but, of the 1,000 members of the local police force, only 250 are blacks. None of the CEOs and presidents of the top 500 companies in the United States are blacks. Blacks holding senior posts at Wall Street investment companies are rare, if any.

Social conditions are bad for ethnic minority Americans. According to the 2000 population census, blacks unable to enjoy medical insurance are twice as many as whites. Only 17 percent of the black population are able to finish higher education, in contrast to 28 percent for whites. The unemployment rate was twice as high for blacks as for whites. Meanwhile, blacks employed for menial service jobs are more than twice as many. Incomes for the average white family averaged 44,366 US dollars in 1999. For an average black family, however, the figure was 25,000 US dollars. According to statistics provided by the US Equal Employment Opportunity Committee, the number of employed ethnic minority Americans has increased by 36 percent since 1990, but the number of charges against racial or ethnical harassment at work-sites has doubled, averaging 9,000 a year. Of the five largest dumps of harmful wastes, three are in residential areas inhabited mainly by blacks and other ethnic minority Americans. Up to 60 percent of the blacks and ethnic Latin-Americans are living in places where harmful wastes are dumped. Racial discrimination is frequently seen in America's judicature. Half of the 2 million prison inmates are blacks, and ethnic Latin-Americans account for 16 percent of the total. According to an investigative report published by the United Nations, for the same crime the penalty meted out against the colored can be twice or even thrice as severe as against the white. Blacks sentenced to death for killing whites are four times as many as whites given death penalty for killing blacks. The US Department of Justice reported on March 12, 2001 that threats by the police with force against blacks and ethnic Latin-Americans are twice as possible as against whites.

VI. Wantonly Infringing upon Human Rights of Other Countries

The United States ranks first in the world in terms of military spending and arms export. Its military expenditure accounts for nearly 40 percent of the world total, more than the combined military expenditure of the nine countries ranking next to it. Its arms exports account for 36 percent of the world total. US defense budget for the 2003 fiscal year announced by the US Defense Department on February 4, 2002 totaled 379 billion US dollars, up 48 billion US dollars, or 15 percent, over the previous year and representing the highest growth rate in the past two decades.

The United States ranks first in the world in wantonly infringing upon the sovereignty of, and human rights in, other countries. Since the 1990s, the United States has used force overseas on more than 40 occasions. On April 1, 2001, a US military reconnaissance plane flew above waters off China's coast in violation of flight rules, causing the crash of a Chinese aircraft and the death of its pilot. It presumptuously entered China's territorial airspace without permission from the Chinese side and landed on a Chinese military airfield, seriously encroaching upon China's sovereignty and human rights. After the incident, the United States made all sorts of excuses to defend itself, refusing to make a public apology for the serious consequences of its intruding aircraft and trying to shirk its responsibilities. This aroused great indignation and strong protests from the Chinese people.

The United States has built many military bases all over the world, where it has stationed hundreds of thousands of troops, violating human rights everywhere in the world. Before the September 11 incident, the United States had stationed its troops in more than 140 countries. Today, the United States has expanded its so-called security interests to almost every corner of the world. In recent years, US troops stationed in Japan have frequently

committed crimes. In 1995, three American soldiers raped a Japanese schoolgirl in Okinawa, sparking massive protests by the Japanese people and arousing the alert of world public opinion. In fact, scandals like this happen almost every year. On January 11, 2001, an American soldier was arrested for molesting a local schoolgirl in Okinawa. On January 19, the Okinawa parliament adopted a resolution of protest against frequent criminal activities by American soldiers, calling for reduction of US troops in Japan. However, in an e-mail message to his subordinates, the US commander in Okinawa insulted the Okinawa magistrate and parliament. On June 29, another soldier of the US air force sexually assaulted a Japanese girl in Kyatan of Okinawa.

The NATO headed by the United States dropped a large number of depleted uranium bombs during the Kosovo war, subjecting peace-keeping soldiers as well as the local people to serious danger. The US side claimed that one of the reasons for the withdrawal of US troops from Kosovo is that "it would not let radiation hurt our boys." Latest reports say that the United States knew the dangers of depleted uranium bombs and where they were dropped, and that, when dividing up peacekeeping zones, it allocated the most seriously contaminated areas to allied forces. After the US army entered Bosnia-Herzegovina and Kosovo, it gave a boost to the sex industry in the two places. Over the past year, Bosnia-Herzegovina uncovered dozens of women trafficking cases, many of which were associated with the US army. Most of the US soldiers were involved in prostitution and some of them were even involved in selling women. In September 2000, the US Army published a report of more than 600 pages, detailing all kinds of bad behaviors committed by the No.82 air-borne division of its First Army during their peace-keeping mission in Kosovo, admitting that the general atmosphere of the US army in Kosovo is very inhumane.

Available data indicate that in the Gulf War the United States dropped more than 940,000 depleted uranium bombs with a total weight of 320 tons onto Iraqi land, causing serious destruction to the environment of Iraq and the health of its people. The Ministry of Health of Iraq pointed out in a report that the number of cancer patients in Iraq increased dramatically after the Gulf War, from 6,555 in 1989 and 4,341 in 1991 to 10,931 in 1997. In the ten years since the end of the Gulf War, the incidence rate of leukemia, malicious tumors and other difficult and complicated cases in areas hit by depleted uranium bombs in southern Iraq was 3.6 times higher than the national average and the proportion of women with miscarriage was ten times as high as in the past. On February 22, 2002, Emad Sa'doon, a medical expert with Basra University in southern Iraq, disclosed to the media that after many years of research the medical group led by him found that in the 1989-1999 period, the number of patients with blood cancer doubled and the number of women with breast cancer increased 102 percent.

The United States always flaunts the banner of "freedom of the press". Yet according to an Agence France-Presse report on February 21, 2002, the annual report of International Journalism Institute published on the same day pointed out that the way in which the US government dealt with the media during the Afghan War and its attempt at suppressing freedom of speech by independent media were "the most amazing in 2001."

In the United States, close to 100 companies manufacture and export considerable quantities of instruments of torture that are banned in international trade. They have set up sales networks overseas. In its February 26, 2001 report, Amnesty International said some 80 American companies were involved in the manufacture, marketing and export of instruments of torture, including electric-shock tools, shackles and handcuffs with saw-teeth. Many instruments of torture and police tools are high-tech products, which can cause serious harms to the human body. For instance, handcuffs, which would tear apart the flesh of the tortured if the victim slightly exerts himself, are very cruel, and so is a high-pressure rope for tying up a person. Although categorically prohibited by US law, the Commerce Department of the United States has given official export licenses for exporting such tools. According to statistics, American companies have secured export licenses and sold tools of torture overseas valued at 97 million U. S. dollars since 1997 under the category of "crime control equipment." It is inconceivable that, while the US State Department is talking about human rights, the US Department of Commerce has given export licenses for products determined as instruments of torture in statutes of the US government, said Dr. William Schulz, who conducted the investigation. The United States has also conducted irradiation experiments with the dead bodies of babies from overseas. The Daily Telegraph and the Observer of the United Kingdom disclosed in June of 2001 that the United States has recently declassified some top-secret documents, which indicate that in the 1950s the

United States carried out what was called "Project Sunshine" experiments. For these experiments, about 6,000 dead babies were obtained from overseas and cremated without permission of their parents. The ashes were sent to laboratories for irradiation studies.

The US government has until this day refused to sign the Basel Convention, which restricts the transfer of waste materials. It often transfers dangerous waste materials by different methods to developing countries, damaging the health of the people of other countries. The Associated Press reported on February 25, 2002 that, according to an estimate by environmental protection organizations, as much as 50 percent to 80 percent of the electronic wastes collected by the United States in the name of recycling have been shipped to a number of countries in Asia for waste treatment, causing serious environmental and health problems to the local people.

The United States has announced its withdrawal from the Kyoto Protocol, refusing to bear the responsibilities of improving the environment for human survival and bringing about negative impacts on environmental protection efforts in the world.

The Third UN Conference Against Racism held in Durban of South African in September 2001 was an important gathering in the area of international human rights at the beginning of the new century. It attracted representatives from more than 190 countries, which reflected the burning desire of the international community to eliminate hatred accumulated over time and eradicate the remnants of racism through dialogue and cooperation. The United States, however, turned a deaf ear to the voices of the international community. Ignoring its international obligations, it asserted openly to boycott the conference before it was opened. Although the United States sent a low-level delegation to the conference as a result of prompting and persuasion by the United Nations, it took the lead in opposing discussing slave trade and colonial compensation, expressed opposition to putting Zionism on a par with racism, and walked out of the conference midway. Behaviors of the United States at the conference revealed its hypocrisy when it professes itself as "a world judge of human rights" and show how arrogant and isolated the hegemonic acts of the US government are.

For many years, the US government has year after year published reports on human rights conditions in other countries in disregard of the opposition of many countries in the world, cooking up charges, twisting facts and censoring all countries except itself. It also publishes a report every year to make a so-called appraisal of anti-drug trafficking campaigns of 24 countries including all Latin American countries. The United States deals with any country it deems "inefficient in cracking down on drug trafficking" with condemnation, sanctions, interference in the latter's internal affairs, or outright invasion.

In 2001, without support from the majority of member countries, the United States was voted out of the United Nations Human Rights Commission and the International Narcotics Committee. This shows, from one aspect, that it is extremely unpopular for the United States to push double standards and unilateralism on such issues as human rights, crackdowns on drug trafficking, arms control and environmental protection. We urge the United States to change its ways, give up its hegemonic practice of creating confrontation and interfering in the internal affairs of others by exploiting the human rights issue, go with the tide of the times characterized by cooperation and dialogue in the area of human rights, and do more useful things for the progress and development of the human society. (Xinhua News Agency March 11, 2002)

To join or help this struggle, visit:

<http://www.sps.org.yu/> (official SPS website)

<http://www.belgrade-forum.org/> (forum for the world of equals)

<http://www.icdsm.org/> (the international committee to defend Slobodan Milosevic)

<http://www.jutarnje.co.yu/> ('morning news' the only Serbian newspaper advocating liberation)

van holst en steijnen

From: Van Asseldonk <asseld@ialana.org>
To: <n.h.van.holst@freeler.nl>
Sent: woensdag 26 juni 2002 06:19
Subject: (Fwd) [Wereldcrisis] NATO's Kosovo mission failed, By Scott Ta

Ken je dit verhaal, Nico? groet, Ton

----- Forwarded message follows -----

To: wereldcrisis@ddh.nl

From: hde_tollenaere <hde_tollenaere@zonnet.nl>

Subject: [Wereldcrisis] NATO's Kosovo mission failed, By Scott Taylor [fwd]

Date sent: Mon, 24 Jun 2002 22:10:33 +0200

[Double-click this line for list subscription options]

Monday, June 24, 2002 Back The Halifax Herald Limited

... <http://www.halifaxherald.com/stories/2002/06/24/f127.raw.html>

NATO's Kosovo mission failed

By Scott Taylor ON TARGET

Mitrovica, Kosovo - IT HAS BEEN three years since NATO troops first rolled into Kosovo and the last of the Yugoslav security forces withdrew from this embattled province.

At that juncture, the western media hailed NATO's intervention as the "liberation of Kosovo" and a victory for Albanian Kosovars. Many misguided military analysts proclaimed the campaign to be "proof" that overwhelming air power alone was sufficient to win modern wars.

In actual fact, unexpected Serbian defiance and the inability of NATO aircraft to locate and destroy the Yugoslav military had forced NATO to concede to then president Slobodan Milosevic's demands and negotiate a diplomatic settlement.

Originally, NATO planners had expected the Serbs to concede after five days of face-saving resistance. No one had planned for a campaign that would last 78 days without creating a crack in the Serbs' will to resist.

Likewise, despite the exaggerated daily claims of destruction by NATO spokesman Jamie Shea, the top brass knew their planes could not find the well-concealed Serbian forces in Kosovo.

Although Shea boasted of NATO pilots "killing" over 150 armoured vehicles, it was later confirmed that only 13 Yugoslav tanks were destroyed during the fighting.

Of these, five were, in fact, Second World War-vintage, U.S.-made M-10 tank destroyers, museum pieces, that were placed in fields by the Serbs as deliberate decoys.

As a result of the air campaign's failure to achieve its aims, NATO was forced to sign a peace deal with Milosevic, a man they had already indicted as a war criminal.

Under the terms of this deal (United Nations Resolution 1244), an international military occupation force in Kosovo would also include non-NATO contingents (notably the Russians, who rushed in to seize the strategic Pristina airport in advance of the NATO forces); the world would still recognize Kosovo as sovereign Yugoslav territory; the Albanian guerrilla force known as the Kosovo Liberation Army (KLA) was to be quickly disarmed, at which time Serbian security forces would be allowed to re-enter the province to protect historical sites and border posts; and, finally, NATO's demand to hold a referendum on Kosovo's independence "within three years" was to be postponed "indefinitely."

However, what has become obvious over the past 36 months is that NATO

negotiators never had any intention of fully implementing Resolution 1244. Even after the overthrow of Slobodan Milosevic's regime, it is apparent that the United Nations Mission in Kosovo is unwilling to co-operate with Yugoslav authorities.

Furthermore, the KLA was never fully disarmed and was reconstituted as the UN-funded Kosovo Protection Corps. Despite repeated protests from Yugoslav negotiators and the destruction of their religious sites, no Serbian police have been allowed to re-enter Kosovo, in spite of the fact that this province technically remains part of the sovereign territory of Yugoslavia.

More importantly, the arguments to justify NATO's military intervention continue to erode. At the time of the first bombing, we were led to believe that timely action would prevent a humanitarian crisis in Kosovo.

However, it was two days after the air strikes began that first a trickle, then a flood of refugees began pouring from the region.

With 800,000 Albanians housed in squalid refugee camps, NATO spokesman Jamie Shea told us that the bombing had to continue "because Milosevic was committing genocide."

At one stage, in order to encourage support for a military ground campaign, the U.S. State Department claimed that as many as 100,000 Albanians had been slaughtered in Kosovo. However, in the three years since NATO's occupation, United Nations forensic teams have had difficulty in identifying even 2,000 victims that would have been killed during the 78-day crisis. (This number includes over 400 Serbs and 300 other non-Albanians, and does not distinguish between combatants and civilians.)

Given the final death tally, even the newly constituted Albanian Kosovo Supreme Court ruled last month that no genocide had taken place in Kosovo, only the displacement of people.

Nevertheless, despite the presence of 40,000 NATO soldiers and 10,000 international police who patrol the province, over the past 36 months there have been 1,000 murders and 2,000 people were reported missing.

For the 239,000 Serbs who fled Kosovo in 1999, during the period of Albanian "revenge" attacks, displacement into refugee camps remains a reality. For the additional 100,000 Serbs and non-Albanians who stayed in their homes in Kosovo, they continue to live in tiny enclaves under 24-hour NATO protection.

With an unresolved refugee crisis and continued inter-ethnic violence, it is difficult to understand how NATO officials, who were responsible for the intervention, can proclaim Kosovo to be either justifiable or a success.

Met vriendelijke groet/Best wishes,

Herman de Tollenaere

My Internet site on Asian history and "new" religions:

<http://www.asianhistory.myweb.nl/>

See also SIMPOS, information on occult tendencies' impact on society:

<http://www.stelling.nl/simpos/simpoeng.htm>

Alleen abonnees kunnen berichten inzenden voor deze mailing list

Wereldcrisis: | Abonnement opzeggen?
 nieuws, opinie en | <http://www.ddh.nl/mailman/listinfo/wereldcrisis>
 overleg over de | of mail wereldcrisis-request@ddh.nl en schrijf:
 nieuwe oorlog. | unsubscribe <uw paswoord>

'Niemand' naar Tsjetsjenië

2.603

WENEN/STRAATSBURG, 27 SEPT. De OVSE en de Raad van Europa sturen om veiligheidsredenen geen waarnemers naar de omstreken presidentsverkiezingen op 5 oktober in Tsjetsjenië. Dit is gisteren bekend gemaakt. De 55 landen tellende OVSE, waarvan Nederland tot 1 december voorzitter is, trok in december zijn kaderpersoneel terug uit de door een burgeroorlog verscheurde Russische deelrepubliek. Moskou liet daarna slechts een beperkte humanitaire delegatie in het land terugkeren. Critici zeggen dat het onmogelijk is geldige verkiezingen te houden in Tsjetsjenië, dat door jaren van oorlog is verwoest. Bijna dagelijks sneuvelen er nog militairen, rebellen en burgers. (AFP)

Julie + Art Mount
Orig. pl.

De tragedie van Bosnië

De rol van de VS
en de NAVO

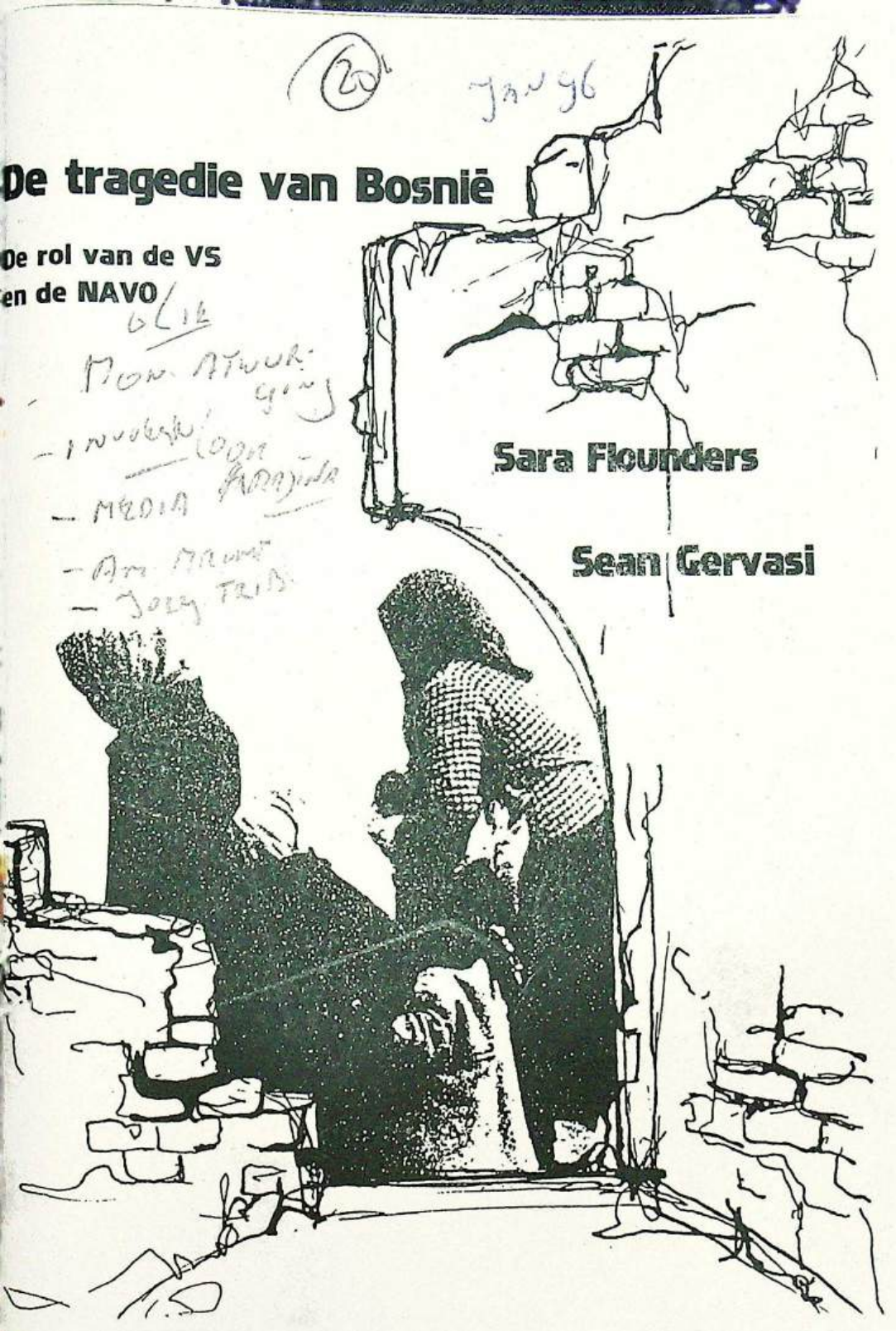
6/12

Non Atvuk
gang

- inverte
- MEDIA
- Am. Navy
- Joly TRIS

Sara Flounders

Sean Gervasi

(20)

Jan 96

DE TRAGEDIE VAN BOSNIE
De rol van de VS en de NAVO

Uitgegeven door Stichting Global Reflexion

Postbus 59262

1040 KG Amsterdam

Telefoon 31 20 684 16 74

Fax 31 20 688 03 66

E-mail reflex@XS4all.NL

ISBN 90-75937-01-6

Amsterdam, oktober 1996

Vertaling William Peters

Correctie Toon Nagtegaal

Ontwerp Monica van Dam

De tragedie van Bosnië

De rol van de VS
en van de NAVO

Sara Flounders
Sean Gervasi

Stichting Global Reflexion
Amsterdam 1996

Sara Flounders

De Tragedie van Bosnië

De onbekende rol van de regering van de VS en het Pentagon

Oorspronkelijke titel:

BOSNIA TRADEGY

The unknown rol of the U.S.government & Pentagon

World View Forum, New York

Oktober 1995

ISBN 0-89567-126-3

De hoofdstukken HET OORLOGSTRIBUNAAL en

DAYTON: CONSOLIDATIE VAN DE NAVO zijn niet eerder verschenen.

Sean Gervasi

WAAROM IS DE NAVO IN JOEGOSLAVIE

Oorspronkelijke titel:

WHY IS NATO IN YUGOSLAVIA

Paper gepresenteerd op de conferentie over de uitbreiding van de NAVO naar Oost-Europa en de Middenlandse Zee.

Praag, 13 & 14 januari 1996

INHOUD

VOORWOORD	5
Sara Flounders	9
Sean Servasi	59

VOORWOORD

De afgelopen jaren vormde de burgeroorlog in het voormalige Joegoslavië het belangrijkste item in nieuwsberichten en krantenkolommen. In de loop der tijd werd een steeds eenduidiger beeld geschetst van 'een explosie van historische etnische haat waarin een Bosnisch-Servische agressor die, strevend naar een Groot-Servië, jacht maakt op de Moslim burgerbevolking in Bosnië-Herzegovina'.

Het Westen zou, aanvankelijk compleet verrast, in eerste instantie niet eensgezind hebben kunnen handelen, maar 'kon uiteindelijk, met de VS in de leidersrol, de moed opbrengen krachtadig op te treden' in deze burgeroorlog en een vredesverdrag weten af te dwingen.

Kan men de geschiedenis van het conflict op de Balkan inderdaad zodanig samenvatting 'dat een aanvankelijk verdeelde en onmachtige wereldgemeenschap' uiteindelijk o.l.v. de VS de kracht vond om de Servische agressie te stoppen en vrede in Bosnië te bewerkstelligen? Betreft het hier wel een vredesmissie of gaat het om iets geheel anders. Deze vraag dringt zich meer en meer op nu de geluiden toenemen om de IFOR-troepenmacht veel langer in Bosnië te laten blijven dan in het Dayton-akkoord is voorzien. Dat Nederlandse politici zich onmiddellijk hiervoor hebben opgeworpen, dwingt ons deze vraag te beantwoorden aangezien Nederland en Nederlandse soldaten betrokken blijven bij het conflict. De inhoud en consequenties hiervan worden onvoldoende publiekelijk besproken.

Het einde van de Koude Oorlog en de internationale verhoudingen die zijn ontstaan als gevolg van de Tweede Wereldoorlog, hebben dit deel van Europa wederom veranderd in een bloedig slagveld hetgeen in hoge mate de verdere ontwikkelingen in Europa en het gebied ten zuiden daarvan zal bepalen.

Opnieuw leeft de opvatting dat alleen door interventie van buitenaf verhinderd kan worden dat de volkeren van de Balkan in een eindeloos etnisch gevecht verwickeld blijven. Waarbij men vergeet dat deze volkeren na de Tweede Wereldoorlog meer dan veertig jaar in vrede in de eenheidsstaat Joegoslavië hebben geleefd.

Of internationale bemoeienis ook daadwerkelijk tot een duurzame vrede zal leiden, is echter de grote vraag. Historisch gezien is het juist de botsing van de internationale machten in dat gebied geweest die tot grote conflicten heeft geleid, waarbij etnische verschillen als instrument dienden om de volkeren tegen elkaar uit te spelen. Wat aan het begin van deze eeuw de aanleiding was tot het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog.

Met de publicatie 'De tragedie van Bosnië en de rol van de VS en de NAVO' wil Stichting Global Reflexion bijdragen aan de discussie over de rol van de NAVO in de Balkan en in meer algemene zin aan de toekomst van Europa.

Sara Flounders gaat vooral in op de rol van de VS in de oorlog in Bosnië, terwijl de onlangs overleden Sean Gervasi met name de politiek en het streven tot uitbreiding van de NAVO analyseert. Naar de mening van beide auteurs is de hierboven geschetste beeldvorming over het conflict inderdaad niet correct. Waar beide auteurs zich vooral tegen keren is het beeld dat het Westen, met name de VS en de NAVO, zich pas in een late fase met de burgeroorlog ging bemoeien. De IFOR-troepenmacht krijgt in hun lezing van de burgeroorlog in het voormalige Joegoslavië een totaal andere betekenis dan die van beschermers van een precaire vrede. De neutraliteit van de 'beschermers' wordt onderuit gehaald en de inmenging van de buitenlandse mogendheden, met name de VS en Duitsland, zien zij niet als oplossing maar juist als oorzaak.

Sara Flounders schrijft: "De grootste verantwoordelijkheid voor de ontmanteling van Joegoslavië en de daaruit voortvloeiende burgeroorlog ligt bij de regering van de VS. Er was hier geen sprake van een ongeluk of een vergissing. Het ging hier om een politieke beslissing. Iedere stap van de VS had een toename van de verdeeldheid en een uitbreiding van de oorlog in de regio tot gevolg."

Deze zienswijze wordt gedeeld door Sean Gervasi, die bovendien de rol van Duitsland en de NAVO hierin aan de orde stelt en verbindt met de nieuwe Europese verhoudingen en de positie van Duitsland daarin.

We willen met deze publicatie zeker geen definitief oordeel

geven, noch pretenderen dat hiermee over de oorlog in Bosnië het laatste woord zou zijn gezegd. Vooral niet omdat het belang van de teksten van Sara Flounders en Sean Gervasi met name is, dat zij duidelijk maken dat het boek in werkelijkheid nog helemaal niet gesloten is. Het vredesverdrag van Dayton en de stationering van de IFOR-troepenmacht betekenen naar hun mening niet het einde van de burgeroorlog in het voormalige Joegoslavië, maar luiden juist het begin in van 'iets groters'. "Er is een belangrijke strijd gaande in de Balkan, in het bijzonder om de heerschappij van de zuidelijke Balkan. En de NAVO is nu in deze strijd betrokken. Tegelijkertijd is er een terugval naar de politiek van de Koude Oorlog van de kant van sommige Westerse landen. Deze terugval leidt de NAVO Centraal Europa binnen", aldus Gervasi.

De discussie die Sara Flounders en Sean Gervasi voeren, zal ongetwijfeld gevoelige reacties oproepen. De eenzijdige beeldvorming over deze kwestie zal zijn sporen hebben achter gelaten. Psychologische beeldvorming is een van de meest gehanteerde instrumenten om de steun van de volkeren te verkrijgen voor grote militaire operaties. De VS gebruikten deze bij hun invasie in Panama, evenals bij de Golfoorlog tegen Irak. In de kwestie Joegoslavië waren de 'Servische fascist' reden voor de uiteindelijke noodzaak van ingrijpen. De wereldwijde Amerikaanse dominantie over media en nieuwsvoorziening zorgde voor een perfect geregisseerde propagandaslag om de noodzakelijke steun te verkrijgen voor de grootschalige militaire operaties die daarop volgden. Elke afwijkende opvatting werd geweerd of met fanatisme bestreden, zoals de Nederlandse soldaten uit Serbrenica hebben moeten ervaren toen zij andere geluiden over de Serviërs, dan in de propaganda gehanteerd, naar buiten brachten.

De Joegoslavische kwestie raakt echter zodanig de Europese ontwikkeling, met name de democratie, veiligheid en vrede op dit continent, dat progressieve mensen en de vredesbeweging de discussie hierover niet aan de beleidsmakers in het NAVO-hoofdkwartier mogen overlaten.

Sara Flounders

**DE TRAGEDIE VAN BOSNIE
DE ONBEKENDE ROL VAN DE
REGERING VAN DE VS EN HET PENTAGON**

INLEIDING

Het terugkerende beeld van Joegoslavië, zoals dat door de media in de Verenigde Staten en in Europa wordt geschetst, is er steeds één van wanhopige mensen die vluchten voor plaatselijk oorlogsgeweld en etnische haat, van mensen die een onzeker en afhankelijk bestaan leiden in afwachting van V.N.-voedselkonvooien voor hun eerstvolgende maaltijd.

Volgens de V.N.-Hoge Commissaris voor Vluchtelingen betreft het hier 's werelds grootste vluchtelingenpopulatie. De statistieken van 1994 geven een aantal weer van 3,7 miljoen oorlogsvluchtelingen in het voormalige Joegoslavië. De oorlog is aan geen van de betrokken partijen voorbij gegaan. Het totale aantal vluchtelingen bestaat voor 44% uit Moslims, voor 36% uit Serviërs en voor 20% uit Kroaten. Het enorme menselijke lijden achter deze droge cijfers laat zich echter moeilijk uitrekenen.

Louter de naam Bosnië of Servië brengt al associaties teweeg met 'etnische zuivering', grootschalige verkrachtingen, gruweldaden en eeuwen-oude nationalistische haat.

Bemoeienissen door de Verenigde Staten en de aanwezigheid van V.N.-blauwhelmen en van NAVO-troepen worden afgeschilderd als *peace-keeping* operaties, als humanitaire of diplomatieke missies door onpartijdige instanties. V.N.-afgevaardigden, NAVO-generaals, Amerikaanse, Britse, Franse en Duitse diplomaten bediscussiëren het nieuwste vredesplan, naar verluidt steeds vanuit een diepe betrokkenheid om een einde te maken aan deze oorlog.

Is de burgeroorlog in Joegoslavië werkelijk een geval van spontane ontbranding van "eeuwen-oude etnische haat"?

Is de regering van de Verenigde Staten werkelijk die onschuldige omstander? Draait het hier werkelijk om besluiteloosheid van regeringsleiders, die het maar niet eens kunnen worden over de wijze waarop de regering van de onderdrukte Bosnische Moslims verdedigd dient te worden tegen de aanvallen van de nieuwe fascistische van de jaren '90 - de Serviërs?

In geen geval is hier sprake van een oude etnische haat die 'zomaar' omsloeg in moderne barbarij. De oorlog in deze regio is daarentegen het resultaat van inmenging door krachten van

buitenaf. Hierin vormen de Verenigde Staten noch een onschuldige omstander, noch een neutrale partij.

Een nader onderzoek naar de belangrijkste oorzaken van deze onbeschrijfelijk destructieve burgeroorlog geeft een compleet ander beeld te zien. In werkelijkheid is het vuur op de Balkan ontstoken door de regering van de Verenigde Staten. In elk stadium heeft Washington zich als brandstichter gedragen en het vuur opnieuw aangewakkerd.

De grootste verantwoordelijkheid voor de ontmanteling van Joegoslavië en de daaruit voortvloeiende burgeroorlog ligt bij de regering van de Verenigde Staten. Er was hier geen sprake van een ongeluk of een vergissing. Het ging hier om een politieke beslissing. Iedere stap van de Verenigde Staten had een uitbreiding van de oorlog en een toename van de verdeeldheid in de regio tot gevolg.

Mon. Afwijking

DE OORSPRONG VAN HET UITEEN VALLEN EEN AMERIKAANSE WET

Op 5 november 1990, een jaar vóór het uiteenvallen van de Socialistische Federale Republiek van Joegoslavië, werd door het Amerikaanse Congress de 1991 *Foreign Operations Law 101-513* aangenomen. Hiermee werd een executiebevel ondertekend. Eén wetsbepaling in het bijzonder was zó dodelijk, dat zelfs een C.I.A.-rapport, zoals deze werd weergegeven in een verslag in de NEW YORK TIMES van 27 november 1990, voorspelde dat deze maatregel alleen een bloedige burgeroorlog tot gevolg kan hebben.

Met *Law 101-513* werd plotseling en zonder voorafgaande waarschuwing alle hulp, handel, kredieten en leningen van de Verenigde Staten aan Joegoslavië binnen een termijn van zes maanden stopgezet. Bovendien werden voor elk van de zes republieken van Joegoslavië aparte verkiezingen voorgeschreven. Instemming door het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken met de procedures en resultaten van die verkiezingen vormde een vereiste om de hulp, aan de afzonderlijke republieken, te hervatten. V.S.-personeel in alle internationale financiële instellingen zoals het IMF en de Wereldbank werd met deze wetgeving opgedragen om het stopzetten van alle leningen en kredieten te bevorderen.

Bovendien was er deze laatste bepaling: alleen die krachten welke door het *State Department* als "democratische krachten" waren gebrandmerkt, konden nog in aanmerking komen voor financiële ondersteuning. Dit kwam neer op een toevloed van fondsen naar kleine, rechtse nationalistische partijen, in een financieel gewurgde en in plotselinge crisis geworpen regio.

Deze wet heeft, zoals verwacht, zijn uitwerking niet gemist. De federale regering van Joegoslavië was niet meer in staat om de renteverplichtingen over haar buitenlandse schulden na te komen en kon zelfs haar industrie niet meer van noodzakelijke grondstoffen voorzien. Haar geloofwaardigheid was verdwenen en vanuit alle kanten klonken de wederzijdse verwijten.

Op dat moment was er nog geen sprake van een burgeroorlog. Nog geen enkele republiek had zich afgescheiden. In de

openbare berichtgeving was er geen sprake van een conflict tussen de Verenigde Staten en Joegoslavië. De regio was zelfs niet in het nieuws. De aandacht van de wereld was op dat moment gericht op de pogingen van de regering Bush om een internationale coalitie samen te stellen ter vernietiging van Irak - een oorlog waarin ten koste van een half miljoen doden opnieuw vorm gegeven werd aan het Midden-Oosten.

Wat was dan de achtergrond van deze radicale wetgeving gericht tegen Joegoslavië, temeer daar de Amerikaanse beleidsmakers zelf voorspelden dat het plotselinge uiteenvallen van de regio zou leiden tot een burgeroorlog?

Met de ineenstorting van de Sovjet-Unie waagde het Amerikaanse grote zakenleven zich aan een agressieve strategie ter herstructurering van geheel Europa. Het niet-gebonden Joegoslavië was daarbij niet langer nodig als buffer tussen de NAVO en het Warschau-pact. Een sterk, verenigd Europa was evenmin wenselijk. Beiden werden door de Amerikaanse beleidsmakers beschouwd als fossielen uit de Koude Oorlog.

DE CONTROLE OVER DE GELDSTROMEN

Deze wetgeving - *Law 101-513* - toont de enorme macht van de regering van de Verenigde Staten. Het betreft hier een deel van de wetgeving waarmee jaarlijks tot in de details het beleid voor elke regio op aarde uitgestippeld wordt. Door middel van de *Foreign Operations Act* verzekeren de Verenigde Staten zich van de controle over de internationale financiële instanties, zoals de Inter Amerikaanse Ontwikkelingsbank, het Fonds voor Aziatische Ontwikkelingsgelden, het Fonds voor Afrikaanse Ontwikkelingsgelden en over directe vertegenwoordigers hiervan in individuele landen.

De fatale maatregelen die aan Joegoslavië opgelegd werden, werden neergeschreven in slechts 23 regels. Vergelijk dit met de meer dan negen pagina's waarin de aan Irak opgelegde sancties uiteengezet werden. In januari 1995 hadden de sancties van de V.S./V.N. aan meer dan een half miljoen kinderen in Irak het leven gekost, zoals werd bekendgemaakt door Thomas Ekfal, de vertegenwoordiger van UNICEF in Baghdad. (NEW YORK NEWSDAY, 19 december 1994)

Ook bevatte de *foreign appropriations law* van 1990 verschillende vormen van economische wurging voor andere als vijandelijk bestempelde landen als Angola, Cambodja, Cuba, Iran, Irak, Libië, Syrië, Noord-Korea en Vietnam. Landen daarentegen die gestaag op weg waren naar een kapitalistische markteconomie, zoals bijvoorbeeld Polen, konden rekenen op extra financiële bijstand.

Bij alle uitingen van bezorgdheid en medeleven over het lot van vluchtelingen en ontheemden over de gehele wereld, en in het bijzonder over die in het voormalige Joegoslavië, werd door V.S.-beambten echter nooit gewag gemaakt van het ondraaglijke lijden dat veroorzaakt wordt door deze economische maatregelen.

Natuurlijk, financiële gebondenheid was voor Joegoslavië nauwelijks een nieuw fenomeen in 1990. Joegoslavië was volkomen afhankelijk geworden van leningen door Westerse banken. De steeds strengere voorwaarden hiervoor hadden de economie ontwricht. Een jaar eerder was al de prijs betaald voor de

voortzetting van leningen en kredieten uit de Verenigde Staten, in de vorm van een rigoureuus bezuinigingsprogramma met een devaluering van de munt, bevrozing van de lonen en stopzetting van subsidies. Veel staatsbedrijven werden gesloten omdat de rentabiliteitsverwachting als onvoldoende werd ingeschat voor kapitalistische investeerders en de werkloosheid liep op tot twintig procent van de beroepsbevolking. Het gevolg van deze maatregelen waren werkonderbrekingen en stakingen, toenemende politieke en economische spanningen en bovenal een opleving van alle nationalistische tegenstellingen.

Met het vastberaden optreden van de Verenigde Staten tegen Joegoslavië in 1990, was het voor de Europese machten nauwelijks mogelijk om slechts te blijven toezien hoe een land in hun eigen achtertuin uit elkaar getrokken werd. De *Foreign Appropriations Bill* was een duidelijke kennisgeving dat Joegoslavië en de rest van de Balkan opnieuw te grabbel liggen. De Europese machten hadden het waarschijnlijk niet aangedurfd om op eigen houtje op te treden. Nu durfden zij het niet aan om afzijdig te blijven.

DE EUROPESE INTERVENTIE

De Europese ministerraad volgde de Verenigde Staten in februari 1991, door met eigen politieke eisen en economische interventies in de interne aangelegenheden van Joegoslavië in te grijpen. Deze eisen waren vergelijkbaar met die van de Verenigde Staten: Joegoslavië dient verkiezingen met meerdere partijen te organiseren, of zal anders met een economische blokkade geconfronteerd worden.

Partijen uit het rechtse spectrum, welke met de overwinning van de anti-fascistische verzetsbeweging op de nazi-bezetting gedurende 45 jaar uit de openbaarheid verdwenen waren, werden plotseling nieuw leven ingeblazen en ontvingen geheime fondsen. Deze fascistische organisaties waren in het buitenland, in de Verenigde Staten, Canada, Duitsland en Oostenrijk, in stand gehouden. Nu worden zij het voornaamste voertuig voor fondsen en wapens.

In maart 1991 werden door Kroatische fascistische demonstraties en oproeren georganiseerd waarin opgeroepen werd de socialistische federatie omver te werpen en alle Serviërs uit Kroatië te verbannen.

Op 5 mei 1991, de datum van de *deadline* zoals die door de *Foreign Operations Law 101-513* was ingesteld, werden door Kroatische separatisten gewelddadige demonstraties op touw gezet en werd de militaire basis in Gospic belegerd. In opdracht van de federale Joegoslavische regering greep het belaagde leger in. Het begin van de burgeroorlog. Op 25 juni 1991 werd door Slovenië en Kroatië de onafhankelijkheid uitgeroepen.

De extreem-rechtse Ustasha partij kwam in Kroatië aan de macht, gebruik makend van fascistische symbolen en slogans uit de tijd van de nazi-bezetting. In haar programma wordt een terugkeer bepleit naar kapitalistische eigendomsverhoudingen en andere nationaliteiten worden het staatsburgerschap, werk, pensioen, paspoort en recht op landeigendom onthouden. Deze maatregelen waren vooral gericht tegen de grote Servische minderheid. Geconfronteerd met gewelddadige onteigening en massale verdrijving begonnen de Serviërs in Kroatië zichzelf te bewapenen. Ervaringen uit de Tweede Wereldoorlog - toen bijna

invoegen

een miljoen mensen, voornamelijk Serviërs, maar ook joden, Roma en tienduizenden anderen werden vermoord in Ustasha dodenkampen - gaven aanleiding tot deze mobilisatie.

Als grootste minderheid en tegenstanders van het uiteenvallen van Joegoslavië, vormden de Serviërs de aanleiding voor, en het doel van de Westerse interventie. De geschiedenis werd op zijn kop gezet toen de Serviërs door de media als fascistie werden geportretteerd. De verkiezingen van 1991 werden in Slovenië en Kroatië gewonnen door rechtse nationalistische partijen. De algemene stemming in Servië en Montenegro daarentegen bestond uit massale steun voor het behoud van de federatie en tegen verdere privatiseringen en andere kapitalistische inbreuken. Dit was in onverwachte tegenstelling met de ineenstorting van het politieke stelsel, die zich op dat moment in Oost-Europa voltrok. De tactiek om de Serviërs als doelwit te kiezen, met V.N.-resoluties, het instellen van sancties en het bevriezen van tegoeden en de handel, vormt bovendien een bedreiging voor Rusland. Dezelfde krachten die aan de basis stonden voor het uiteenvallen van de Sovjet-Unie, stonden ook aan de basis voor het uiteenvallen van Joegoslavië.

Het verenigde Duitsland stortte zich op agressieve wijze op de regio om zijn positie veilig te stellen. Duitsland was de eerste om aan de afgescheiden republieken diplomatieke erkenning te verlenen.

Aanvankelijk bestond er vanuit het Amerikaanse Ministerie van Buitenlandse Zaken na de afscheiding van Kroatië en Slovenië officieel ondersteuning voor het behoud van de federatie. Deze politiek werd echter doorkruist door de processen zoals die door de *Foreign Operations Law* in 1990, nog voordat de burgeroorlog in Joegoslavië uitbrak, in werking waren gezet.

DE GESCHIEDENIS HERSCHREVEN

De Westerse interventie in Joegoslavië wordt gerechtvaardigd door een nieuwe interpretatie van de geschiedenis. In elk debat over het vastleggen en opnieuw vastleggen van de kaart van Bosnië, wordt als vanzelf uitgegaan van het recht van Westerse machten om, als "neutrale" krachten, over het lot van de regio te beslissen in het belang van "de vrede". De kleine, barbaarse naties van de Balkan zouden te zeer door etnische haat bevangen zijn om nog over zichzelf te kunnen beslissen.

Er bestaat inderdaad een bloedige geschiedenis van de Balkan - maar echter een andere dan die gedurende deze oorlog wordt verteld. Er is nog veel meer aan de hand. Dat is de geschiedenis van de belangrijkste economische en militaire machten die elkaar de controle en overheersing betwisten over dit strategische kruispunt van Europa naar het Midden-Oosten.

De moderne Europese geschiedenis lijkt soms te draaien om het telkens weer splijten en opnieuw indelen van de Balkan. Het is een geschiedenis van herschikking van grenzen en vastleggen van invloedssferen, van huurlingen en conferenties in Parijs, Berlijn, Londen en Den Haag. Telkens zonder de betrokken volkeren, over wiens lot hier werd beslist, zelf te raadplegen.

Het Oostenrijks-Hongaarse rijk, Ottomaans Turkije, Tsaristisch Rusland, Groot-Brittannië, Frankrijk, Duitsland en Italië, allen beschouwden de Balkan als hun rechtmatige "invloedssfeer". De Eerste Wereldoorlog begon in Sarajevo. Hoewel de strijd om de markten zich wereldwijd uitstrekt - ver voorbij de Balkan - diende deze regio steeds als kruitvat voor de grote machten.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden de kleine volkeren van de Balkan onder leiding van maarschalk Tito en de Liga van Joegoslavische Communisten, verenigd tot een sterke politieke kracht. Vanuit de los opererende strijdgroepjes ontstond de meest krachtige verzetsbeweging in Europa van meer dan een miljoen personen. Drieënveertig Duitse divisies waren niet in staat deze beweging uit te schakelen. Deze ervaringen gaven vorm aan de Joegoslavische geschiedenis en stonden aan de basis van de socialistische federatie. Deze erfenis werkt door tot op de dag van vandaag. Door de Westerse media, met haar

eindelozе herhalingen van de "eeuwen-oude etnische haat", wordt niet gerept over deze bevrijdingsstrijd of over deze traditie van vereniging van de Zuid-Slavische volkeren.

Gedurende 45 jaar was de Joegoslavische Federatie - bestaande uit zes republieken en twee autonome regio's - in staat om de Westerse machten in toom te houden. Het was in staat om in het verarmde en onderontwikkelde gebied industrieën te ontwikkelen en de levensstandaard te verhogen. Dat het IMF en de banken uit de Verenigde Staten er uiteindelijk in geslaagd zijn dit alles te wurgen en te ontmantelen, doet geen afbreuk aan deze prestatie.

DE SERVIERERS IN DE ROL VAN FASCISTEN

De vraag is, hoe in de loop van de ontwikkeling van het conflict in Joegoslavië de Serviërs als fascistische te boek zijn komen te staan. Deze kwalificatie is nu een geaccepteerd feit en staat verder niet meer ter discussie. Tegelijkertijd worden hiermee de motieven van de Verenigde Staten gezien als onbetwist zuiver, als die van de goeden tegenover de kwaden.

In een interview van Jacques Merlino, mededirecteur van het Franse TV 2, met James Harff, directeur van de Washingtonse PR-firma RUDER FINN GLOBAL PUBLIC AFFAIRS, wordt duidelijk welke rol de gezamenlijke media spelen in de beïnvloeding van een politiek vraagstuk.

Harff pocht over zijn diensten aan zijn cliënten, de Kroatische Republiek, de Republiek van Bosnië-Herzegovina en de parlementaire oppositie in de Servische provincie Kosovo. Merlino beschrijft hoe Harff gebruik maakt van een lijst van honderden journalisten, politici, academici en vertegenwoordigers van humanitaire organisaties, om de publieke opinie te bespelen. Harff legt uit: "Snelheid is het allerbelangrijkste ... de allereerste bewering heeft de meeste impact. Eventuele latere ontkenningen hiervan hebben totaal geen effect."

Tijdens het interview wordt Harff gevraagd waarop hij het meest trots is. Harff's antwoord: "Dat we het voor elkaar gekregen hebben om de joodse opinie aan onze kant te krijgen. Dit betrof een gevoelige materie, van deze zijde werd de zaak met argwaan bekeken. President Tudjman was erg onzorgvuldig in zijn boek WASTELAND OF HISTORICAL REALITY. Iemand die dit boek leest zou hem gemakkelijk van anti-semitisme kunnen beschuldigen (Tudjman beweert dat de Holocaust nooit plaatsgevonden heeft - S.F.) In Bosnië was de situatie al niet gemakkelijker: In zijn boek THE ISLAMIC DECLARATION toont president Izetbegovic zich een sterk voorstander van de oprichting van een fundamentalistisch-islamitische staat."

"Trouwens, het verleden van Bosnië en Kroatië wordt gekenmerkt door een sterk en wreed anti-semitisme. Tienduizenden Joden zijn vermoord in Kroatische kampen, er is dus alle aanleiding voor intellectuelen en Joodse organisaties om ach-

terdichtig tegenover Kroaten en Bosniërs te zijn. Voor ons was het de uitdaging om deze houding om te draaien, en daar zijn we op meesterlijke wijze in geslaagd."

"Aanvang juli 1992 publiceerde de NEW YORK NEWSDAY het artikel over Servische kampen. We zijn onmiddellijk boven op deze gelegenheid gesprongen. We zijn drie grote Joodse organisaties te slim af geweest - de *B'nai B'rith Anti-Defamation League*, *The American Jewish Congress* en *The American Jewish Committee*. In augustus van dat jaar hebben we hen voorgesteld om in de NEW YORK TIMES een advertentie te plaatsen en om buiten de Verenigde Naties om demonstraties te organiseren."

"Dit bleek een geweldige zet. Op het moment dat er zich Joodse organisaties op de zaak gingen werpen en daarbij de kant kozen van de (Moslim-)Bosniërs, konden wij prompt de Serviërs in de publieke opinie gelijkstellen met de nazi's. Er was toch niemand die begreep wat er gebeurde in Joegoslavië. Waarschijnlijk worstelde het overgrote deel van de Amerikaanse bevolking met de vraag, in welk Afrikaans land Bosnië ligt."

"Met een enkele zet waren we in staat om een simpel verhaal voor te schotelen over de *good guys* en de *bad guys*, een rol waarin zij zich hierna vanzelf zouden bevestigen. We wonnen door ons op het Joodse publiek te richten. Bijna onmiddellijk vond er een omslag plaats in het taalgebruik in de pers, toen er begrippen in omloop kwamen met een hoge emotionele lading zoals etnische zuivering, concentratiekampen enz, die beelden oproepen van nazi-Duitsland en de gaskamers van Auschwitz. Niemand was in staat hier tegenin te gaan zonder beschuldigd te worden van revisionisme. We hebben de spijker op z'n kop geslagen".

Merlino: "Maar tussen 2 en 5 augustus, toen U deed wat U hier beschrijft, bestond er toch geen enkel bewijs voor Uw beweringen? Het enige waarop U zich kon baseren waren twee artikelen van NEW YORK NEWSDAY."

Harff: "Ons werk bestaat er niet uit om informatie na te trekken. Daarvoor zijn wij niet toegerust. Onze taak bestaat eruit om de omloopsnelheid van voor ons gunstige informatie op te voeren

om zo een zorgvuldig vastgesteld doel te bereiken. Wij hebben niet bevestigd dat er dodenkampen bestaan in Bosnië, wij hebben alleen voor een breed publiek bekend gemaakt dat NEWSDAY dit bevestigt. Wij zijn professionals. Wij hadden een taak te doen en dat hebben we gedaan. We worden er niet voor betaald om ethische normen in acht te nemen."

DE VERKRACHTINGEN

Eén bepaalde aanklacht tegen de Serviërs heeft het beeld bepaald, en de woede gewekt, van miljoenen mensen die voordien weinig betrokkenheid en interesse voor de Balkan hadden. Het gaat om de aanklacht van verkrachting - verkrachting als systematisch oorlogswapen, als opzettelijk geplande strategie. De media beweren dat het hier gaat om bewust gevoerd beleid, onder de verantwoordelijkheid van de Bosnisch-Servische leiders.

Tussen de herfst van 1992 en de lente van 1993 verschenen nieuwsberichten met aantallen variërend tussen 20.000 en 100.000 door manschappen van het Bosnisch-Servische leger verkrachte Moslim-vrouwen.

Vrouwen zijn de eerste slachtoffers in iedere oorlog. Verkrachting en het vernederende misbruik van vrouwen wordt door binnenvallende legers met hun patriarchaal-bezitterige instelling maar al te vaak gezien als een soort van oorlogsbuit. Maar de aanklacht van verkrachting wordt tegelijkertijd vaak bewust gebruikt als fundering voor oorlogspropaganda. Onder het voorwendsel van bescherming van vrouwen worden legers gemobiliseerd en blinde haat opgewekt.

De sensationele beschuldigingen van verkrachting werden door de belangrijkste, voornamelijk Amerikaanse, media-instellingen uitgebuit, zonder enige poging om de herkomst na te trekken. Haris Silajdzic, de minister van Buitenlandse Zaken van Bosnië-Herzegovina, uitte tijdens de vredesonderhandelingen in Genève als eerste de beschuldiging van verkrachtingen van 30.000 vrouwen en meisjes. Door MS MAGAZINE werd het Bosnisch-Servische leger beschuldigd van verkrachtingen met de opzet om pornografische films te produceren. Dergelijke films werden niet gevonden en de aanklacht kon niet worden ondersteund door de bevindingen van HELSINKI WATCH of HUMAN RIGHT WATCH.

Het door de E.U. ingestelde WARBURTON REPORT schatte in januari 1993 het aantal op 20.000 verkrachte Moslimvrouwen, als onderdeel van de Servische oorlogsstrategie. Dit verslag werd breeduit geciteerd als onafhankelijke en gezaghebbende

bron. Geen aandacht was er daarbij voor Simone Veil, de voormalige Franse minister en voorzitter van het Europese Parlement. Als lid van het onderzoeksteam onthulde zij dat de schatting van 20.000 gestoeld was op interviews met slechts vier slachtoffers - twee vrouwen en twee mannen.

Volgens de NEW YORK TIMES van 19 oktober '93 was de schatting van het WARBURTON REPORT alleen gebaseerd op gegevens van het Kroatische ministerie van gezondheid in Zagreb.

In de editie van 4 januari '93 bericht NEWSWEEK dat in Bosnië 50.000 Moslimvrouwen verkracht werden. Tom Post, mede-auteur van het artikel, legt uit dat de schatting gebaseerd is op verklaringen van 28 vrouwen.

Deze schatting werd verkregen door extrapolatie - men vermenigvuldigt iedere aanklacht met een bepaalde factor, omdat de geschiedenis leert dat verkrachting een onderbelichte misdaad was en nog steeds is.

De Franse televisieverslaggever Jérôme Bony schetst het probleem: "Op het moment dat ik 50 kilometer van Tuzla vandaan was werd me verteld: Ga naar het schoolterrein in Tuzla. Daar zitten 4.000 verkrachte vrouwen. Op een afstand van 20 kilometer slonk het aantal tot 400. Tien kilometer van Tuzla verwijderd, waren het er nog maar 40. Op het schoolterrein aangekomen vond ik vier vrouwen die bereid waren te getuigen."

Op 15 januari '93 komt de NEW YORK TIMES met een fotoreportage met als ondertekening: "Een twee maanden oude baby, geboren nadat een tiener Moslimmeisje werd verkracht in een Servisch gevangenenkamp." USA TODAY bericht op 13 januari over een baby van vijf maanden, waarschijnlijk het resultaat van systematische verkrachtingen door Serviërs. De oorlog was op dat moment nog geen negen maanden aan de gang.

Door vrouwenorganisaties, begrijpelijkerwijs woedend door deze vreselijke berichten, wordt ingrijpen verlangd door de Verenigde Staten en 'Europa'. Veel van deze vrouwen zouden zich er echter van bewust moeten zijn dat Amerikaanse troepen geen

bescherming vormen voor vrouwen. Rond iedere militaire operatie van de Verenigde Staten wordt een complete seks-industrie gecreëerd en worden tienduizenden vrouwen gedwongen tot seksuele slavernij en prostitutie. Zie de ervaringen in Vietnam, Thailand, Korea en de Filipijnen. Zelf Amerikaanse vrouwen in het leger ondergaan verkrachtingen en seksueel misbruik, daarna ontkenningen en de doofpot, zoals het Tailhookchandaal zo levendig demonstreerde.

Invoering

VERDEEL EN HEERS IN BOSNIË

De V.S.-strategie van verdeling van Bosnië, het gebied met de meest complexe etnische samenstelling in de regio, werpt nog meer vragen op. Is het alleen de opzet van de Verenigde Staten om zich door het openbreken van de Joegoslavische federatie in de regio te nestelen, of streeft het verdere, verborgen, doelen na? Het staat buiten kijf dat de Verenigde Staten zich op een wijze hebben gedragen, waardoor het voortduren van de oorlog is verlengd en de rivaliteit tussen Engeland, Frankrijk en Duitsland is versterkt. Ook Turkije, Griekenland en Italië hebben een historische binding met de regio en beraden zich over de strategische plannen.

Op 18 maart 1992 werd er in Lissabon onder bemiddeling van de E.U. een overeenkomst bereikt tussen Bosnische Moslims, Kroaten en Serviërs, over een ongedeeld Bosnië. Deze overeenkomst tussen alle drie de partijen zou de rampzalige burgeroorlog voorkomen hebben die datzelfde jaar nog zou uitbreken. Het zou de verwoesting van de levens van honderdduizenden vluchtelingen voorkomen hebben.

Deze overeenkomst werd door de Verenigde Staten gesaboteerd, door het regime van Alija Izetbegovic voor te houden dat er door hem veel meer in de wacht gesleept zou kunnen worden - mogelijk de overheersing van de gehele regio - ondersteund door de Verenigde Staten. De rol van de Verenigde Staten bij het onderuit halen van deze zorgvuldig bereikte overeenkomst wordt door alle partijen onderkend. Zelfs de NEW YORK TIMES beschrijft op 17 juni '93 het aandeel van de Verenigde Staten in deze zaak. Izetbegovic, de leider van de extreem-rechtse Partij voor Democratische Actie, werd door de regering van de Verenigde Staten officieel aangemoedigd om eenzijdig, en onder zijn presidentschap, een soevereine staat uit te roepen.

Door Moslimgroepen vanuit twee verschillende delen van Bosnië werd de regering van Izetbegovic uitgedaagd. Zij betwistten Izetbegovic's aanspraak dat zijn regering de gehele Moslimgemeenschap zou vertegenwoordigen. Zij stonden een beleid voor van samenwerking en handel met de andere bevolkingsgroepen. Beide groepen veroordeelden Izetbegovic's extreem-rechtse politiek en diens hoop op militaire ondersteu-

ning hiervoor door de Verenigde Staten.

Door de verkozen regering van Bosnische Moslims in Tuzla, één van de rijkste industriële centra in het voormalige Joegoslavië, werd de beschuldiging naar voren gebracht, dat door de herziening van de grondwet van Bosnië aan de extreem-rechtse Partij voor Democratische Actie van Izetbegovic en de neofascistische Kroatische Democratische Unie van Franco Tudjman het alleenrecht gegeven wordt, onder supervisie van de Verenigde Staten. Andere politieke krachten, zelfs die van Moslims, werden uitgesloten.

In de noordwestelijke streek Bihac verklaart een groep van Bosnische Moslims, geleid door Fikret Abdic, zich onafhankelijk van de V.S.-gesteunde regering in Sarajevo. Zij wensen in vrede samen te leven met hun Kroatische en Servische burens. Als wraak onderneemt de regering Izetbegovic een militaire aanval. Deze aanval op een gekozen regering van Bosnische Moslims werd georganiseerd door de Verenigde Staten. In november '94 berichtten Britse kranten, THE GARDIAN, THE OBSERVER en THE INDEPENDENT, dat zes Amerikaanse generaals vanaf juni '94 betrokken waren bij de voorbereiding van dit offensief. Met dit offensief werd de overeengekomen wapenstilstand en een door de V.N. uitgeroepen 'veilige zone' geschonden.

Het door de Verenigde Staten gesteunde offensief van de regering Izetbegovic was het eerst succesvol in Bihac. De Bosnische Serviërs, geallieerd met Serviërs in Kroatië en de Moslimtroepen van Fikret Abdic, reorganiseerden zich en begonnen aan een sterke tegenaanval. V.S.-bommenwerpers, onder NAVO-commando, schoten Izetbegovic te hulp.

Noch het aandeel van de Verenigde Staten in de voorbereiding van het offensief, noch het feit dat het de door de Verenigde Staten gesteunde troepen waren die de wapenstilstand schondden, werd in de Amerikaanse media belicht.

Luchtmachtgeneraal Charles G Boyd, tussen 1992 en 1995 plaatsvervangend hoofdcommandant van het Europese Commando van de Verenigde Staten, schreef in de editie van september/oktober '95 van FOREIGN AFFAIRS dat de regering Abdic in Bihac "één van de zeldzame voorbeelden van multi-

etnische samenwerking in de Balkan" was. Hij vervolgt: "Abdic, een machtige plaatselijke zakenman, was lid van het collectieve Bosnische presidentschap. Hij won van Izetbegovic tijdens de nationale verkiezingen en werd uit de regering gezet, op het moment dat Sarajevo (het hoofdkwartier van Izetbegovic) het, na internationale bemiddeling overeen gekomen, vredesakkoord verwierp."

De steun van de Verenigde Staten voor Izetbegovic's aanval op andere Bosnische Moslims, toont aan hoe het Pentagon op cynische wijze gebruik maakt van extreem-rechtse krachten om de oorlog te continueren en uit te breiden. Zij die het Pentagon oproepen om de Moslims te beschermen, zouden zich de rol van de Verenigde Staten in het Midden-Oosten in herinnering moeten brengen. De regering van de Verenigde Staten geselt de Moslimbevolking en voert oorlog tegen de bevolking van Palestina, Libië, Libanon, Irak, Iran en Somalië. In het door oorlog verscheurde Bosnië is de Moslimbevolking het grootste slachtoffer van de alliantie tussen de bekrompen, extreem-rechtse groepering van Izetbegovic en het Pentagon.

DE ROL VAN DE CIA IN BOSNIË

Nog een andere kijk op de doelstellingen en betrokkenheid van de Verenigde Staten wordt verschaft door het bestuderen van de Europese pers. Enkele koppen uit Britse kranten:

THE GUARDIAN, 17-11-'94: "C.I.A. agenten trainen het Bosnische leger."

THE OBSERVER, 20-11-'94: "Amerika's geheime agenda in Bosnië."

THE EUROPEAN, 25-11-'94: "Hoe de C.I.A. Bosnië helpt om terug te slaan."

THE INDEPENDENT, 12-11-'94: "Geallieerden oneens inzake Bosnië"

THE GUARDIAN, 12-11-'94: "Europa versterkt zich voor ruzie met Amerikanen."

Deze koppen ontmaskeren zowel de rol van de C.I.A. in Bosnië, als het zich verdiepende conflict binnen de NAVO. In Frankrijk, Duitsland en Italië wordt door de media op vergelijkbare wijze de inmenging van de C.I.A. in de oorlog in Bosnië blootgelegd. Tactische operaties, de uitwisseling van satellietgegevens en de controle van luchtverkeer worden in reportages uit de doeken gedaan. Verslag wordt gedaan van de training van zowel eenheden van het Kroatische als het Bosnische leger in de Verenigde Staten. Door de Verenigde Staten is assistentie verleend bij de aanleg van landingsbanen en bij de verzending van zware wapens door Kroatië naar Bosnië.

Bovendien werd verslag gedaan van de ontmoeting van zes Amerikaanse generaals met de aanvoerders van het Bosnische leger ter voorbereiding van het offensief dat een einde zou maken aan de negen maanden oude wapenstilstand en waarbij de door de V.N. ingestelde 'veilige zone' in Bihac geschonden werd. Dit alles werpt onmiddellijk de vraag op: hoe lang is de C.I.A. al aanwezig? Wat is daarbij de bedoeling? Het budget van de C.I.A. is vandaag de dag drie maal zo groot als het budget van het Ministerie van Buitenlandse Zaken van de Verenigde Staten.

Deze discussie in de Europese pers - compleet met ontken-

ningen en 'verduidelijkingen' door het Pentagon - heeft in de Amerikaanse media slechts weinig aandacht gekregen. Dit ontwijken van een zaak die in Engeland en Frankrijk breed uitgemeten wordt, werpt nog meer vragen op waarom de meerderheid van de Amerikaanse media de hulp en aanwakking van deze operaties verzwijgen en waarom Europese media dat bekend maken.

Maanden van versluierde aanklachten en van toenemend scherpe aantijgingen door vertegenwoordigers van de V.N. aan het adres van de Verenigde Staten, dat deze laatste iedere overeenkomst, elk vredesplan en zelfs elke wapenstilstand zouden saboteren, zijn aan de genoemde berichtgevingen voorafgegaan.

Het is duidelijk dat de burgeroorlog in Joegoslavië de groeiende eenheid tussen de Europese machten heeft gebroken. Men vliegt elkaar naar de keel over de vraag hoe verder te gaan. De strijd over de inzet van V.N.-blauwhelmen versus de inzet van NAVO-bommenwerpers weerspiegelden deze verdeeldheid.

VN LEKKEN INFORMATIE OVER DE ROL VAN DE VS

Bij uitzondering haalt dit debat de achterpagina's van de Amerikaanse kranten. Op 30 april 1994 citeert de WASHINGTON POST twee hoge V.N.-vertegenwoordigers - een generaal en een burger - die de Verenigde Staten de schuld geven van "het voortduren van de oorlog in Bosnië doordat bij de Moslimregering de verkeerde indruk werd gewekt dat er vanuit Washinton militaire ondersteuning onderweg was".

De geïnterviewde beambten blijken twee van de hoogste V.N.-vertegenwoordigers in Bosnië. Toch durven zij hun namen niet prijs te geven uit vrees om uit Bosnië verbannen te worden. Desalniettemin beweren beiden dat de morele en financiële ondersteuning aan het regime van Izetbegovic inderdaad de oorlog deed voortduren.

Beiden beschuldigen de Verenigde Staten ervan Izetbegovic aan te moedigen, met de belofte van hulp met massale NAVO-interventie. Generaal John Shalikashvili, de voorzitter van de Gezamenlijke Staven van de V.S., reisde naar Sarajevo voor een ontmoeting met de Bosnische militaire leiders. Die ontmoeting was een krachtige aanmoediging om door te gaan met de gevechten.

Een nieuwe aanmoediging hiervoor kwam van de Amerikaanse ambassadeur voor de V.N., Madeleine Albright, die in een emotionele toespraak bij de opening van de nieuwe ambassade van de Verenigde Staten in Sarajevo sprak: "Jullie toekomst en de toekomst van Amerika zijn onafscheidelijk."

Op 24 juni 1994 beschrijft de NEW YORK TIMES de stroom van nieuwe voorraden, inclusief zware wapens, naar Bosnië vanaf het moment dat door de Verenigde Staten de Bosnisch-Kroatische alliantie tot stand werd gebracht.

Elk "vredesvoorstel" en elke plattegrond waarop de Moslim- en Servische gebieden vastgelegd worden, verdeelt het gebied in even zovele afhankelijke enclaves die voor hun voortbestaan afhankelijk zijn van de onafgebroken stroom van nieuwe voorraden en daarmee van jarenlange aanwezigheid van militairen. Industriële centra en de belangrijkste wegen in deze bergachtige regio worden op een zodanige manier verdeeld dat de regering

in Sarajevo er de controle op kan uitoefenen. De Bosnische Serviërs krijgen de armste landelijke en bergachtige gebieden toegewezen zonder verbindingswegen daartussen. De Bosnische Serviërs kunnen onder deze plannen niet overleven, hun situatie is onhoudbaar. Zij worden gedwongen zich te verzetten.

HET GEBRUIK VAN OORLOGSPROPAGANDA

Het beleg van Gorazde in de lente van 1994 is één van de duidelijkste voorbeelden van het spervuur van propaganda waarmee de Verenigde Staten zich de legitimatie verschaffen om de oorlog uit te breiden en een blanco cheque te verkrijgen om militair in te grijpen. Nachtelijke uitzendingen over Gorazde worden gewijd aan Servische bombardementen op een ziekenhuis en over duizenden gesneuvelden. Uiteindelijk, na dagen van bloedige verhalen en druk vanuit de Verenigde Staten, bombarderen Amerikaanse vliegtuigen onder NAVO-vlag de Servische stellingen. De door de Verenigde Staten geëiste massale luchtaanvallen worden echter nog geblokkeerd door een verhit debat in de V.N.-Veiligheidsraad.

Nadat het beleg is opgeheven, vertelt de commandant van de V.N.-troepen, generaal Michael Rose, aan John P. Murtha, het hoofd van het Amerikaanse *House Appropriations Committee*, dat de verhalen over de schade en het aantal gesneuvelden zwaar overdreven zijn. Het Bosnische verlies bij Gorazde "lag dichterbij 200 dan bij 2000". Door de media was het aantal slachtoffers zwaar overdreven om de oorlogssfeer verder op te hitsen en ingrijpen door de NAVO te rechtvaardigen.

Een V.N.-beambte was van oordeel dat het ziekenhuis in Gorazde, welke zoals eerder beschreven door de Serviërs compleet met de grond gelijk gemaakt zou zijn, vooral een bezem nodig had om de rommel op te ruimen. Het ziekenhuis was nog steeds in bedrijf. Het ziekenhuis was beschadigd, omdat de regeringstroepen van Izetbegovic hun hoofdkwartier naast het ziekenhuis hadden opgesteld.

Na de beëindiging van het beleg, op 24 april 1994, maakt de NEW YORK TIMES gewag van een gigantische munitiefabriek in Gorazde, onder beheer van de Bosnische Moslims. Bij deze Padjeda munitiefabriek bevindt zich een "bijenkorf van ondergrondse tunnels en opslagbunkers". Er waren "in de fabriek voldoende explosieven aanwezig om de stad plat te gooien". Gedurende het beleg echter werd het publiek gebombardeerd met talloze verhalen over de ellendige toestand van de ongewapende troepen van de Bosnische Moslims tegenover een goed bewapend leger van Bosnische Serviërs.

De sympathie van de wereld voor de regering van Izetbegovic werd voornamelijk opgewekt door horrorverhalen over gewelddadige Servische aanvallen op ongewapende burgers in Sarajevo. Een van de meest gruwelijke gebeurtenissen betrof een aanval op een marktplein op 5 februari 1994 waarbij 68 mensen gedood werden. Naar mate de tweespalt tussen de Amerikaanse troepen en de Franse en Britse troepen onder V.N.-vlag steeds meer oploopt, worden er meer vraagtekens geplaatst bij deze wereldwijd beschreven "Servische gruwelijkheden". Een studie van de krater door de V.N. toonde aan dat eenheden van het regime van Izetbegovic verantwoordelijk waren voor de explosie op het marktplein. (REUTER, 18 februari 1994). Later werd er door de V.N. nog een studie openbaar gemaakt van de krater van een andere granaat, waardoor een kind werd verwond, als bewijs dat het Bosnische leger van Izetbegovic haar eigen burgers onder vuur nam om voor zichzelf de sympathie op te wekken. (NEW YORK TIMES, 10 november 1994).

De Amerikaanse oorlogspropaganda bereikte een nieuw dieptepunt met bloedige beschrijvingen van bloedbaden, grootschalige verkrachtingen, het uitsnijden van ingewanden en zelfs massaslachtingen onder kinderen door Serviërs, toen deze Srebrenica innamen. Een V.N. onderzoeksteam berichtte op 24 juli 1995 echter dat zij voor deze gruwelijkheden geen enkele getuige kon vinden.

Hubert Wieland, persoonlijk vertegenwoordiger van V.N. Hoge Commissie voor de Mensenrechten, reisde met een onderzoeksteam naar Srebrenica en naar Tuzla, de stad waarheen de meeste vluchtelingen gebracht waren. Hoewel zijn team sprak met honderden Moslims in het belangrijkste vluchtelingenkamp en bij andere verzamelingspunten, kon er geen enkele ooggetuige worden gevonden.

AMERIKAANSE STEUN VOOR DE KROATISCHE INVASIE IN DE KRAJINA

In tegenstelling tot de storm van verontwaardiging in de media op het moment dat de Serviërs de stad Srebrenica innamen, werd er twee weken later, 3 augustus 1995, slechts weinig aandacht besteed aan de Kroatische 'blitzkrieg' in de Krajina. Met Amerikaanse ondersteuning betrof het hier het grootste en bloedigste offensief sinds de vier jaar van deze oorlog.

Binnen twee weken tijd waren 200.000 mensen voor het Kroatische leger op de vlucht geslagen. Toch was er weinig aandacht voor deze vaak oude mensen die uit hun huizen verdreven werden of voor de chaos van de duizenden die de bombardementen van hun dorp ontvluchtten. Er was geen blijk van medeleven en er was geen sprake van sancties tegen Kroatië. Minister van Buitenlandse Zaken Warren Christopher beoordeelde het verpletterende militaire offensief als "in ons voordeel".

De steun van het Pentagon ging verder dan een goedkeurend knikje. De LONDON INDEPENDENT van 6 augustus 1995: "De herbewapening en training van het Kroatische leger in de voorbereidingen voor het huidige offensief zijn onderdeel van een klassieke C.I.A. operatie: waarschijnlijk de meest ambitieuze sinds de oorlog met Vietnam."

De LONDON TIMES van 5 augustus: "de herbewapening van Kroatië is het belangrijkste onvertelde verhaal van de oorlog in Joegoslavië. Met kracht wordt door Amerikaanse ambtenaren elke inmenging bij deze onderneming ontkend, maar in de regio wemelt het van voormalige generaals, die, in plaats van Florida, de Balkan kozen voor hun welverdiende pensioen."

'VEILIGE GEBIEDEN' ALS LANCEERTERRAIN VOOR DE AMERIKAANSE OORLOG

Dagelijks werd er door de Amerikaanse media bericht over Servische schendingen van de door de V.N. ingestelde "veilige gebieden", zes steden in handen van de Bosnische regering en omringd door gebied in Servische handen. De gebruikte naam versterkt de misvatting dat het zou gaan om neutrale, gedemilitariseerde schuilplaatsen, ver weg van de burgeroorlog. Door de Amerikaanse militaire ondersteuning van de oorlog is deze term de uitdrukking van een cynische leugen.

De aanleiding voor elk NAVO bombardement was een veronderstelde Servische aanval op een "veilig gebied". In werkelijkheid gaat het hier om uitvalsbases van het Bosnische regeringsleger tegen de Bosnisch-Servische troepen.

Boutros Boutros-Ghali, secretaris-generaal van de V.N., bevestigt dit in een document van 30 mei 1995 aan de V.N.-Veiligheidsraad (V.N.-document S/1995/444): "In de afgelopen maanden zijn de militaire activiteiten van de (door de V.S. gesteunde Bosnische) regeringstroepen in en rondom de veilige gebieden aanzienlijk toegenomen, en velen hiervan, inclusief Sarajevo, Tuzla en Bihac, zijn geïncorporeerd in de militaire campagne van de (Bosnische) regering."

"De hoofdkwartieren en de logistieke installaties van het (Bosnische) Vijfde Legerkorps zijn gevestigd in de stad Bihac; die van het Tweede Legerkorps in de stad Tuzla."

"De regering houdt ook een substantieel aantal troepen achter in Srebrenica (in dit geval een schending van de ontwapenings-overeenkomst), Gorazde en Zepa, terwijl in Sarajevo het Algemene Commando van het regeringsleger en andere militaire installaties zijn ondergebracht. In Gorazde bevindt zich bovendien een munitiefabriek."

"De reacties van de Bosnisch-Servische troepen op de (V.S.-gesteunde Bosnische) offensieven vanuit de veilige gebieden waren in het algemeen gericht tegen militaire doelen in deze gebieden."

HET EXCUUS VOOR DE NAVO-BOMMEN

Bij nog een andere explosie op een marktplein in Sarajevo werden op 28 augustus '95 37 mensen gedood. Dit werd het excuus voor de Verenigde Staten voor de grootste militaire onderneming sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog. Er werden meer dan 4000 luchtoperaties uitgevoerd door de Verenigde Staten/NAVO.

David Binder, correspondent van de NEW YORK TIMES in Washington, beschrijft in de editie van 2 oktober 1995 van THE NATION dat de explosie plaatsvond op de dag nadat Richard Holbrooke een actiever optreden van de NAVO had beloofd. Alleen een aanleiding hiervoor was nog vereist. Binder citeert vier afzonderlijke militaire bronnen die het V.N.-rapport betwisten waarin onmiddellijk de schuld voor de explosie bij de Bosnische Serviërs werd gelegd.

In een tv-uitzending in Sarajevo werd door kolonel van de Russische artillerie Andrei Demurenko het V.N.-rapport aangeklaagd als een verkeerde voorstelling van zaken. Volgens hem was de waarschijnlijkheid dat een straat met een breedte van 10 meter vanaf een Servische artilleriestelling drie kilometer verderop geraakt zou kunnen worden "één op een miljoen."

Een Canadese specialist met geruime ervaring in Bosnië vertelde David Binder dat de ontsteking van de mortiergranaat die op het marktplein teruggevonden zou zijn "helemaal niet van een mortiergranaat afkomstig was."

Twee niet geïdentificeerde beambten van de Amerikaanse regering verklaarden tegen Binder dat op basis van de lijn die de granaat gevolgd moet hebben, de ondiepte van de krater en het ontbreken van een duidelijk waar te nemen hoge fluittoon, de granaat oftewel vanaf een zeer geringe afstand afgeschoten moet zijn oftewel vanaf een dak in de menigte gegooid moet zijn.

Hoewel Binder een vaste correspondent is voor de NEW YORK TIMES, moest hij voor de publicatie van dit verhaal naar THE NATION.

De woede in de Amerikaanse media over de explosie op het marktplein in Sarajevo, staat in scherp contrast met de grote

bijval voor de lancering van 13 Tomahawk kruisraketten door de V.S. op Banja Luka. Banja Luka is een stad achter de Servische linies. Het is de op één na grootste stad in Bosnië - en in het gehele voormalige Joegoslavië de stad met de meeste vluchtelingen. Bij de aanval door de V.S./NAVO werden vele inwoners gedood en werd een ziekenhuis bestookt.

'BEEINDIGING VAN HET WAPENEMBARGO' BETEKENT UITBREIDING VAN DE OORLOG

De eis tot "beëindiging van het wapenembargo" wordt als leuze naar voren gebracht om de Bosnische regering de mogelijkheid te verlenen zichzelf te verdedigen. Zoals ook met de term "veilig gebied" is de werkelijkheid geheel anders.

"Beëindiging van het wapenembargo" betekent de legitimatie van de training van het Bosnische leger door de Verenigde Staten met geavanceerd militair materieel, en het veiligstellen van luchthavens en wegen voor de aanvoer van zwaar materieel. Verder betekent het dat de Verenigde Staten inspectievluchten en dekking op de grond verlenen om een afhankelijke en geïsoleerde minderheidsregering in het ontoegankelijke en bergachtige gebied in staat te stellen enkele kleine enclaves te controleren. De inmenging van het Pentagon zou hierdoor ver uitstijgen boven de meer dan 40.000 vluchten die de afgelopen drie jaar door de NAVO werden uitgevoerd en de trainingen en bevoorrading zoals die door de C.I.A. werden verzorgd.

In de toppen van de macht van de Verenigde Staten bestond er een strijd tussen hen die vertrouwen op bombardementen door de V.S./NAVO ter vernietiging van de Bosnisch-Servische troepen, en hen die van mening zijn dat de regio alleen onder controle kan worden gebracht door het wapenembargo op te heffen en grondtroepen te sturen. Van beide zijden werd aangestuurd op een intensivering en uitbreiding van de oorlog. Beide zijden erkennen het recht van Amerika om in deze situatie een oplossing op te dringen.

OORLOG GENAAMD VREDE

Het cynisme en het dubbelzinnige taalgebruik waarin oorlog vrede heet, komt het sterkst tot uitdrukking in de onlangs gevormde "Raad voor Vrede in de Balkan".

De Raad is een samenwerking van twee delen van de krijgsmacht, die samen de discussie beheersen. Leden van het uitvoerend comité van deze Raad zijn o.a. Zbigniew Brezinski, adviseur voor nationale veiligheid onder Carter; Frank Carlucci, adviseur voor nationale veiligheid en minister van defensie onder Reagan; Hodding Carter, woordvoerder buitenlandse zaken onder Carter; Max Campelman, hoofd van Reagans team voor nucleaire bewapening; Jeanne Kirkpatrick, ambassadrice bij de Verenigde Naties onder Reagan.

De "Raad voor Vrede in de Balkan" riep op 12 juli '95 op tot "een einde aan het wapenembargo tegen Bosnië, de terugtrekking van de V.N. blauwhelmen uit Bosnië, en effectieve bombardementen door de NAVO." Volgens deze 'vredes'groep dient de "air campaign" (d.w.z. bombardementen) "doelgericht en aanhoudend" te zijn, geen "speldeprikken". In hun verklaring concluderen zij: "Niet ingrijpen zal desastreus zijn voor de bevolking van Bosnië, voor de Verenigde Staten en voor onze vitale belangen in Europa."

ONDERLINGE RIVALITEIT

Door de inmenging van de C.I.A. en het Pentagon bij de burgeroorlog in Bosnië zijn de Verenigde Staten erin geslaagd zich militair in een belangrijke strategische regio te nestelen. Tegelijkertijd wordt hierdoor de groeiende eenheid van haar Europese rivalen gefrustreerd. Door deze laatste wordt de toenemende last van de burgeroorlog gedragen, in de vorm van honderdduizenden noodlijdende vluchtelingen, de stationering van duizenden grondtroepen in het gebied en door de vinnigheid van de concurrerende belangen.

Wat zich schijnt voor te doen als een bureaucratisch dispuut tussen NAVO- en V.N.-beambten, betreft in werkelijkheid een strijd van de heersende klasse in de Verenigde Staten met hun Europese rivalen, welke laatste vrezen in een langdurige oorlog betrokken te raken. Elk van hen behoudt zichzelf het recht voor om deze strategische regio in overeenstemming met de eigen belangen op te delen.

De nauwe samenwerking tussen Duitsland en de Verenigde Staten, ten koste van Franse en Britse belangen, is goed gedocumenteerd. Maar ook hierin kan verandering komen. De training en bewapening van Kroatische troepen door de Verenigde Staten kan als een teken worden opgevat dat de Verenigde Staten zich ook in Kroatië willen laten gelden.

Het debat over de evacuatie van de V.N.-"peacekeepers" door NAVO-troepen, onder het commando van de Verenigde Staten, weerspiegelde de steeds krachtigere poging van de Verenigde Staten om als enige het lot van de Balkan te bepalen. Tevens wordt het streven van zowel Frankrijk als Duitsland om in het post-Koude-Oorlog-tijdperk in Europa het voortouw te nemen, weerspiegeld door hun duidelijke aanwezigheid in Bosnië.

Het Pentagon is er echter in geslaagd de legering van Franse en Britse troepen in belangrijke mate te frustreren, door de Bosnische regering (welke geheel door de Verenigde Staten gecontroleerd wordt) er toe aan te zetten om iedere overeenkomst te dwarsbomen.

De beslissing van Washington, in november '94, om eenzijdig de steun aan het wapenembargo van de V.N.-Veiligheidsraad

op te zeggen, vormde de meest duidelijke verklaring dat een eigen agenda gevolgd wordt met betrekking tot Bosnië, ten koste van de Europeanen. Bovendien ging deze beslissing ten koste van de honderdduizenden ontheemde, en door deze grootmachten in de tang genomen, inwoners van Bosnië.

SANCTIES: ECONOMISCHE OVERHEERSING VAN DE REGIO

Op 30 mei 1992 werd door de V.N.-Veiligheidsraad gestemd voor de instelling van een economische blokkade van het restant van de Joegoslavische Federatie (Servië en Montenegro).

Deze stemming van de Veiligheidsraad werd er doorgejaagd om een V.N.-rapport vóór te zijn welke twee dagen later zou worden gepubliceerd en waarin wordt vermeld dat door de Federale Republiek van Joegoslavië, volledig in overeenstemming met de eisen van de V.N., de troepen van het federale leger uit Bosnië worden teruggetrokken.

Deze sancties werden alleen opgelegd aan de Serviërs, ondanks de uitspraak van het Internationale Gerechtshof in Den Haag dat de Federale Republiek van Joegoslavië (Servië en Montenegro) niet de agressor is in het conflict in Bosnië.

De V.N. sancties werden niet opgelegd aan de volgelingen van Washington: de regeringen van Kroatië en Bosnië. Zelfs na de massale Kroatische aanval op de Krajina in augustus '95, waarbij 200.000 Serviërs werden "weggezuiverd", werd in de Veiligheidsraad de mogelijkheid tot sancties tegen Kroatië nog niet aan de orde gesteld.

De sancties werden aangekondigd om een einde te maken aan de levering van wapens vanuit Servië naar de Serviërs in Bosnië. Tegelijkertijd werd door de Westerse mogendheden hiervan gebruik gemaakt om controle te verkrijgen over alle verbindingswegen in dit strategische deel van Europa. Wegen, waterwegen, havens en vliegvelden werden afgegrensd.

Alle scheepvaart over de Donau - de voornaamste verbindingsweg in de Balkan en in Oost-Europa - wordt door het Pentagon gecontroleerd. De Donau is voor Europa nog belangrijker dan de Mississippi is voor de handel in de Verenigde Staten. Alle landen in het Donau-bekken, niet alleen Servië, maar ook Roemenië, Bulgarije, Hongarije en Slowakije, worden door deze blokkade getroffen.

De Westerse machten zijn de enigen die profiteren van de economische ontwrichting in een aantal voormalige socialisti-

sche landen als gevolg van de geforceerde privatiseringen van de belangrijkste industrieën en hulpbronnen. Complete industriële complexen, niet langer in staat om te concurreren op de wereldmarkt of om zich zelfs maar van grondstoffen te voorzien of hun eindprodukten te vervoeren, liggen letterlijk te grabbel voor de multinationale ondernemingen.

Hoewel er wordt gezegd dat er een uitzondering wordt gemaakt voor 'humanitaire goederen', tasten de sancties het vermogen aan om te voorzien in noodzakelijke goederen. Markten, buitenlandse handel, communicatie en transporten stagneren. Fondsen, bankrekeningen en kredieten worden bevroren. Desondanks is Joegoslavië genoodzaakt een oplossing te vinden voor de bijna 2 miljoen vluchtelingen uit Kroatië en Bosnië. Meer dan 40% van hen is jonger dan 18 jaar. De voorraden op het gebied van medicijnen, voedsel, brandstof om te koken en te verwarmen en om de industrie en de volksgezondheid gaande te houden, zijn geslonken tot op een onhoudbaar niveau.

Alle economische en militaire grootmachten, vooral de Verenigde Staten, hebben onderkend dat de gang van zaken in Joegoslavië een voorbode kan betekenen voor interventie in de voormalige Sovjet-republieken. Tijdens de top van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) in december '94, werd als eerste militaire onderneming een "peacekeeping-missie" gemachtigd in het geschil tussen Armenië en Azerbaidjan over de enclave Nagorno-Karabach, als beweerd om een situatie zoals in Bosnië te voorkomen. De geschiedenis beschouwend is dit niet bemoedigend.

Eigendom en de controle over de onlangs geprivatiseerde industrieën en natuurlijke hulpbronnen staan op het spel. In een door oorlog verscheurde regio, zijn deze zaken voor een prikje te koop. Wie zal de controle uitoefenen over de markten, de rijke voorraden, de wederopbouw en nieuwe investeringen? In deze situatie zal militaire controle van doorslaggevend betekenis zijn. Diplomatie is daarbij slechts een dekmantel voor militaire acties.

DAYTON: CONSOLIDATIE VAN DE NAVO

Met het Dayton Vredesplan wordt blootgelegd hoe ver Washington bereid is te gaan vrede te saboteren om op die manier de militaire controle te behouden. Het document, getekend op 21 november 1995 op de luchtmachtbasis Wright-Patterson vlakbij Dayton, Ohio, verschilt in bijna niets van de twee eerdere overeenkomsten die door de Verenigde Staten werden tegengewerkt. Het verschil bestaat eruit dat dit "vredesakkoord" wordt uitgevoerd door de NAVO, een door de Verenigde Staten geleide militaire macht.

Het eerste akkoord dat door de Verenigde Staten openlijk gesaboteerd werd, was in Lissabon, Portugal, ondertekend door dezelfde groeperingen. Dat was in maart 1992, drieënehalf jaar eerder, nog voordat de burgeroorlog in Bosnië uitbrak. Dit akkoord werd door de Europese Unie ondersteund. Ook verschilt het akkoord van Dayton weinig van het Vance-Owen plan, ondertekend in maart 1993. Dit plan was tot stand gekomen door bemiddeling door de voormalige Amerikaanse en Britse ministers van buitenlandse zaken Cyrus Vance en Lord Owen, welke laatste de Verenigde Naties en de Europese Unie vertegenwoordigde. Lord Owen heeft zich er in het openbaar over uitgelaten dat dit plan door de Verenigde Staten werd ondermijnd.

Volgens NEWSWEEK MAGAZINE van 4 december 1995, in een beschrijving van het akkoord van Dayton, is "het document van 142 pagina's minder een vredesovereenkomst dan een verklaring van overgave." Het NAVO-bezettingsleger "verkrijgt bijna koloniale volmachten" in Bosnië. NEWSWEEK gaat verder dat het een akkoord betreft dat "hen figuurlijk door V.S.-onderhandelaars door de strot werd geduwd" en onderhandelingsessies die "vervuld waren van niet al te subtiele herinneringen aan de macht van de Verenigde Staten, zoals het verzorgen van een diner in een vliegtuighangaar, naast een Stealth-bommenwerper en een kruisraket."

In de media bestaat er veel aandacht voor de verkiezingen in het Moslim-Kroatische en Servische gedeelte van Bosnië. Ondertussen is er een parallelle staat gecreëerd waarin alle belangrijke uitvoerende, financiële en militaire beslissingen door

Westerse machten genomen worden.

In het akkoord van Dayton wordt de koloniale status van Bosnië expliciet vastgelegd. Aan het hoofd is er een Hoge Vertegenwoordiger benoemd, belast met de volledige uitvoerende machten in alle civiele aangelegenheden. Het Internationale Monetair Fonds (IMF) is in deze kunstmatige staat gemachtigd de Bosnische Centrale Bank te benoemen en te besturen. De Europese Bank voor Wederopbouw gaat leiding geven over de herstructurering van de openbare sector, wat de uitverkoop van staatseigendommen en gemeenschappelijke bezittingen betekent.

Vertegenwoordigers van Frankrijk, Engeland en Duitsland verschenen op de luchtmachtbasis in Dayton om hun ondersteuning uit te spreken voor de overeenkomst zoals die door de Verenigde Staten was opgesteld. Elk van deze landen ziet Bosnië als een rijke prijs, waarvoor het soms de moeite waard is de vredesprocessen te saboteren, dan weer ervoor te zorgen toch tenminste partner in de deal te zijn. In de NEW YORK TIMES van 26 november 1995 wordt een Franse Senator geciteerd waarin hij verwijst naar de 50 Franse blauwhelmen die sneuvelden in Bosnië, net na de ondertekening van het akkoord van Dayton. Hij meende dat de Verenigde Staten "de Bosnische schat inpikt van de grond die doordrenkt is met het bloed van de Fransen." De Senator mocht dan jammeren, maar voor het lot van de honderdduizenden vluchtelingen had hij geen belangstelling.

Het beslissende punt is wie er de controle uitoefent over de grondtroepen, niet alleen in Bosnië maar in de gehele Balkan. De belangrijkste militaire V.S.-basis bevindt zich in Tuzla. Dit is een kruispunt dat door het bergachtige gebied de weg met de regio verbindt.

Misschien toevallig, maar bij Tuzla zijn o.a. aanzienlijke olievoorraden vastgesteld. Volgens de San Francisco Chronicle van 28 augustus 1995, werden er gedurende de jaren 80 door de Wereldbank leningen verschaft voor de exploitatie van olie. De resultaten waren dermate veelbelovend dat Amoco en andere internationale oliemaatschappijen hun eigen onderzoeken startten.

Na de ondertekening van het Dayton akkoord, verklaarde president Clinton 20.000 man V.S.-troepen te zenden, als onderdeel van de 60.000 koppige NAVO-macht. In de opiniepeilingen van die dag sprak 66% van de ondervraagden zich uit tegen het sturen van grondtroepen. DEFENCE NEWS vermeldde dat het werkelijke aantal soldaten in deze gehele operatie eerder rond de 250.000 ligt. De NAVO-troepen van vandaag in Hongarije, Albanië, Kroatië en Macedonië vormen onderdeel van de bezettingsmacht in Oost-Europa.

Eenmaal in Bosnië gestationeerd, werd er door de NAVO weinig tijd verknoeid om hun rol verder uit te kunnen breiden. REUTER, van 30 juli 1996 beschrijft de eerste NAVO oefening die ooit plaatsvond in de Zwarte Zee. Aan de oefening namen 30 NAVO schepen deel, aanvalshelikopters en mariniers. Dit was onderdeel van een militaire oefening in het kader van het Partnerschap voor de Vrede, met deelname van acht NAVO lidstaten en schepen uit Bulgarije, Roemenië en de Oekraïne.

INTERNATIONAAL OORLOGSTRIBUNAAL

Met Resolutie 827 van de Veiligheidsraad wordt op 25 mei 1993 het Tribunaal voor Oorlogsmisdaden in het voormalig Joegoslavië opgericht. De officiële naam van het Tribunaal luidt: "Het Internationale Tribunaal voor de vervolging van personen die verantwoordelijk zijn voor ernstige schendingen van het internationale recht, begaan op het territorium van het voormalige Joegoslavië sinds 1991." Dit ad-hoc orgaan is gevestigd in Den Haag, in een poging om het de schijn van legitimiteit te verschaffen. Sinds vijftig jaar is Den Haag de zetel van het Internationale Gerechtshof, een belangrijk orgaan van de V.N. en opgericht volgens het Handvest. Het Tribunaal voor Oorlogsmisdaden van de Veiligheidsraad staat echter geheel los van het Internationale Gerechtshof - een feit dat in de media nogal eens over het hoofd wordt gezien.

Het Internationaal Gerechtshof is zeker geen instantie waarvan de Verenigde Staten graag zien dat de macht wordt uitgebreid. In plaats daarvan willen de Verenigde Staten een juridische structuur creëren die het totaal kan controleren. Nadat het Pentagon b.v. in de tachtiger jaren door het Hof schuldig werd bevonden voor het leggen van mijnen in de haven van Managua in Nicaragua, werd door de regering van de Verenigde Staten de competentie van het Hof aangevochten.

Met de oprichting van het Tribunaal is een gevaarlijk precedent geschapen. Hiermee kunnen de Verenigde Staten en de andere belangrijke economische en militaire machten rechtszaken beginnen, beslissen wie zich kandidaat kan stellen voor openbare functies, bepalen welke gekozen functionarissen van andere landen uit hun functie verwijderd moeten worden en wie ze eventueel willen arresteren.

Verder schept het Tribunaal een gevaarlijk politiek precedent omdat het werd opgericht als een sub-comité van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, waarin de Verenigde Staten beschikken over een veto-recht. Het werd gecreëerd door het oprekken van de bepaling welke de V.N. aan de Veiligheidsraad de mogelijkheid geeft tot het instellen van "ondergeschikte organen indien dit voor haar functioneren noodzakelijk blijkt." Het Handvest van de V.N. biedt voor dit tribunaal nergens een

mogelijkheid. Zelfs voor de Veiligheidsraad biedt het Handvest niet de mogelijkheid van een dergelijk veelomvattend machtsorgaan.

In de praktijk betekent het dat de regering van de Verenigde Staten over een veto-recht beschikt welke tribunalen er nu en in de toekomst opgezet kunnen worden, in welke landen, onder welke aanklacht en met welke rechters. Deze macht bedreigt de soevereine rechten van alle naties. De grootmachten zelf, en hun functionarissen, zijn nu en voor in de toekomst evenwel immuun voor aanklachten en vervolgingen door dit Tribunaal.

Het is dus van belang te vermelden dat het Tribunaal voor Oorlogsmisdaden niet opgericht is onder de controle van de Algemene Vergadering van de V.N. De Algemene Vergadering is een orgaan dat in het verleden enkele malen tegen de voorstellen van de Verenigde Staten stemde. De gang van zaken in het Tribunaal legt al bloot dat het hier gaat om een illegaal Hof van de eerste orde. De individuen die aangeklaagd worden krijgen niet de kans zich tegen hun aanklagers teweer te stellen en hen wordt zelfs de identiteit van die aanklagers onthouden. Dat zou zijn om de aanklagers te beschermen. Maar welke bescherming hebben de beschuldigten? Het Tribunaal schendt het recht op nationale soevereiniteit door het recht op te eisen dat elk land hen mensen uitlevert, zelfs staatshoofden, indien zij beschuldigd worden van oorlogsmisdaden.

Door het Tribunaal is niet gedefinieerd wat er precies verstaan wordt onder "oorlogsmisdaden". Volgens de NEW YORK TIMES van 20 mei 1996 "moet het gerechtshof nog steeds precies bepalen wat de aanklacht inhoudt en welke bewijslast geaccepteerd wordt." Dit heeft het Tribunaal er echter niet van weerhouden arrestatiebevelen uit te vaardigen.

Een van de meest besproken processen, die in de media maandenlang in de schijnwerpers werd gezet, betrof de aanklacht tegen Goran Lajic. Na maanden van reportages, bleek de aanklacht op 18 juni 1996 stilletjes vervallen, nadat was bewezen dat Lajic nooit in het kamp was geweest waar de veronderstelde oorlogsmisdaden waren begaan. Lajic zat de gehele tijd in Duitsland.

Sommige mensen brengen het argument naar voren dat de gruwelijkheid van de misdaden in Joegoslavië de andere recente oorlogen in de schaduw zet. Daarom zouden speciale maatregelen vereist zijn.

Is de oorlog in Joegoslavië de ergste misdaad van dit decennium? Gedurende dezelfde tijdspanne hebben de Verenigde Staten, door middel van de V.N.-Veiligheidsraad, aan Irak sancties opgelegd die dermate ernstig zijn dat volgens de rapporten van sommige eigen organisaties van de V.N., zoals de F.A.O., meer dan een half miljoen kinderen onder de vijf jaar gestorven zijn aan ondervoeding en aan te voorkomen ziekten.

De Amerikaanse ambassadrice Madeline Albright werd in het nationale televisieprogramma "60 MINUTES" van CBS door Leslie Stall geïnterviewd over de voortzetting van de sancties tegen Irak door de regering van de Verenigde Staten. "We hoorden dat een half miljoen kinderen gestorven zijn. Dat betekent dat er meer kinderen gestorven zijn dan in Hiroshima. Is het deze prijs waard?", vroeg Stall.

Albright's antwoord: "Ik denk dat dit een harde keuze is, maar de prijs.... wij denken dat het deze prijs waard is."

Hier zien we een vertegenwoordiger van de regering van de Verenigde Staten die openlijk toegeeft dat het beleid van haar regering, het beleid waar zij nauw bij betrokken is, de dood veroorzaakt heeft van meer dan een half miljoen kinderen.

Welk Tribunaal klaagt de regering van de Verenigde Staten aan?

HET PENTAGON-PLAN

De Verenigde Staten zijn vastbesloten een dominante positie in te nemen in de Balkan. Deze bewering wordt het duidelijkste onderschreven door een opvallend document van het Pentagon, zoals dat werd besproken in de NEW YORK TIMES van 8 maart 1992. Uitgelekt door beambten van het Pentagon, wordt in het document de noodzaak beschreven van werelddominantie van de Verenigde Staten in zowel politiek als militair opzicht. Aan het adres van andere landen die maar de schijn laten blijken hun positie te versterken, worden bedreigingen geuit. Deze openbaar uitgesproken bedreigingen lijken vooral gericht te zijn tegen de Europese machten en tegen Japan. Waarom anders zou het document naar buiten gebracht worden, zonder tegenspraak van het Pentagon?

In het document lezen we het volgende: "Ons eerste streven is te voorkomen dat er een nieuwe vijand opstaat. ... In de eerste plaats dienen de Verenigde Staten hun leiderschap aan te wenden voor de vestiging en de verdediging van een nieuwe orde waarin potentiële concurrenten ervan overtuigd zijn dat het voor de verdediging van hun legitieme belangen onnodig is om zich duidelijker te profileren of een agressieve houding aan te nemen."

"Wij moeten instaan voor de belangen van de ontwikkelde industriële naties, om hen te ontmoedigen de gevestigde politieke en economische orde omver te werpen. Tenslotte dienen wij de mechanismen tot afschrikking te handhaven, om potentiële concurrenten te weerhouden om zelfs maar een belangrijkere regionale of mondiale rol na te streven."

In het vervolg richt het document zich specifiek tot Europa: "Het is van fundamenteel belang om de NAVO als voornaamste instrument voor de Westerse verdediging en veiligheid te behouden. ... We moeten voorkomen dat er een specifiek Europees veiligheidsarrangement ontstaat welke de NAVO zou ondermijnen."

Geen enkele topfunctionaris van de V.S. heeft het document aangevochten of er afstand van genomen. Toen aan president George Bush rechtstreekse vragen over het rapport gesteld

werden, was zijn antwoord dat hij, al had hij het rapport niet gelezen, van mening was dat "wij de leiders zijn, en dat moeten blijven."

OPERATIE BALKAN STORM

Hoe weinig de betrokkenheid van de Verenigde Staten met de Balkan te doen heeft met het "helpen van arm Bosnië", blijkt wel uit het opinie-artikel van het gepensioneerde Hoofd van de Luchtmachtstaf, generaal Michael J. Dugan in de NEW YORK TIMES van 29 november 1992 onder de kop "Operatie Balkan Storm: een ontwerp".

Dugan werd het meest bekend door een ongebruikelijk oprecht interview voor de aanvang van de Golfoorlog, toen hij erg gedetailleerd de plannen voor de vernietiging van Irak ontvouwde. Hij werd van zijn commando ontheven vanwege deze openheid over de oorlogsplannen van het Pentagon, op een moment dat de V.S. de Verenigde Naties nog voorspiegelden dat zij diplomatieke oplossingen wilden nastreven, door het instellen van sancties tegen Irak. Vier maanden later echter voltrok zich de oorlog precies op de wijze zoals Dugan die had beschreven.

"Met een overwinning in de Balkan zouden de Verenigde Staten zich in de wereld van na de Koude Oorlog van de leiderspositie kunnen verzekeren op een wijze zoals ze dat met Operatie Desert Storm nooit gekund zou hebben", kraaide Dugan. Omdat de stemmen in de V.N.-Veiligheidsraad over de inzet van de NAVO staakten, ontvouwde Dugan het scenario van een post-hoc coalitie met Engeland, Frankrijk en Italië. Om de humanitaire operaties van de V.N. te traineren stelt hij voor de V.S.-welgezinde Bosnische troepen, zoals die van Izetbegovic, te bewapenen en om "onconventionele" operaties in Bosnië te ondernemen. Daarna, vervolgt hij, dienen massale luchtoperaties uitgevoerd te worden tegen Serviërs in Bosnië en tegen Servië. Daartoe scheidt de luchtmachtgeneraal graag op over de Amerikaanse technologie-des-doods. Dugan stelt voor om gebruik te maken van Amerikaanse transportvliegtuigen, F-15's, F-16's, F-18's, F-111's, Jstars en Tomahawk kruisraketten, om de Servische elektriciteitsnetten, opslagfaciliteiten en communicatienetwerken te vernietigen. "Maar de kosten voor de Verenigde Staten, in de vorm van bloed en kostbaarheden, zouden gering zijn vergeleken met die van een Bosnisch trauma."

Of het nu gaat om de Amerikaanse wetgeving zoals die in

november 1990 doorgevoerd werd, of om de erkenning van een onafhankelijk Bosnië met een door de Verenigde Staten gesteunde extreem-rechtse regering - in plaats van een regering zoals die in maart '92 door alle partijen geaccepteerd werd, of om de onder Amerikaanse bemiddeling ingestelde Moslim-Kroatische Federatie van maart '94: in iedere fase van het olopemde conflict in de Balkan heeft de Amerikaanse bemoeienis steeds de vlammen van de oorlog verder doen oplaaien.

Of het nu gaat om het Vance-Owen plan van aanvang 1994 om Bosnië in minuscule enclaves op te delen, of om het Vance-Stoltenberg plan van eind 1994 voor een drie-deling van Bosnië: elk voorstel was een bevestiging van het Amerikaanse streven om de regio te domineren en om de belangrijkste rivalen vóór te zijn.

Er vond naar aanleiding van de massale luchtaanvallen waarmee in september '95 werd begonnen een levendig debat plaats in de heersende militaire, zakelijke en regeringskringen. Maar daarbij ging het er niet om hoe vrede tot stand gebracht kan worden. Het ging erom de Amerikaanse dominantie in deze strategische regio zeker te stellen.

DE ENIGE OPLOSSING: DE VS UIT BOSNIE

Maar al te snel dringt zich hier de analogie op met de C.I.A.-adviseurs in Vietnam, gevolgd door een troepenmacht van 25.000 man ter ondersteuning van de Amerikaanse marionet Ngo Dinh Diem.

De oorlog die zich hier ontvouwt zal niet uitgevochten worden achter een computerscherm als in een Hollywoodfantasie, zoals iedere soldaat uit een andere Amerikaanse oorlog zal beseffen. Het trauma van miljoenen Zuidoost-Aziatische vluchtelingen bestaat tot op de dag van vandaag. Het zal meer kosten dan het "bloed en kostbaarheden", zoals dat door generaal Dugan zo nuchter wordt ingeschat. Nadere uiteenzettingen over de oorlogsplannen van het Pentagon en diens inmenging in de Balkan zijn hard nodig om de discussie te openen en een krachtige oppositie op te bouwen tegen deze nieuwste plannen tot wereldoverheersing van het Pentagon.

Verontruste mensen van iedere politieke overtuiging vragen, wanneer men geconfronteerd wordt met de afgrijselijke beelden van deze oorlog: "Hebben de Verenigde Staten dan geen verantwoordelijkheid om iets te doen tegen dit bloedvergieten?". Of men stelt de vraag: "Op welke wijze kunnen de Verenigde Staten vrede brengen?"

De economie van de Verenigde Staten is volledig afhankelijk van en verstrengeld met het militarisme. De militaire bestedingen door de Verenigde Staten zijn groter dan die van alle andere landen te zamen. Het zakenleven in de Verenigde Staten is compleet afhankelijk van de oorlogswinsten en het militarisme. Per jaar wordt er meer dan 250 miljard dollar besteed aan militaire uitgaven. Het betreft hier de enige post in het federale budget die niet met drastische bezuinigingen wordt geconfronteerd.

De implicaties van een steeds grotere inmenging worden niet bediscussieerd met de werkende en arme mensen in de Verenigde Staten. Toch zal de uitkomst zijn uitwerking niet missen voor alle Amerikaanse inwoners, in de vorm van verdere kortingen op de zo broodnodige sociale voorzieningen.

Vanuit eerdere ervaringen hebben de vele nationaliteiten in

Joegoslavië laten zien, dat men in staat is de verschillen te overbruggen. Gedurende 45 jaar leefde men in vrede en harmonie samen in een socialistische federatie. Hoewel er gedurende de Tweede Wereldoorlog meer dan 1 miljoen mensen sneuvelden en miljoenen ontheemd raakten, werd de strijd tegen de Duitse indringer de verenigende kracht voor de vele verdeelde nationaliteiten.

De Verenigde Staten mengen zich niet in de oorlog om de vele volkeren te helpen -noch Moslims of Kroaten, noch Serviërs of Albanezen. Het enige doel van het Pentagon is het creëren van zwakke, afhankelijke marionettenregimes om zo de gehele regio economisch en politiek te domineren. Alleen de multinationale ondernemingen zullen hiervan profiteren.

De enige mogelijke eis voor hen die oprecht betrokken zijn bij vrede is: "de V.S. eruit, de NAVO eruit"

Wat inmenging door het Pentagon kan voortbrengen is alleen een verdere uitbreiding van de oorlog, meer dood en vernietiging, meer gebroken levens en honderdduizenden extra vluchtelingen.

Deze eis dient gesteld te worden door de vredesbeweging in de West-Europese landen - o.m. Duitsland, Frankrijk, Engeland en Italië. Zij vormen met de Verenigde Staten de 'globaliserende' machten, wat betekent dat de hoogste winsten van de ondernemingen in deze landen worden gerealiseerd uit de investeringen en de economische controle in andere, minder ontwikkelde landen.

Het is geen gemakkelijke taak om een vredesbeweging op te bouwen. Zij moet de strijd aangaan met alle leugens in de media. Maar het is eerder gedaan. Met de uitbreiding van de oorlog en de bezuinigingen op onderwijs, gezondheidszorg en huisvesting, zal het idee steeds meer wortel schieten.

Voor de Verenigde Staten was de enige manier om de oorlog in Vietnam te stoppen, door er te verdwijnen. De jaren en jaren van onderhandelingen waren enkel een excuus om met de oorlog door te gaan, de bombardementen voort te zetten en de inmenging te verdiepen. Tegen het einde van de oorlog bestond geheel Zuid-Oost Azië uit een puinhoop, een pokdalig land-

schap van bomkraters en vergiftigd door Agent Orange.

De Verenigde Staten en de andere economische en militaire grootmachten uit de Balkan te krijgen, is de enige manier om te voorkomen dat deze oorlog escaleert en zich uitbreidt tot een strijd die de gehele regio omvat.

Sean Gervasi

**WAAROM IS DE NAVO IN
JOEGOSLAVIE**

INLEIDING

De Noord Atlantische Verdrags Organisatie zond dit jaar een grote troepenmacht naar het voormalige Joegoslavië, ogen-schijnlijk om de regeling in de Bosnische oorlog, aan het eind van 1995 vastgelegd in Dayton Ohio, af te dwingen. Deze troepenmacht zou bestaan uit 60.000 militairen, uitgerust met tanks en artillerie. Een ontzagwekkende marine en luchtmacht verzorgt de rugdekking. In feite, als men rekening houdt met alle troepen die ter ondersteuning aanwezig zijn, inclusief de in omliggende landen gestationeerde troepen, is het duidelijk dat er ten minste 200.000 militairen bij deze actie betrokken zijn. Deze cijfers worden door bronnen vanuit het Amerikaanse ministerie van defensie bevestigd. (1).

Hoe dan ook, het sturen van een grote Westerse troepenmacht naar Midden- en Oost-Europa blijft een opzienbarende onderne-ming, zelfs in de beweeglijke situatie zoals die met het veronder-stelde einde van de Koude Oorlog is ontstaan. Deze troepen-macht in de Balkan vertegenwoordigt niet alleen de eerste belangrijke militaire NAVO-operatie, tegelijkertijd is het ook de eerste operatie *out of area*, dat wil zeggen, buiten de voor militaire NAVO-acties vastgelegde verdragsgebieden.

De NAVO-troepenmacht in de Balkan is het resultaat van de enorme druk die ontplooid werd om de NAVO in oostwaartse richting uit te breiden. De onderneming in het voormalige Joegoslavië is de eerste concrete stap hiertoe, en andere stappen zijn gepland voor de nabije toekomst. Sommige Wes-terse mogendheden willen de Visegradlanden als volwaardig lid in de NAVO onderbrengen. Vanuit andere Westerse landen bestond enige tijd weerstand hiertegen. Deze tegenstanders zijn echter zo zeer onder druk gezet dat ook zij nu de beweerde noodzaak om de NAVO uit te breiden accepteren.

De vraag is: Waarom willen Westerse machten de uitbreiding van de NAVO doordrukken? Waarom wordt de NAVO ver-nieuwd en uitgebreid terwijl de "Sovjet dreiging" is verdwenen? Duidelijk is dat er meer aan de hand is dan ons tot nu toe werd verteld. De ondersteuning van een preciaire vrede in Bosnië is slechts een afgeleide beweegreden om NAVO-troepen de Bal-kan in te sturen.

Er zijn dieper liggende redenen voor de spoedzending van NAVO-troepen naar de Balkan en in het bijzonder voor de uitbreiding van de NAVO met Polen, de Tsjechische Republiek en Hongarije in de nabije toekomst. Deze hebben te maken met de duidelijker wordende strategie om de natuurlijke voorraden van de regio van de Kaspische Zee veilig te stellen en om de landen in Oostelijk Europa te "stabiliseren". Uiteindelijk om Rusland en de landen van het Gemenebest van Onafhankelijke Staten te "stabiliseren". Dit is, om het mild uit te drukken, een bijzonder ambitieus en bovendien tegenstrijdig politiek beleid. En het is belangrijk de opgegeven redenen aan enkele fundamentele vragen te onderwerpen.

Want het "stabiliseren" van landen die voorheen deel uitmaakten van het socialistische blok in Europa betekent niet alleen dat de politieke stabiliteit aldaar verzekerd moet worden, dat wil zeggen dat de politieke regimes die het socialisme hebben vervangen op hun plaats moeten blijven. Het betekent ook dat de economische en sociale omstandigheden onveranderd blijven. En omdat de zogenaamde omschakeling naar democratie in de betreffende landen in feite heeft geleid tot een begin van dé-industrialisatie en ineenstorting van de levensstandaard van de bevolking, dient de vraag opgeworpen te worden of dit werkelijk wenselijk is.

Deze vraag dringt zich des te meer op de voorgrond daar "stabilisering", zoals dat in de Westerse betekenis wordt gehanteerd, neerkomt op een overplanting van de economische en sociale omstandigheden zoals die tegenwoordig in het Westen de overhand hebben, naar het voormalige socialistische blok. De economieën van de geïndustrialiseerde Westerse landen bevinden zich in feite in een toestand van ineenstorting, hoewel de regeringen van deze landen dit feit nooit zullen erkennen. Niettemin leidt een objectieve beoordeling van de economische situatie in het Westen tot deze conclusie. En deze conclusie wordt ondersteund door de officiële statistieken en analyses van het gangbare economische denken.

Bovendien is het duidelijk dat de pogingen tot "stabilisering" van het voormalige socialistische blok aanzienlijke spanningen met Rusland en met andere landen met zich meebrengen. Commen-

taren die wijzen op het toenemende risico van een nucleair conflict, als gevolg van de Westerse pogingen om de NAVO oostwaarts uit te breiden, vormen geen uitzonderingen.(2)

Het is voldoende deze vragen kort aan te stippen om te onderkennen dat de uitbreiding van de NAVO, welke *de facto* heeft plaatsgevonden in het voormalige Joegoslavië en welke voor andere landen in het vooruitzicht gesteld wordt, in belangrijke mate ingegeven wordt door verwarde en zelfs irrationele overwegingen. Men komt in de verleiding dit aan de angsten en koppigheden van bepaalde heersende groeperingen toe te schrijven. Om het ronduit te zeggen, waarom zou de wereld een voordeel moeten zien in een gedwongen uitbreiding van de economische en sociale chaos zoals die in het Westen de overhand heeft, en waarom zou het daar enige voordelen in moeten zien, als dit proces op zichzelf een toenemend risico op een kernoorlog met zich meebrengt?

DE NAVO IN JOEGOSLAVIË

De Noord Atlantische Verdrags Organisatie werd opgericht in 1949 met als argument om West-Europa te beschermen tegen mogelijke militaire agressie door de Sovjet-Unie en haar bondgenoten.

Met het verdwijnen van de communistische regimes in het voormalige socialistische blok in 1990 en 1991 was eveneens de mogelijkheid van een dergelijke agressie verdwenen, zo die er ooit geweest was. De veranderingen in de voormalige communistische landen maken de NAVO overbodig. Haar bestaansgrond is verdwenen. Toch werd door bepaalde groepen binnen de NAVO onmiddellijk druk uitgeoefend om de NAVO te "reorganiseren" en zelfs om haar uit te breiden naar Centraal- en Oost-Europa. Zorgvuldig werden nieuwe argumenten naar voren gebracht om de gebruikelijke gang van zaken voort te kunnen zetten.

De belangrijkste hiervan vormde het idee, dat met de veranderingen zoals die met het einde van de Koude Oorlog waren ontstaan, de Westerse landen met "veiligheidsrisico's" van buiten het traditionele aandachtsgebied van de NAVO geconfronteerd worden, waardoor voortzetting van de organisatie wenselijk zou zijn. Volgens woordvoerders van deze visie diende de NAVO nieuwe missies te vinden.

De achterliggende gedachte was dat de NAVO behouden diende te worden om het leiderschap van de Verenigde Staten in Europa en in de wereld zeker te stellen. Dit was zeker één van de redenen voor de grootschalige Westerse interventie in Koeweit en Irak in 1990 en 1991 - waarin het aandeel van de NAVO-partners van de VS relatief gering was. De coalitie tegen Irak was onhandig en met grote moeite tot stand gebracht. Maar het werd door de regering van de Verenigde Staten als noodzakelijk beschouwd voor de geloofwaardigheid van de VS zowel binnen de Westerse alliantie als ook in mondiale aangelegenheden.

De slogan zoals die door de eerste voorstanders van uitbreiding van de NAVO werd gehanteerd, "NATO: out of area or out of business", maakt de kern van de zaak, maar niet het argument,

zo helder als maar kan.(3)

Ook in het geval van Joegoslavië ging het om een testcase, en wel duidelijk een veel belangrijkere. De Joegoslavische crisis explodeerde aan de rand van Europa, en de West-Europese naties werden geacht daar iets aan doen. Duitsland en de Verenigde Staten echter, ogenschijnlijk voorstanders van beëindigen van de burgeroorlog in Joegoslavië, stelden feitelijk alles in het werk om deze juist te verlengen, vooral de oorlog in Bosnië. (4) Hun optreden betekende een voortzetting en een gestadige verdieping van de Joegoslavische crisis.

Het is van belang te onderkennen dat bijna vanaf het eerste begin van deze crisis door de NAVO manieren werden gezocht om zich in het conflict te mengen. Deze betrokkenheid werd duidelijk in 1993 toen de NAVO begon met de ondersteuning van de UNPROFOR-operaties in Joegoslavië, vooral waar het ging om de blokkade tegen de Federale Republiek van Joegoslavië en het afdwingen van een vliegverbod boven Bosnië.

Deze inmenging, echter, was eerder op kleinere schaal begonnen, en het dient in herinnering geroepen te worden dat de NAVO *als organisatie* in een zeer vroeg stadium in de oorlog in Bosnië-Herzegovina betrokken was. In 1992 zond de NAVO een groep van honderd personen naar Kiseliak, op korte afstand van Sarajevo, om een militair hoofdkwartier in te richten. Naar zeggen werden zij uitgezonden ter assistentie van de troepen van de Verenigde Naties in Bosnië.

Het was echter duidelijk dat er hier andere overwegingen meespeelden. Een NAVO-diplomaat beschreef deze operatie destijds in INTELLIGENCE DIGEST in de volgende bewoordingen:

"Dit is een zorgvuldige eerste stap, en we geven er beslist niet te veel ruchtbaarheid aan. Maar het zou de start kunnen zijn van iets groters... Men zou kunnen zeggen dat de NAVO nu een voet tussen de deur heeft. Of we er in slagen de deur te openen is niet zeker, maar de start is gemaakt."(4)

Het is duidelijk dat de NAVO-commandanten reeds anticipeerden op de mogelijkheid dat de weerstand tegen de druk van

de VS en Duitsland overwonnen zou kunnen worden en de NAVO in het conflict in Joegoslavië een belangrijke rol zou kunnen gaan spelen.

De NAVO bereidde zich al vanaf de aanvang van de oorlog in Bosnië-Herzegovina voor op een belangrijke operatie *out of area*. De recente zending van tienduizenden troepen naar Bosnië, Oostenrijk, Hongarije, Kroatië en Servië vormt dus de culminatie van een proces van bijna vier jaar. Het ging hier niet om vredesvoorstellen of vredescongressen. Het ging om het bedenken van operaties die, met de steun van enkele sleutel-landen, zouden kunnen leiden tot een actieve betrokkenheid van de NAVO in conflicten *out of area*, en daarmee tot de renovatie van de NAVO.

DE OOSTWAARTSE UITBREIDING VAN DE NAVO

Door de NAVO is nooit officieel onderzoek gedaan naar de uitbreiding van de alliantie, tot op het moment dat in de herfst van 1995 de studie werd gepresenteerd van de Werkgroep voor Uitbreiding van de NAVO. Ongetwijfeld bestaan er interne studies, maar voor buitenstaanders is van de inhoud daarvan niets bekend.

Ondanks het ontbreken van uitgesproken analyses, werd het radarwerk tot uitbreiding van de NAVO reeds vanaf de herfst van 1991 in gang gezet. Tegen het einde van dat jaar werd door de NAVO de Noord Atlantische Samenwerkings Raad in het leven geroepen. De NAVO-leden nodigden negen Midden- en Oost-Europese landen uit om zitting te nemen in deze Samenwerkingsraad (NACC), om een begin te maken met de samenwerking tussen de NAVO-landen en de voormalige leden van het Warschau-pact.

Dit was de eerste poging om iets te kunnen bieden aan de Oosteuropese landen die zelf te kennen hadden gegeven, deel te willen uitmaken van de NAVO. De NACC voldeed echter niet aan de verwachtingen van deze landen, en aanvang 1994 werd daarom door de VS het Partnerschap voor de Vrede (PfP) in het leven geroepen. Dit PfP bood aan de landen die wensten deel uit te maken van de NAVO, de mogelijkheid tot samenwerking tijdens verscheidene NAVO-activiteiten, zoals militaire oefeningen en *peacekeeping*. Meer dan twintig landen, inclusief Rusland, maken momenteel deel uit van het Partnerschap voor de Vrede.

Van deze landen willen er verscheidene toetreden tot de NAVO. Rusland daarentegen wil dat duidelijk niet. Zij verzet zich tegen oostwaartse uitbreiding van de NAVO. Volgens het onafhankelijke onderzoeksbureau *Centre for Defense Information* in Washington, wordt door Rusland aan het Partnerschap voor de Vrede deelgenomen om "te voorkomen geheel van de Europese veiligheidsstructuur buitengesloten te worden."⁽⁵⁾

De beweging naar uitbreiding van de NAVO heeft met de tijd een steeds grotere stuwkracht gekregen. De instelling van de Noord Atlantische Samenwerkings Raad was min of meer de uitdruk-

king van eensgezindheid en openheid naar hen die het lidmaatschap van de NAVO nastreven. De instelling van het Partnerschap voor de Vrede bracht de zaken een stap verder. Voormalige Warschau-pact landen worden daadwerkelijk bij de NAVO betrokken. Tegelijkertijd werd een twee-sporen-beleid ten aanzien van Rusland gevolgd, waarin Rusland een min of meer symbolische relatie met de NAVO geboden wordt, simpelweg om diens bedenkingen met betrekking tot de voorgenomen uitbreiding tot bedaren te brengen.

Echter, ondanks deze continue ontwikkeling zijn de beweegredenen zoals die publiekelijk naar voren werden gebracht steeds gebaseerd geweest op bepaald vage uitgangspunten. En dat leidt tot de vraag naar het waarom van de NAVO-uitbreiding zoals die de afgelopen vier jaar is nagestreefd. Deze vraag dient gesteld te worden ten aanzien van twee gebieden: de Balkan en de landen van Centraal Europa. Want er is een belangrijke strijd gaande in de Balkan, in het bijzonder een strijd over de heerschappij in de zuidelijke Balkan. En de NAVO is nu in deze strijd betrokken. Tegelijkertijd is er een terugval naar de politiek van de Koude Oorlog van de kant van sommige Westerse landen. Deze terugval leidt de NAVO Centraal Europa binnen.

DE STRIJD VOOR HEERSCHAPPIJ OVER DE BALKAN

Sinds 1990 zijn we getuigen geweest van een lange en gruwelijke crisis in Joegoslavië. Deze kostte aan tienduizenden mensen het leven, bijna twee miljoen mensen werden uit hun huizen verdreven en het veroorzaakte verwarring op de Balkan. In het Westen wordt over het algemeen verondersteld dat deze crisis, inclusief de burgeroorlogen in Kroatië en Bosnië-Herzegovina, het resultaat was van een intern conflict in Joegoslavië, en in het bijzonder een conflict tussen Kroaten, Serviërs en Bosnische Moslims. De werkelijkheid is echter totaal anders.

Het belangrijkste probleem in Joegoslavië, vanaf het eerste begin, bestond uit buitenlandse inmenging in de interne aangelegenheden van het land. Twee Westerse machten, de Verenigde Staten en Duitsland, speelden het klaar het land met opzet te déstabiliseren en te ontmantelen. Dit proces was volop gaande in de tachtiger jaren, en versnelde zich bij de aanvang van dit decennium. Door deze machten werden de separatistische bewegingen waardoor Joegoslavië uiteen viel, zorgvuldig gepland, voorbereid en begeleid. Daarbij stelden zij alles in het werk wat in hun vermogen lag om de burgeroorlogen in eerst Kroatië en later in Bosnië-Herzegovina voort te zetten en uit te breiden. Achter de schermen waren zij bij elke fase van de crisis betrokken.

Buitenlandse inmenging was erop gericht om precies die conflicten te bewerkstelligen welke de Westerse machten verordeneerden. Want deze conflicten zouden gemakkelijk als excuus kunnen dienen voor openlijke interventie op het moment dat de burgeroorlog zich zou voordoen.

Deze zienswijze is, natuurlijk, een vervloeking voor velen in de Westerse landen. De enige reden hiervoor is de systematische misleiding van het grote publiek in het Westen door oorlogspropaganda. Vanaf de start werden de versies geaccepteerd zoals die door de regeringen en de massamedia werden verspreid. Niettemin is het waar dat Duitsland en de VS de hoofdverantwoordelijken waren voor de ontmanteling van Joegoslavië en de chaos die dit met zich meebracht.

Dit is een bedenkelijk gegeven in het nieuwe tijdperk van reëel-politieke en geo-politieke strijd welke is gevolgd op het tijdperk van de Koude Oorlog. Recentelijk is door inlichtingenbronnen op opmerkelijk openhartige wijze op deze werkelijkheid gezinspeeld. Zo werd er bijvoorbeeld in de zomer van 1995 door INTELLIGENCE DIGEST, een in Engeland gepubliceerde nieuwsbrief, bericht dat:

"Het oorspronkelijke Duits-Amerikaanse ontwerp voor het voormalige Joegoslavië een onafhankelijke Moslim-Kroatische federatie (omvat), verbonden met een onafhankelijk Kroatië en naast een sterk verzwakt Servië." (6)

Velen in de Westerse landen weten dat deze omschrijving absoluut correct is. En natuurlijk betekent dit ook dat alle omschrijvingen van "Servische agressie" als de hoofdoorzaak van het probleem, of van Kroatië als de "nieuwe democratie", enzovoorts, niet alleen onjuist zijn, maar in werkelijkheid naar voren worden gebracht om te bedriegen.

Maar waarom? Waarom zouden de media er naar streven het Westerse publiek te bedriegen? Niet alleen omdat de schaamteloze en grootschalige inmenging in Joegoslavië uit de openbaarheid gehouden diende te worden. Ook omdat het publiek vragen zou kunnen gaan stellen naar de redenen achter het streven van Duitsland en de VS om opzettelijk verwoesting te zaaien op de Balkan. En deze redenen dienden nog zorgvuldiger verborgen te blijven dan de verwoestende acties zelf.

Het gegeven wat aan dit alles ten grondslag lag, was dat er door de Verenigde Staten een uitermate ambitieus plan was ontwikkeld met betrekking tot geheel Europa. Nu wordt openlijk beweerd dat de VS zichzelf als een "Europese macht" zien. In de tachtiger jaren kon deze bewering nog niet zo gemakkelijk gedaan worden. Dat zou teveel onenigheid tussen de Westerse partners teweeg gebracht hebben. Maar het streven van de VS om hun dominantie over Europa te vestigen was niettemin een feit. En de VS waren allang bezig met de planning van hetgeen waar nu openlijk over gesproken wordt.

Recentelijk nog werd door Richard Holbrooke, de assistent Staatssecretaris voor Europese Zaken, de officiële Amerikaanse

stellingname duidelijk gemaakt. In een artikel in het invloedrijke FOREIGN AFFAIRS beschreef hij de VS niet alleen als een "Europese macht", maar tevens zette hij de ambitieuze plannen uiteen van de VS-regering voor geheel Europa. Refererend naar het systeem van collectieve zekerheid, waaronder de NAVO, zoals dat door de VS en hun geallieerden is geschapen na de Tweede Wereldoorlog, schrijft Holbrooke:

"Deze keer dienen de VS de leiding te nemen in de creatie van een veiligheidsarchitectuur dat geheel Europa omvat en stabiliseert - het Westen, de voormalige Sovjetsatellieten in Centraal Europa en, het meest gevoelig, Rusland en de voormalige republieken van de Sovjet Unie." (7)

Kort gezegd, het is nu officieel beleid om te streven naar één geïntegreerd Europa onder een Westers politiek en economisch systeem, en wel door middel van "Amerikaans leiderschap". Dit is een vriendelijke, en misleidende, manier om te spreken over inlijving van de voormalige socialistische landen in een reusachtig nieuw rijk. (8)

Het zal geen verbazing wekken dat het vervolg van het artikel van Holbrooke handelt over de noodzaak de NAVO uit te breiden, in het bijzonder naar Centraal Europa, om de "stabiliteit" in geheel Europa te verzekeren. Voor Holbrooke is "de uitbreiding van de NAVO het wezenlijke gevolg van het ophalen van het Ijzeren Gordijn." (9)

Dus: achter de herhaalde interventies in de Joegoslavische crisis liggen strategische plannen voor de langere termijn voor geheel Europa.

Als onderdeel van dit zich geleidelijk ontvouwende plan, werd door Duitsland en de VS in de eerste plaats gestreefd naar een nieuwe orde op de Balkan, een orde gebaseerd op een vrije-markt economie en parlementaire democratie. Aan het socialisme op de Balkan diende een definitief einde te komen. (10). Ogenschijnlijk werd "de democratie omarmd" door onafhankelijkheidsverklaringen aan te moedigen, zoals in Kroatië. In werkelijkheid echter, ging het hier om een tactische zet om de Balkan uit elkaar te trekken in kleine en kwetsbare landen. Onder de vormgeving van de "omarming van de

democratie" werd de weg geopend tot de herkolonisatie van de Balkan.

Tegen 1990 waren de meeste landen in Oostelijk Europa bezweken voor de Westerse druk om wat op misleidende wijze "hervormingen" genoemd worden, door te voeren. Door sommigen waren de Westerse voorwaarden voor hulp en handel geaccepteerd. Anderen, met name Bulgarije en Roemenië, hadden deze voorwaarden slechts ten dele geaccepteerd.

Tijdens de verkiezingen in 1990 in Servië en Montenegro behield de socialistische of sociaal-democratische partij de macht. De Federale regering bleef daarmee in handen van politici die, hoewel zij van tijd tot tijd toegaven aan de druk tot "hervormingen", zich keerden tegen de herkolonisatie van de Balkan. En velen van hen waren tegenstanders van de opdeling van Joegoslavië. Omdat klein-Joegoslavië, geformeerd in het voorjaar van 1992, over een industriële basis en een sterk leger beschikte, moest dat land vernietigd worden.

Gezien vanuit Duits gezichtspunt betekende dit niets minder dan een voortzetting van de politiek zoals die door de Kaiser en de nazi's werd nagestreefd.

Op het moment dat Joegoslavië ontmanteld was en in chaos geworpen, werd het mogelijk een aanvang te maken met de reorganisatie van dit centrale deel van de Balkan. Slovenië, Kroatië en Bosnië-Herzegovina zouden in de Duitse invloedssfeer ondergebracht worden. Duitsland verwerft zich hiermee toegang tot de Adriatische Zee, en, mogelijkwelks indien de Serviërs overrompeld zouden kunnen worden, tot het nieuwe Rijn-Donau kanaal, welke voor schepen tot aan 3000 ton een verbinding biedt tussen de Noordzee en de Zwarte Zee. Het zuidelijke bereik van Joegoslavië zou bij de Amerikaanse invloedssfeer ondergebracht worden. Macedonië, welke de enige noord-zuid en oost-west doorgang biedt door de berggebieden van de Balkan, zou de kern van een Amerikaanse regio moeten vormen. Maar ook Albanië zou er onderdeel van moeten uitmaken, en Sanjak en Kosovo, mochten deze gebieden aan Servië onttrokken kunnen worden. Sommige strategen in de Verenigde Staten spreken zelfs van een Groot Albanië, onder bescherming van Turkije en de VS, welke zou zijn samengesteld

uit een ketting van kleine Moslimstaten, mogelijk met inbegrip van Bosnië-Herzegovina, en met toegang tot de Adriatische Zee.

Het wekt daarom geen verbazing dat de Verenigde Staten en Duitsland, hoewel zij in harmonie samenwerkten bij het tot stand brengen van de ontmanteling van Joegoslavië, nu twisten om de controle over verscheidene delen van het land, voornamelijk over Kroatië en Bosnië-Herzegovina. In feite worden er heel wat oneerlijke trucs uitgehaald om invloed en commerciële voordelen door heel de Balkan.⁽¹¹⁾ Duitsland en de VS, de partners die Joegoslavië uiteen scheurden, zijn in deze strijd elkaars belangrijkste tegenstanders. Maar ook grote ondernemingen en banken uit andere landen nemen hieraan deel. De situatie is vergelijkbaar met die in Tsjechoslowakije zoals die door het verdrag van München in 1938 geschapen werd. Ook toen werd een overeenkomst bereikt om de buit te verdelen en om botsingen te voorkomen die regelrecht tot oorlog zouden leiden.

HET NIEUWE 'GROTE SPEL' RONDOM DE KASPISCHE ZEE

Joegoslavië is vooral ook van belang door haar toegangswegen naar andere regio's. Joegoslavië is gelegen nabij de regio welke voor de VS van vitaal belang is: de regio van de Zwarte Zee en de Kaspische Zee.

Dit zou wel eens de werkelijke betekenis kunnen zijn voor de aanwezigheid van de NAVO troepenmacht in Joegoslavië.

De VS trachten nu een nieuw blok, van Europese landen en landen in het Midden Oosten, een hechte vorm te geven. Zij presenteren zichzelf als de leider van een informele groep van Moslimstaten, welke zich uitstrekt van de Perzische Golf tot aan de Balkan. Deze groep omvat ook Turkije, welke de spil vormt waar dit blok om draait. Het grenst aan Irak, Iran en Syrië. Turkije vormt dus de verbinding van zuidelijk Europa met het, door de VS als van vitaal belang beschouwde, Midden Oosten.

De VS streven ernaar deze informele alliantie van Moslimstaten in het Midden Oosten en zuidelijk Europa uit te breiden met de nieuwe staten aan de zuidflank van de voormalige Sovjet Unie.

Naar de redenen hiervoor hoeft men niet lang te zoeken. De VS zien zich betrokken in de nieuwe wedloop om 's werelds natuurlijke bronnen. Olie is van bijzonder belang in deze wedloop. Door de oorlog met Irak hebben de VS zich steviger dan ooit in het Midden Oosten genesteld. Met het bijna tegelijkertijdige uiteenvallen van de Sovjet Unie werd voor het Westen de mogelijkheid geopend de oliereserves in de regio van de Kaspische Zee te gaan exploiteren.

Deze regio is bijzonder rijk aan olie- en gasreserves. Naar de mening van Westerse commentatoren kan het voor het Westen van even groot belang worden als de Perzische Golf.

Een land als Kazachstan beschikt over enorme olievoorraden in de grond, waarschijnlijk meer dan 9 miljard vaten. Het kan 700.000 vaten per dag naar boven pompen. Het probleem, zoals ook in andere landen in deze regio, bezien vanuit het standpunt van de Westerse landen, is om deze olie- en gasreserves vanuit deze regio naar het Westen te transporteren over veilige routes. Het transport is geen louter technisch probleem. Het is ook een politiek probleem.

Voor de VS en andere Westerse landen is het vandaag de dag van cruciaal belang om vriendschappelijke banden te onderhouden met landen zoals Kazachstan. Van nog groter belang is het dat verkregen rechten om olie te pompen of om pijpleidingen aan te leggen voor het transport, absoluut gerespecteerd zullen worden. Want de bedragen voor de noodzakelijke investeringen zijn gigantisch.

Dit betekent dat de Westerse producenten, banken, fabrikanten van pijpleidingen enz. verzekerd willen zijn van "politieke stabiliteit" in de regio. Zij willen ervan verzekerd zijn dat er geen politieke veranderingen zullen plaatsvinden die hun nieuwe potentiële belangen kunnen bedreigen.

In een belangwekkend artikel in THE NEW YORK TIMES werd recentelijk verslag gedaan van wat werd genoemd het "nieuwe grote spel" in deze regio, naar analogie met de belangenstrijd tussen Rusland en Groot-Brittannië aan de noordwestelijke grens van het Indische subcontinent in de negentiende eeuw. De schrijvers vermelden:

"Op dit moment, in de jaren na de Koude Oorlog, vestigen de VS opnieuw hun heerschappij over het rijk van een voormalige vijand. Het uiteenvallen van de Sovjet Unie hebben de VS aangezet om hun zone van militaire hegemonie naar oostelijk Europa uit te breiden (door middel van de NAVO) en naar het voorheen neutrale Joegoslavië. Bovendien, het meest van belang, heeft het einde van de Koude Oorlog Amerika de mogelijkheid geboden om haar betrokkenheid in het Midden Oosten uit te breiden." (12)

Het is duidelijk dat er verscheidene redenen zijn die de Westerse leiders ertoe aanzetten te trachten de NAVO uit te breiden. De belangrijkste hiervan vormen commerciële redenen.

Dit treedt duidelijker aan het licht als men kijkt naar de parallele ontwikkeling van de commerciële exploitatie van de regio van de Kaspische Zee en de intocht van de NAVO in de Balkan.

Op 22 mei 1992 werd door de NAVO een opmerkelijke verklaring uitgebracht over de gevechten op dat moment in de Transkaukasus:

"De bondgenoten zijn ernstig verontrust door het voortdurende

conflict en het verlies aan levens. Er kan geen gewelddadige oplossing geboden worden voor de problemen in Nogorno-Karabach of voor de meningsverschillen hierover tussen Armenië en Azerbaidjan. Iedere handeling tegen Azerbaidjan of tegen de territoriale integriteit van enig andere staat met politieke bedoelingen, betekent een flagrante en onacceptabele schending van het internationale recht. In het bijzonder zullen wij (de NAVO) niet accepteren dat de erkende status van Ngorno-Karabach of het Armeense Nakhichevan unilateraal met geweld gewijzigd wordt." (13)

In vele opzichten vormt dit een opmerkelijke verklaring. Want de NAVO geeft hiermee in feite een versluierde waarschuwing dat het mogelijk "stappen" zal ondernemen, om te voorkomen dat regeringen in de regio van de Kaspische Zee acties ondernemen die als een bedreiging van de vitale Westerse belangen beschouwd worden.

Twee dagen voor deze ongebruikelijke verklaring, was door de Amerikaanse oliemaatschappij Chevron een overeenkomst met de regering van Kazachstan ondertekend over de exploitatie van de Tengiz en Korolev olievelden in het westelijke deel van het land. De onderhandelingen over dit contract hadden zich gedurende twee jaar voortgesleept. En betrouwbare bronnen vermeldden dat de overeenkomst gevaar liep door de angst van Chevron voor politieke instabiliteit in deze regio. (14)

Op het moment dat de NAVO haar verklaring uitbracht, beschikte het natuurlijk nog over weinig mogelijkheden om haar waarschuwing hard te maken. In de eerste plaats bestond er nog geen enkel precedent voor enige grootschalige NAVO-missie "out of area". Bovendien waren de NAVO troepen ver uit de buurt van de Transkaukasus. Men hoeft echter niet lang op de landkaart van de Balkan, de Zwarte Zee en de Kaspische Zee te kijken om te zien dat dit verandert.

DE VOLGENDE STAP: "STABILISERING" VAN HET OOSTEN

De druk zoals die nu uitgeoefend wordt om de NAVO met landen in centraal en oostelijk Europa uit te breiden, is onderdeel van een poging om datgene te creëren wat abusievelijk de "nieuwe wereldorde" genoemd wordt. Dit is het politiek-militaire complement van het economische beleid dat door de belangrijkste Westerse landen gevoerd wordt tot omvorming van de samenlevingen in oostelijk- en centraal Europa.

De Verenigde Staten, Duitsland en sommige van hun bondgenoten proberen een wereldomvattende orde te vestigen rondom de economie van het noord-atlantisch machtsgebied. Er is feitelijk echter niets echt nieuws aan de orde die zij trachten te bewerkstelligen. Het moet gefundeerd worden op kapitalistische instituties. Het enige nieuwe er aan is dat zij proberen de "oude orde" uit te breiden over een reusachtig gebied welke door de ineenstorting van het communisme in chaotische toestand verkeert. Ook probeert men in deze "orde" die landen te incorporeren welke er voorheen nog niet volledig deel van uit maakten.

Kort gezegd: zij proberen een functionerend kapitalistisch systeem te creëren in landen waarin men tientallen jaren onder een socialistisch systeem heeft geleefd, of het in stand te houden in landen, zoals Angola, die probeerden zich van het kapitalistisch systeem los te maken.

Met hun pogingen een "nieuwe wereldorde" te scheppen, dienen de belangrijkste Westerse landen zich tevens te beraden over de wijze waarop deze dan behouden dient te worden. Uiteindelijk dienen zij zich dus te beraden over de manier waarop hun militaire macht uitgebreid kan worden naar de nieuwe gebieden in Europa die zij trachten aan het noord-atlantisch machtsgebied vast te hechten. Vandaar de voorgestelde rol van de NAVO in de nieuwe Europese orde.

Duitsland en de Verenigde Staten zijn de twee belangrijkste architecten van wat het nieuwe, geïntegreerde, kapitalistische Europa zou moeten worden. Zij werken bijzonder nauw samen op het gebied van Oost-Europa. Als gevolg is er tussen beide machten een hechte band geschapen waarin de VS van

Duitsland verwacht dat het helpt om niet alleen het beleid ten aanzien van West-Europa, maar ook ten aanzien van Oost-Europa vorm te geven. Zoals George Bush in 1989 in Mainz verklaarde, is Duitsland een "partner in leiderschap" geworden.

Deze hechte relatie bindt de VS aan de Duitse politiek ten aanzien van Centraal Europa. Deze politiek behelst: 1) de uitbreiding van de Europese Unie naar het oosten; 2) Duitslands leiderschap in Europa; en 3) een nieuwe arbeidsdeling in Europa.

Vooraf het idee van een nieuwe arbeidsdeling is van bijzonder belang. In de Duitse visie, zal de Europese toekomst georganiseerd zijn volgens een model van concentrische ringen rondom een centrum, welke Duitsland zal zijn. Dit centrum zal in alle opzichten het meest ontwikkelde deel van Europa vormen. Het zal het meest welvarende deel uitmaken en in technisch opzicht het meest ontwikkelde. Hier zal het inkomen per hoofd van de bevolking het hoogste zijn, en hier zullen alleen de meest winstgevendende activiteiten ondernomen worden, waardoor het zich aan de leiding van het systeem nestelt. Duitsland zal dus het voortouw nemen in de industriële planning, ontwerpen, en de ontwikkeling van technologie enz, en alle andere activiteiten in de andere regio's vormgeven en coördineren.

Vanuit dit centrum afdalend naar de periferie, zal iedere concentrische ring een steeds lager niveau van ontwikkeling, welvaart en inkomen te zien geven. De ring onmiddellijk rondom Duitsland zal een groot deel van de winstgevendende productie en dienstverlening herbergen. Delen van Groot-Brittannië, Frankrijk, België, Nederland en Noord-Italië zullen er deel van uitmaken. Het algemene inkomensniveau zal er hoog zijn, maar lager dan in Duitsland. De volgende ring omvat de armere delen van West-Europa en delen van oostelijk Europa, met enige vorm van industriële productie en verwerking en van voedselproductie. Lonen zullen er beduidend lager zijn dan in het centrum.

Het spreekt vanzelf dat in een dergelijk schema de meeste gebieden van oostelijk Europa in de buitenste ring zullen vallen. Oost-Europa wordt de toeleverancier van het centrum. Er zullen daar nog enkele goederen geproduceerd worden, maar niet in

de eerste plaats voor eigen consumptie. Veel van deze producten, evenals de ruwe grondstoffen en zelfs voedsel, zullen naar het buitenland uitgevoerd worden. Zelfs in de productie zullen er lage lonen uitbetaald worden. Het algemene loonniveau zal lager uitvallen dan in het verleden het geval was.

Kortom, het grootste deel van oostelijk Europa zal in het nieuwe geïntegreerde systeem armer worden dan het geval zou zijn indien Oost-Europese landen zelf hun economische beslissingen zouden kunnen nemen over de ontwikkeling die zij nastreven. De enige mogelijke ontwikkeling voor maatschappijen die blootgesteld worden aan machtig buitenlands kapitaal en ingesnoerd worden door de regels van het Internationale Monetaire Fonds, is een afhankelijke ontwikkeling.

Dit zal eveneens gelden voor Rusland en de andere landen van het Gemenebest van Onafhankelijke Staten (G.O.S.) Ook zij zullen de toeleveranciers worden van het centrum, en er zal geen sprake zijn van een eigen onafhankelijk ontwikkelingspad voor Rusland. Er zal enige vorm van productie plaatsvinden in Rusland, maar er zal geen ruimte bestaan voor een uitgebalanceerde industriële ontwikkeling. Want de prioriteiten zullen in toenemende mate van buitenaf gedictieerd worden. Westerse bedrijven hebben geen belang bij het vooruit helpen van de industriële ontwikkeling van Rusland, zoals de cijfers over buitenlandse investeringen aangeven.

De voornaamste Westerse belangstelling voor het G.O.S. bestaat uit de exploitatie van haar natuurlijke voorraden. Het uiteenvallen van de Sovjet Unie was een cruciale stap in de opening van mogelijkheden hiertoe. De voormalige republieken van de Sovjet Unie zijn hiervoor veel kwetsbaarder geworden, vanaf het moment dat zij hun onafhankelijkheid hebben verworven. Bovendien zijn de Westerse bedrijven niet geïnteresseerd in de ontwikkeling van deze hulpbronnen in het G.O.S. voor lokale toepassingen. Zij zijn erin geïnteresseerd om deze naar het Westen te exporteren. Dit geldt vooral voor de gas- en petroleumvoorraden. Een groot deel van de opbrengst van de export van deze voorraden zal zich in het buitenland opstapelen. Grote delen van de voormalige Sovjet Unie zullen in een situatie komen te verkeren welke vergelijkbaar is met die van landen in

de derde wereld.

Wat Duitsland nastreeft, met de hulp van de VS, is dus een kapitalistische rationalisatie van de gehele Europese economie rondom een machtige Duitse kern. De groei en het hoge levenspeil in de kern zullen gebaseerd zijn op de ondergeschikte activiteiten van de periferie. De periferie dient het voedsel en de ruwe materialen te leveren, en de produktie wordt afgestemd op het centrum en de verder gelegen markten. Vergeleken met het (westerse en oosterse) Europa van de jaren tachtig, betekent dit een totale herstructurering van het toekomstige Europa, met een steeds lager ontwikkelingsniveau als men verder verwijderd raakt van het Duitse centrum.

Het is dus de bedoeling dat grote delen van oostelijk Europa, als ook van de voormalige Sovjet Unie, permanent onderontwikkelde, of relatief onderontwikkelde, gebieden blijven. De implementatie van deze nieuwe arbeidsdeling in Europa betekent dat zij in een toestand van economische achterlijkheid opgesloten zullen blijven.

Voor oostelijk Europa en voor de landen van het G.O.S. betekent de creatie van een "geïntegreerd" Europa binnen een kapitalistisch raamwerk, dat dit een omvattende herstructurering zal vereisen. Deze herstructurering is zeer profijtelijk voor Duitsland en de VS. Voor de delen van Europa die aan het Westen vastgehecht worden, betekent het een teruggang in de tijd.

De aard van de veranderingen die zich zullen aandienen zijn reeds zichtbaar geworden door de effecten van de "hervormingen" zoals die in Rusland sinds het begin van de negentiger jaren zijn doorgevoerd. Er werd natuurlijk gesteld dat deze "hervormingen" welvaart zouden brengen. Dit was echter vanaf het begin een holle leus. Want deze "hervormingen" waarop door het Westen gehamerd werd, behelsden niets anders dan de gebruikelijke herstructureringen zoals die door de Wereldbank of het Internationale Monetaire Fonds opgelegd worden aan Derde Wereld-landen. En zij hebben ook dezelfde effecten teweeg gebracht.

Het meest zichtbaar is de steile daling van de levensstandaard.

Een derde van de bevolking van Rusland probeert te overleven van een inkomen onder de officiële armoedegrens. De produktie is sinds 1991 gehalveerd. De jaarlijkse inflatie heeft een niveau van 200 %. De levensverwachting voor mannen in Rusland is gedaald van 64,9 jaar in 1987 tot 57,3 jaar in 1994. (15) Deze cijfers zijn vergelijkbaar met die van landen als Bangladesh en Egypte. En in de huidige omstandigheden in Rusland bestaat er werkelijk geen perspectief op verbetering van de economische en sociale toestand. Eerder zal de levensstandaard nog verder dalen.

Het is duidelijk dat er in Rusland en in andere landen een wijdverbreide, en gerechtvaardigde, kwaadheid bestaat over deze val van de levensstandaard welke gepaard ging met de eerste stappen in het herstructureringsproces. Deze hebben bijgedragen aan vijandige reacties op de politiek in Rusland en in andere landen. Het duidelijkste voorbeeld hiervan werd gegeven door de resultaten van de parlementaire verkiezingen in december 1995 in Rusland. Het zal eveneens duidelijk zijn dat de voortzetting van de val van de levensstandaard in de toekomst nog meer vijandige reacties zal oproepen.

De uitbreiding van de oude wereldorde naar Oost-Europa en het G.O.S. vormt dus een hachelijke onderneming, vol van onzekerheden en risico's. De belangrijkste Westerse machten zijn er bijzonder op gespist deze onderneming voort te zetten, als gedeeltelijke oplossing voor hun eigen ernstige economische problemen. Er bestaat een groeiende tendens in het Westen om de eigen moeilijkheden af te wentelen, om de huidige internationale competitie om de exploitatie van nieuwe territoria te beschouwen als de oplossing voor de economische stagnatie.

Westerse commentatoren voorspellen terecht dat de toekomst politieke instabiliteit zal brengen. Het is dus de vraag, zoals senator Bradley het onlangs stelde, "of de hervormingen in Rusland omkeerbaar zijn" (16) Militaire analisten trekken de logische conclusie: hoe groter de militaire druk op Rusland, des te minder waarschijnlijk zullen de "hervormingen" omkeerbaar zijn. Dat is de betekenis achter de volgende opmerkelijke verklaring van de Werkgroep tot Uitbreiding van de NAVO:

"De veiligheidstaak van de NAVO beperkt zich niet langer tot het

handhaven van een defensieve militaire houding ten opzichte van een vijandige macht. Er bestaat geen onmiddellijke militaire bedreiging voor West Europa. De politieke instabiliteit en onzekerheid in Centraal en Oost Europa is daarentegen echter van grote invloed op de veiligheid van het NAVO-gebied. De NAVO dient te helpen om aan de wensen van de Centraal- en Oost-Europeanen naar veiligheid en integratie in de Westerse structuren tegemoet te komen, om zodoende het stabiliteitsbelang van haar leden te dienen." (18)

Hiermee wordt door de NAVO een totaal nieuwe houding aangenomen. Het is een stellingname die door sommige NAVO landen tot voor kort als onvoorzichtig werd beschouwd. En het is alarmerend omdat het niet de ware redenen aangeeft voor de huidige druk om de NAVO uit te breiden.

Hoe ontwijkend en gekunsteld de gedachtengang van de Werkgroep ook mag zijn, de discussie lijkt in vele landen gesloten te zijn. Het zou natuurlijk veel beter zijn als de werkelijke redenen aan een openbaar debat onderworpen zouden worden. Maar op dit moment zit dat er niet in, en de druk om tot uitbreiding van de NAVO te komen zal nog opgevoerd worden.

DE GEVAREN VAN DE NAVO-UITBREIDING

De voorstellen om de NAVO in oostelijke richting uit te breiden brengt vele gevaren met zich mee.

Het dient vermeld te worden dat veel Westerse regeringsleiders zich tegen de uitbreiding van de NAVO hebben uitgesproken en dat zij herhaaldelijk op de gevaren van een dergelijke uitbreiding hebben gewezen. Het is van belang te onderkennen dat ondanks de officiële stellingname van de NAVO en het recente rapport van de NAVO-Werkgroep, er een sterke oppositie bestaat tegen de uitbreiding. Niettemin, op dit moment, lijken de voorstanders ervan de overhand te hebben.

Vier gevaren zijn hier van bijzonder belang.

In de eerste plaats zal een uitbreiding nieuwe lidstaten onder de NAVO-paraplu brengen. Dit betekent dat, bijvoorbeeld, de Verenigde Staten en andere Westerse lidstaten worden verplicht om, zeg, Slowakije tegen een aanval te beschermen. Waar zal een dergelijke aanval vandaan komen? Is de NAVO werkelijk bereid Slowakije te verdedigen in het geval van een conflict met een ander Oost-Europees land?

In een land zoals de Verenigde Staten is zo iets zeer impopulair. Zoals Senator Kassebaum het in oktober 1995 formuleerde:

"Is de Amerikaanse bevolking bereid te beloven, in de woorden van het Noordatlantische Verdrag, om een gewapende aanval tegen één of meer van deze potentiële nieuwe lidstaten te beschouwen als een aanval tegen allen?" (18)

Het vraagstuk van uitbreiding van de nucleaire paraplu is cruciaal. Want de NAVO-machten zijn nucleaire machten. Het verslag van de Werkgroep vermeldde dat, onder gepaste omstandigheden, de troepen van de NAVO-bondgenoten op het territorium van de nieuwe lidstaten gelegerd kunnen worden. En de Werkgroep sloot niet uit, wat het had moeten doen, dat er kernwapens op het gebied van de nieuwe lidstaten gestationeerd kunnen worden. Deze nalatigheid betekent dat de NAVO zich op een gevaarlijk pad begeeft, een pad dat het risico op een kernoorlog doet toenemen.

Het zwijgen van de Werkgroep in deze zaak, kan door de landen

die geen deel van de NAVO zullen uitmaken niet anders opgevat worden dan als een bedreiging. En zeker door de belangrijkste onder hen, Rusland, die zelf ook over kernwapens beschikt, evenals de Oekraïne en Kazachstan.

Het tweede gevaar van uitbreiding van de NAVO, is dat hierdoor de relatie tussen Rusland en de Verenigde Staten zal worden bedreigd, of zelfs tot een tweede Koude Oorlog kan leiden. Terwijl de NAVO lidstaten hun organisatie als een defensieve instantie presenteren, wordt dit door Rusland heel anders gezien. Gedurende meer dan veertig jaar werd de NAVO door Rusland als een agressief bondgenootschap beschouwd, gericht op alle lidstaten van het Warschau-pact. In de publieke opinie in Rusland wordt de NAVO nog steeds als een agressieve instantie gezien. De voormalige minister van buitenlandse zaken, Kozyrev, heeft dit de NAVO lidstaten goed duidelijk gemaakt. Zal dit in Rusland in de toekomst veranderen?

De uitbreiding van de NAVO wordt door Rusland onvermijdelijk gezien als een omsingeling. Het wordt als bewijs gezien dat men in het Westen aanneemt dat Rusland onvermijdelijk 'weer' in een agressieve staat zal veranderen. Meer dan iets anders drijft deze vooronderstelling Rusland echter naar de status van oorlogsvoerende partij. Hierdoor zullen Ruslands bedenkingen omtrent de uitbreiding van de NAVO zeker niet weggenomen worden. Verwijzend naar de NAVO-beslissing tot uitbreiding, beweerde de directeur van het Instituut voor Amerikaanse en Canadese studies van de Russische Academie voor de Wetenschap:

"Rusland is nog steeds een militaire supermacht met een enorm grondgebied en een omvangrijke bevolking. Het is een land met ongekende economische mogelijkheden met een buitengewoon groot potentieel, zowel ten goede als ten kwade. Maar nu is het een vernederd land op zoek naar richting en een identiteit. Tot op zekere hoogte, zal het Westen en haar stellingname met betrekking tot de uitbreiding van de NAVO bepalen welke kant het met Rusland opgaat. De toekomst van de Europese veiligheid hangt af van hun beslissing." (19)

Het derde gevaar dat de uitbreiding van de NAVO met zich meebrengt is, dat het de uitvoering van het START I verdrag en

de ratificatie van het START II verdrag zal ondermijnen, evenals alle andere verdragen over wapenbeperking en -controle, die ontworpen werden om de Europese veiligheid te vergroten. De Russen hebben bijvoorbeeld reeds duidelijk gemaakt dat zij alleen zullen doorgaan met de uitvoering van het Verdrag over de Conventionele Bewapening in Europa (CFE) "als de situatie in Europa stabiel is". De uitbreiding van de NAVO naar Oost Europa zal echter belangrijke veranderingen teweegbrengen in het huidige Europese evenwicht. De NAVO lidstaten zetten dus veel van wat de afgelopen vijftig jaar op het gebied van ontwapening bereikt is, op het spel. Daarbij wordt door sommigen op overtuigende wijze gesteld dat de NAVO uitbreiding het Non-Proliferatie Verdrag zal ondermijnen.

Dergelijke consequenties zullen er nauwelijks toe bijdragen dat Europa, of de wereld, in een veiliger oord verandert.

Een vierde gevaar van de uitbreiding van de NAVO is dat het de situatie in oostelijk Europa in beroering zal brengen. De NAVO beweert dat haar uitbreiding de stabiliteit zal helpen verzekeren. Maar oostelijk Europa, zeker sinds de veranderingen van de afgelopen vijf jaar, is reeds een onstabiel oord. De stapsgewijze uitbreiding naar oostelijk Europa zal de spanningen tussen de nieuwe lidstaten en zij die buitengesloten worden zeker doen toenemen. Dat staat vast. Zij die buiten de NAVO gehouden worden, zullen zich onzekerder voelen als de NAVO zich in hun buurlanden installeert. Het zou hen in een bufferzone plaatsen tussen Rusland en de zich uitbreidende NAVO. Zij zullen zich geroepen voelen op een angstige of zelfs vijandige manier te reageren. De geleidelijke uitbreiding zou zelfs een wapenwedloop in oostelijk Europa kunnen ontketenen.

DE WESTERSE ZWAKTE

Goed beschouwd, is het voorstel tot oostwaartse uitbreiding van de NAVO niet alleen gevaarlijk, het lijkt bovendien een wanhoopsdaad. Het is irrationeel, want het kan bewerkstelligen wat het juist tracht te voorkomen. Het kan tot een tweede Koude Oorlog leiden tussen de NAVO en Rusland, en mogelijk tot een kernoorlog. Men mag gevoegelijk aannemen dat niemand dat echt wenst.

De vraag is dan, waarom de NAVO iets dergelijks voorstelde. Waarom zouden zij niet de gevaren van hun beslissing kunnen inschatten?

Een onvolledig antwoord hierop is, dat degenen die deze beslissing namen dat vanuit een zeer beperkt gezichtpunt hebben gedaan zonder de bredere context in ogenschouw te nemen. Wanneer men die bredere context beziet, dan is het voorstel duidelijk irrationeel.

Wat is die bredere context. De NAVO stelt voor om in de nabije toekomst bepaalde landen in Centraal Europa als volwaardig lid in het bondgenootschap op te nemen. Andere landen wordt op langere termijn deze mogelijkheid geboden. Deze uitbreiding heeft twee bedoelingen. De eerste is om "het falen van de Russische democratie" te voorkomen, dat wil zeggen, om de voortzetting van het huidige regime, of iets dat daarop lijkt, zeker te stellen. De tweede bedoeling is om de NAVO in een gunstige positie te brengen voor het geval dat er ooit een oorlog tussen Rusland en het Westen uit zou breken.

In het nucleaire tijdperk is deze doelstelling misschien nog gevaarlijker dan het tijdens de dagen van de Koude Oorlog al was, omdat er nu een reeks van landen beschikken over kernwapens die mogelijk tegen de NAVO gebruikt kunnen worden. De redenering dat de NAVO oostwaarts uitgebreid dient te worden om het Westen een gunstige positie te verschaffen in het geval van een kernoorlog, is niet erg overtuigend. En het zou voor de landen in Centraal Europa al helemaal niet overtuigend zijn, indien het hen op deze manier voorgesteld zou worden. Zij zullen vanaf het eerste begin van een dergelijke oorlog het meeste te lijden hebben. Hun situatie zou vergelijkbaar zijn met

die van Duitsland ten tijde van de Koude Oorlog, zoals de Duitse vredesbeweging in de tachtiger jaren begon te begrijpen.

De belangrijkste doelstelling van de uitbreiding van de NAVO is, zoals door iedereen onderkend wordt, om zeker te stellen dat er geen omkering zal plaatsvinden in de veranderingen die plaatsgevonden hebben in Rusland gedurende de afgelopen vijf jaar. Een dergelijke omkering zou het einde betekenen van een in drieën gedeeld Europa, verenigd onder een kapitalistische vlag en het zou een enorm gebied afsluiten voor de gang van het Westerse kapitaal. De NAVO aanwezigheid in Centraal- en Oost-Europa is eenvoudigweg een drukmiddel gericht op degenen die zouden trachten de huidige situatie in Rusland te veranderen.

Het betekent echter ook, zoals we hebben gezien, dat Rusland, en de andere landen van het G.O.S., in een toestand van onderontwikkeling en permanente economische en sociale crisis gehouden wordt, waarin miljoenen mensen lijden en waarin geen mogelijkheid bestaat om een route van economische ontwikkeling uit te stippelen die gebaseerd is op de behoeften van de bevolking.

Het ironische aan deze situatie is, dat het Westen haar economische model aanbiedt als de oplossing voor de problemen van Rusland. In een realistische beschouwing is het natuurlijk duidelijk dat hiervan geen sprake is. Het Westen is alleen geïnteresseerd om haar dominantie verder oostwaarts uit te breiden. Hun aanbod is slechts een vorm van bedrog. Maar het idee van "omschakeling naar democratie", zoals de installatie van een markteconomie vaak wordt genoemd, vormt een belangrijk wapen in de publieke opinie. Het draagt ertoe bij het beleid dat het Westen nastreeft ten opzichte van de landen van het G.O.S. te rechtvaardigen.

De Westerse landen zijn daarentegen zelf opgesloten in een weerspannige economische crisis. Vanaf het begin van de jaren zeventig zijn de winsten gedaald, hapert de produktie, kwam de langdurige werkloosheid op en begon de levensstandaard te dalen. Natuurlijk met zijn ups en downs, maar de trend is duidelijk. Sinds de recessie van 1973-1975 vertoont het Bruto Nationaal Produkt in de belangrijkste Westerse landen een

neerwaartse groei. In de VS bijvoorbeeld daalden de groeicijfers van 4 procent per jaar in de vijftiger en zestiger jaren naar 2,9 procent in de zeventiger jaren en daarna tot ongeveer 2,4 procent in de tachtiger jaren. De huidige voorspellingen geven een nog verdere daling te zien.

In de andere Westerse landen is de situatie al niet veel anders. De groei ging wat sneller, maar de werkloosheid was beduidend hoger. Het huidige gemiddelde werkloosheidscijfer ligt rond de 11 procent, en als gevolg van de verschillende pseudo-werkgelegenheidsplannen zit er bovendien nog een grote mate van werkloosheid verborgen in de statistieken.

Zowel West-Europa als Noord-Amerika hebben een aanhoudende stagnatie ondergaan. En kapitalistische economieën kunnen zonder een relatief snelle economische groei de werkgelegenheid en de levensstandaard niet op peil houden. In de eerste 25 jaar na de Tweede Wereldoorlog ondervonden de meeste Westerse landen een snelle groei, in de orde van 4 of 5 procent per jaar. Door deze groei was het mogelijk een grote werkgelegenheid, loonsverhogingen en vooruitgang in de levensstandaard te bewerkstelligen. En het valt niet te ontkennen dat de Westerse landen in de periode na de Tweede Wereldoorlog hierin goede resultaten hebben geboekt. Grote delen van de arbeidersbevolking konden een menswaardig levenspeil bereiken. De middenklasse en de hogere klasse bereikten een levenspeil dat men met recht weelderig zou kunnen noemen.

Deze huwelijksreis van na de oorlog is echter duidelijk ten einde. De grote "kapitalistische revolutie" zoals die door de Rockefeller werd verkocht, bestaat niet meer. Het "kapitalisme met een menselijk gezicht" bestaat niet meer. De afnemende groei heeft ons teruggebracht in het tijdperk van "le capitalisme sauvage" (het wilde kapitalisme). In vele Westerse landen heeft het economische en sociale crises ontketend. Het ondermijnt de verworvenheden van na de oorlog. In Europa ligt de verzorgingsstaat al vijftien jaar onder vuur door degenen die de last van de crisis op de schouders van de minst bedeedden willen leggen. In de Verenigde Staten wordt het magere "sociale net" dat de armen diende te beschermen, aan flarden gescheurd

door de onwetende en agressieve verdedigers van de bedrijfsbelangen. Ook zij willen zich ervan verzekeren dat de degenen die zich het minst kunnen veroorloven het hardst getroffen worden.

Dus, het Westen is zelf in een crisis opgesloten. Het gaat hier niet om een crisis van voorbijgaande aard of een "lange golf", zoals sommige academici het willen vergoelijken. Het gaat om een fundamentele crisis. Het marktmechanisme is niet langer in staat zoiets als welvaart tot stand te brengen. De markten die de kapitalistische economie in de periode na de oorlog voortdreven, auto's, duurzame consumptiegoederen enz, zijn allen verzadigd, zoals de grafieken van regeringsstatistieken in alle landen aangeven. Het systeem heeft nog geen markten ontdekt die een gelijksoortige golf van welvaart teweeg kunnen brengen. Eerder nog betekende de technologische vooruitgang in de afgelopen jaren overal een duizelingwekkende uitstoot van banen. Er bestaat geen manier om deze effecten te compenseren, om voldoende en goed betaalde nieuwe werkgelegenheid te scheppen.

Op een bepaalde manier zijn de regeringen en de industriële leiders in het Westen zich hier volkomen van bewust. Zij kennen de statistieken. Zij kennen de problemen. Maar zij zijn niet in staat om te onderkennen dat de bron van deze problemen gelegen is in het feit dat, eenmaal een hoog niveau van productie, inkomen en welvaart bereikt hebbende, het huidige kapitalistische systeem geen kant meer op kan. Halfslachtige oplossingen kunnen nog wel gevonden worden, maar de Westerse leiders zijn niet bereid tot de politieke concessies die vereist zouden zijn. In het bijzonder worden de grote kapitaalconcentraties in het Westen geleid door mensen die vanwege hun positie niet in staat zijn om te zien dat er iets fundamenteel verkeerd zit. Dat zou van hen vereisen dat zij zelf instemmen met de beknotting van hun macht.

Daarom varen de leiders van regeringen en industrieën blind verder, niet bereid om een beleid te accepteren dat het huidige systeem op een spoor zou brengen waar het economische leven op een rationelere en humanere manier georganiseerd is. Het is deze verblinding, gegrond in angst en verwarring, die het

vermogen van de Westerse leiders verduistert om helder over de risico's van uitbreiding van de NAVO naar Oostelijk Europa na te denken. Het Westerse systeem verkeert in een ernstige economische, sociale en politieke crisis. En de Westerse leiders schijnen de uitbuiting van het Oosten als het enige mogelijke grootschalige project te zien dat beschikbaar is om de groei te stimuleren, vooral in West Europa. Zij zijn er daarom toe bereid daar erg veel voor te riskeren. Is de wereld bereid om het risico van een Oost-West conflict en een atoomoorlog te accepteren, in de opzet om in de ene regio de economische arrangementen te installeren die elders reeds ineenstorten?

(1) DEFENSE NEWS, 25 november 1995; zie ook Gary Wilson, "Anti-War Activists Demand: No More US Troops to the Balkans", Workers World News Service, 7 december 1995.

(2) Bijvoorbeeld: "NATO Expansion: Flirting with Disaster", THE DEFENSE MONITOR, november/december 1995, Center for Defense Information, Washington D.C.

(3) Senator Richard Lugar, "NATO: Out of Area of Out of Business", opmerkingen bij het forum van het ministerie van buitenlandse zaken, 2 augustus 1993, Washington D.C.

(4) "Changing Nature of NATO", INTELLIGENCE DIGEST, 11-25 augustus 1995

(5) THE DEFENSE MONITOR, o.c. pag. 2

(6) "Bonn's Balkans-to-Teheran Policy", INTELLIGENCE DIGEST, 11-25 augustus 1995

(7) Richard Holbrooke, "America, a European Power", FOREIGN AFFAIRS, maart/april 1995

(8) Het cruciale punt is dat Oost-Europese landen en de landen van de voormalige Sovjet-Unie de instituties die in het Westen de overhand hebben, kapitalisme en parlementaire democratie, dienen over te nemen.

(9) Holbrooke, loc. cit. pag. 43

(10) Zie National Security Decision Directive, "United States Policy toward Yugoslavia", Secret Sensitive, (declassified), The White House, Washington D.C. 14 maart 1984

(11) Joan Hoey, "The U.S.' Great Game in Bosnia", THENATION, 30 januari 1995

(12) Jacob Heilbrunn & Michael Lind, "The Third American Empire", THE NEW YORK TIMES, 2 Januari 1996

(13) "The Commercial Factor Behind NATO's Extended Remit", INTELLIGENCE DIGEST, 29 mei 1992

(14) idem

(15) Senator Bill Bradley, "Eurasia Letter: A Misguided Russia Policy", FOREIGN POLICY, Winter 1995-1996, pag. 89

(16)Ibid. pag 93

(17)Draft Special Report of the Working Group on NATO Enlargement, mei 1995

(18)Geciteerd in THE DEFENSE MONITOR, loc.cit. pag. 5

(19)Dr. Segei Rogov, Directeur van het Instituut voor VS en Canada Studies van de Russische Academie voor Wetenschappen, geciteerd in DEFENSE MONITOR, loc. cit. pag. 4

Global Reflexion, stichting voor internationale samenwerking.

Stichting Global Reflexion - opgericht op 26 juli 1995 te Amsterdam - is een niet-gouvernementele internationale organisatie zonder winstoogmerk, die zich ten doel stelt bij te dragen aan de ontwikkeling en uitwisseling van informatie en opinies met betrekking tot globale vraagstukken.

Global Reflexion wil discussie en meningsuitwisseling bevorderen op onderwerpen als vrede en democratie, mensenrechten, economie en sociale vooruitgang, internationale samenwerking, milieu, vakbeweging, jongeren- en vrouwenvraagstukken, en vraagstukken van algemene aard. De stichting werkt daartoe samen met de grootst mogelijke verscheidenheid aan nationale en internationale organisaties.

Global Reflexion stelt zich ten doel:

- * het werken aan het uitbannen van dreiging met geweld of het gebruik daarvan in de internationale verhoudingen, aan een verbod op kernwapens, chemische en biologische wapens, aan een verbod op economische sancties, blokkades en embargo's tegen naties
- * bij te dragen aan de verdediging en ontwikkeling van de democratie, het internationaal recht, de onafhankelijkheid en soevereiniteit van de volkeren
- * het bevorderen van internationale samenwerking inzake de noodzakelijke gelijkstelling in de Noord-Zuid relaties en versterking van de Zuid-Zuid relaties
- * bij te dragen aan de beweging voor sociale ontwikkeling en rechtvaardigheid, de mensenrechten, de verhindering van alle vormen van uitbuiting en onderdrukking en alle vormen van discriminatie, racisme en vreemdelingenhaat
- * bij te dragen aan de ontwikkeling van informatie en opinies, d.m.v. workshops, symposia, onderzoek en andersoortige activiteiten, waarbij gestreefd wordt naar maximale verspreiding hiervan d.m.v. publikaties of andere vormen van verbreiding

Global Reflexion streeft naar een breed samenwerkingsverband in een internationaal netwerk voor bovengenoemde doelen.

Opnieuw staat de Balkan in het brandpunt van de belangstelling. Het einde van de Koude Oorlog en van de internationale verhoudingen die ontstonden als gevolg van de Tweede Wereldoorlog, hebben dit deel van Europa veranderd in een bloedig slagveld. Voor de tweede maal in deze eeuw staat de Balkan in brand, hetgeen in hoge mate de verdere ontwikkelingen in Europa en het gebied ten zuiden daarvan zullen bepalen.

Opnieuw leeft de opvatting dat alleen door interventie van buitenaf verhinderd kan worden dat de volkeren van de Balkan in een eindeloos etnisch gevecht verwickeld blijven. Waarbij men vergeet dat deze volkeren na de Tweede Wereldoorlog meer dan veertig jaar in vrede in de eenheidsstaat Joegoslavië hebben geleefd.

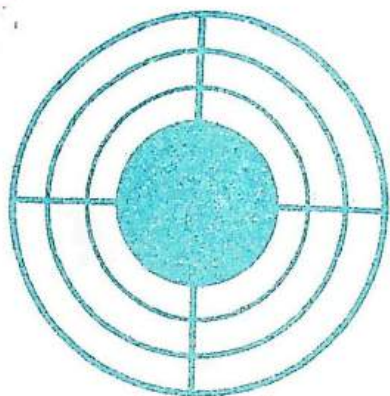
Of internationale bemoeienis ook daadwerkelijk tot duurzame vrede zal leiden is echter de grote vraag. Historisch gezien is het juist de botsing van de internationale machten in de Balkan geweest die tot grote conflicten heeft geleid, waarbij etnische verschillen als instrument dienden om de volkeren tegen elkaar uit te spelen. Wat aan het begin van deze eeuw de aanleiding vormde tot het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog.

De beide auteurs van deze publicatie, Sara Flounders en de onlangs overleden Sean Gervasi, geven een zeer kritische analyse van de rol van met name de VS, Duitsland en de NAVO. Zij zien niet de 'eeuwenoude etnische haat' in de Balkan als oorzaak van het conflict, maar het streven van de Westerse machten om Oost-Europa en de republieken van de voormalige Sovjet Unie onder hun controle te brengen. In hun visie zijn de westerse machten, met name de VS en Duitsland, niet de beschermers van een precare vrede, maar juist de aanstichters van het conflict. Het vredesverdrag van Dayton en het voornemen tot uitbreiding van de NAVO naar Oost-Europa vormen, in de visie van beide auteurs, niet het sluitstuk om te komen tot duurzame vrede en stabiliteit in Europa, maar de voorbode van een veel groter conflict.

Sara Flounders is coördinator van het International Action Center in New York, dat geleid wordt door Ramsey Clark.

Sean Gervasi was hoogleraar aan het Instituut voor Internationale Politiek en Economie, verbonden aan de Universiteit van Belgrado. Hij overleed in de zomer van 1996.

GLOBAL REFLEXION
Institution for international cooperation
Amsterdam - Brussels - Luxembourg - Madrid

Balkan Vredes Info

Eerste jaargang - nr. 1 - juni 1999 - los nummer Fl. 2.50

Kosovo:

derde bedrijf in de ontmanteling van Joegoslavië

Van de redactie

Het Dayton-accorder maakte duidelijk hoe de Verenigde Staten de Balkan wensten te controleren, nl. de vorming van protectoraten onder directe militaire controle van de NAVO, waarin de VS een beslissende invloed hebben. De vorming van zelfstandige staten, zoals het geval was met Kroatië en Slovenië in 1991 mocht niet gevolgd worden. De VS steunden aanvankelijk deze afscheidingen dan ook niet, maar werden net als de Europese landen voor het blok gezet door de eenzijdige erkenning van Duitsland, met actieve ondersteuning van het Vaticaan. In de Bosnische oorlog hebben de VS een afscheiding zoals met Kroatië en Slovenië d.m.v. Dayton weten te verhinderen. Ook ten aanzien van Kosovo, het derde bedrijf in de ontmanteling van Joegoslavië, streeft men naar protectoraten onder controle van de grootmachten en niet naar zelfbeschikkingsrecht van de volkeren, alle 'humanitaire' gepraat ten spijt.

Lees verder op pagina 13 t/m 17

Ne, y y

Kosovo:

derde bedrijf in de ontmanteling van Joegoslavië

Vervolg van pagina 1

NAVO controle

De VS hebben tot twee keer toe een vrede-regeling in de Bosnische oorlog geblokkeerd, omdat deze niet paste in een door Washington uitgestippelde strategie. De eerste keer was dit bij de bemiddeling van de EU in Lissabon op 18 maart 1992, waarbij het tot een overeenkomst was gekomen tussen de Bosnische Moslins, Kroaten en Serviërs over een ongedeeld Bosnië. Deze overeenkomst werd door de VS gesaboteerd door het regime van Alija Izetbegovic voor te houden dat er door hem veel meer in de wacht gesleept zou kunnen worden - mogelijk de overheersing van de gehele regio - met ondersteuning van de VS. De overeenkomst van Lissabon had de bloedige burgeroorlog in Bosnië kunnen voorkomen.

De tweede maal dat de VS een vredesregeling saboteerden was met de bemiddeling van Cyrus Vance en Lord Owen in 1993, namens de VN en de EU. Het Dayton-accord van 1995, dat op veel punten identiek was met het Vance-Owen plan, ging echter uit van een door de VS geleide NAVO troepenmacht, i.p.v. een EU-VN vredesmacht zoals in het Vance-Owenplan was voorzien.

Dayton bepaalde verder dat Bosnië-Herzegovina een protectoraat werd onder direct toezicht van de NAVO. Geheel in koloniale stijl werd er een gouverneur aangesteld, als toezichthouder van 'de internationale gemeenschap', met onbeperkte macht waar het gaat om het benoemen of afzetten van functionarissen. De Centrale Bank is onder directe toezicht van het IMF geplaatst. De democratische instellingen zijn een farce, het land wordt feitelijk bestuurd met directieven van de westerse grootmachten.

Ontbinding van Joegoslavië

Waar overeenstemming over bestaat binnen de NAVO en waar ook op wordt samengewerkt, is de verdere ontmanteling van Joegoslavië. De Duits-Amerikaanse geheime operatie 'Roots', die beoogt Kosovo, Montenegro en de Vojvodina van Joegoslavië los te maken, is daar een duidelijk voorbeeld van. Kosovo is rijk aan bodemschatten, Montenegro is de verbinding naar de Adriatische Zee en de

Vojvodina de graanschuur van Joegoslavië. De plannen laten een opdeling van Joegoslavië zien die grote gelijkenis vertoont met de opdeling door Nazi-Duitsland in de Tweede Wereldoorlog. Het Servië dat overblijft zit ingeklemd tussen staatjes en protectoraten onder controle van de NAVO en is beroofd van elke mogelijkheid om zich te ontwikkelen tot een zelfstandige levensvatbare staat. De huidige strijd om Kosovo is een strijd die de totale capitulatie van Servië beoogt en de definitieve ontbinding van het overgebleven Joegoslavië moet bewerkstelligen. Wat op het spel staat is de soevereiniteit van Joegoslavië en tegelijkertijd die van alle kleinere landen in de wereld. Madeleine Albright stelde het op 6 april jl. als volgt:

"De Kosovo-operatie is een voorteken van hoe de alliantie in de komende eeuw haar extraterritoriale operaties zal uitvoeren."

Nieuwe slaven

Eén van de eerste eisen die de westerse machten stellen aan de onderworpen gebieden, is de onmiddellijke overgang naar de vrije economie. Staatsbedrijven en publiek eigendom moeten in een snel tempo geprivatiseerd worden en het bezit wat de Joegoslavische volkeren na jarenlang werken hebben opgebouwd gaat voor een appel en een ei over in handen van het internationale bedrijfsleven. De controle van Duitsland over Kroatië heeft ertoe geleid dat de gehele economie in Duitse handen is gekomen. De lonen van de Kroatische arbeiders liggen gemiddeld op 250 DM per maand, een fractie van de lonen die de Duitse arbeiders ontvangen. Ter vergelijking: politieën legerfunctionarissen in Kroatië ontvangen 1500 tot 2000 DM per maand! Daarmee wordt duidelijk wat de Duitse visie is achter het inlijven van de landen op de Balkan en Oost-Europa: de vorming van afhankelijke staatjes, beroofd van elke mogelijke tot een zelfstandige toekomst en alleen van belang als leveranciers van grondstoffen en lage lonen landen. Wat Hitler-Duitsland niet met militaire middelen kon bereiken, wordt nu met politieke en economische middelen geprobeerd: de herkolonisatie van de Balkan en Oost-Europa, met een uitbuiting die de volkeren in die landen tot de slaven

van de 21ste eeuw veroordeelt.

Onderlinge concurrentie

De NAVO-machten zijn echter niet alleen bondgenoten. Wanneer het om de controle van de Balkan gaat, zijn het ook concurrenten. Achter de discussie VN- of NAVO troepenmacht speelt zich de strijd af wie de militaire controle uitoefent. Dit is bepalend voor wie gaat investeren in het gebied. Bij een NAVO-troepenmacht hebben de VS een beslissende greep op de ontwikkelingen. Ieder grootmacht streeft naar een zo'n groot mogelijk deel van de buit. De westerse kapitaalsmachten hebben behoefte aan nieuwe markten, investeringsmogelijkheden, grondstoffen en transportwegen, met name voor de ruwe olie uit Midden-Azië en het Nabije Oosten. Daarbij komt dat wie de Balkan beheerst, grote invloed uit kan oefenen op de ontwikkelingen in Europa, Rusland en het Midden-Oosten.

Bij de politiek tot ontmanteling van Joegoslavië hebben de VS, Duitsland, Engeland en Frankrijk dan ook hun eigen agenda. Ook in de huidige oorlog om Kosovo kan men de onderlinge tegenstellingen nauwelijks verbergen. De Duitsers en de Fransen klagen over het gebrek aan coördinatie en informatie, dat genoemde landen dwingt om zelf spionagevliegtuigen naar de Balkan te sturen. De niet tot het Euro-blok toegetreden grootmacht Engeland, treedt op als één van de voornaamste haviken en stuurt aan op een grondoorlog, terwijl uit Duitsland tot nu toe te beluisteren valt dat men het niet zover wil laten komen. Kennelijk leeft er binnen het Euro-gebied van de NAVO grote vrees voor een militaire bezetting door de dollarmogendheden, dan wel meegezogen te worden in een Vietnam-achtig avontuur dat niet te overziene gevolgen zal hebben voor de economie en stabiliteit in geheel Europa, om nog maar te zwijgen van de relaties met Rusland.

Amerikaanse expansie

Achter de eis tot NAVO-controle, zowel in Bosnië als nu met Kosovo, gaat een ongetemd Amerikaans expansionisme schuil, waaraan Europese deelname gewenst is, maar in een ondergeschikte positie. Honderd jaar geleden, in 1898, voerden de VS hun eerste oorlog buiten hun maritieme grenzen tegen de aan kracht ingeboete Europese macht Spanje. Het leidde tot de bezetting van Cuba, de Filipijnen en Puerto Rico. Het was de eerste stap op weg naar een wereldmacht. Nu wordt oorlog

gevoerd om zich definitief in het meest strategische deel van Europa, tegelijkertijd de toegang tot Azië, te vestigen. Voor zover de VS de Europeanen, met name Duitsland, bij de expansie naar het Oosten het voortouw laten nemen, wordt ingegeven door tactische motieven. Het eerste en laatste woord ligt bij de VS als grootmacht binnen de NAVO.

De Amerikanen zijn altijd zeer duidelijk in hun doelstelling van hun Balkan-politiek geweest, hoewel dat in de media nauwelijks genoemd wordt. Het voormalige hoofd van de Amerikaanse Luchtmachtstaf, generaal Michael J. Dugan, schreef al op 29 november 1992 in de New York Times:

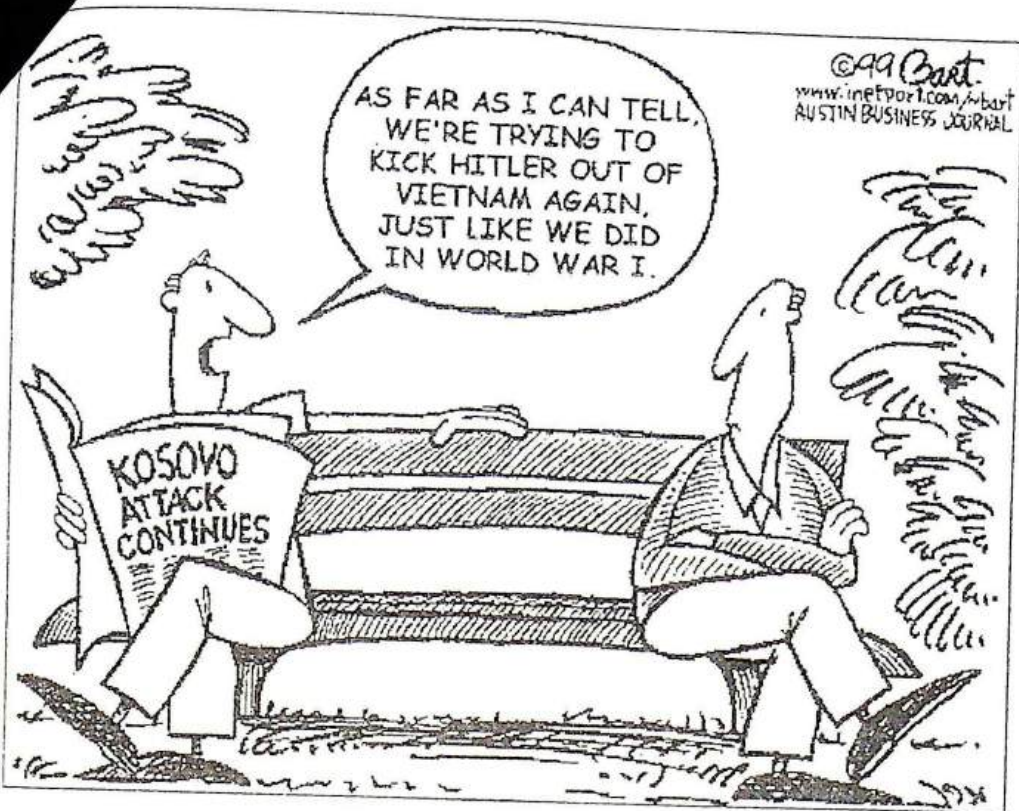
"Met een overwinning in de Balkan, zouden de VS - in een wereld na de Koude Oorlog - zich van een leiderspositie kunnen verzekeren, op een wijze zoals dat met Operatie Dessert Storm (tegen Irak) nooit zou hebben gekund."

James Hooper, directeur van de 'Balkan Action Council' zei in een speech op 23 februari van dit jaar in het Holocaust Museum: "Het eerste wat we moeten accepteren is dat de Balkan een regio is van strategisch belang voor de VS, het nieuwe Berlijn zo u wilt, het grondgebied waar de standvastigheid van de NAVO en het VS-leiderschap worden getest."

President Clinton verklaarde tegenover een delegatie van de Amerikaanse vakbeweging "dat de oorlog om Kosovo noodzakelijk was omdat een stabiel Europa essentieel is voor het Amerikaanse bedrijfsleven".

Albanië

Ook ten aanzien van Albanië en Kosovo zien we het beeld van vooral Duits-Amerikaanse rivaliteit in het bondgenootschap. Duitsland begon al direct in 1990 met omvangrijke 'hulp' hulp aan Albanië. Dit omvatte militair materieel en opleiding door het Duitse leger, inclusief een gemeenschappelijk Duits-Albanees troepeneenheden bij de IFOR-troepenmacht in het Kroatische Zadar. Volgens het Duitse TV-programma Monitor kwam het tot een samenwerking tussen de Duitse militaire geheime dienst (MAD) en de Albanese geheime dienst SIKH. Volgens het blad The European, werd in Tirana een grote regionale afdeling van de Duitse geheime dienst (BND) ingericht. Tegelijkertijd werd er 'democratische hulp' geboden door stichtingen die nauw verbonden zijn aan de CDU en CSU, met name aan de partij van de in 1997 gevallen dictator Berisha. Deze controleert het noordelijk deel van het land, waar de belangrijkste transport-

wegen lopen die de Albanese maffia gebruikt om drugs naar West-Europa te smokkelen. Via dit gebied sluist ook het UCK haar wapens naar Kosovo. De Noordalbanese maffia en het UCK vormen een clan-gemeenschap en werken nauw samen.

Volgens de New York Times was Duits de eerste taal die door het UCK werd gebruikt. Eind juni 1998 hebben waarnemers van de OVSE UCK-benden Duitse uniformen zien dragen. De opleiding en bewapening van het UCK door de Duitse geheime dienst, zou volgens The European in 1997, na de val van Berisha, tot een ernstige breuk tussen de CIA en de BND hebben geleid.

Stabiliteit Made in the USA

In februari 1998 bestempelde de Amerikaanse ambassadeur in Macedonië het UCK nog als terroristisch, in juli van dat jaar werd dit gecorrigeerd door een woordvoerder van het State Department. Een plotselinge tactische omslag, typisch voor het spel van de grootmachten met de belangen van de volkeren. De VS-supermacht was niet van zins de destabilisering van de gehele regio nog langer van Albanese avonturen van hun Duitse 'bondgenoten' afhankelijk te maken. Daar komt bij dat

in de VS de groeiende zorg over de Europese eenwording, de vorming van de Euro en de instabiliteit van Rusland, het urgent maakte om de zaken in de Balkan definitief naar hun hand te zetten.

Voor de VS geldt slechts als alternatief voor destabilisering: een 'stabiliteit' made in the USA. Temeer omdat het na de Bosnische oorlog tot een verdeling kwam tussen de Duitse en Amerikaanse invloedssfeer. Daarin kregen de Duitsers de controle over het noordelijk deel, met name Kroatië en Slovenië, het zuiden - het moslimgedeelte van Bosnië en Albanië - kwam aan de Amerikanen.

Inmiddels is Albanië feitelijk een militaire VS-basis geworden. VS-functionarissen fungeren als 'adviseurs' van de onderhandelingsdelegatie van de Kosovo-Albanen. Het UCK - voorheen terrorist, maar nu vrijheidstrijder - krijgt nu ook een militaire opleiding in de VS. Dit is door de Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken aan haar Albanese collega toegezegd. De terroristen zullen onder de bescherming van de VS tot 'politietroepen of politieke eenheden' worden omgevormd. (New York Times van 24 februari 1999). Op 17 maart van dit jaar werd het UCK officieel in Washington omarmd.

Duitsland

De Duitse Bondsdag heeft op 25 februari 1999 ingestemd met de zending van maximaal 5500 Duitse soldaten en een jaarlijkse bijdrage van 620 miljoen DM. Fischer en Scharping willen het Duitse leger in Kosovo voor de eerste maal op gelijkwaardige wijze - dat betekent op gelijke sterkte met landen als Engeland en Frankrijk - stationeren. (Berliner Zeitung van 24 februari 1999).

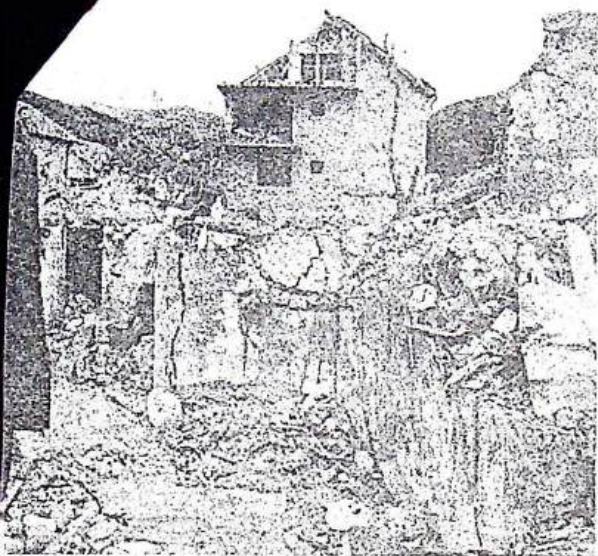
Dit ondanks de vraag die in Bonn leefde, of de instemming van Belgrado met een NAVO-bezetting van Kosovo wel afgedwongen kon worden en ook niet kon worden kunnen overzien tot welke gevaarlijke gevolgen een plotselinge bezetting van Kosovo door de NAVO zou kunnen leiden. Voor de Duitse regering was haast geboden. De publieke opinie wordt overrompeld, waarbij de rechtse oppositie nog meer begaan is met de belangen van Duitsland als grootmacht. Washington heeft "alle internationale organisaties, ook de 'Kontaktgroep' volledig klem gezet", aldus de CDU-afgevaardigde en vice-voorzitter van de parlementaire vergadering van de OVSE op 12 januari 1999 voor de Duitse radio. Ook Rühe en Schauble willen dat de internationale strijdmacht alleen aan de NAVO ondergeschikt wordt gemaakt. Daarmee denken ze een beslissende invloed op hun Amerikaanse 'bondgenoten' te kunnen uitoefenen. De regering Schröder/Fischer wil niet onderdoen voor CDU en FDP en voor de eerste maal sinds de nederlaag in 1945 is het Duitse leger betrokken bij militaire operaties tegen andere landen, tegen volkeren die zich nog levendig de Tweede Wereldoorlog herinneren.

De Duitsers en de Amerikanen wedijveren ook met hun 'Marshall-plannen' voor de Balkan, waarbij Duitsland zelfs het voorstel heeft gedaan om geheel Noord-Afrika en delen van het Midden-Oosten tot de EU te laten toetreden. Verder maken de Duitsers haast met hun plannen voor een Europese defensiemacht, voor hetgeen men nog dit jaar wil realiseren. Achter de miljardeninvestering die men zegt te willen doen, schuilt de honger van het internationale bedrijfsleven tot expansie, de behoefte aan goedkope grondstoffen en aan gebieden met lage lonen. Wie uiteindelijk de militaire controle over het gebied krijgt, bepaalt welk deel van het bedrijfsleven de buit krijgt toegeschoven. In Albanië zijn de Amerikanen de baas en een groot Texaans bouwbedrijf heeft al een contract gekregen van 5 jaar voor de bouw van een NAVO-basis in dit land.

Nieuwe Apartheid

Zogenaamd uit humanitaire overwegingen ondersteunen de NAVO-machten de meest reactionaire krachten onder de Albanese bevolking, zoals ook eerder gebeurde in Kroatië en Bosnië. Dit heeft ertoe geleid dat ruim 700.000 Serviërs uit hun woonplaatsen in Kroatië en Bosnië zijn verdreven. In Kroatië kwamen de vroegere fascistische aan de macht en het is op dit moment etnisch het meest gezuiverde land van Europa. In Bosnië leidde het tot de vorming van de eerste staat in Europa op fundamentalistische moslimgrondslag, waarin ook de groepen etnisch gescheiden leven. De etnische scheiding waarvan men de Serviërs beschuldigt, wordt in feite bij elke politieke regeling doorgevoerd door de NAVO-machten. Feitelijk is het een door de NAVO afgedwongen Apartheid-systeem.

De westerse politiek gebruikt voor haar expansionistische doeleinden de ideologie van de mono-etnische staat. Door dit racistisch staatsconcept, dat in de Europese landen een impuls geeft aan de discriminering van buitenlanders, worden in Joegoslavië voorheen gelijkgerechtigde burgers tot een gediscrimineerde minderheid in eigen land gemaakt. Van alle delen van de voormalige socialistische republiek Joegoslavië is het huidige overgebleven Joegoslavië de enige veelvolkerenstaat. Er wonen nog steeds ruim 25 volkeren. De Joegoslavische delegatie in Rambouillet bestond uit een afvaardiging van 7 volkeren. Voorstellen van Belgrado om tot een multi-

etnisch Kosovo te komen, werden van Albanese zijde beantwoord met een boycot van de onderhandelingen.

NAVO geen toeristische organisatie

Ook in de huidige oorlog om Kosovo wil men de Serviërs als schuldige voor etnische zuiveringen voorstellen, hoewel verschillende verklaringen, zowel uit de NAVO-landen als van onafhankelijke journalisten, dit tegenspreken. Tot op heden konden de beschuldigingen ook met geen enkel bewijs worden ondersteund. Op geen enkel moment wordt echter gesproken over de rol van het UCK bij de verdrijvingen en moordpartijen in Kosovo, terwijl dit wel degelijk bekend is. Zo ook van het feit dat er in Kosovo meer dan 100 Albanese radiostations actief zijn die mensen oproepen te vertrekken en het feit dat aan de vluchtelingen wordt voorgehouden dat ze na hun vlucht kunnen kiezen in welk land ze zich willen vestigen.

Een van de belangrijkste oorzaken voor de vluchtelingenstroom, de massale bombardementen op vooral Kosovo, worden consequent gebagatelliseerd. Het is echter de totale vernietiging van de provincie, vooral de drinkwatervoorziening, en de psychologische oorlogvoering door pamfletten te droppen waar met een nog vreselijkere agressie wordt bedreigd, die mensen van huis en haard doen verdrijven, niet alleen naar Macedonië, Albanië en Montenegro, maar ook naar Servië. Dit feit heeft bij sommige analisten de vraag opgeroepen of de NAVO deze volksverhuizing niet juist heeft

gewild. Het maakt niet alleen een eventuele invasie in Kosovo gemakkelijker, maar ook het opleggen van politieke regeling zoals is gebeurd in Bosnië, wanneer ze er in slagen het gebied te veroveren. In dit verband passen de berichten over het bewust bombarderen van vluchtelingen die naar Kosovo terug willen keren. Ook de verklaring van de woordvoerder van de NAVO in Macedonië, Eric Munio, spreekt boekdelen. Op 17 mei jl. zei hij in Skopje dat de NAVO geen plannen heeft om de vluchtelingen in Macedonië naar Kosovo terug te brengen. Hij vond dit een taak van de hulpverleningsorganisaties, zoals het UNHCR. "De NAVO is geen toeristische organisatie dat zich bezig houdt met de terugkeer van vluchtelingen", aldus Munio, die daarmee beweringen van NAVO secretaris-generaal Solana dat de NAVO wel zou werken aan de terugkeer tegensprak.

Serviërs in rol van schuldigen

Tegelijkertijd zorgt een uitgekende mediacampagne ervoor dat de Serviërs als schuldigen worden gezien. In een niet te overtreffen cynisme maakt het Westen Belgrado voor de verscherping van de situatie verantwoordelijk. In de westerse media wordt een anti-Servische haatcampagne gevoerd, die elke vorm van beschaving achter zich heeft gelaten. Waarom? Niet omdat, zoals wordt beweerd, oorlogsmisdaden bij het opbreken van de staat Joegoslavië, die zowel door de Serviërs, de Kroaten en de Moslims zijn begaan, voornamelijk de schuld is van de Serviërs.

Het is een feit dat de Servische bevolking het meest getroffen is door gedwongen verhuizing. Met directe en omvangrijke Amerikaanse militaire steun werden zij uit hun traditionele woongebieden in Kroatië en Bosnië-Herzegovina verdreven. De vijandschap in de westerse media heeft een concreet doel: Het land is als enige in Oost-Europa niet bereid tot de NAVO toe te treden en maakt geen haast, zoals andere Oosteuropese landen, bij de privatisering van het volksbezit. Daarbij komt dat de 'schuld' van de Serviërs al is bepaald vanwege hun geografische positie: Een relatief sterk en onafhankelijk Joegoslavië vormt een natuurlijke barrière in de verbindingroute tussen West-Europa en Rusland, Midden-Azië, het oostelijk deel van de Middellandse Zee en het Nabije Oosten. Niet toevallig was de Balkan het brandpunt van twee wereldoorlogen. ■

Gevolgen van de waanzin: een deel van de 150 jaar oude, nu vernielde Varadin-brug

Vojvodina, geschikt gebied voor veldslag

De bombardementen op Novi Sad dienen een strategisch doel dat niets te maken heeft met de problemen in Kosovo. Novi Sad is de culturele en economische hoofdstad van Vojvodina, de rijke noordelijke provincie van Servië. De Vojvodina is het belangrijkste landbouwgebied van de republiek en wordt daarom wel de 'graanschuur van Servië' genoemd. Deze welvarende provincie kenmerkt zich door de goede onderlinge relaties tussen de vele etnische bevolkingsgroepen, waaronder een grote Hongaarse minderheid. De Vojvodina is een laagvlakte en is door de terreingesteldheid voor een invasiemacht ongetwijfeld de beste en makkelijkste manier om Servië binnen te trekken. Al vanaf het begin van de luchtoorlog heeft de NAVO de bruggen over de Donau die de Vojvodina met de rest van Servië verbinden, gebombardeerd. De belangrijkste van deze bruggen zijn nu vernield. Het doel van deze vernielingen is de Vojvodina van de rest van Servië af te scheiden.

Er zijn goede redenen om aan te nemen dat de NAVO-strategie voorziet in een daadwerkelijke afscheiding van de Vojvodina, zodat een nieuw NAVO-protectoraat zal ontstaan (zoals Bosnië) dat later misschien zal worden opgedeeld tussen Hongarije en Kroatië. Realisatie van een dergelijk plan zou betekenen dat voorafgaand een propagandaslag noodzakelijk

is die zal moeten aantonen dat Hongaren en andere minderheden door de Serviërs worden gemaltraiteerd. Dit zou dan de NAVO een excuus verschaffen de Vojvodina vanuit de NAVO-lidstaat Hongarije of Kroatië binnen te vallen.

Ondertussen wordt Novi Sad keer op keer getroffen door zware bombardementen waardoor de stad wordt verwoest en ontvolkt. Hierbij moet worden opgemerkt dat de meerderheid van de stadsbevolking uit Serviërs bestaat. Dit lijkt de enige reden voor de luchtaanvallen. Over 'ethnic cleansing' gesproken.

Het Italiaanse tijdschrift "Limes" publiceerde onlangs een speciaalnummer waarin een kaart van Servië was opgenomen. Daarop was Servië in zes stukken opgedeeld. Eén van die stukken was de Vojvodina. In hoeverre dit ooit werkelijkheid zal worden is natuurlijk de vraag. Toch geeft deze landkaart aan waar het in deze oorlog allemaal om begonnen is: de versnippering en de verovering van de Balkan. De opdeling van Servië zoals weergegeven op de eerdergenoemde kaart stemt overeen met 'Plan Roots', de geheime Amerikaans-Duitse operatie dat in het nulnummer van Balkan Vredes Info ter sprake kwam: Joegoslavië te ontdoen van Kosovo, Montenegro en de Vojvodina. ■

(Gebaseerd op een internetbericht van Diana Johnstone, 1 Mei, 1999)

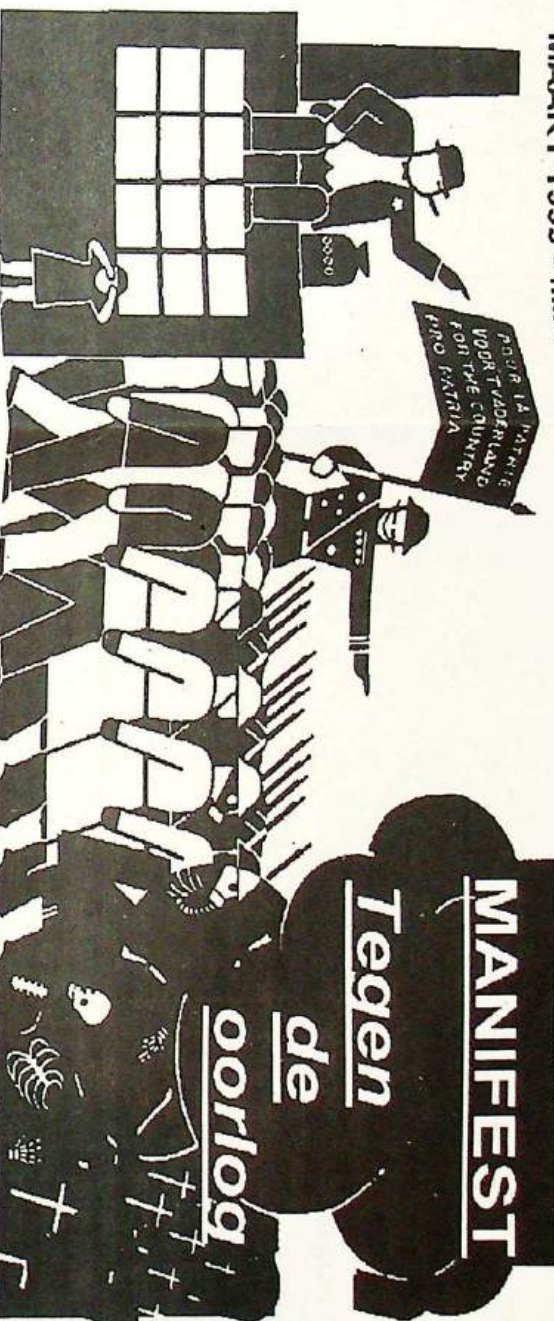
Waarom is er oorlog?

Door Jan Cleton

De media zijn, op enkele uitzonderingen na, in handen van de grote multinationals en financiële instituties en hun handlangers. De berichtgeving in het algemeen en nu over de oorlog in het bijzonder wordt

daardoor erg eenzijdig en als gevolg daarvan in feite onbegrijpelijk. Ze wordt bepaald door de financiële belangen van een klein deel van de mensheid. Wie dat zijn? In feite zijn dat de mensen die ruim

profiteren van de situatie, diegenen die hun posities willen verdedigen, of die personen die tegen elke prijs een positie willen bereiken. Leden van de (groot-)bourgeoisie en veel mensen uit de kleinburgerij.

De beïnvloeding, oftewel indoctrinatie, wordt bepaald door de bourgeoisie en haar handlangers. Een groot gedeelte van de informatie wordt verzorgd door mensen uit de categorie 'wiens brood men eet, diens woord men spreekt'. Menig medewerker is er zich bewust van dat hij/zij beter zijn/haar mond kan houden en flexibel dient te zijn om zichzelf in de mede-inkomensafhankelijk en het brood niet uit de mond te toten. Mede hierdoor kan er zonder noemenswaardige tegenstand een onrechtvaardige oorlog, die slechts het economisch belang van de imperialistische nachthebbers dient, worden gevoerd met grote steun van de bevolking.

De andere, op bewijsbaar onderzoek berustende, berichtgeving is internate spaarzaam verkrijgbaar. Hieronder een overzicht van de economische (en enige andere) achtergronden die geleid hebben tot deze oorlog, of zelfs mogelijkheden tot een Derde Wereldoorlog.

De vier hoofdtegenstellingen

In de huidige ontwikkelingsfase moeten we nog steeds uitgaan van de vier politiek-maatschappelijke hoofdtegenstellingen, te weten die tussen arbeid en kapitaal, kapitalisme en socialisme, imperialisme en de derde wereld in de onderlinge imperialistische tegenstellingen. Deze vier tegenstellingen spelen allemaal mee in het conflict op de Balkan. De hoofdtegenstelling is in dit geval de tegenstelling tussen de imperialistische machten, verenigd in de NAVO, en de derdewereldlanden. Maar juist op de Balkan spelen ook interimperialistische beangentegenstellingen een grote rol.

Verpacciteit en overproductie

Verpacciteit is het teveel aan vastgelegde productiecapaciteit vergelijking tot wat nodig is voor productie van de hoeveel-

heid waren die verkocht kan worden. Binnen het kapitalistisch systeem, dat gebaseerd is op winst en niet op vervulling van behoeften, zijn ondernemers cq. ondernemingen, door de onderlinge concurrentie gedwongen steeds goedkoper te produceren, om te overleven, bijvoorbeeld door schaalvergroting, het opvoeren van de productiecapaciteit door meer en snellere machines.

Overproductie is het teveel aan productie ten opzichte van de vraag. Op dit moment worden er bijvoorbeeld in Europa (maar ook elders) veel meer auto's geproduceerd (19 miljoen) dan er verkocht kunnen worden (15 miljoen). Gedwongen door de concurrentie probeert elke autofabrikant zo goedkoop mogelijk te produceren. Een zeer belangrijke invloed op de productiekosten heeft de prijs van de menselijke arbeidskracht en daarom proberen alle ondernemers die kosten zoveel mogelijk te drukken (primair, dus direct loon, en secundaire arbeidsvoorwaarden zoals pensioen en pré-pensioen, dus uitgesteld loon, etc.). Daarnaast dwingen de gezamenlijke ondernemersfabrikanten via staatsorganen af dat de sociale voorzieningen, waaronder onderwijs en gezondheidszorg, tot een minimum aan kosten hunnerzijds teruggebracht worden. De arbeiders, die hierdoor gedwongen worden een steeds groter deel van hun (in)directe loon te investeren in kosten voor het overleven, zijn echter tegelijkertijd ook in hoofdzaak de consumenten van de geproduceerde auto's. Deze cirkelgang is de oorzaak van een versnelde overproductie en van een algemene structurele - economische crisis van het kapitalisme.

Interimperialistische tegenstellingen

Door dat de werkelijke arbeidskracht (de werknemers dus) financieel niet in staat is de door hemzelf geproduceerde producten te consumeren volgt daaruit over-

productie van goederen, in dit geval auto's. De fabrikant blijft dan slechts de mogelijkheid van export van auto's, of het verplaatsen van de productie naar landen met lage arbeidskosten (lagelovelanden), of een goedkopere import van grondstoffen.

De belangrijkste grondstof bestaat in dit tijdperk uit energie die in hoofdzaak betrokken wordt uit aardolie. Ook hier echter gaat het, naast de macht over de olie, om de laagste prijs die hiervoor betaald moet worden. De OPEC heeft, volgens, de gevestigde imperialistische machten, de G7, een te grote invloed op die prijs. Het is voor hen en hun bondgenoten dus zaak de monopoliepositie van de OPEC te doorbreken. De imperialistische blokken, de VS, Europa en Japan, bestrijden vanuit een gezamenlijk belang de OPEC. Daarnaast proberen zij elkaar zoveel mogelijk de loef af te steken waar het de belangen van 'hun' multinationals betreft.

Een strijd die door de overlevingsdrang van de imperialistische blokken en de multinationals die zij vertegenwoordigen een strijd op leven en dood wordt.

De slachtoffers

De eerste en ergste slachtoffers vallen in landen die niet tot een imperialistisch blok behoren en die de bevolking enigermate laten meeprofiteren van de nationale-maatschappelijke rijkdom, zoals Irak, de Federale Republiek Joegoslavië, Syrië, Libië en enkele landen in Azië, Afrika en Latijns Amerika. Daarnaast zijn er nog de socialistisch georiënteerde landen, zoals Cuba, de Democratische Volksrepubliek Korea, China en Vietnam. De imperialistische blokken vinden elkaar in het bestrijden van het anti-imperialisme en socialisme.

De adviseur van het VS-imperialisme

De oorlog op de Balkan is niet in het belang van de werkende klasse, de klasse die de rijkdom voort-

brengt, maar in het belang van de profiteurs en uitbuiters van die arbeid. Gezamenlijk laten zij zich in Nederland vertegenwoordigen door clubs als het VNO-NCW, de belangenbehartiger van het Nederlands (multinationaal) kapitaal.

In de VS bestaan naast soortgelijke belangenorganisaties nog de meer extreme vertegenwoordigers van het (militair-)industriële complex zoals Zbigniew Brzezinski, veiligheidsadviseur onder president Carter. In zijn boek *Het grote schaakspel* adviseert Brzezinski de heersende elite van de VS hoe zij hun wereldheerschappij kunnen behouden. Het boek bevat tien stellingen die nog altijd de VS-politiek bepalen:

1. "De VS zijn sinds 1991 de enige echte wereldmacht geworden."
2. "Eurazië blijft (...) het schaakbord waarop de wereldheerschappij wordt uitgevochten."
3. "Amerika speelt (...) de rol van scheidsrechter in Eurazië en geen enkel belangrijk probleem kan zonder zijn deelname worden opgelost of een uitweg krijgen tegengesteld aan zijn belangen."
4. "De dringendste taak bestaat erin erover te waken dat geen enkele staat of groepering van staten, de mogelijkheid heeft de VS uit Eurazië te verjagen of hun rol als scheidsrechter te verzwakken."
5. "Het basisprincipe van deze strategie bestaat erin een vijandige politieke unie te verhinderen door regionale machten in stand te houden."
6. "Er zijn vijf strategische spelers op het Euraziatische continent: Duitsland, Frankrijk, Rusland, China en India." (let op hoe Groot-Brittannië en Japan ontbreken, nvd)
7. "De centrale knoop van de strategie bestaat erin de vorming van een overheersende natie in het centrum van Eurazië te voorkomen." (de voormalige Sovjetrepublieken zullen dus niet de ver-

steun economische steun krijgen die hen in staat stelt zich zelfstandig te ontwikkelen, nvd)

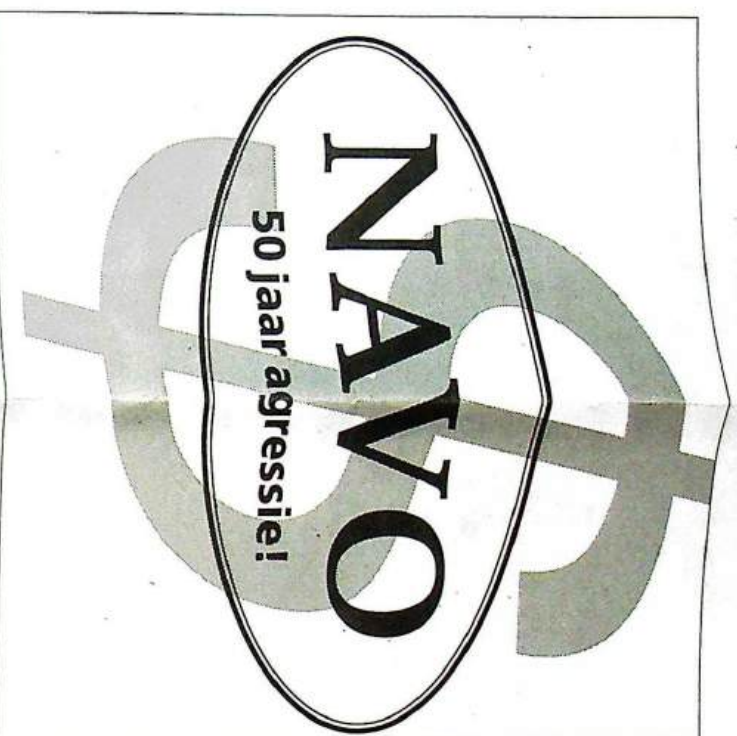
8. In Europa moeten de VS de Europese uitbouw ondersteunen, onder Duitse bescherming en met de steun van Frankrijk.
9. Het westen van Azië is potentieel instabiel met China en Japan. Men moet er een organisatie scheppen die met Europa vergelijkbaar is en waarvan deze twee landen de basis uitmaken.
10. De zone die zich uitstrekt tussen de Zwarte Zee en Mongolië is de meest instabiele en de gevaarlijkste voor de wereldoverheersing van de Verenigde Staten.

Deze regio bevat enorme reserves aan petroleum, gas, goud en andere mineralen. Dat wakkerd de begeerigheid aan en verleent macht aan Rusland die er de controle over heeft. Dit deel van de wereld is ook een mengeling van nationaliteiten die als steunpunt kunnen dienen van regionale machten zoals Rusland, Turkije en Iran. Brzezinski definieert de Amerikaanse politiek dan ook als volgt: "Het voornaamste belang van Amerika bestaat erin zich ervan te verzekeren dat geen enkele macht de controle krijgt over deze geopolitieke ruimte; de wereldgemeenschap moet er genieten van een onbegrensde economische en financiële toegang. Dit geopolitiek pluralisme zal alleen een blijvende werkelijkheid worden wanneer een netwerk van transport over land en zee en pijplijnen tussen de Middellandse Zee en de Zee van Oman, deze regio rechtstreeks zal verbinden met de belangrijkste centra van de wereld-economie." Noteer dat dit dus helemaal verloopt buiten Rusland om. "Men moet dan ook weerstand bieden aan de inspanningen van Rusland om het monopolie op de toegang te behouden, want dat schaadt de regionale stabiliteit." Hij verlangt dan ook dat Turkije bij Europa zal aansluiten en dat de VS een meer verzoenende politiek voeren tegenover Iran.

Jubileum in oorlogsstijl

Door Hans de Ruijter

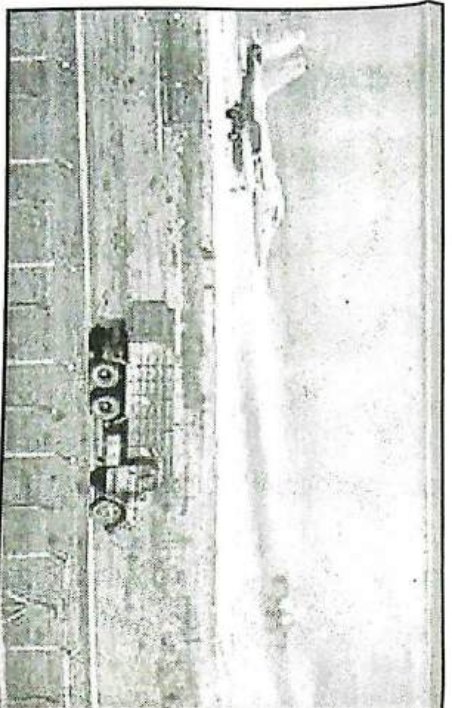
In april bestaat de NAVO vijftig jaar. De NAVO maakt zich top om dit jubileum in oorlogsstijl luister bij te zetten. Tervijl de NAVO-propaganda op volle toeren draait om haar rol bij het 'beschermen van vrede en veiligheid' te benadrukken, ont-wikkelt de NAVO zich tot de grootste bedreiging van de wereldvrede en blijken de enige belangen die ze dient die van de westerse multinationals. De Belgische Anti-Imperialistische Bond nam in december jl. het initiatief voor een Mars voor de Vrede, tegen de NAVO op 3 april in Brussel. Er is echter nog altijd geen toestemming voor gegeven.

Op de NAVO-top in Washington zal veel gesproken worden over de 'nieuwe taken' van de NAVO. De NAVO moet zich omvormen tot een macht die in straat is overal in de wereld inter-venties uit te voeren om de belangen van de multinationals te dienen. Uiteraard zal men die interventies – of

Ook in Nederland liggen nog altijd NAVO-kernwapens op Volkel klaar voor gebruik. Daarnaast gebruiken de VS bij hun bombardementen in Irak en Bosnië wapens met verarmd uranium, met afschuwelijke gevolgen voor de bevolking van die landen en hun eigen militairen.

Vanaf een Amerikaanse luchtmachtbasis in Turkije stijgen F-15's op voor hun dagelijkse bombardementsvluchten boven Irak.

beter: oorlogen – inkleden met termen als 'humanitaire acties', 'waarborgen van de vrede' en ga zo maar door. In wezen is daarmee niets nieuws onder de zon. Spraken de Nederlandse koloniale bij hun oorlogen in Indonesië ook niet over de 'pacificatie van Atyeh, Lombok, enz.' en 'politonele acties', termen waarachter een regelrechte oorlog schuilging ten gunste van de monopolies. Nu weer spreekt men aan het Plein over de 'vredestaken' van de krijgsmacht. De 'nieuwe', op 'vredestaken' gerichte NAVO is nog altijd de grootste kern-macht ter wereld en verklaart bereid te zijn die wapens ook te zullen gebruiken tegen welk land dan ook.

NAVO breidt haar tentakels uit
Met het wegvallen van de Sovjet-Unie en de socialistische landen in Oost-Europa zien de imperialistische machten, verenigd in de NAVO, hun kans schoon om de wereld weer her te verdelen. De NAVO onder Amerikaanse leiding vervult daarbij een belangrijke rol. Tsjechoë, Polen en Hongarije werden ingelijfd bij de NAVO. Vorig jaar organiseerde het Europees opperbevel van de Amerikaanse strijdkrachten manoeuvres in Centraal-Europa, de Oekraïne en Centraal-Azië. In Kenia, Oeganda en Tanzania organiseerde de NAVO militaire oefeningen (1). Landen die in de buurt liggen van het aan grondstoffen rijke Congo. Van de drie

genoemde landen is Oeganda sinds vorig jaar betrokken in een regelrechte oorlog tegen het Congo van Kabila. In de voormalige sovjetrepubliek Azerbeidzjan willen de VS een militaire basis vestigen om zo hun controle op de aardgas- en olierijkdommen in het gebied van de Kaspische Zee te verstevigen. De Amerikaanse krant New York Times schreef eind januari over die plannen: "Gezien het feit dat buitenlandse mogendheden elkaar beconcurreren in de weldra zeer rijke landen rond de Kaspische Zee; gezien het feit dat Azerbeidzjan daarvan het rijkste land is..." (1) Het gaat hier om VS-bases, niet die van de NAVO. De VS wil de olie voor zich alleen en gunt de Europeanen niets.

De tegenstellingen tussen de imperialistische machten verscherpen zich. Men is verenigd als het er om gaat de Derde Wereld hun wil op te leggen, maar verdeeld als het er om gaat de buit te verdelen. Op de Balkan strijden de VS en de Europese grootmachten om wie zeggenschap zal krijgen bij de verdere inlijving van Joegoslavië. De 'baananoorlog' is het eerste begin van een openlijke imperialistische handelsoorlog tussen de VS en haar Europese rivalen.

In Irak gaan intussen de bombardementsvluchten bijna dagelijks door en op de Balkan dreigen de VS permanent met bombardementen om de uitbreiding van de NAVO-aanwezigheid af te dwingen. In tal van andere landen zijn de VS militair aanwezig met materieel en adviseurs, zoals in Colombia waar de VS onder het mom van de oorlog tegen de drugs massale steun verlenen in de oorlog tegen de linkse guerrilla.

1. *Solldair*, 10-3-99

Massaal protest in Griekenland

"Killers go home!"

Door Anna Ioannatou

Het is 9 maart, 7.30 uur in de ochtend. Tientallen communisten uit Thessaloniki blokkeren een trein die Duitse troepen vervoert van het NAVO-bezettingleger naar Kosovo. Onder het scanderen van diverse leuzen, zoals "VS en Duitsland, weg uit de Balkan, volkeren zijn voor vrede en vriendschap", "Regering Simitis, ambtenaren van de NAVO, Griekenland is geen protectoraat", "De oorlogstreinen blijven hier", "Volk, laat het hoofd niet zakken, verzet je samen met de communisten", eisten ze dat er een eind wordt gemaakt aan de recente grootscheepse NAVO-operatie.

Deze operatie vindt plaats vanuit Thessaloniki en noord-Griekenland, waarbij duizenden militairen, geschut en alle soorten van oorlogstuig betrokken zijn om gebruikt te worden in de nieuwe oorlog in de regio, die wordt voorbereid door NAVO en EU.

Verzet niet bij woorden alleen laten

Twee uur lang slaagden partijleden en sympathisanten erin, middels een dynamische demonstratie tegen het regeringsbeleid van onderwerping aan de belangen van het NAVO-imperialisme in de Balkan, de hele vervoersoperatie te verhinderen en zelfs het hele treinstel te dwingen terug te rijden.

De blokkade vond plaats op een punt, waar de laatste tijd elke dag treinen rijden, beladen met oorlogsmateriaal en NAVO-strijdkrachten, in de richting van de grens met Macedonië. Voor de ogen van de verbaasde militairen werden rode vlaggen in de lucht geheven en hartstochtelijk leuzen gescaandeerd.

Het eerste doel was bereikt: de trein stopte. De volgende stap was het achterlaten van niet makkelijk uitwisbare sporen van verzet tegen de NAVO-operatie. De wagons en de tanks werden met rode verf van leuzen voorzien, die meegingen tot aan de grens.

De Griekse politie die erbij gehaald werd om de buitenlandse troepen te beschermen tegen het "vijandige volk" slaagde er niet in het verzet van de communisten te breken, maar moest - vergezeld van een officier van justitie - onverrichterzake het toneel verlaten, ondanks dat er gedreigd werd met arrestaties en het sturen van speciale troepen. Het antwoord kwam onmiddellijk: "Regering Simitis, ambtenaren van de NAVO, Griekenland is geen protectoraat".

Communisten tegen imperialistische plannen

Het districtshoofd van Thessaloniki kwam ook ten tonele om de gemoederen tot bedaren te brengen. Hij werd met een storm van protesten ontvangen, omdat Thessaloniki een uitvalsbasis is geworden voor interventiestrijdkrachten en de verkozen stadsvertegenwoordigers hier veel te tolerant tegenoverstaan. Het districtshoofd beloofde dat op de volgende vergadering van de Districtsraad de kwestie besproken zou worden en wel in aanwezigheid van de minister van Defensie.

De bedoeling zou zijn meer informatie te verstrekken over de hele operatie, het doel ervan en de manier waarop Griekenland en vooral Thessaloniki en het noorden van het land erbij betrokken zijn. De communistische demonstranten verklaarden dat ze de strijd zullen voortzetten, totdat de imperialistische plannen in de regio voorgoed door-kruist zijn.

Politiek-Economische Achtergronden

bij de Ontmanteling van Voormalig Joegoslavië

Pieter Werkman

Inleiding

Door de burgerlijke media-multinationals worden wij bijna dagelijks overspoeld met berichten over oorlog en oorlogsvluchtelingen. Deze oorlog zou het gevolg zijn van ethnische conflicten die gedurende een reeks van jaren zouden zijn voortgewoekerd en nu tot explosie zouden zijn gekomen. Daarbij wordt voorbijgegaan aan het feit dat gedurende 45 jaar het Joegoslavische volk in eenheid heeft geleefd en de federatie heeft opgebouwd. Geen 43 Duitse divisies waren in staat hun anti-fascistische eenheid te verbreken!

Wat bovendien opvalt is dat over politiek-economische achtergronden bij de bewust aangewakkerde ethnische conflicten door deze media nauwelijks met een woord wordt gesproken of geschreven. Deze politiek-economische achtergronden houden verband met de wereldwijde macht die het imperialistische grootkapitaal door middel van het IMF en de Wereldbank ten toon spreiden en ook in deze regio doen gelden. De werkelijke aanstichters van deze oorlog zijn dan ook niet de verschillende ethnische groepen, maar de economische machten van IMF en Wereldbank.

In dit artikel wil ik deze achtergronden in kaart brengen. Ik zal achtereenvolgens ingaan op de doelstellingen van het grootkapitaal, de methodes die zij hebben gebruikt om die doelen te verwezelijken en tenslotte zal ik ingaan op de laatste ontwikkelingen rondom Kosovo in dit verband.

De doelstellingen

De doelen die het imperialistisch grootkapitaal zich stelt kunnen we onderverdelen in algemene doelstellingen en in doelstellingen die specifiek op de regio zijn gericht.

De algemene doelstelling is die van winstmaximalisatie van de private ondernemingen. In hun eeuwige concurrentiestrijd zijn zij genoodzaakt

steeds nieuwe afzetmarkten te zoeken en hun grondstoffen zo goedkoop mogelijk te verkrijgen. Daartoe schromen zij niet oorlogen te ontketenen met miljoenen doden en vluchtelingen tot gevolg. Zo voorspelde een CIA rapport: dat de Foreign Operations Law 101-513 (een Amerikaanse wet van 5 november 1990, die bepaalde dat alle hulp, handel en kredieten en leningen van de VS aan Joegoslavië binnen een termijn van 6 maanden werd stopgezet) tot een bloedige burgeroorlog zou leiden.¹

De doelstellingen met betrekking tot de Balkan hebben te maken met de uitermate strategische ligging van de Balkan als het gaat om de controle over de oliereserves in het Midden-Oosten en delen van de voormalige Sovjet-Unie rondom de Zwarte en Kaspische Zee. Alvorens echter over te gaan tot het doen van grote investeringen om deze reserves weg te roven, achten de Amerikaanse imperialisten het nodig zichzelf militair in te dekken. Dit doen zij met het oog op mogelijk sociaal-politieke onrust van een in opstand komende bevolking en om hun machtsbasis veilig te stellen ten opzichte van concurrerende imperialistische machten. Daartoe vestigen zij in een reeks van landen hun militaire bases.

De VS streeft er daarnaast naar een infame alliantie van Moslimstaten onder hun leiding vorm te geven. Deze alliantie omvat Turkije in het centrum van dit blok en verder Irak, Iran en Syrië. Joegoslavië vormt voor Amerika de toegang tot dit gebied.

De methodes

economische maatregelen

De strijd in voormalig Joegoslavië was en is een strijd tussen het Duitse en het Amerikaanse kapitaal om daar voet aan de grond te krijgen. Over het Amerikaanse aandeel in deze strijd hebben we momenteel een vrij duidelijk beeld. Door politiek-economische wurging kon een klimaat worden geschapen, waarbij ethnische conflicten - met behulp van media-propaganda en financiële hulp van tot dan toe in het buitenland verblijvende fascistische organisaties - konden worden geprovoceerd.

In de nadagen van Tito waren schulden ontstaan bij buitenlandse financiers. In 1980 werd onder het mom van schuldsanering een economisch

1. Zie S. Flounders en S. Gervasi; *De tragedie van Bosnie p. 13 en de verwijzing aldaar*

hervormingsprogramma in gang gezet. Dit leidde er toe dat de instituten van de federale staat verzwakt werden. Als gevolg van de federale schuldenlast en verhoogde disconto tarieven aan het buitenland bleef er minder geld over voor de afzonderlijke republieken. Dit had een politieke splitsing tot gevolg tussen Belgrado en de regeringen van de verschillende republieken. In deze splitsing ligt de kern van het uiteenscheuren van de Joegoslavische republiek door middel van ethnische conflicten!

Ondertussen werden verschillende nationalistische organisaties gefinancierd om deze ethnische conflicten aan te scherpen.

Aan de ideologische basis van dit alles ligt een strategisch plan dat in 1984 werd geformaliseerd in het document: VS National Security Decision Directive (NSDD 133), dat de titel draagt: 'Politiek van de Verenigde Staten tegenover Joegoslavië'. Dit document werd geklassificeerd als geheimgevoelig. De doelstelling die in het document worden verwoord passen binnen het kader van een langere termijn strategie om een 'stille revolutie' (de contra-revolutie) tot stand te brengen!

Intussen had het IMF in 1983 een tweede 'economisch stabilisatieprogramma' toegepast. Dit had een enorme inflatie tot gevolg en een stijging van de winsten van het IMF en de Wereldbank. Latere programma's van zogenaamde anti-recessie politiek hadden het tegenovergestelde resultaat. Zo werd de inflatie opzettelijk in het leven geroepen en in 1989 bereikte de consumenten prijsindex een hoogte van 2700%!

Nog in 1989 richtte Markovic zich tot Bush. Bush stelde de eis dat opnieuw radicale hervormingen plaats moesten vinden. Deze behelsden een devaluatie van de munt, bevriezing van de lonen, verdere beperkingen van de regravingsuitgaven en opheffing van de ondernemingen met arbeiderszelfbestuur! het vrijgeven van de belastingtarieven, het loslaten van de importbeperkingen en de schuldeisers (het IMF) hadden de controle over de monetaire politiek gekregen. Daarmee had de federale regering geen toegang meer tot de kredieten van haar eigen centrale bank! Als gevolg daarvan konden sociale en economische programma's niet meer uitgevoerd worden.

Door de regering van Servië werd dit programma verworpen en een demonstratie van 650.000 Servische arbeiders was het gevolg.

In een zevental wetten werden in 1989 en 1990 op aandrang van de Wereldbank en het IMF de staatsbedrijven geprivatiseerd of via een faillissement ontmanteld.

1. De Ondernemingswet van 1989 eiste dat ondernemingen met

arbeiderszelfbestuur werden omgezet in private ondernemingen

2. De Wet op de financiële handelingen (1989) maakte het mogelijk bedrijven naar een bankroet te leiden.
3. De Wet op de gedwongen afrekening, faillissement en liquidatie beschermde (1989) de rechten van de schuldeisers
4. De Buitenlandse Investeringswet (1988) maakte een onbeperkte import van buitenlands kapitaal mogelijk
5. De wet op de circulatie en management van sociaal kapitaal (1989) en 6. de sociaal kapitaalwet (1990) maakten het roven van staatsondernemingen mogelijk, die met buitenlandse kapitaal voor een schijntje konden worden gekocht.
7. De nieuwe bankwet ontmantelde onder leiding van de Wereldbank de staatsbanken ten behoeve van commerciële banken.

Deze wetten hadden tot gevolg dat vele honderden-duizenden mensen zonder werk kwamen en de Joegoslavische bevolking dreigde te verpauperen.

Op 5 November 1990 werd een jaar voor het uiteenvallen van de Republiek de in de inleiding reeds genoemde de Foreign Operations Law 101-513 aangenomen. Deze wet is onderdeel van een stelsel van Amerikaanse wetgeving dat de internationale financiële instituties controleert. In Joegoslavië werd met deze wet niet alleen binnen een periode van 6 maanden alle hulp, handel, kredieten en leningen van de VS aan Joegoslavië stopgezet. Er werd bovendien voorgeschreven dat aparte verkiezingen gehouden moesten worden voor elk van de zes Joegoslavische republieken. Het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken diende goedkeuring te verlenen aan de procedures en de uitslagen van de verkiezingen. Slechts onder deze voorwaarden zouden de afzonderlijke republieken het wel de afzonderlijke republieken weer hulp kunnen krijgen. Echter alleen die krachten die door het State Departement beoordeeld werden als zijnde democratische krachten waren kwamen in aanmerking voor financiële ondersteuning. Daardoor nam het aantal kleine rechtse nationalistische partijen enorm toe. Partijen die tijdens de socialistische periode hun toevlucht elders hadden moeten zoeken.

De Europese ministerraad volgde de VS met eigen politieke eisen en economische inmenging in de interne aangelegenheden.

Mediapropaganda

In de burgerlijke media is een beeld geschapen van ethnische conflicten tussen de goeden en de slechten. Bij deze beeldvorming worden de Serviërs afgeschilderd als fascisten. Hieraan ligt een ware media-propaganda ten grondslag. Volgens de normen van de vrije markt heeft een Amerikaans PR-bureau zich niet te goed geacht om dit karweitje op te knappen. Dit alles kwam boven water in een interview dat Jacques Merlino, mededirecteur van het Franse TV2, had met James Harf, directeur van de PR-firma Rudder Finn Global Public Affairs. Zijn clientele bestond uit de Kroatische Republiek, de Republiek van Bosnie-Herzegovina en de parlementaire oppositie in de Servische provincie Kosovo. Deze mijnheer Harf deed eens haarfijn uit de doeken hoe een en ander in zijn werk was gegaan. Hij maakte gebruik van een lijst van honderden journalisten, vertegenwoordigers van humanitaire organisaties, politici en academici om de publieke opinie te bespelen. De eerste bewering te doen is van groot belang, aldus Harf, alle latere ontkennende beweringen hebben hoegenaamd geen effect. Hij moest vooral de joodse opinie aan zijn kant krijgen. Dit ging niet vanzelf, aangezien in joodse kringen vanuit het fascistische verleden nogal wat argwaan bestond ten opzichte van Bosnie en Kroatie, alwaar immers tienduizenden joden werden vermoord. Bovendien heeft president Tudjman een ronduit anti-semitisch boek geschreven met de titel: 'Wasteland of Historical Reality', waarin hij ontkent dat de Holocaust ooit heeft plaatsgevonden. Izedbegovic spreekt zich in zijn boek 'The Islamic Declaration' uit voor de oprichting van een fundamentalistisch islamitische staat. Ondanks deze feiten is Harf er in geslaagd de joodse opinie 180 graden te doen draaien. Hij deed dit door toen er in juli 1992 in de New York Newstoday een artikel verscheen over de zogenaamde Servische kampen. Op deze berichtgeving sprong hij onmiddellijk in door samen met de drie grootste joodse organisaties een advertentie in de New York Times te plaatsen en demonstraties te houden. Hierdoor kozen de joodse organisaties de kant van de moslim-bosniërs, waardoor het voor Harf eenvoudig werd de Serviërs in de publieke opinie gelijk te stellen met nazi's. Door deze extreem emotionele manipulatie verschenen in de pers bijna meteen begrippen als ethnische zuivering en concentratiekampen en daarmee was de toon gezet.

In het interview voor de Franse TV, confronteerde de interviewer Merlino Harf met de constatering dat Harf over geen enkel bewijs beschikte. Zijn antwoord daarop was dat het niet zijn taak was om informatie na te trekken, maar om de omloopsnelheid van voor de opdrachtgever gunstige infor-

matie op te voeren 'We worden er niet voor betaald om ethische normen in acht te nemen.'

Het Dayton akkoord

Het Dayton akkoord werd op 21 november 1995 getekend en moest worden uitgevoerd door de NAVO. Eerdere akkoorden met dezelfde strekking, maar niet uitgevoerd door de NAVO werden door de VS gesaboteerd, zelfs nog voor de burgeroorlog uit was gebroken! Volgens het huidige akkoord krijgt het NAVO-bezettingsleger bijna koloniale volmachten. Er is een parallelle staat gecreëerd waar alle uitvoerende financiële en militaire beslissingen door westerse kapitaalsmachten genomen worden. Een 'Hoge Vertegenwoordiger' is belast met de volledige uitvoerende macht in civiele zaken. Hij heeft het recht om de regeringen van de Bosnische federatie alsook de Bosnisch-Servische republiek Srpska te overstemmen. Hij handelt in nauwe samenwerking met de geldschieter instanties en het hoge militaire commando van de IFOR.

Binnen deze parallelle staat is het IMF gemachtigd de Bosnische Centrale Bank te besturen en te benoemen. De herstructurering van de openbare sector gaat gebeuren onder leiding van de Europese Bank voor wederopbouw. Dit betekent de uitverkoop van gemeenschappelijke bezittingen en staats eigendommen.

Diverse kosten voor de NATO-operatie moeten volgens het Dayton-akkoord worden betaald door de Bosnische regering. Door het NATO-personeel wordt geen belasting betaald, en de republiek van Bosnie Herzegovina moet kosteloos alle faciliteiten ter beschikking stellen.

Het internationaal oorlogstribunaal

Het internationaal Tribunaal, waarvan de officiële naam luidt: 'Het Internationale Tribunaal voor de vervolging van personen die verantwoordelijk zijn voor ernstige schendingen van het internationale recht, begaan op het territorium van het voormalige Joegoslavië sinds 1991' werd door de Veiligheidsraad op 25 mei 1993 opgericht. Dit Tribunaal staat geheel los van het Internationaal Gerechtshof, iets dat wel gesuggereerd wordt, doordat het in Den Haag is gevestigd. Essentieel is dat binnen de Veiligheidsraad, de oprichter van het tribunaal, de VS een vetorecht heeft. Het betreft dan ook een illegaal Hof. Daarmee is het de willekeur van de VS

die bepaald wie schuldig is.

Kosovo

Inmiddels is het overgrote deel van Joegoslavië onder controle gebracht van het imperialistisch grootkapitaal. Servië en haar provincie Kosovo vormen hierop tot nu toe een uitzondering. Via Berisha en het UCK poogt Duitsland nu door middel van militaire steun aan het zogenaamde bevrijdingsleger, dat overigens een huurlingenleger blijkt te zijn, een conflict in Kosovo te creëren. De meeste separatistische acties komen voort uit initiatieven van diverse fascistische en nationalistische emigrantenorganisaties. Ook de financiering van het UCK komt hier vandaan en uit de opbrengst van criminele activiteiten.

De VS zal dit niet over haar kant laten gaan. Daarom zijn er waarnemers naar Kosovo gestuurd en is er in Macedonië een NAVO- evacuatiemacht gelegerd om in geval van nood de 2000 waarnemers te kunnen ontzetten. Intussen is de VS met een plan gekomen dat door alle partijen is afgewezen. Het UCK vindt het plan totaal onaanvaardbaar omdat het niet voorziet in een rol voor het UCK. Dat geeft aan dat het UCK meer bezorgd is om haar eigen positie (of die van de Duitsers?) dan dat zij zich zorgen maakt om de positie van de Kosovaren!

Besluit

Hoe dit alles af moet lopen is niet te voorspellen. Een mogelijk scenario zou kunnen zijn dat het UCK opnieuw provocaties pleegt. De NAVO zal dan echter daadwerkelijk militair ingrijpen en uiteindelijk zijn militaire bases vestigen. Uiteindelijk is dat wat het Amerikaans grootkapitaal wil!

De enige oplossing uit deze kettingreactie van economische uitholling gevolgd door opzettelijk gecreëerde politieke en militaire conflicten is om degenen die dit alles veroorzaken te verdrijven door middel van een sterke anti-imperialistische tegenbeweging. De enige uiteindelijk werkelijke oplossing is de terugkeer van de socialistische maatschappijvorm!

Bronnen:

Michel Chossudovsky: *Dismantling former Yugoslavia; Recolonising Bosnia*; in: *Economic and Political Weekly*; pp. 521 t/m 525 (in vertaling verschenen in Manifest van 16 en 30 januari en 13 februari 1997)

Michel Colon: *Problemen in Kosovo opgestookt*; in: *Manifest* 18 juni 1998
Sara Flounders en Sean Gervasi: *De tragedie van Bosnie, De rol van de VS en de NAVO*; Stichting Global Reflexion; Amsterdam Oktober 1996
Hans de Ruijter *Stop militaire agressie tegen Servië*; in *Manifest* 8 oktober 1998

www.serbia-info.com/news

HOME ENCYCLOPEDIA FACTS & FIGURES NEWS SEARCH

POLITICS

SERBIA INFO

NEWS

CIVIL ISSUES

- POLITICS

MILITARY

KOSOVO AND METOHIA

ECONOMY

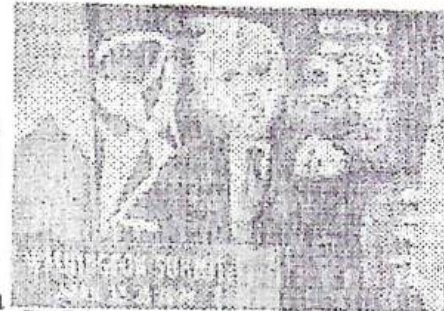
CULTURE AND RELIGION

SPORT

Shea talks about dark aims of NATO

April 27, 1999

New York, April 26, 1999
(Tanjug) - NATO spokesman, Jamie Shea confirmed actually on today's briefing in Washington that NATO didn't plan only occupation of Kosovo, but also occupation of all Yugoslavia.

English press call him "champion of lies"

One of the journalists asked Shea a question-accusation, saying that USA and NATO tried to push a plan on occupation of Yugoslavia through the so called Rambouillet agreement.

The journalist even started to read a part of annex - B in underneath and not valid agreement, in which are described the terms under which Yugoslavia would have to allow the assignment of NATO troops. These things written here show, said the journalist, that it is all about the intention for occupation of the country, because the "free and unlimited corridor for foreign troops" is requested. As well as mentioning, continued the journalist to read the same paper, the right of these troops to arrest people.

Obviously, Yugoslavia didn't refuse the Rambouillet agreement, but wish of NATO to occupy it, said the journalist who made Shea so furious that he shouted and didn't allow him to finish the question.

In finally frustrated tone, NATO spokesman tried to deny plans about occupation of Yugoslavia, saying, besides all, the nonsense that it was normal that NATO plans to drag up for its forces in Kosovo and Metohia "needed equipment and means" through Yugoslavia, using its railway, airports and roads.

He tried to present everything as alleged "temporary corridor" of NATO troops to Kosovo and Metohia, after what he added that this doesn't count anymore, because the situation is changed.

Shea tried today to dissuade journalists with lies that NATO and USA are not supplying so called KLA with weapons.

NATO is not doing that, said Shea, admitting that KLA is not able to "defeat" Yugoslav forces, so that's why NATO doesn't count on them.

Shea, of course didn't say that NATO uses terrorists as assistant mean for destabilization, that it was found by NATO and sneaked from Albania where helps terrorists to be trained quickly for bloody

actions.

Shea and his companion Conrad Freitag, specially indebted for military lies confirmed today that NATO throws leaflets over Yugoslavia in order to "educate" somehow people and to explain that the aggressor is actually not attacking them, their kids, houses, factories, bridges.

Freitag explained very seriously that NATO tries to accommodate these leaflets, so that's why they throw notes with different contents. Some of these with complicated message are intended for "wiser people" as well as leaflets with simple message, for those, as he said, who "don't realize" very well.

[[Home](#) | [Encyclopedia](#) | [Facts&Figures](#) | [News](#)]
Copyright © 1998, 1999 Ministry of Information
Email: rnirs@srbija-info.yu

Kaukasus en Centraal-Azië vormen een belangrijke bron van politieke en etnische spanningen. Het is ook in het belang van de stabiliteit in Europa dat het Westen hierbij niet werkloos blijft toekijken, menen Frans Timmermans en Bert Koenders.

HET is de afgelopen maanden stil geworden rond de economische malaise in Rusland. Vooral de hoge olieprijs is hier debet aan. Waarnemend president Poetin ziet maandelijks miljarden aan extra olieopbrengsten binnenstromen en kan zo de staatsuitgaven flink opschroeven, waarmee hij de schijn van succesvolle economische hervormingen weet op te houden.

Maar de experts zijn het erover eens dat de olieprijs onherroepelijk weer gaan dalen, zodat Rusland straks nog verder van huis is: als de inkomsten weer afnemen, heeft de staat zijn uitgaven verhoogd, hetgeen leidt tot nog hogere schulden, tot een snellere ontwaarding van de roebel, tot het niet-uitbetalen van lonen en pensioenen.

Een lagere olieprijs is behoorlijk vervelend voor Rusland, maar is een probleem van nog veel grotere orde in de Kaukasus en Centraal-Azië. De ontwikkeling van de energiesector in dit gebied werd sinds het uiteenvallen van de Sovjet-Unie gezien als panacee voor alle problemen die er heersen. Olie- en gasinkomsten zouden de noodzakelijke politieke en sociale stabiliteit brengen, waarmee een dam zou kunnen worden opgeworpen tegen potentieel explosieve etnische tegenstellingen en moslim-extremisme.

Met de Amerikanen in een hoofdrol, concentreerde het Westen zich op de ontwikkeling van de olie- en gasector. Dit beleid kan na bijna tien jaar als mislukt worden beschouwd. In de eerste plaats omdat dezelfde fout werd gemaakt als in het Ruslandbeleid: men nam aan dat het introduceren van een markteconomie automatisch tot politieke en sociale hervormingen zou leiden. Deze paradoxaal genoeg bijna marxistische redenering leidde ertoe dat nauwelijks aandacht werd besteed aan de opbouw van instellingen die van levensbelang zijn voor een pluriforme samenleving, aan opleidingen voor bestuurders, aan

President Clinton tekende vorig jaar een akkoord over een pijpleiding van de Kaspische naar de Middellandse Zee.

FOTO AP

Olie maakt republieken oude Sovjet-Unie licht ontvlambaar

hervormingen van de landbouwsector, aan een onafhankelijke rechtspraak en het introduceren van noodzakelijke wetgeving, met name om privé-eigendom mogelijk te maken. In de gehele regio bleven Sovjet-machtsstructuren en bestuursmethoden in stand. Vaak bleven dezelfde machthebbers zitten en werd de onvrijheid alleen maar groter.

De concentratie op de energiesector leidde zo tot versterking van de positie van de machthebbers en tot concentratie van rijkdom bij een kleine elite. Terwijl de bevolking bittere armoede lijdt, stijgen de machthebbers razendsnel op de ranglijst van rijkste aardbewoners. Hoe groter deze tegenstellingen worden, hoe gro-

ter de kans op etnische en andere conflicten.

Het heeft ook gezorgd voor politieke spanningen met de Russen. Veel te makkelijk stapte het Westen heen over de Russische vrees voor een Amerikaans complot om hen uit de eigen achtertuin te verdrijven. Ook al is deze vrees vanuit ons perspectief niet realistisch, het feit dat men in Moskou zo denkt moet medebepalend zijn voor de westerse opstelling.

Grote olie- en pijplijndeals sluiten zonder Russische betrokkenheid, zoals in december vorig jaar in Istanbul, is vragen om problemen. Rusland vrees in de Kaukasus en Centraal-Azië te worden buitengesloten en zal zich, zeker onder een nationalist als Poetin, steeds agressiever gaan opstellen

jegens zijn buurlanden en jegens diegenen die het ziet als rivalen.

Niet minder belangrijk is de foute inschatting van de olie- en gasrijkdom van de Kaukasus en Centraal-Azië. De olievelden zijn veel lastiger te exploiteren dan verwacht, het aandeel in de wereldproductie zal in de toekomst niet boven de 3 tot 4 procent uitkomen en de transportkosten blijven erg hoog. Dit terwijl elders steeds nieuwe voorraden worden gevonden. Het is voor de grote oliemaatschappijen dus aantrekkelijker in de Golf, Nigeria of Mexico te investeren.

Het beperkte belang van de regio als energieproducent, gekoppeld aan een op termijn langdurig lage olieprijs, dwingt de betrokken

regimes tot bijstelling van de veel te rooskleurige inkomensprognoses. De rekening zal weer worden gelegd bij het armste deel van de bevolking. Beducht als zij zijn voor binnenlandse onrust, zullen de machthebbers hun ijzeren greep op de maatschappij willen versterken.

Nog meer politieke gevangers, oplopende etnische spanningen, die weer leiden tot spanningen tussen de landen onderling en groeiende kansen voor moslim-fundamentalisme zijn hiervan de onmiddellijke gevolgen. Hetgeen weer zal leiden tot een nog hardere opstelling van de staat. Een vicieuze cirkel.

Rusland zal zich in dit spel niet onbetuigd laten. De conflicten die dit alles genereert kunnen leiden

tot een bloedbad dat de Balkan-oorlogen zal doen verbleken. Zulke conflicten zullen ook de stabiliteit van Europa bedreigen. Alleen al daarom moet Europa veel meer doen aan conflictpreventie in de Kaukasus en Centraal-Azië.

Makkelijke oplossingen bestaan niet. Omdat de landen zich steeds verder afsluiten voor buitenlandse invloeden, wordt het bijna onmogelijk te werken aan de opbouw van maatschappelijke organisaties en pluriforme instellingen. Alleen op basis van vertrouwen kan er iets worden bereikt.

Hiervoor is eerst en vooral nodig dat alle betrokken partijen: de landen zelf, Rusland, Europa en de Verenigde Staten, onderkennen dat als er niets gebeurt, iedereen met de brokken zal komen te zitten. Vervolgens moet een strategie worden ontwikkeld waar iedereen voordeel bij heeft. Dus zonder dat Rusland of anderen het gebied als invloedssfeer kunnen claimen.

Olie is geen wondermiddel, dat is inmiddels duidelijk, maar de energiesector biedt nog steeds aanknopingspunten, zeker gekoppeld aan de gezamenlijke ontwikkeling van infrastructuur, zoals pijpleidingen, maar ook wegen en spoorwegen. Maar dan wel met volledige inschakeling van alle belanghebbenden.

De ontsluiting van de regio zal gepaard gaan met een groeiende onderlinge afhankelijkheid, hetgeen de basis kan vormen van duurzame samenwerking. Zo groeit langzaam enig vertrouwen. Misschien moet het Energiehandvest, tien jaar geleden bedacht door oud-premier Lubbers en inmiddels een stille dood gestorven, weer van stal worden gehaald, maar dan meer toegesneden op de Kaukasus en Centraal-Azië.

Zo'n handvest zou de basis kunnen vormen van een Duurzaam Ontwikkelingspact dat ook de overheids- en maatschappelijke infrastructuur zou omvatten. De OVSE, waar alle betrokkenen op basis van gelijkwaardigheid aan tafel zitten, biedt hiervoor het passende forum.

Hoewel de ervaringen met de financiering van het Stabiliteitspact voor de Balkan somber stemmen, moeten we blijven hameren op politieke en financiële investeringen in conflictpreventie in de voormalige Sovjet-Unie. Nederland zou hierbij het voortouw moeten nemen. Niet alleen omdat het veel menselijk leed kan helpen voorkomen, maar ook omdat een instabiel Europa ons allemaal bedreigt.

Frans Timmermans en Bert Koenders zijn beide lid van de Tweede Kamer voor de PvdA.

Gazprom sluit contract met Turkmenistan

Door onze correspondent **FRANK WESTERMAN** MOSKOU, 24 FEBR. In het geopolitieke steekspel om de gasvoorraan van de Centraal-Aziatische republiek Turkmenistan lijkt het Russische staatsmonopolie Gazprom een beslissende voor-sprong te hebben genomen op de Koninklijke/Shell Groep.

Gazprom de bouw van de Trans-Kaspische pijplijn naar Turkije, waarin Shell voor vijftig procent participeert, op losse schroeven zet. Dit prestigieuze, door Washington ondersteunde project was de Russen een doorn in het oog. Gazprom-directeur Rem Vi-

achirev bezocht afgelopen weekend de Turkmeense president Saparmurat Nijazov, die hem bij aankomst op het vliegveld dwong om zijn excuses te maken voor eerder gemaakte denigrerende opmerkingen. Een Shell-medewerker in Asga-

bat zei vorige maand nog dat de poging van Rusland om Turkmee's gas af te nemen „niet bedreigend” is voor de bouw van de Trans-Kaspische pijplijn, „zolang het om kleine hoeveelheden gaat”. Dertig miljard kuub per jaar over dertig jaar (eenderde van de Turkmeense aardgasproductie van eind jaren tachtig) vond hij veel.

Volgens Stephan O'Sullivan, hoofd van de United Financial Group in Moskou, was Moskou gedwongen om Turkmenistan een beter aanbod te doen, nu er alternatieve vervoerroutes in het verschiets komen.

Een woordvoerder van Shell in Den Haag verklaarde vanmorg „het volste vertrouwen” te houden in het pijpleidingenproject.

• DOSSIER SHELL: WWW.D

Ingezonden mededeling

Verandering met het oog op continuïteit.

interim management

Functie
Mediair

020 - 504 20 20

010 - 206 62 22

www.functiemediair.nl

IMF eist meer hervorming Rusland

AMSTERDAM - Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) vindt dat Rusland onvoldoende vooruitgang boekt met economische hervormingen om nieuwe leningen te krijgen. Moskou wacht al sinds september op een IMF-krediet van 640 miljoen dollar. De betaling werd opgeschort uit protest tegen het optreden in Tsjetsjenië. Moskou kreeg echter ook complimenten voor zijn economische prestaties van vorig jaar. De groei (3,2 procent) was hoger dan verwacht en de inflatie daalde flink.

Wederom: Moordend Moreel uit de VS.

20 okt 96

OPENBARE DISCUSSIEBIJEENKOMST OVER JOEGOSLAVIË

Op zondag 20 oktober werd door de stichting Global Reflexion een openbare discussie-bijeenkomst georganiseerd over de oorlog in het voormalige Joegoslavië. Aanleiding hiervoor was het verblijf in Nederland van Sara Flounders, een Amerikaanse vredesactiviste, als coördinator verbonden het International Action Centre in New York. Bij deze gelegenheid werd haar brochure 'De Tragedie van Bosnië' in Nederlandse vertaling aangeboden.

Tevens is in deze brochure de volledige tekst opgenomen van haar vriend en collega Sean Gervasi, welke hij naar voren bracht tijdens de Nino Pasti conferentie in Praag over de uitbreiding van de NAVO, in januari van dit jaar. (In de nummers 1 en 2 van 1996 deed Vredesinfo reeds verslag van deze conferentie.) De ondertitel van de brochure luidt: 'De onbekende rol van de VS en de NAVO'. Daarmee werd deze zondag tegelijk op indirecte wijze aangesloten bij de discussie die een week eerder in Nederland oplaaidde over het door het RIOD uit te voeren onderzoek naar de 'val van Srebrenica'. Vanuit verschillende kanten werd de onderzoeksoopdracht aan het RIOD gekritiseerd, omdat dit instituut geen toestemming wordt verleend om alle nationale en internationale bronnen te gebruiken of naar buiten te brengen.

Sara Flounders echter liet zich in haar lezing van deze oorlog door geen 'internationale gevoeligheden' weerhouden. Gebruik makend van publieke bronnen, vooral van Amerikaanse en Europese kranten en tijdschriften, wist zij het gekoesterde beeld van de *good guys* die ten strijde trekken tegen de *bad guys* ter bescherming van de *poor guys*, grondig op z'n kop te zetten.

"Is de burgeroorlog in Joegoslavië werkelijk een geval van spontane ontbranding van eeuwen-oude etnische haat? Is de regering van de Verenigde Staten werkelijk die on-

schuldige omstand. Draait het hier werkelijk om besluiteloosheid van regeringsleiders, die het maar niet eens kunnen worden over de wijze waarop de regering van de onderdrukte Bosnische Moslims verdedigd dient te worden tegen de aanvallen van de nieuwe fascistische van de jaren '90 - de Serviërs?", vroeg zij zich af.

Om te concluderen dat de VS "noch een onschuldige omstand, noch een neutrale partij was". Want: "De grootste verantwoordelijkheid voor de ontmanteling van Joegoslavië en de daaruit voortvloeiende burgeroorlog ligt bij de regering van de Verenigde Staten. Er was hier geen spra-

werd wel terecht is. De logica van Sara Flounders volgend, is het dan nodig te veronderstellen dat de VS bewust deze oorlog begonnen zijn, daar Joegoslavië al geruime tijd onder Westerse/Amerikaanse invloed verkeerde? Speelden de interne tegenstellingen in Joegoslavië dan een te verwaarlozen rol, zoals de etnische en religieuze tegenstellingen of de tegenstelling tussen rijke en arme gebieden, tussen stad en platteland? Is het uiteenvallen van Joegoslavië niet veeleer te verklaren door de wens van sommige republieken om toe te treden tot de Europese Unie? Hoe zit het met de verhouding tussen de VS en de Verenigde Naties? En

ke van een ongeluk of een vergissing. Het ging hier om een politieke beslissing. Iedere stap van de Verenigde Staten had een uitbreiding van de oorlog en een toename van de verdeeldheid in de regio tot gevolg."

Klare taal, echter geen alledaagse, die door de ongeveer vijfendertig aanwezigen dan ook gemengd ontvangen werd. Het grootste deel van de toehoorders bleek vertrouwd te zijn met een kritische houding ten opzichte van de woorden en daden van de regering van de Verenigde Staten. Van daaruit kon dan de discussie gevoerd worden over de vraag of de allesoverheersende rol zoals die door Sara Flounders aan de VS toebedeeld

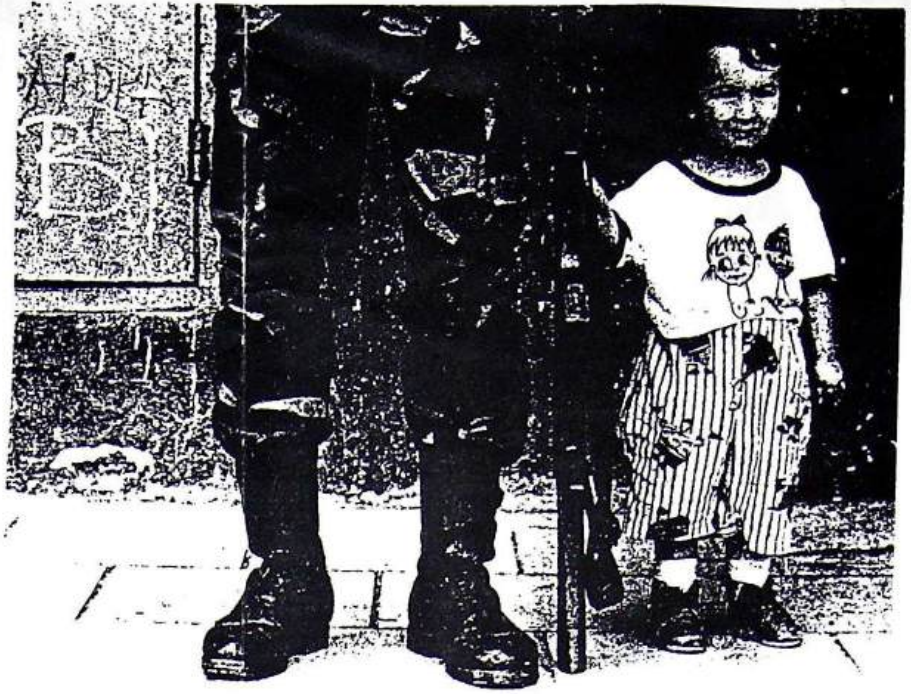
hoe zit het met de verhouding tussen de VS en de NAVO, nu ook Frankrijk weer deel uitmaakt van dit bondgenootschap?

Vragen waarmee misschien ook bij het RIOD voor enige jaren de werkgelegenheid verzekerd zou zijn, mochten daarvoor de bronnen beschikbaar komen. In de tijd die Sara Flounders ter beschikking stond om deze vragen te beantwoorden, volhardde zij in haar stelling. Men is tenslotte Amerikaans staatsburger of men is dat niet. Naar de mening van Sara Flounders spelen de Verenigde Staten de eerste viool op het wereldtoneel, en dat doen zij niet uit liefdadigheid. "Het aandeel van de VS in

de mondiale wapenproductie is groter dan die van alle andere landen te zamen." Ook van het restant van de voormalige vijand blijkt weinig meer te duchten. "Rusland is een verslagen land, alleen een symbolische macht. Het telt niet meer als een onafhankelijke factor. Nadat Lebed tijdens zijn bezoek aan het NAVO-hoofdkwartier zijn bezwaren tegen de uitbreiding van de NAVO naar Oost-Europa kenbaar had gemaakt, vloog Warren Christopher naar Moskou om president Jeltsin van zijn ziekbed te tillen en Lebed te laten ontslaan." Duitsland vormt de "junior partner" van de VS, en ook al is Frankrijk een kernmacht, in vergelijking met de VS moeten we diens macht nu ook weer niet overdrijven, aldus Sara Flounders.

Evenals Sean Gervasi benadrukte ook Sara Flounders het strategische belang van de Balkan in de pogingen van de VS om zich toegang te verschaffen tot de natuurlijke rijkdommen van de zuidelijke republieken van de voormalige Sovjet-Unie. Niet alleen de 20.000 Amerikaanse soldaten als onderdeel in de IFOR-troepenmacht in Bosnië, maar ook het kwart miljoen (250.000) gestationeerde Amerikaanse soldaten in de hele Balkan regio maken onderdeel uit van deze strategie. Deze zomer vonden voor het eerst in de geschiedenis NAVO-oefeningen plaats in de Zwarte Zee, in het kader van het Partnerschap voor de Vrede.

Het is niet de overtuiging van Sara Flounders dat dit machtsvertoon tot doel heeft om de veiligheid van de moslims in Bosnië te garanderen. Veeleer is zij tot de overtuiging gekomen dat de moslims in Bosnië juist het slachtoffer zijn van deze strategische Amerikaanse plannen. Doordat de VS, misbruik makend van de economische macht die zij reeds in Joegoslavië hadden, deze burgeroorlog tot uitbarsting hebben laten komen. En doordat zij door middel van de ondersteuning van Izetbegovic deze oorlog hebben laten voortduren, totdat er voor de VS een gunstig resultaat ontstond. "Wat is het

verschil tussen het vredesaccord van Dayton en de eerdere accoorden die onder bemiddeling van de Europese Unie tot stand kwamen? Het eerste van deze accoorden kwam tot stand in Lissabon in maart '92, nog voordat de burgeroorlog in Bosnië uitbrak. Dit accoord werd door de VS gesaboteerd. Ook Lord Owen heeft zich er in het openbaar over uitgelaten dat het Vance-Owen plan uit '93 door de VS werd gesaboteerd. Het enige verschil tussen deze accoorden en Dayton zit hem erin dat op het accoord van Dayton toegezien wordt door de NAVO, een militaire macht die geheel door de VS wordt gecontroleerd."

Om haar visie op de burgeroorlog in Joegoslavië te onderbouwen is het voor Sara Flounders noodzakelijk vooral aandacht te besteden aan de wijze waarop de rollen van de *good guys* en de *bad guys* tot stand kwamen, en de wijze waarop inmenging in Joegoslavië door buitenlandse machten voorgesteld werd als vredesstichtende inmenging. Het beeld van de barbaarse volkeren op de Balkan die alleen door buitenlandse inmenging ervan weerhouden kunnen worden elkaar naar de keel te vliegen, is volgens Sara Flounders het resultaat van een gerichte media campagne. In haar brochure gaat zij systematisch deze verschillende campagnes langs: de wijze waarop de bewoners van de

Balkan 'van nature' als agressief werden gekarakteriseerd; de wijze waarop 'de' Serviërs de rol van 'fascisten' werd opgedrongen; de berichten van systematische verkrachtingen door 'de' Serviërs; de beschieting van het marktplein welke de aanleiding vormde voor de NAVO-bommen; enz.

(In het hiernaast geplaatste kader publiceren we een hoofdstuk uit haar brochure: *De Serviërs in de rol van fascisten.*)

"Maar wat verteld U dan aan de weduwen in Bosnië?", was misschien wel de belangrijkste vraag die vanuit het publiek aan Sara Flounders gesteld werd tijdens de discussiebijeenkomst op 20 oktober.

Zou het vanwege deze vraag zijn dat de Nederlandse regering bepaalde bronnen liever geheim houdt?

Janvier Solana, secretaris-generaal van de NAVO is al bij Wim Kok langs geweest voor een toezegging van Nederlandse militairen voor het verlengde verblijf van de IFOR-troepenmacht in Bosnië. Die toezegging heeft hij gekregen.

Wat vertellen we de weduwen ?

(De brochure *De Tragedie van Bosnië - De Rol van de VS en de NAVO*, door Sara Flounders en Sean Gervasi, is te bestellen door overmaking van f13,20 (inclusief porto kosten) op giro nummer 2028648 t.n.v. Global Reflexion Publiciteitsfonds Amsterdam.)

Dec 96

DE SERVIËRS IN DE ROL VAN FASCISTEN

De vraag is, hoe in de loop van de ontwikkeling van het conflict in Joegoslavië de Serviërs als fascistten te boek zijn komen te staan. Deze kwalificatie is nu een geaccepteerd feit en staat verder niet meer ter discussie.

Tegelijkertijd worden hiermee de motieven van de Verenigde Staten gezien als onbetwist zuiver, als die van de goeden tegenover de kwaden.

In een interview van Jacques Merlino, mededirecteur van het Franse TV 2, met James Harff, directeur van de Washingtonse PR-firma RUDER FINN GLOBAL PUBLIC AFFAIRS, wordt duidelijk welke rol de gezamenlijke media spelen in de beïnvloeding van een politiek vraagstuk.

Harff pocht over zijn diensten aan zijn cliënten, de Kroatische Republiek, de Republiek van Bosnië-Herzegowina en de parlementaire oppositie in de Servische provincie Kosovo.

Merlino beschrijft hoe Harff gebruik maakt van een lijst van honderden journalisten, politici, academici en vertegenwoordigers van humanitaire organisaties, om de publieke opinie te bespelen.

Harff legt uit: "Snelheid is het allerbelangrijkste ... de allereerste bewering heeft de meeste impact. Eventuele latere ontkenningen hiervan hebben totaal geen effect."

Tijdens het interview wordt Harff gevraagd waarop hij het meest trots is.

Harff's antwoord: "Dat we het voor elkaar gekregen hebben om de joodse opinie aan onze kant te krijgen. Dit betrof een gevoelige materie, van deze zijde werd de zaak met argwaan bekeken.

President Tudjman was erg onzorgvuldig in zijn boek:

WASTELAND OF HISTORICAL REALITY.

Iemand die dit boek leest zou hem

gemakkelijk van anti-semitisme kunnen beschuldigen (Tudjman beweert dat de Holocaust nooit plaatsgevonden heeft - S.F.) In Bosnië was de situatie al niet gemakkelijker: In zijn boek: THE ISLAMIC DECLARATION toont president Izetbegovic zich een sterk voorstander van de oprichting van een fundamentalistisch-islamitische staat."

"Trouwens, het verleden van Bosnië en Kroatië wordt gekenmerkt door een sterk en wreed anti-semitisme. Tienduizenden Joden zijn vermoord in Kroatische kampen, er is dus alle aanleiding voor intellectuelen en Joodse organisaties om achterdochtig tegenover Kroaten en Bosniërs te zijn.

Voor ons was het de uitdaging om deze houding om te draaien, en daar zijn we op meesterlijke wijze in geslaagd."

"Aanvang juli 1992 publiceerde de NEW YORK NEWSDAY het artikel over Servische kampen. We zijn onmiddellijk boven op deze gelegenheid gesprongen. We zijn drie grote Joodse organisaties te slim af geweest - de *B'nai B'rith Anti-Defamation League*, *The American Jewish Congress* en *The American Jewish Committee*.

In augustus van dat jaar hebben we hen voorgesteld om in de NEW YORK TIMES een advertentie te plaatsen en om buiten de Verenigde Naties om demonstraties te organiseren."

"Dit bleek een geweldige zet. Op het moment dat er zich Joodse organisaties op de zaak gingen werpen en daarbij de kant kozen van de (Moslim-)Bosniërs, konden wij prompt de Serviërs in de publieke opinie gelijkstellen met de nazi's. Er was toch niemand die begreep wat er gebeurde in Joegoslavië. Waarschijnlijk worstelde het overgrote deel van de Amerikaanse bevolking met de vraag, in welk

Afrikaans land Bosnië ligt."

"Met een enkele zet waren we in staat om een simpel verhaal voor te schotelen over de *good guys* en de *bad guys*, een rol waarin zij zich hierna vanzelf zouden bevestigen. We wonnen door ons op het Joodse publiek te richten.

Bijna onmiddellijk vond er een omslag plaats in het taalgebruik in de pers, toen er begrippen in omloop kwamen met een hoge emotionele lading zoals etnische zuivering, concentratiekampen enz, die beelden oproepen van nazi-Duitsland en de gaskamers van Auschwitz.

Niemand was in staat hier tegenin te gaan zonder beschuldigd te worden van revisionisme. We hebben de spijker op z'n kop geslagen".

Merlino: "Maar tussen 2 en 5 augustus, toen U deed wat U hier beschrijft, bestond er toch geen enkel bewijs voor Uw beweringen? Het enige waarop U zich kon baseren waren twee artikelen van NEW YORK NEWSDAY."

Harff: "Ons werk bestaat er niet uit om informatie na te trekken. Daarvoor zijn wij niet toegeest. Onze taak bestaat eruit om de omloop-snelheid van voor ons gunstige informatie op te voeren om zo een zorgvuldig vastgesteld doel te bereiken.

Wij hebben niet bevestigd dat er dodenkampen bestaan in Bosnië, wij hebben alleen voor een breed publiek bekend gemaakt dat NEWS-DAY dit bevestigt.

Wij zijn professionals.

Wij hadden een taak te doen en dat hebben we gedaan. We worden er niet voor betaald om ethische normen in acht te nemen."

Commissie gaat elegant met bakstenen om

Drie bakstenen bezwaren Nederlandse stroomsector

'Baksteen' *	Jaar van afsluiten	Afloopdatum
 Stadsverwarming	1979	nvt
 Demkolec (kolenvergasser)	1989	nvt
 Importcontracten		
→ Electricité de France	1989	2009
→ Preussen Elektra	1989	2006
→ Vereinigte Elektrizitätswerke	1981	2003
→ Statoil (gasimport)	1989	2016
→ Noorse kabel Statkraft/-nett	2001	2026

* Bakstenen zijn onrendabele contracten die energieproducenten in het verleden hebben gesloten

NRC Handelsblad 191199 / Bron: Ministerie van Economische Zaken

geen oplossing voor konden vinden. En minister Jorritsma niet, die de hete aardappel na het mislukken van de poging van de vier energieproducenten weer op haar bord kreeg. Als laatste strohalm werd een Commissie van Wijzen ingesteld, onder leiding van de voormalige Shell-president Cor Herkströter. Hij moest voor eens en voor altijd een einde maken aan

joen voor Demkolec en maximaal één miljard voor de stadsverwarming. De rest is voor rekening van de productiebedrijven. De kosten die het Rijk hiervoor maakt zullen overigens verrekenend worden in de transporttarieven voor stroom. Anders gezegd: de kosten voor die twee bakstenen zullen door de hele Nederlandse bevolking worden betaald in de vorm van duurdere

Na jaren van gebakkelei over bakstenen is de oplossing nabij

de vete en een bindend advies over de bakstenenproblematiek geven, uiterlijk eind oktober dit jaar.

Het werd half november, maar het advies ligt er. De commissie Herkströter heeft een elegante oplossing gevonden voor de bakstenen. Twee bakstenen, de stadsverwarming en Demkolec, een kolenvergasser, waren volgens Herkströter mede door toedoen van de overheid tot stand gekomen. Let wel, mede door toedoen van de overheid. In plaats van de eerder overeengekomen compensatie van 2,1 miljard gulden voor beide projecten, maximizeert Herkströter daarom het bedrag dat het Rijk moet bijbetalen aan deze bakstenen op 1,2 miljard gulden: 200 miljoen voor de stadsverwarming en 100 miljoen voor Demkolec.

energie. Hoeveel duurder viel volgens Herkströter en Jorritsma onmogelijk te zeggen.

Anders tag het voor de overige bakstenen, de importcontracten die de Sep heeft gesloten. De verantwoordelijkheid van de overheid is daar minder groot geweest en dus moeten de vier kerphanen er zelf maar voor opdraaien. De eerste aanzet daartoe werd al vroeg gevonden in het veilen van de importcontracten. De Sep moest van Herkströter c.s. de onrendabele contracten maar in de verkoop gooien. De verwachting was dat de bidders, voor zover ze er al waren, ver beneden de werkelijke prijs van de contracten zouden bieden. Het bleef echter bij de

graf dan niets.

In totaal meldden zich ongeveer honderd geïnteresseerden voor vijf importcontracten. De veiliger is bijna gesloten, maar om het proces eerlijk te laten verlopen kon over de hoogte van de biedingen en daarmee over het resterende niet marktconforme deel, gistere nog niets gezegd worden.

De oplossing die Herkströter voor dit deel van de contracten heeft gevonden is de eenvoud zelve. In de oude Sep had iedere energieproducent een bepaald aandeel. Die verdeling heeft Herkströter nu ook losgelaten op de bakstenen. Dat betekent dat Epor 29,5 procent van de resterende kosten moet betalen, EZH 19,5 procent, Una 22,5 procent en EP2 28,5 procent.

Gevolg van deze verdeling is dat er volgens Herkströter niet langer gemarchandeerd hoeft te worden tussen Staat en energieproducenten. Immers, de Staat hoeft niets meer bij te dragen aan de importbakstenen. Daarmee vervalt ook de grond voor de deal die EZ wilde sluiten met de energieproducenten. In ruil voor een compensatie voor de bakstenen wilde de Staat der Nederlanden een 50 procent-plus-één-aandeel-belang in Ten-net, de netwerkbeheerder. Zo zou de Staat een waarborg kunnen blijven geven voor de levering en de kwaliteit van de energie.

Als de overheid dat alsnog wil, zal gewoon een marktconform bedrag per aandeel betaald moeten worden, meent Herkströter. De waarde van het netwerk is nog niet vast te stellen, maar verwacht wordt dat dit enkele miljarden zal gaan kosten.

Voor Jorritsma is dit reden genoeg om van het belang dat de overheid in eerste instantie wilde hebben in het netwerk af te zien. „We hebben al zeggenschap over het netwerk door de Dienst uitvoering en toezicht Elektriciteitswet. De Elektriciteitswet bevat al structurele voorzieningen die een onafhankelijk netbeheer waarborgen.”

De vier energieproducerende bedrijven zien het ondertussen allemaal met lede ogen aan. Over hun hoofden heen wordt beslist over miljarden. Hun miljarden. Met het inderhaast bij EZ afgeleverde alternatief voor het advies van Herkströter hopen ze nog een klein beetje te kunnen sturen in de definitieve oplossing. Maar Jorritsma liet gisteren weinig over van die hoop. „Het advies van Herkströter c.s. is voor mij het uitgangspunt voor de beoordeling van het alternatieve voorstel”, zei ze. De oplossing van Herkströter zal na jaren gebakkelei over bakstenen de definitieve oplossing zijn, of iedereen het daar nou mee

25-6-99

>
> HAROLD PINTER

>
> The Nato action in Serbia

>
> This speech was delivered to the Confederation of Analytical
> Psychologists London 25th June 1999

> I shall argue here this evening that the NATO action in Serbia had
> nothing to do with the fate of the Kosovan Albanians but was yet
> another blatant and brutal assertion of US power.

>
> The bombing was not only an action taken in defiance of International
> Law and in contempt of the United Nations, it was also totally
> unnecessary. The negotiation process at Rambouillet is said to have
> been exhausted but this was not in fact the case. At the start of the
> crisis there were two main objectives: to restore substantive autonomy
> to Kosovo and to ensure that the Yugoslav government respected the
> Kosovars' political, cultural, religious and linguistic freedoms. The
> plan at the Rambouillet conference was to achieve these two aims by
> peaceful means. The Serbs had specifically agreed to grant Kosovo a
> large measure of autonomy. What they would not accept was NATO
> as the international peace keeping force, or rather, an occupying force,
> a force whose presence would extend throughout Yugoslavia. They
> proposed a protectorate under United Nations auspices. NATO would
> not agree to this and the bombing started immediately. I'd like to
> remind you that the bombing of Iraq last December followed a similar
> pattern. The United Nations was saying : "Now wait a minute, surely
> we can work something out," when the US and Great Britain said it
> was too late to work anything out and started the bombing. They're
> still doing it, by the way. And the sanctions upon Iraq continue, from
> which thousands of Iraqi children are dying every month.

>
> The United States has finally agreed to a resolution of the Serbian
> conflict which differs in no significant respect from that which the
> Yugoslav parliament was ready to accept before the violence started.
> Why therefore was this action taken?

>
> I believe the United States wanted to make Kosovo into a NATO -- or
> rather American -- colony. This has now been achieved. I shall return
> to this in due course.

>
> Nothing else has been achieved. NATO gave Milosevic the excuse he
> needed to escalate his atrocities, thousands of civilians, both Kosovan
> and Serbian, have been killed, the country has been poisoned and
> devastated. The Serbian atrocities are savage and disgusting but there
> is little doubt that the vast escalation of these atrocities took place
> after the bombing began. To cite "humanitarian reasons", in any event,
> as NATO originally did, really doesn't bear scrutiny. There are just as
> many "moral" and "humanitarian" reasons, for example, to intervene
> in Turkey. The Turkish government has been waging a relentless war
> against the Kurdish people since 1984. The repression has claimed
> 30,000 lives. Not only does the United States not intervene, it actively
> subsidises and supports what is effectively a military dictatorship and
> of course Turkey is an important member of NATO. The revelations

Despotovic, Ruza

Afzender: despot@wishmail.net
Aan: Despotovic, Ruza
Onderwerp: Fw: Yugoslavia/NATO info 44; 3/4
Datum: vrijdag 9 juli 1999 0:46

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: Foundation Global Reflexion <office@globalreflexion.org>
Aan: office@globalreflexion.org <office@globalreflexion.org>
Datum: donderdag 08, juli 1999 18:24
Onderwerp: Yugoslavia/NATO info 44; 3/4

>These same powers placidly observed as three hundred thousand Serbs were
>being expelled, "expelled by Croats" from Croatia in 1995; now they observe
>with equal peace the attempts of the so-called KLA to expel two hundred
>thousand Serbs from Kosovo and Metohija, points out the author, who says
>that the whole of the "Clinton Doctrine" reveals itself to be a farce with
>the very crisis in Kosovo and Metohija.

>
>*****

>
>www.stratfor.com

>0230 GMT, 990702 U.S. Officials Try to Downplay Russian Exercises

>White House spokesman Joe Lockhart on July 1 called the interception
>by U.S. F-15 fighters of two Russian Tu-95 "Bear" bombers near Iceland
>last week "not a militarily significant event." Lockhart shrugged off
>the incident as merely part of military exercises. U.S. Defense
>Secretary William Cohen also attempted to downplay the incident,
>though he was more speculative as to Russia's motive in flying so
>close to Iceland's airspace for the first time in a decade. "I assume
>that the Russians also want to learn lessons in terms of how quickly
>we can respond, and we demonstrated [that U.S. forces could respond]
>quite quickly," Cohen told reporters. "I'm sure... they have some
>multiple purposes, perhaps domestic purposes, international purposes.
>They want to be seen as remaining a force that one has to deal with,"
>Cohen added.

>Lockhart and Cohen are correct on all counts. The flight of two
>antiquated turboprop bombers near Iceland was militarily
>insignificant. Even in their heyday, Bear pilots' motto was "Do
>Svedanya Rodina," Goodbye Motherland. And the Bear's flight, and that
>of Tu-160 Backfire bombers down the Norwegian coast, and the six
>Russian Mi-24 helicopters that Poland claimed violated its airspace on
>June 15, did have domestic and international purposes. The "West 99"
>exercises, the largest in a decade, involving some 50 ships and
>submarines from three Russian fleets, 50,000 troops, and more than 100
>aircraft and helicopters from the Russian air force and navy, were a
>great screaming wake-up call to the West. Yes, they had a domestic
>audience. Yes, they had an international audience. Yes, they aimed to
>test the Western response. And yes, they aimed to show that Russia
>remains a force to be reckoned with. And while the White House is
>publicly attempting to downplay the entire event, at best offering a
>psychoanalysis of Russia's inferiority complex, someone in Washington
>got the message sufficiently to leak the Iceland interception to the

> of the Serbian police torture chambers are horrific but the Turkish
> police torture chambers practise exactly the same techniques and bring
> about exactly the same horror. So did the Guatemalan and El
> Salvadoran and Chilean torture chambers before them. But these were
> our torture chambers so they never reached the front pages. Those
> torture chambers were defending democracy against the evil of
> subversion, if you remember. Turkey is still doing it, with our full
> support, our weapons and our money.

>
> In 1975 Kissinger and Ford gave the nod to the Indonesian
> government to invade East Timor. 200,000 East Timorese people, a
> third of the population, were murdered. The West has maintained a
> very active business relationship with Indonesia ever since. The arms
> trade has flourished. Israel's oppression of the Palestinian people

> continues while Israeli settlement of the West Bank goes on in
> contravention of International Agreements and UN Resolutions. In all
> these cases humanitarian considerations are not exactly at the forefront
> of US foreign policy. Human life -- or human death -- I would say --
> means little to Blair and certainly nothing to Clinton. Don't let us
> forget that Clinton ensured his Presidential candidacy by going to
> Arkansas to witness the execution of a mentally deficient 18 year-old.

>
> Nato has claimed that the bombing of civilians in Serbia were
> accidents. I suggest that the bombing of civilians was part of a
> deliberate attempt to terrorise the population. NATO's supreme
> commander, General Wesley K Clark, declared just before the
> bombing began: "Unless President Milosevic accepts the International
> Community's demands we will systematically and progressively
> attack, disorganise, ruin, devastate and finally destroy his forces."
> Milosevic's "forces", as we now know, included television stations,
> schools, hospitals, theatres, old people's homes. The Geneva
> Convention states that no civilian can be targeted unless he is taking a
> direct part in the hostilities, which I take to mean firing guns or
> throwing hand grenades. These civilian deaths were therefore acts of
> murder.

>
> A body of lawyers and law professors based in Toronto in association
> with the American Association of Jurists, a non-government
> organisation with consultative status before the United Nations, has
> laid a complaint before the War Crimes Tribunal charging all the
> NATO leaders (headed by President Clinton and Prime Minister Blair)
> with war crimes committed in its campaign against Yugoslavia. The
> list of crimes include: "wilful killing, wilfully causing great suffering
> or serious injury to body or health, extensive destruction of property,
> not justified by military necessity and carried out unlawfully and
> wantonly, employment of poisonous weapons or other weapons to
> cause unnecessary suffering, wanton destruction of cities, towns or
> villages, devastation not justified by military necessity, bombardment
> of undefended towns, villages, dwellings or buildings, destruction or
> wilful damage done to institutions dedicated to religion, charity and
> education, the arts and sciences, historic monuments." The charge also
> alleges "open violation of the United Nations Charter, the NATO
> Treaty itself, the Geneva Conventions and the principles of
> International Law."

>
> It is worth remarking here that the enormous quantities of high
> explosives dropped on Serbia have done substantial damage to
> irreplaceable treasures of Byzantine religious art. Precious mosaics
> and frescos have been destroyed. The 13th century city of Pec has been
> flattened. The 16th century Hadum mosque in Djakovica, the
> Byzantine Basilica in Nis and the 9th century church in Prokuplje have

Kosovo, a high-ranking Interior Ministry official told Tass on Wednesday.

Russian policemen "will take part in U.N.-brokered law-enforcing operations to be held in the Yugoslav province of Kosovo's five sectors," deputy chief of the Ministry's international co-operation department Alexander Malinovsky said.

"The Russian group will consist of policemen from various regions. It will include 110 specially trained people from OMON and SOBR elite police forces," Malinovsky said.

"The units will be sent to Kosovo as soon as a relevant appeal from the United Nations is received," according to him.

Russian peacemakers complete embarkation on fourth ship.

TUAPSE, Krasnodar Territory, July 7 (Itar-Tass) -- Russian peacemakers on Wednesday completed embarkation on the fourth landing ship in Tuapse, one of Russia's major Black Sea ports.

The troops are heading for Kosovo, where they will perform peacemaking missions. The contingent had been brought to Tuapse by railway.

Also on Wednesday, Admiral Vladimir Kuroyedov, Russian Navy commander, arrived in Tuapse to inspect personally the loading of the troops and military equipment.

After the fifth ship is loaded, the flotilla will set sail for Greece, from where the peacemakers will travel to Kosovo by land.

Conflict brewing between KLA and UN mission.

NEW YORK, July 7 (Itar-Tass) - Leaders of the so-called Kosovo Liberation Army (KLA) deny full recognition of legal rights to the United Nations civilian administration in Kosovo and even threaten to take up arms again if the United Nations opposes the territory's striving for independence.

Such is the gist of statements of militants' leaders expressing KLA's reaction to the appointment of Bernard Kouchner as chief of the UN mission in Kosovo last Saturday. His purpose is to restore civilian rule in Kosovo, the Wall Street Journal writes. KLA political leader Hashim Thaqi who proclaims himself head of the Kosovo provisional government is to determine relations between the United Nations mission and his government. He said it is yet unclear who has power and to what extent and noted that the KLA surrendered just part of armaments, reserving the right to watch the developments.

Thaqi who, together with commander of the Kosovo Force (KFOR) General Michael Jackson signed in Pristina the agreement on the principles of demilitarisation and disarmament of militants, was busy over the past three weeks appointing KLA representatives to important posts in the territory.

He announced the formation of a provisional government based on the accord reached by political forces in Kosovo during the abortive negotiations in Rambouillet. Thaqi succeeded in installing his creatures in the posts of mayors of big cities of Kosovo. This gave reason to information minister in Thaqi's cabinet, Bahram Kasumi, to say

25-6-yy

> been badly damaged. The 15th century rampart in the Belgrade fort has
> collapsed. The Banovina palace in Novisad, the finest work of art-
> deco architecture in the Balkans has been blown up. This is psychotic
> vandalism.

> Why were cluster bombs used to kill civilians in Serbian
> marketplaces?

> The NATO high command can hardly have been ignorant of the effect
> of these weapons. They quite simply tear people to pieces. The effect
> of depleted uranium in the nose of missile shells cannot be precisely
> measured. Jamie Shea, our distinguished NATO spokesman, would
> probably say, "Oh come on lads, a little piece of depleted uranium
> never did anyone any harm". It can be said, however, that Iraqi

> citizens are still suffering serious effects from depleted uranium after
> nine years, not to mention the Gulf War syndrome experienced by
> British and American soldiers. What is known is that depleted
> uranium leaves toxic and radioactive particles of uranium oxide that
> endanger human beings and pollute the environment. NATO has also
> targeted chemical and pharmaceutical plants, plastics factories and oil
> refineries, causing substantial environmental damage. Last month the
> Worldwide Fund for Nature warned that an environmental crisis is
> looming in the lower Danube, due mainly to oil slicks. The river is a
> source of drinking water for 10 million people.

> Tony Blair said the other day "Milosevic has devastated his own
> country." This statement reminds me of the story of the English
> actress and the Japanese actor. The Japanese actor couldn't understand
> why the English actress was so cold towards him, so unfriendly.
> Finally he appealed to the director. He said, "We have a love scene to
> do tomorrow but she simply won't smile at me, she never looks at me,
> she won't speak to me. How can we play the love scene?" The director
> said to the actress "Now what's the trouble, darling? Kobo is really an
> extremely nice man." The actress looked at the Japanese actor and said
> "He may be -- but some of us haven't forgotten Hiroshima."

> This is standing language -- and the world -- on its head. There is
> indeed a breathtaking discrepancy between, let us say, US government
> language and US government action. The United States has exercised
> a sustained, systematic and clinical manipulation of power worldwide
> since the end of the last World War, while masquerading as a force for
> universal good. Or to put it another way, pretending to be the world's
> Dad. It's a brilliant -- even witty -- stratagem and in fact has been
> remarkably successful. But in 1948 George Kennan, head of the US
> State Department set out the ground rules for US foreign policy in a
> "top secret" internal document. He said "We will have to dispense
> with all sentimentality and day dreaming and our attention will have
> to be concentrated everywhere on our immediate national objectives.
> We should cease to talk about vague and unreal objectives such as
> human rights, the raising of living standards and democratisation. The
> day is not far off when we will have to deal in straight power
> concepts. The less we are hampered by idealistic slogans the better".
> Kennan was a very unusual man. He told the truth.

> I believe that the United States, so often described -- mostly by itself
> -- as the bastion of democracy, freedom and Christian values, for so
> long accepted as leader of the "free world", is in fact and has in fact
> been for a very long time a profoundly dangerous and aggressive
> force, contemptuous of international law, indifferent to the fate of
> millions of people who suffer from its actions, dismissive of dissent or
> criticism, concerned only to maintain its economic power, ready at the
> drop of a hat to protect that power by military means, hypocritical,
> brutal, ruthless and unswerving.

53 → *card 1*

- > But US foreign policy has always been remarkably consistent and
- > entirely logical. It's also extremely simple. "The free market must
- > prevail, big business must be free to do business and nobody -- but
- > nobody -- can get in the way of that".
- >
- > A banker I know addressed a meeting of potential US investors on the
- > complex political and economic structure of Mexican society,
- > attempting to place this in an historical context. An American investor
- > stood up and said "Listen, we don't give a damn about any of that, all
- > we want to know is -- what do we get for our dollar?"
- >

- > NATO is America's missile. As I think I indicated earlier, I find
- > nothing intrinsically surprising in what is essentially an American
- > action. There are plenty of precedents. The US did tremendous
- > damage to Iraq in the Gulf War, did it again last December and is still
- > doing it. Earlier this year it destroyed a pharmaceutical factory in
- > Khartoum, declaring that chemical weapons were made there. They
- > were not. Baby powder was. Sudan asked the United Nations to set up
- > an international enquiry into the bombing. The United States
- > prevented this enquiry from taking place. All this goes back a very
- > long way. The US invaded Panama in 1990, Grenada in 1983, The
- > Dominican Republic in 1965. It destabilised and brought down
- > democratically elected governments in Guatemala, Chile, Greece and
- > Haiti, all acts entirely outside the parameters of international law. It
- > has supported, subsidised and in a number of cases engendered every
- > right-wing dictatorship in the world since 1945. I refer again to
- > Guatemala, Chile, Greece and Haiti. Add to these Indonesia, Uruguay,
- > The Philippines, Brazil, Paraguay, Turkey, El Salvador, for example.
- > Hundreds upon hundreds of thousands of people have been murdered
- > by these regimes but the money, the resources, the equipment (all
- > kinds), the advice, the moral support as it were, has come from
- > successive US administrations. The devastation the US inflicted upon
- > Vietnam, Laos and Cambodia, the use of napalm, agent orange, was a
- > remorseless, savage, systematic course of destruction, which however
- > failed to destroy the spirit of the Vietnamese people. When the US
- > was defeated it at once set out to starve the country by way of trade
- > embargo. Its covert action against Nicaragua was declared by the
- > International Court of Justice in The Hague in 1986 to be in clear
- > breach of international law. The US dismissed this judgement, saying
- > it regarded its actions as outside the jurisdiction of any international
- > court. Over the last six years the United Nations has passed six
- > resolutions with overwhelming majorities (at the last one only Israel
- > voting with the US) demanding that the US stop its embargo on Cuba.
- > The US has ignored all of them.

- >
- > Milosevic is brutal. Saddam Hussein is brutal. But the brutality of
- > Clinton (and of course Blair) is insidious, since it hides behind
- > sanctimony and the rhetoric of moral outrage. Very little moral
- > outrage is expressed in the United States about its own prison system.
- > There are nearly two million people in prison in the United States.

- >
- > These are some of the devices used in these prisons.

- >
- > The restraint chair is a steel-framed chair in which the prisoner is
- > immobilised with four-point restraints securing both arms and legs
- > and straps which are tightened across the shoulders and chest. The
- > prisoner's arms are pulled down towards his ankles and padlocked and
- > his legs secured in metal shackles. Prisoners are often left strapped in
- > restraint chairs for extended periods in their own urine and excrement.

- >
- > A stun gun is a hand-held weapon with two metal prongs which emits
- > an electrical shock of roughly 50,000 volts. The use of stun guns and
- > stun belts is widespread. The belt on the prisoner is activated by a

25-6-94

- > button on the stun gun held by a prison guard. The shock causes
- > severe pain and instant incapacitation. This has been described as
- > torture by remote control.
- >
- > Mentally disturbed prisoners have been bound, spread-eagled on
- > boards for prolonged periods in four-point restraints without medical
- > authorisation or supervision.
- >
- > It is common practice for prisoners to be shackled during
- >
- > transportation by leg irons or chains. Pregnant women are not
- > excluded. Sexual abuse and rape by guards and inmates in these
- > prisons are commonplace.
- >
- > In 1997 thirty-six states operated fifty-seven 'supermax' facilities
- > housing 13,000 prisoners. More are under construction. These are
- > super maximum security facilities. They are designed for isolation of
- > dangerous prisoners but in fact prisoners may be assigned to
- > 'supermax' units for relatively minor disciplinary infractions, such as
- > insolence towards staff or, in the case of both men and women,
- > complaints about sexual abuse. Severely disturbed prisoners are held
- > within these facilities receiving neither appropriate evaluation or
- > treatment.
- >
- > Prisoners spend between 22 and 24 hours a day in claustrophobic and
- > unhealthy conditions. The concrete cells have no natural light. The
- > doors are solid steel. There is no view of and no contact with the
- > outside world.
- >
- > United Nations Human Rights Committee stated in 1995 that
- > conditions in these prisons were 'incompatible' with international
- > standards. The UN special Rapporteur on torture declared them
- > inhuman in 1996.
- >
- > Thirty-eight states out of fifty employ the death penalty. Lethal
- > injection is the most popular method, followed by electrocution, the
- > gas chamber, hanging and the firing squad. Lethal injection is
- > regarded as the most humane method. But in fact some of the case
- > histories of injections that go wrong are as grotesque as they are
- > grisly.
- >
- > Mental deficient and people under eighteen do not escape the death
- > penalty. However, the assistant attorney-general of Alabama did make
- > the following observation: "Under Alabama law you cannot execute
- > someone who is insane. You have to send him to an asylum, cure him
- > up real good, then execute him."
- >
- > Amnesty International stated that all these practices constitute cruel,
- > inhuman and degrading treatment. But the 'International Community'
- > has not been invited to comment on a system at one and the same time
- > highly sophisticated and primitive, shaped in every respect to
- > undermine the dignity of man.
- >
- > Why is NATO in Yugoslavia? This question is related to another.
- > Why has NATO, which was effectively made redundant at the end of
- > the Cold War, in fact expanded? Why are Czechoslovakia, Poland and
- > Hungary members of NATO? The answer appears to lie in the
- > considerable potential oil wealth in the Caspian Sea region. One of the
- > Guardian newspaper intellectuals had this to say the other day: "How
- > absurd it is," he jeered, "to refer to the oil in the Caspian Sea region
- > as having anything to do with the NATO operation. The Caspian Sea is
- > over a thousand miles from Yugoslavia." It is indeed. But to get the oil
- > from the Caspian Sea into the hands of the West you can't use
- > buckets. You need pipelines and those pipelines have to be installed
- > and protected. The oil reserves in the Caspian Sea are vast. The

> pipelines mean that security in the Balkans is of concrete economic
> and strategic importance. The US Energy Secretary, Bill Richardson
> has explained it quite clearly "This is about America's energy
> security. It's also about preventing strategic inroads by those who
> don't share our values. We are trying to move these newly
> independent countries toward the West. We would like to see them

> reliant on Western commercial and political interests. We've made a
> substantial political investment in the Caspian and it's important that
> both the pipeline map and the politics come out right."

>

> I'm now going to use the term imperialism, which some of you might
> think no longer means anything. I believe that imperialism remains an
> active and vibrant force in the world today.

>

> Using the vehicle of financial institutions such as the International
> Monetary Fund and the World Bank, imperialism is in a position to
> dictate policy to smaller states which rely on their credit. Through
> their domination of the world market, the imperialist powers drive
> down prices for raw materials and keep the smaller states
> impoverished. The more these countries borrow, the more destitute
> and dependent they become. Palmerston said of the British Empire,
> "It has neither permanent friends nor permanent enemies. It has only
> permanent interests."

>

> There was a time, by the way, when I thought Tony Blair would do
> well to consult one -- or even two -- of you ladies and gentlemen here
> tonight. I was struck by the demented light of battle in his eyes. But
> now I'm not at all sure that he's actually gone round the bend. I've
> come to the conclusion that his moral fervour and fanaticism is a
> masquerade. There's a big financial cake to be cut somewhere in the
> centre of all this. And this government would like a nice thick slice of
> it.

>

> I suggest that it was in the interest of the imperialist states -- the
> USA, the United Kingdom and Germany -- to fragment what was an
> effectively, if precariously, unified Yugoslavia. The way to do this
> was to demand the break-up of nationalised industries and to impose
> austere neo-liberal policies which exacerbated simmering ethnic
> tensions. The economic pressure exerted upon Yugoslavia lay the
> objective foundations for the dissolution of the Balkan State. The
> break up was accelerated by Germany which abruptly recognised the
> independence of Croatia and Slovenia in 1991 and the US which gave
> its approval to Bosnian succession in 1992. Naturally to break up a
> state into many parts is to reduce the strength of that state.

>

Navo & Kosovo

Moraal, vrije markt

Bescherming van de mensenrechten? Cees Hamelink noteerde in de Verenigde Staten enkele andere motieven voor de Navo-aanval op Joegoslavië.

Het geweld dat de Navo in de afgelopen maanden heeft gebruikt tegen de Federale Republiek Joegoslavië werd door veel commentatoren zinvol gevonden, omdat het een humanitair doel zou dienen. Het geweld werd gelegitimeerd met het morele argument van de bescherming van mensenrechten. In gesprekken met collega's en studenten in de Verenigde Staten, gedurende een recent bezoek als gasthoogleraar, bleek de waarde van het 'morele verhaal' echter niet bijster hoog aangeslagen te worden. Dat verhaal laat te veel vragen onbeantwoord en andere motieven voor het Navo-geweld lijken meer geloofwaardig te zijn.

Vragen

Waarom werd de (niet-verklaarde) oorlog tegen de Federale Republiek van Joegoslavië met conventionele vernietigingswapens gevoerd en niet met de moderne elektronische wapens, die in staat zijn militaire en civiele infrastructuur lam te leggen zonder grootschalige fysieke verwoesting aan te richten? Deze wapens zijn inmiddels operationeel en in combinatie met computervirussen betrekkelijk eenvoudig toe te passen. Waarom is de bescherming van mensenrechten plotseling zo'n belangrijke missie voor de Verenigde Staten? Dit Navo-lid heeft in de afgelopen jaren talloze schenders van mensenrechten ondersteund, grove mensenrechtenschendingen van bevriende staten door de vingers gezien, belangrijke internationale mensenrechtenverdragen, onder meer inzake de rechten van het kind, niet geratificeerd of voorzien van veel beperkende voorwaarden. De Verenigde Staten hebben in de nationale wetgeving veelal nagelaten wel geratificeerde verdragen betekenis te geven en verzetten zich krachtig tegen een effectief Internationaal Strafhof dat schendingen van mensenrechten kan vervolgen.

Hoewel niet van dezelfde orde van grootte rijst toch de vraag waarom de Verenigde Staten de rechten van nationale minderheden elders in de wereld met geweld zouden willen verdedigen, terwijl aan hun eigen minderheden onderwijs in de moedertaal – onder meer aan Spaanssprekende kinderen in Californië – wordt onzegd?

Waarom heeft president Clinton de Amerikaanse defensiebegroting vlak voor de oorlog tegen Joegoslavië meer verhoogd dan alle andere presidenten in de Verenigde Staten sinds de Tweede Wereldoorlog?

Als humanitaire overwegingen zo belangrijk zijn, waarom heeft het Amerikaanse Congres dan de toekenning van extra defensiebestedingen gedurende de bombardementen gefinancierd met beperkingen op de begrotingen voor de sociale zekerheid, huisvesting en voedselprogramma's van de 35 miljoen armen in de Verenigde Staten?

Andere motieven

Het is vrijwel onmogelijk op deze vragen redelijke antwoorden te bedenken, zolang geloof wordt gehecht aan het morele en mensenrechtelijke motief voor het Navo-geweld dat veel van de gesprekken en berichtgeving beheerste. Toch blijken in gesprekken met Amerikaanse intellectuelen ook andere motieven goed denkbaar te zijn. Het is belangrijk deze in de discussies – ook achteraf – mee in overweging te nemen omdat de media – met name ook de Nederlandse kranten en omroepen – weinig aandacht hebben geschonken aan de eventueel 'verborgen agenda' van de Navo.

Het dominante interpretatiekader werd gevormd door de 'humanitaire doelstelling' van de Navo-bombardementen. Daarbinnen was redelijk veel kritiek mogelijk van columnisten als Marcel van Dam, Dorien Pessers en van commenta-

toren als Rob de Wijk. Kritische vragen werden gesteld over de juridische en morele legitimatie van een humanitaire interventie met geweld, over de proportionaliteit van doel en middelen en over de effecten van de interventie. Onvoldoende kwam echter aan de orde dat de hele operatie wellicht nooit bedoeld was om mensenrechten te beschermen en democratische waarden te bevorderen. Het is echter goed mogelijk dat de Navo-propagandisten een heel effectief en aantrekkelijk interpretatiekader hebben aangeboden waarmee de meeste nieuwsmedia gewoon aan het werk zijn gegaan. Iets dergelijks gebeurde namelijk ook tijdens de Golfoorlog. In de afgelopen maanden leek het er wel op alsof de nieuwsmedia hun falende berichtgeving over de 'Golf' nog eens extra wilden overdoen in plaats van zich te revancheren.

Temidden van alle selectiviteit en partijdigheid bleven in ieder geval twee alternatieven en plausibele motieven erg in de schaduw.

De vrije markt

Het Navo-geweld tegen Joegoslavië was niet bedoeld om etnische minderheden te beschermen, maar om de industriële en financiële belangen van de belangrijkste Navo-partner te bevorderen.

Terwijl de Amerikaanse president Clinton herhaaldelijk beweert dat het in de Balkan om de bescherming van de mensenrechten gaat, heeft zijn minister van defensie Cohen onlangs voor de Kamer van Koophandel in Boston gezegd dat de Amerikaanse interventie in de Balkan vooral de politieke stabiliteit dient die nodig is om investeringen door multinationale ondernemingen mogelijk te maken. Ook werd in een aanhangsel bij het Rambouillet-akkoord vastgelegd dat de economie in het toekomstige autonome Kosovo de principes van de vrijmarkt-economie moet volgen.

De Federale Republiek Joegoslavië heeft in tegenstelling tot Kroatië, Slovenië, Macedonië en Bosnië-Herzegovina niet willen toegeven aan de druk van het IMF om de nationale economie te hervormen – dat wil zeggen de industrie te privatiseren – teneinde een gunstig investeringsklimaat voor multinationale ondernemingen te scheppen. Joegoslavië heeft steeds een situatie willen vermijden als in Bosnië-Herzegovina waar de Navo niet alleen een belangrijke militaire rol speelt, maar ook een vitale politieke en economische. Met behulp van de Navo kon een

Markt of olie?

door het IMF naar voren geschoven president van de Bosnische Centrale Bank worden aangesteld.

Bombarderen om de vrije markt te bevorderen lijkt een nogal drastische methode, maar sinds 1945 past het in de buitenlandse politiek van de Verenigde Staten om landen die haar economische belangen in de weg staan met geweld tot aanpassing te dwingen.

Olie

De Balkanregio vormt een essentiële doorgangsroute tussen West-Europa en de oliereservoirs van het Midden-Oosten en van het gebied rond de Zwarte Zee en de Kaspische Zee. De enige werkelijke bedreiging voor het vrije gebruik van deze route vormt een militair krachtig Joegoslavië. De Verenigde Staten hebben inmiddels een stevige militaire vertegenwoordiging in Kroatië, Bosnië-Herzegovina, Macedonië, Albanië en Hongarije. Een belangrijk steunpunt ontbreekt echter nog in Joegoslavië. Dit zou zijn gerealiseerd indien Joegoslavië het Rambouillet-akkoord had ondertekend. Dit voorzag immers in een stationering van Navo-troepen (van onbepaalde omvang) op het grondgebied van de gehele Federale Republiek voor onbepaalde tijd.

Het olie-motief verklaart ook waarom de Navo sterke interesse begon te tonen voor voormalige Sovjet-republieken (zoals Kazachstan) op het moment dat Amerikaanse oliebedrijven in dezelfde regio begonnen te onderhandelen over exploratie en ontwikkeling van olievelden. In

Centraal-Azië liggen de omvangrijkste olievoorraden ter wereld. Vitale toegangswegen voor het Westen kunnen worden geblokkeerd door Irak en Joegoslavië. Beide landen worden gebombardeerd.

Geostrategie

Voor elk mogelijk motief geldt dat we de werkelijke toedracht pas in de toekomst zullen kennen. Wat wel ernstig te denken geeft, is dat de vrijmarkt- en oliemotieven uitstekend passen in de geostrategische machtspolitiek van de belangrijkste Navo-leden, terwijl het morele verhaal volstrekt niet aansluit bij het gedrag van landen als de Verenigde Staten en Engeland. Bovendien stelt de gedachte dat de Navo een humanitaire organisatie zou zijn de verbeelding wel erg op de proef. Vanuit het perspectief van de belanghebbers bij de vrije markteconomie en de oliehandel kan ook goed worden verdedigd dat het Navo-geweld zinvol was.

Als overigens inderdaad zou blijken dat niet-morele motieven de werkelijke factoren waren achter het geweld, is het wel ironisch – volgens mijn Amerikaanse collega's en studenten – dat Europa mag betalen voor de wederopbouw van Joegoslavië en economische steun mag verlenen aan de diverse landen in de regio, terwijl voornamelijk de geopolitieke en economisch-strategische belangen van de Verenigde Staten werden gediend.

Cees Hamelink

De auteur is hoogleraar massacommunicatie aan de Universiteit van Amsterdam.

Ingrijpen in Joegoslavië diende geostrategische belangen

Spannende zoektocht

Naar Griekenland gaan, is net zoiets als naar Israël reizen: je komt op vreemd en toch vertrouwd terrein. Daar hebben de bijbelschrijvers en Homerus voor gezorgd. Maar evengoed als je in de geboortegrot te Bethlehem beseft dat Jezus daar nooit is geweest, overvalt de twijfel je zodra je op Ithaka aanmeert, het eiland van de roemruchte Odysseus. Al doen de beschrijvingen in Homerus' heldendicht pijnlijk nauwkeurig aan, tot nog toe heeft al het op deze gegevens berustende onderzoek niets opgeleverd. De speurders zijn van eiland naar eiland gevaren en hebben de ene theorie voor de andere ingewisseld, resten van Odysseus' paleis konden echter niet worden gelokaliseerd. Domweg doordat het nooit heeft bestaan, zeggen nogal wat deskundigen.

Ik neig naar die opvatting, ingegeven door de bijbelse parallel. Als je je hoofd schudt over expedities naar de berg Ararat op zoek naar overblijfselen van de ark van Noach, sta je al gauw ook sceptisch tegenover zoekacties naar het Ithaka uit de Odyssee. De bijbel is een theologisch boek en de Odyssee een dichterlijk kunstwerk. Wie ze denkt te kunnen gebruiken als betrouwbare gidsen voor kennis van de loop der geschiedenis of het ontstaan van wereld en mensheid, is op zijn minst naïef, ook al heb je Homerus-kenners, die de Odyssee van kaft tot kaft letterlijk nemen. 'The book, the whole book and nothing but the book', luidt hun credo.

Nu ga ik een draai maken. Onder de zinderende Griekse zon las ik *Op zoek naar Ithaka*, geschreven door Cees Goekoop, tot voor kort burgemeester van Leiden, die daarmee de aan het begin van onze eeuw door zijn grootmoeder en grootvader begonnen speurtocht voortzet. Hij denkt te hebben gevonden wat zij en vele anderen tevergeefs zochten. De grote misser is volgens hem geweest, dat men steeds een eiland op het oog had. Goekoops vondst is dat het niet om een zelfstandig eiland gaat, maar om een deel ervan: Erisos, het noordelijk schiereiland van Kefalinia. Niemand heeft ooit in deze richting gedacht, hoewel op Erisos alle gegevens van Homerus plotseling als in een legpuzzel exact passen.

Graafwerk zal moeten uitmaken of zijn theorie echt hout snijdt. Zo niet, dan blijkt ook het najagen van wind soms niet zonder zin. Ik heb in elk geval genoten van deze fascinerende zoektocht, die leest als een detective.

Loes van Lennep

work force was divided equally between these two sectors."¹²

The transformation was paralleled by an increasing shift of US exports to managerial services, capital and technology.

Part of this shift saw an increasing share of US foreign investment directed and controlled by transnational banking corporations. Lenin described, in his 1917 study on imperialism, a similar trend to the increasing dominance of finance capital under imperialism.

As a result of these developments, therefore, "by the early 1970s the United States had become more a foreign investor than an exporter..."

Also, "... a substantial proportion of American exports of manufactured goods were really transfers from American branches of MNCs to their overseas branches. In 1969 American multinationals alone produced approximately \$140 billion worth of goods, more than any national economy except those of the United States and the Soviet Union."¹³

In 1971, estimated world stocks of foreign direct investment (FDI) amounted to \$165 billion. Four countries accounted for 80 per cent of this, but more than half of it was US-owned.¹⁴

Contrary, too, to the common belief that most FDI goes to underdeveloped countries (UDCs), much of it is directed to developed, industrialised countries, and almost half of US foreign investment went to the European Union.

In the immediate post-war years, fully half of US FDI went into manufacturing, much of this high-tech and electronics. Already by the end of the 1960s, however, 30 per cent went to oil.

Even more pertinent to our present discussion, 90 per cent of the petroleum produced in the Middle East was US-controlled, as was also, directly or indirectly, almost the entire capitalist world's oil production.

Oil

And here we come to the heart of the matter. To control the flow of petroleum is to control the most vital processes of modern industrial society.

Oil is an essential resource for transport and the generation of electricity.

But it is also the raw material for a whole range of multi-billion dollar industries of primary importance, such as the manufacture of fertilisers, herbicides, pesticides, detergents, explosives, paints and, not least, plastics and synthetic fibres.

Oil's strategic as well as economic importance is immeasurable. More than any other resource, it has aroused imperialist armies to mass murder in many distant corners of the earth.

It is a Banquo's ghost that is never absent from the ardent discussions of "humanitarian" problems that appear so much to trouble contemporary gatherings of western warlords.

Some suggest that Yugoslavia's mineral wealth was a motive for the US-NATO attack in the Balkans. Certainly, Serbia and Kosovo possess important reserves of coal, lead, chromium, copper and other metals, but it would be a great mistake to assume that these have played a significant role in NATO or US calculations. Their sights are set on more lucrative and distant targets in the extensive oilfields of former Soviet Central Asian republics.

Certainly, Yugoslavia, fragmented though it now is thanks to the secessions of Slovenia, Croatia and Bosnia provoked and assisted by NATO

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: donderdag 30 december 1999 0:00
Aan: Dusanka Isakovic; Ruza Despotovic
Onderwerp: Australian Marxist Review (<http://www.zipworld.com.au/~cpa/amr/41eb.html>)

Australian Marxist Review No. 41 November 1999

WHERE DO WE GO FROM KOSOVO?

by Erna Bennett

THREE AND A HALF HOURS OF INFAMY

**A short extract from a
CHRONICLE OF SHAME**

April 6, 1999

(exactly two weeks after the launching of the NATO attack on Yugoslavia)

16.48

17.09

19.45

20.00

20.21

Yugoslav Government announces a unilateral suspension of all military actions.

US rejects Yugoslav communication.
Clinton orders an intensification of bombardments.

Pope admonishes NATO:
"To continue the violence now would represent a grave obstacle to peace."

The Italian Government announces that it will adhere to NATO's directives.

An avalanche of missiles on Yugoslavia: civilians targets hit in Belgrade and in the rest of the country. A night of inferno.

The NATO war from the air continued, with massive loss of life and destruction, in spite of similar peace offers, for another 66 days.

Why Kosovo?

The air attacks launched by US-NATO forces on Kosovo and Yugoslavia on 24 March, 1999, mark more than just another infamous milestone in the history of modern imperialism.

In spite of the long-drawn-out theatricals of discussions by diplomats and "contact groups" that preceded the war and, it was claimed, were intended to prevent it, these, instead, paved the way for NATO intervention. They were phases of a carefully stage-managed, step-by-step preparation for a long-premeditated aggression.

What is new, however, in the guided succession of events leading to the war is that it has been directed and executed by aggressors no longer subject to the constraints formerly imposed by the presence on the world stage of the USSR and other socialist countries, and their vigilance.

The Cold War, or at least a major phase of it, is over. Its objectives have been attained.

The Soviet Union and a great part of the socialist world, which were powerful enough to challenge the might of the United States, have been defeated and reduced to economic and political chaos.

In passing, it should be noted in this connection, that those who speak of the "collapse" of the socialist world rather than its defeat lend a helping hand to those who still wish to cultivate the impression that an entire social system has "failed".

Such views also overlook the abundant evidence of the price socialism's enemies are prepared to pay and the extent to which they are prepared to go to overthrow it.

Quite apart from the major role played in the overthrow of the Soviet Union and the socialist countries by a motley assortment of internal enemies who aspired, and conspired, to defeat them from within, it is revealing to note that the published part alone of the CIA budget for activities in the Soviet Union and Eastern Europe for 1991 amounted to US\$15 billion.

No major systematic challenge to US economic, political and military world domination any longer exists.

The US and its allies may now concentrate on their task of proceeding with the continued marginalisation and impoverishment of a Russia struggling for its very survival, the dismemberment of those few socialist states as still remain, the encirclement and containment of China and, finally, the absolute control of the world's energy resources.

Inevitable questions such as "why Kosovo?" reflect a widely disseminated notion created by NATO's media control machine that the present military intervention in the Balkans is a humanitarian exercise. But questions like this also express an urgent and much-felt need for an attentive analysis of the origins of this latest act of aggression by the US-NATO alliance.

Why Kosovo, indeed? Why Yugoslavia? To which we may logically add, when we have taken the time to reflect on other dramatic events of the past decade, "why Bosnia?" And "why Croatia?" "Why Iraq?"

And we may also ask, "Why Panama, why Grenada?" — for behind this series of repeated and apparently unrelated aggressions runs a single connecting strand of imperialist purpose.

Since 1990 the US has rampaged through the constraints of established international law like a bull through a china shop. It has done so on the slenderest and most unconvincing of pretexts, many of them transparently false even to the friendliest of its most faithful allies.

But from the 1964 Tonkin Gulf incident that precipitated the Vietnam War (or the even earlier June 27, 1950 Truman declaration ordering US military

cover and support to South Korean troops that launched the Korean War and was put to the UN Security Council as a fait accompli only a few hours later¹) to the Rambouillet meetings and ultimatum of 1999,² it is possible to trace a common ancestry and a common purpose.

The NATO attack on Yugoslavia of March 1999 is seen not only by those who have opposed it but by its protagonists also as a watershed in international relations.

A few weeks ago the *Sydney Morning Herald* reprinted an article by the former US Secretary of State Henry Kissinger which first appeared in the *Los Angeles Times*.

Kissinger is apparently still at a loss to understand the European Union's mixed reactions to the 80-day war and its consequences, but he does not hesitate to express his opinion that "the allied leaders are correct in treating Kosovo as a watershed."³ We need to be very clear, however, about the kind of watershed we are speaking about.

What kind of milestone have we passed? What new conditions now face us? How have they changed? In what way does history now present a new face and raise new problems? Are these different problems, or simply bigger ones? And to confront them and resolve them, what now needs to be done? What might we learn from the ample warnings of the past decade?

Warning bells have been sounding for a long time. The attack on Yugoslavia over the "Kosovo question" is not a recent, last minute invention. It has been carefully prepared over many years and it is the natural sibling of many similar aggressions. It is neither humanitarian in scope, as it is claimed, nor is it a trial of strength.

How can destruction of the homes of millions of people in Kosovo, who are then ordered to return to them, or sent to camps in the farthest corners of the earth, be described as humanitarian?

How can the hi-tech slaughter of thousands of unknown and innocent people be presented as anything other than it is - mass murder?

And how, in so grotesquely unequal a conflict as this between the earth's most powerful military machine and the already critically weakened and fragmented remnant of a small Balkan state sick from the effects of years of harsh blockade, can a massive and unprovoked attack on Yugoslavia be seen as a trial of strength - if not as a bully's demonstration to his cronies that he's tough and that they, too, had better watch out.

This war is, rather, a trial of legitimacy and a blatant and deliberate display of defiance of national and international laws. Treaties, constitutions, laws have been torn to shreds while the world watches, and without even the least attempt to conceal or excuse such behaviour, if not behind the ever more threadbare screen of "humanitarianism".

But with what ultimate aim?

Certainly the massive attacks on the Yugoslav Federation, or such of it as remains, and Yugoslav citizens, have little if anything to do with Serb-Albanian relations in Kosovo or the sufferings of ethnic minorities in the Balkans or elsewhere, and have little or no meaning if not measured against more distant and much more ominously ambitious horizons.

The roots of contemporary imperialism

NATO's attacks on Yugoslav cities and their populations mark the consummation of a process which, if we wish to construct a coherently reasoned account, can trace its earliest stages as far back as the 1940s, clearly identifiable as parts of a grand strategy for world domination.

In 1945 the United States emerged from World War II as the world's most powerful economy, enjoying a degree of hegemony comparable to Britain's

during its age of imperial grandeur in the 1800s.

The US "virtually monopolised or controlled the three sources of power in the modern world: nuclear weapons, monetary reserves and petroleum. [They] alone had the atomic bomb and the knowledge to produce what at that time was called the absolute weapon. American factories produced more than 50 per cent of the world's output, and America held approximately 50 per cent of the world's monetary reserves. With respect to petroleum... American companies controlled the world's supply of oil."⁴

Unlike Britain's in the 19th Century, however, the US dream of world supremacy was inhibited, even threatened, by the presence and the challenge of the USSR and an increasing number of socialist countries.

These moreover, formed a vast and coherent landmass that stretched, without interruption, from Central Europe to the Pacific coast.

With a deeply-rooted class hostility towards communism, and in full accord with the Cold War launched in 1947 by Truman and Churchill at Fulton, Missouri, the US ruling class met what it saw as a socialist threat to its power by building a global network of military bases and alliances, armed with nuclear and other high-tech weapons, backed by high-altitude aerial espionage and satellite surveillance, and equipped with sophisticated electronic communications and weapons guidance systems.

The network was backed up by economic and military aid to numerous corrupt and complaisant regimes.

The first trial of this strategy came the same year with the implementation of the Marshall Plan and, later, the Truman doctrine.

In Greece, EAM, the national resistance movement led by a broad alliance of communist, socialist and other smaller parties, enjoying an overwhelming degree of popular support, drove the Nazi occupation troops from the country in 1945. EAM's victory was interpreted by Britain and the US as a communist threat to their imperial supremacy in the eastern Mediterranean.

Even while World War II was still ravaging Europe, Britain launched a savage military campaign against its Greek ally. The US entered the fray in 1947. Greece became the testing ground for weapons which would be used later in Korea and Vietnam.

More than US\$2,500 million (as high as US\$ 2,950 million according to some estimates), the bulk of it for military aid, were pumped by the US into Greece from May 1947 to June 1956 - "the highest per capita aid to an underdeveloped country in the post-war period"⁵ - to restore the fascist-tainted pro-US status quo ante.

NATO, founded in 1949, and the US-Japan Security Treaty of 1960, saw formal global consolidation of US-dominated and explicitly anti-communist alliances, definitively replacing Britain's "Pax Britannica" of the 19th Century.

But unlike British hegemony, which was based on empire and an unchallenged naval supremacy, the US world system which now emerged was constructed on technical, economic and, above all, military supremacy.

Already in the 1930s, when the socialist economy in Soviet Russia was developing rapidly, the same problem of US global power had engaged the attention of the US Council on Foreign Relations (CFR), a highly influential industry "think tank" with important government connections.

It asked, "was the [capitalist] western hemisphere self-sufficient, or did it require trade with other world areas to maintain its prosperity?"

In the 1940s, the same question urgently surfaced again, and while World War II was raging and Europe lay under the Nazi occupation, the CFR wanted to know, "how self-contained was the western hemisphere compared to German-occupied Europe?"

"How much of the world's resources and territory did the US require to maintain power and prosperity?"⁶

Following a minutely comprehensive study it concluded that, "as a minimum, the US national interest involved free access to the markets and the raw materials of the British Empire, the Far East and the entire western hemisphere."

Subsequently, a CFR recommendation to President Roosevelt and the Department of State, in October 1940, set out the results of detailed surveys by panels of experts on "the political, military, territorial and economic requirements of the United States in its potential leadership of the non-German world area, including the United Kingdom itself, the western hemisphere and the Far East."⁷

The realisation of plans based on this recommendation was frustrated by Japan's own ambitions to control the south-west Pacific and foiled by the Japanese pre-emptive strike on Pearl Harbour which precipitated a state of war between the US and Japan.

The projected US-controlled non-German bloc was given the title of the "Grand Area". Initially, it was regarded as a temporary measure, but the early recommendations were then followed, in June 1941, by a memorandum outlining a plan for a "world economy dominated by the United States".

This led, in turn, to CFR proposals to establish an International Monetary Fund and World Bank. These were made public in February 1942.

Here, then, we can trace the beginnings of the US drive for global economic and military supremacy. Certainly, if plans for US world domination ever founder, it will not be for want of long-term planning!

The distant roots of the present crisis which are traced here in the patterns of a grand strategy for capitalism in search of world supremacy coincided at the same time with other developments within the capitalist system itself.

In keeping with its inherent propensity for generating gross inequalities in the distribution of the social product, leading to the concentration of capital in fewer and fewer and larger and larger enterprises, already described by Lenin in his 1917 study on imperialism, post-World-War II US capitalism saw this process greatly accelerate from 1945 onwards.

In the first two post-war decades, between 1945 and 1965, the US Federal Trade Commission recorded more than 11,600 mergers in the mining and manufacturing sectors alone, the rate of concentration accelerating rapidly year by year.

The concentration of capital has occurred in every capitalist state but its rate and extent have varied from country to country, though invariably at an accelerating pace.

Value added holdings of the top 100 US companies increased from 30 per cent of total holdings to 33 per cent from 1954 to 1970. This has continued to increase.

Corresponding data for Britain showed an increase from 1953 to 1972 from 26 to 41 per cent.⁸

In the US, "merger activity was concentrated among the largest corporations, the largest 120 corporations being responsible for 50 per cent of the mergers," affecting two-thirds of the total assets involved.

Other changes were taking place. War profits saw the US economy emerge greatly enriched from World War II, having suffered none of the physical damage that war brought to Europe, the USSR, China and Japan.

It was awash with the accumulated wealth of four years of war trading, the

great bulk of it held by giant corporations with little interest in investing in the already saturated US economy. High wartime wages and still relatively high corporation taxes were a further disincentive.

Corporate interest turned to countries where tax concessions and low wages offered a better investment climate, and "the weakening of the Western European economies and the creation of Atlantic security ties after World War II ... opened up the European economies themselves to American corporate expansionism."⁹

By the end of the 1970s, the total sales of US subsidiaries abroad exceeded by four times the value of exports from US-based industries.

By the mid-1980s, total foreign capital under the control of mostly US transnational corporations amounted to more than \$600 billion, six times more than in the late 1960s, and US foreign direct investment in corporations of this type by the end of 1990 amounted to \$1.5 trillion.

The growth of foreign direct investment and the TNCs led to a massive increase in inward capital flows, without effect, however, on the economic instability, unemployment, poverty and idle factories that plagued the domestic scene.

The TNC-based economy's need for free trade stimulated a US drive to liberalise world trade relations, even though this favoured America's European and Japanese competitors. The economies of underdeveloped countries depending on exports of primary products, however, suffered severely.

In these conditions military capacity to impose and maintain "stability" for US investments, and to guarantee the secure control of strategic resources, such as oil, came to assume a growing importance. Economic supremacy alone was no longer sufficient to protect US "national interests".

As strategic resources grew in importance, military and political factors came to play at least as decisive a role in the maintenance of US hegemony as economic and technical supremacy, and were maintained through a global network of bases, institutions, and corporations.

The interaction of economic and political factors "ushered in a period of unprecedented economic growth and affluence that proved to be a fertile environment for the expansion of the multinational corporation [an entity now more generally known as a transnational corporation, or TNC].

In short, dramatic overseas expansion of American corporations and of American political influence reflected political, economic, and technological forces at work within the United States itself, and in the larger international system."¹⁰

Corrupt and docile governments, tax concessions, a plentiful supply of low-paid and poorly organised labour boosted the outward investment flow. By the 1960s the flow had become a flood.

Gilpin summarises the process: "... growth [brought] a variety of changes in the core [economy] - rising wage rates, diseconomies of scale, the exhaustion of resources or their rising cost, or both, the shift to a service economy, and a falling rate of profit due to capital accumulation - encouraging industry and economic activity to migrate."¹¹

The decisive shift from a manufactures-based to a services-based economy coincided with the flight of US investment abroad. By the 1970s twice as many were working "in services (such as transport, commerce, education, health services, and government) as were employed in the production of goods (manufacturing, construction, mining and agriculture).

This is a remarkable shift when one compares these figures with the situation prevailing at the end of World War II when, in 1947, the American

work force was divided equally between these two sectors."¹²

The transformation was paralleled by an increasing shift of US exports to managerial services, capital and technology.

Part of this shift saw an increasing share of US foreign investment directed and controlled by transnational banking corporations. Lenin described, in his 1917 study on imperialism, a similar trend to the increasing dominance of finance capital under imperialism.

As a result of these developments, therefore, "by the early 1970s the United States had become more a foreign investor than an exporter..."

Also, "... a substantial proportion of American exports of manufactured goods were really transfers from American branches of MNCs to their overseas branches. In 1969 American multinationals alone produced approximately \$140 billion worth of goods, more than any national economy except those of the United States and the Soviet Union."¹³

In 1971, estimated world stocks of foreign direct investment (FDI) amounted to \$165 billion. Four countries accounted for 80 per cent of this, but more than half of it was US-owned.¹⁴

Contrary, too, to the common belief that most FDI goes to underdeveloped countries (UDCs), much of it is directed to developed, industrialised countries, and almost half of US foreign investment went to the European Union.

In the immediate post-war years, fully half of US FDI went into manufacturing, much of this high-tech and electronics. Already by the end of the 1960s, however, 30 per cent went to oil.

Even more pertinent to our present discussion, 90 per cent of the petroleum produced in the Middle East was US-controlled, as was also, directly or indirectly, almost the entire capitalist world's oil production.

Oil

And here we come to the heart of the matter. To control the flow of petroleum is to control the most vital processes of modern industrial society.

Oil is an essential resource for transport and the generation of electricity.

But it is also the raw material for a whole range of multi-billion dollar industries of primary importance, such as the manufacture of fertilisers, herbicides, pesticides, detergents, explosives, paints and, not least, plastics and synthetic fibres.

Oil's strategic as well as economic importance is immeasurable. More than any other resource, it has aroused imperialist armies to mass murder in many distant corners of the earth.

It is a Banquo's ghost that is never absent from the ardent discussions of "humanitarian" problems that appear so much to trouble contemporary gatherings of western warlords.

Some suggest that Yugoslavia's mineral wealth was a motive for the US-NATO attack in the Balkans. Certainly, Serbia and Kosovo possess important reserves of coal, lead, chromium, copper and other metals, but it would be a great mistake to assume that these have played a significant role in NATO or US calculations. Their sights are set on more lucrative and distant targets in the extensive oilfields of former Soviet Central Asian republics.

Certainly, Yugoslavia, fragmented though it now is thanks to the secessions of Slovenia, Croatia and Bosnia provoked and assisted by NATO

member states, still sticks in the gullet of imperialism, even if Yugoslavia today is but a shadow of the state that once, in spite of its imperfections, managed to unify the Balkans for half a century.

But its dismemberment and destruction serve a wider purpose than the simple elimination of a last remaining "socialist example".

The re-balkanisation of the Balkans into a number of small, squabbling client states where a non-aligned state once hindered imperialist expansion eastward is, for the US and NATO, an essential step towards strategic control of the ex-Soviet oilfields of the Caucasus and Central Asia, the value of whose deposits has been estimated to be between US\$1,500 and US\$3,000 billion.

It is equally important that the break-up and occupation of the discordant fragments that now make up the Balkans allows the US and NATO to deploy their armed forces more closely around Russia's borders.

However passionately the capitalist world may sing the praises of Russia's market economy, it is still a potentially enemy economy. This is no surprise; in the capitalist world all countries are competitors, whether capitalist or not, and so are potential enemies.

Subjugation of the severed and battered centre of the once powerful USSR does indeed mark an important watershed in the US search to impose global hegemony, and a Russia tamed and on its knees has a special flavour. The enormity of so momentous an event is only now, belatedly, being realised both in Russia and elsewhere.¹⁵

While NATO's purpose in the Balkans has been and remains that of gaining access and establishing control of Central Asian oil, the separation of a totally demoralised Russia from the energy resources without which it can never hope to regain major industrial status is also a cardinal factor in NATO and US calculations on the attack on Yugoslavia.

Russia has been catastrophically destabilised. It is down, but not yet out. If the US and NATO get their way, it will now be kicked to death on the ground.

The US-NATO attack in the Balkans serves yet another purpose - NATO imperialism's much hoped-for final destruction of Russia.

The gap between the predominantly NATO investment of US\$50 billion in oil-rich Kazakhstan and the considerably smaller US\$39 billion invested in Russia is a telling one, and reflects NATO's real priorities.

Imperialism's aim in the USSR was, and still remains, the destruction of communism, not the restoration of capitalism. There are already too many competitors in the capitalist world.

We have become too accustomed to thinking of war as originating in ideological difference to remember that all the major wars of the past two centuries, and the scores that have been fought overtly or covertly since 1945, have been imperialist wars, in the last analysis for the control of resources.

The constantly present tensions between the US, European and Japanese economies are profound enough without the additional complication of a capitalist Russia.

The fate reserved for Russia by the US and its NATO "allies" is not a capitalist one.

Their aim is that Russia will become, rather - as it is in the process of becoming - a vast and underdeveloped territory for colonial penetration, greater even in extent and potential than the territories that were "opened up" in Africa and Asia in the 19th Century by the imperialist powers of the day.

Russia, in other words, is undergoing an enforced process of de-industrialisation and colonisation.

And a final bonus conferred by the break-up of the Balkans is that it puts US anxieties of wider European unification at rest. Balkanisation and US-dominated protectorates in the Balkans, hopefully, will finally eliminate any possibility of such a development, feared since 1990 by the US.

Corridor 8 and the Golden Road from Samarkand

Till now, Central Asian oil has been carried by pipelines to the industrial centres of the USSR by way of the Caspian Sea and Baku. From there it has been piped to the Black Sea port of Novorossiysk, and then north, mainly through the Ukraine.

Since the defeat and breakup of the USSR, systematic efforts have been made to divert these supplies south by opening new terminals at Supsa on the eastern coast of the Black Sea and others at Pakistani and Turkish ports, by-passing Russia.

As part of this plan, Pakistan armed and financed, with US assistance, Taliban and other counter-revolutionary forces in Afghanistan to destabilise and overthrow the country's communist government, already weakened by the activities of feddayin groups operating from bases in Pakistan and armed and financed by CIA-organised arms-for-drugs deals.

Turkish and Iraqi campaigns against the Kurds have been encouraged and supported in the same way.

In Albania, at the western end of this projected southern oil route, Berisha, darling of the west, the president of post-communist, "democratic" Albania until ousted in 1996 after the collapse of the pyramid "investment" schemes which saw US\$2 billion of small savers' money disappear¹⁶, is still active behind the scenes.

It was he who stirred the dreams of greater Albanian nationalism that led to the formation of UCK (the so-called Kosovo Liberation Army), financed from the profits of arms, drugs, petrol and clandestine labour deals run by the Albanian mafia in association with, among others, the Shquiponja cartel that is directed by Berisha's Democratic Party.

During his presidency, harsh anti-communist legislation was introduced, air bases and port installations were put gratis at the disposal of US forces, military treaties were signed with the US and Turkey, public services were privatised and a flood of mainly US and EU investment swamped the country.

The massive US military presence there and in the adjoining former Yugoslav republic of Macedonia was a decisive element in the success of NATO's Kosovo operation.

Years of such activities have prepared the southern Balkans for their role in US oil strategies. They form a background to what is known as the "Corridor 8 Project" which provides for a major oil supply route to Ceyhan on the Mediterranean coast in southeast Turkey and the Albanian ports of Durazzo and Valona in the Adriatic.

A major strategic west-east highway running from Durazzo in Albania through the southern Balkans to Asia Minor, still known as the Egnatian Way, was begun by the Romans in 145 BC.

It branches south to the sea at Thessaloniki in northern Greece. It still provides an arterial link between the Black Sea and the Adriatic. Greece has invested heavily in its modernisation. Greece, however, is one of the less reliable members of NATO, suspect because of its generally slavophil sympathies and its "political instability".

Consequently, what is known as the Egnatia Bis, which will run through politically more reliable territories, is the subject of enormously heavy

EU investments.

Running parallel to, and often only a few kilometers distant from the Greek section of the Egnatian Way but outside Greek territory, it is intended to provide a high-speed rail link and arterial highway as well as a route for gas and oil pipelines that will link oil terminals in the Black Sea with the Albanian ports in the Adriatic.

According to US and NATO strategic plans, the Corridor 8 oil supplies will reach their western terminal at the Albanian Adriatic ports of Durazzo and Valona.

Here lies Albania's importance in the wider imperialist picture. Here, too, a reason for the political, economic and military control that will ensure investment stability there.

Here, again, lies the explanation for the powerful economic presence of US and TNC interests in the Balkan micro-states that have been created on the ruins of the former Yugoslav Republic.

In Albania, some 25 US corporations and TNCs, many of them petrochemical, are operating. The corresponding data for Croatia show the presence of 22 such corporations, while 60 are operating in Slovenia.

Here, responding to the call of mammon rather than that of humanitarian concern, is the real reason for the US-NATO intervention in Kosovo, Yugoslavia and the Balkans.

Here, too, the global significance of this and the many other wars that have marked the past decade.

"Contained" or "local" as these wars may be described, their significance is global, an indispensable part of imperialism's New World Order. They also point ominously to what will almost certainly become an intensifying future trend.

The Changing Face of Hegemony

Since 1990 more than 20 countries have experienced civil war and internal conflict.

Among these were Algeria, Angola, Ruanda, Somalia, Democratic Republic of the Congo, Sudan and Congo-Brazzaville in Africa, Colombia, Peru and Mexico in Latin America, and the Philippines, Indonesia, Afghanistan, Cambodia, the Caucasian republics and Tadjikistan in Asia, and Yugoslavia, Turkey and Lebanon.

There is a tendency for these conflicts to become endemic, involving armed groups, often ethnic in origin, often drug and criminal cartels, contending for a monopoly of violence and beyond the reach of the law.

In many ways they resemble the wars between the barons of late feudalism.

Most of these conflicts are a product "of economic crisis and a model of development that reflects sharpening global competition, a debt crisis, the disastrous policies of 'adjustment' imposed by the World Bank and the IMF, and relentless devaluation of the only resources these countries possess - raw materials and unqualified labour."¹⁷

All this has led to a frightening degree of social marginalisation and an intense sharpening of political, ethnic and religious differences.

Whole countries and regions have become, in UN-ese, "chaotic non-governable entities" under the care of the Red Cross, UN agencies and NGOs. Some are not only non-governable but are without governments. Among them are Ruanda, Burundi, Liberia, Somalia, the Democratic Republic of the Congo, Afghanistan, Cambodia, Tadjikistan and some other former Soviet Central Asian republics, as well as Bosnia and Albania.

These are symptoms of a global crisis in which US hegemony is floundering out of its depth. The dream of a US-dominated world order is already out of control.

The post-war economic supremacy of the US lasted only a few decades. It is already threatened by world-wide instability and the rapidly growing European and Japanese presence on the world economic stage.

US hegemony was already in decline by the late 1970s. "With capital accumulation far exceeding the political capacity to regulate its rhythm, the US economy entered a long series of crises which have lasted to the present day.... Its imposing trade deficit has become structural, tending to increase.... With the lowest rate of savings in the world, the US consume all [and more than] they produce. As a result, in the past two decades, in order to finance their public debt, acquired in great part during the Reagan era ... they have amassed the largest foreign debt in the world of approximately \$1,200 billion."¹⁸

"This disequilibrium in their external accounts is only in part financed by an inward flow of interest capital from US FDI in the rest of the world.

"This comes not only from Japan and Europe, but also in great part from the underdeveloped countries. The flow has continually increased, amounting in 1995-1997 to about \$600 billion a year."¹⁹

But at the same time, domestic production has remained sluggish or stagnant, financial and social instability are largely out of control, and foreign trade deficits have soared disastrously.

It reveals a major and very significant trend that while in the mid-1970s, the "securities listed on American exchanges constituted 61 per cent of the world total, fully five times as much as the 12 per cent share represented by Japan", by 1981 this had fallen to 55 per cent "and by 1987, Japan had moved ahead.

"In mid-1988 the Tokyo market's share of world equity capitalisation was about 42 per cent, while New York's was roughly 31 per cent."²⁰

By late 1988, both Japan and Germany had overtaken the US as top foreign investors; "nearly 20 per cent of bank assets in the United States were already foreign-owned and roughly 14 per cent were in the hands of Japan alone."²¹

Driven by an economy consuming more than it produces, and increasingly dependent on income from foreign investment and the nature of the dollar as a "reserve currency", the US saw FDI-derived income fall below outgoing investment income in 1987.

It was clear, said some observers, that the US economy was suffering from "imperial overreach".

The economic foundations of the US-dominated New World Order rest on the activities of TNCs whose profits serve, in part, to counteract the growing national debt and hold it within controllable levels.

Foreign direct investment which drives them is disincentived by political and economic instability, but TNC operations are, in themselves, a source of political tension and instability such as frequently to require direct political, and often military intervention or, at the very least, indirect support for repressive regimes. Such are the problems that are inherited from the increasingly insoluble contradictions of the US New World Order.

British global hegemony lasted half a century before it had to yield to its accumulating contradictions; that of the US has lasted barely 30 years, so rapidly have the many internal contradictions within the world's richest capitalist society matured.

Immense wealth lives side by side with widespread, extreme poverty, idle

factories with a runaway consumerism, reductions in public spending on health, education and other services with astronomical and rapidly expanding spending on what, in our age of double-talk, is called defence spending.

The US economy, notwithstanding many protestations to the contrary voiced by optimists and apologists, is undeniably in decline.

Clearly this will have consequences at a level of US global strategy that it is important to understand if effective responses to that strategy are to take form and gather strength.

The NATO "Alliance" and the EU

No longer in a position to assert economic hegemony without the added need for the use of military force, the US faces a double dilemma.

On the one hand, it encounters increasing dissension and pressure from "allies" whose economic power now equals and surpasses its own. On the other hand, there will be (indeed there is already evident) a growing tendency to assert leadership of the "New World Order" by recourse to costly and risky military expedients.

The same dilemma is reflected in contrasting US attitudes to Russian economic recovery, discussed in the April 1999 issue of *Le Monde Diplomatique*.

As far as the US is concerned, there are two possible approaches to this question. One, by denying economic assistance to Russia, would create the same dangers of chaos and nationalist resentment that followed the 1919 Versailles Treaty.

The second option, to integrate Russia into a Europe progressively more unified as was the case with Germany after World War II, could have the effect of restraining excessive German influence within Europe but it would also certainly limit external (that is, US) influence on the region.

The US, in the early 1990s, had already rejected this latter option. It would undermine US control of NATO and therefore, through NATO, of Europe.²²

NATO allows the US to maintain a high military presence in Europe; 300,000 US troops are stationed in Germany, dramatically highlighting how US world economic supremacy is dependent to an increasing degree on its military supremacy, whatever the risks associated with this.

For reasons of their own, neither France nor Germany share this US view of the issues at stake.

To begin with, France is "particularly interested in achieving more co-operation in defence and security. For decades its key objective had been to diminish US influence in Europe and gain more French and European autonomy... In particular France wished to reduce the central role of NATO, which in the French view was a mechanism for US dominance in Europe, and replace it with European-controlled structures..."

In a series of meetings "beginning in 1989, Paris sought to bind Germany more firmly to French-influenced European institutions".²³

For its part, Germany, occupying the eastern frontiers of Europe, is particularly sensitive to the consequences of social and economic chaos in Russia and the former socialist countries

German trading relationships are concentrated heavily on Europe, west and east, and Germany has very good reasons to be both fearful and critical of US and NATO policies that endanger European stability.

Italy, too, and for similar reasons, is less than enthusiastic about NATO

policies that they see to be charged with many dangers.

To Europe's frontline states, among which Greece must also be numbered, US-dictated NATO policies carry serious risks of escalation of so-called "contained" local conflicts into serious crises of much more dangerous dimensions which could flare into open conflicts.

These states therefore represent an increasingly fragile component of the NATO alliance - a fragility that became glaringly evident during the Yugoslav-Kosovo adventure, with intra-governmental discord in France, Germany, Italy and Greece leading to the resignation of a number of cabinet ministers and the public rebuke of others.

Not by chance did Secretary of State Baker choose Berlin in December 1989 to make a major policy statement that called for a new architecture for a new era, which hoped to see NATO become a more general alliance which, in addition to its security role, should increasingly concern itself with wider political and economic issues that would "ensure a continued role for NATO, and therefore for the US, in Europe."²⁴

Now, a decade later, in spite of growing signs of unease in the NATO alliance, the Washington meeting marking NATO's 50th anniversary, which took place at the height of the 80-day war, radically revised its 1949 founding principles under heavy US pressure.

These principles, already negated by the decision to attack Yugoslavia, stressed the defensive nature of the NATO alliance.

It now assumes the right to act "non-defensively", that is, as an aggressor, and to do so on a global scale. In a document presented to but not discussed at the meeting, NATO is to become an instrument of "global policy ... particularly towards the Middle East and Eurasia."²⁵

It cannot now be excluded that future actions such as the Gulf War may be conducted under NATO rather than a UN cover.

And immense consignments of military equipment to Turkey, at first supplied gratis, and now sold to the tune of more than US\$1bn every year for use against the Kurds, extend NATO's reach as far as Turkey's eastern frontiers, where they are used against Kurdish villages.

Nor is it by mere chance that both US air-raids on Iraq and Turkish attacks on the Kurds intensified during the attack on Yugoslavia under cover of the screen provided by the intensely publicised Balkan war.

Within such a context, therefore, it is not surprising that US military spending has rocketed to unprecedented levels.

Since World War II it has averaged more than US\$300 billion annually, at 1997 values, and totalled US\$ 1,600 trillion. In 1997 the US exported US\$23.5 billion worth of arms, or 45 per cent of the whole world's arms trade.

The same year the US arms industry spent US\$49.5 million on "lobbying costs".

And since the admission of Hungary, Poland and the Czech Republic into NATO, these three countries have spent US\$653 million on arms.

A further indicator of the danger of militarism in search of global hegemony is Clinton's proposal to increase "defence" spending over the next six years by US\$112 billion, a figure that awakened so much domestic opposition that it has been trimmed and re-trimmed downwards in search of a political consensus to support it so as to reach levels that are no longer believed by anyone.

Will Any Other Consensus Please Stand Up?

What other forces are in a position to exercise constraint on US-NATO imperialist arrogance?

The only body with formal power to do so, the United Nations Organisation, has been conspicuously reluctant to do anything, and the US and its NATO allies have equally conspicuously sought, or given their consent to, the overthrow of the UN and the rule of law.

They have ridden roughshod over international law. They have flaunted their own constitutions. They have by-passed their own legislatures. They have chosen to overrule NATO's own founding principles. And they have done all this with only the merest ripple of protest from the offended institutions of government of its often lukewarm but obedient allies.

As for the UN and the Security Council, it has never been a secret that the UN has been a thorn in US imperialism's side for many years. US intransigence in opposing the re-election of the sometimes weak, but principled Boutros Boutros Ghali in favour of the candidature of Kofi Annan was nothing but a logical stratagem in a consistent policy of interference in UN affairs.²⁶

In the UN's earliest years, the US fought vigorously against the proposed ruling of "one nation, one vote".

The Security Council's permanent "great power" members' right of veto, so long portrayed as a cynical instrument employed by Soviet or Chinese representatives to curb the Council's effectiveness, first saw the light of day in a proposal presented by the US delegation to the Three Power Yalta Conference, in February 1945.²⁷

It has been exercised by both the US and Britain on many occasions but adverse publicity has always been reserved for its use by the Soviet Union and China.

Again and again, the UN have been manoeuvred by US diplomacy into lending their name to military actions and to sanctions that serve US but not UN policy.

Again and again the US has sought to impose its own hegemony supported by an "official UN seal of approval", as in Iraq, Somalia, and Bosnia. This has precipitated a growing crisis within the United Nations Organisation itself.

The NATO attack on Yugoslavia was made without even the pretence of consultation with the UN. NATO claimed that it was enforcing resolutions 1160 and 1199 of the Security Council, though the latter had already notified NATO, in June 1998, that any resort to force in the Balkans would need authorisation from the UN.

By attacking without consultation, much less authorisation, NATO has effectively usurped UN powers.

The UN has long been the fly in imperialism's ointment. In General Assembly debates opposition to US policies has often been fierce, and wherever and whenever it has been possible to circumvent the UN or exclude it, the US has not hesitated to do so. This it has now successfully achieved once again, with the help of its NATO allies.

The acquiescence of NATO's European member states before its blatant disregard of national and international institutions and laws has surprised and confused some observers, but this too has a consistent logic of its own.

In the first place, a protectorate such as that planned by NATO can, they believe, serve their significant economic interests in the new Balkan states.

NATO's European member states, in search of stability in the Balkans, hope to see this provided by US-NATO control of oil supplies and the imposition

of a military occupation by NATO forces.

Albania, a major source of tension in the area, but essential to US-NATO oil supplies, must, according to NATO plans, remain the immense military base that it is.

It can be stabilised, says NATO, by conceding to "Greater Albanian" ambitions that demand the annexation of Kosovo.

Stability is further guaranteed at the same time by the creation there of a NATO-occupied protectorate.

This sort of reasoning, with its shift from considerations of the defence of common territory to those of "defence of common interests" has, for the present, apparently convinced the US's European allies that the plans to set aside the UN and to provide NATO with enlarged, global powers are worthy of their support.

Lacking the military might to assert their own power, they are prepared to accept a US-dominated New World Order that is "stabilised" and policed by NATO, with all the risks that this involves.

They bring to mind an observation made by Ilya Ehrenburg in the 1950s at the time of the Stockholm Peace Appeal to which some noted western figures had declined support. Of these he said that their eyes are fixed so fervidly on the palaces of the mighty that they are prepared to do anything that will give them a place there - if only as fleas in the tails of the emperor's peacocks.

For now the NATO alliance holds, in spite of the many cracks that have appeared and the reservations its members refrain from voicing too ardently. But reservations persist.

They are numerous, and reflect fundamental contradictions within the alliance itself. They are held only temporarily in check by purely opportunistic considerations.

The EU have hitched their fate to the NATO star, but it is a declining star, because US hegemony is in decline. The US, in their bid to retain it, show themselves to be ready and willing to resort to an increasing degree to the state terrorism they like so much to accuse others of.

This has been all too evident in the slaughter of the Gulf War, the immeasurable inhumanity of the Iraq blockade, and the appalling extent of the war on the Kurds that has seen 6,000 villages destroyed, created two million refugees and claimed 30,000 lives, of which the media tell us next to nothing. To which must be added NATO's use of cluster and graphite bombs and depleted uranium.

All this speaks of a force which, if it cannot earn the loyalty of actual or potential allies or enemies, will not hesitate for a moment to ensure their submission by whatever means. This, however, is the argumentation not of hegemony, but of crisis management.

None of this comes without very heavy budget commitments, as is clear from Clinton's problems with his proposed military spending increases. Necessity is, as always, the mother of invention, and one solution is the ancient one of passing a large part of the burden of war costs on to its minor (or defeated) contestants, a tendency which is already evident and growing in NATO. This, in itself, lies at the roots of a great deal of dissatisfaction within the NATO alliance.

Another is the use of so-called "access agreements" between governments, which call for only minimal permanent military deployment.

They are made possible by the availability of rapid mass transport facilities and of small but specialist, highly-trained counter-insurgency groups in strategically located areas. Significantly enough, these groups are mostly located in Third World countries.

"While reducing its presence in Europe, Washington has increased its pre-Gulf War military presence in the Gulf more than ten times from 2,000 to 23,000 troops, has concluded or expanded defence co-operation agreements with three Gulf countries (Kuwait, Oman and Bahrein) and is currently negotiating with three others.

"The same report also notes that the deployment of US Special Forces Units in Africa has tripled in 1991."²⁸

Is this global deployment of strategic forces an omen? Will it fall to NATO to carry out these global tasks, and when?

And whether it does or not, to what extent will the conduct of "managed warfare" in the four corners of the globe be a commitment to be decided by elected governments?

Or will it be decided, as the attack on Yugoslavia was decided, behind the backs of elected governments?

The mere need to ask such questions provides a measure of the degree to which government of the people by the people has given way to "managed democracy".

Real life has become a spectator sport. Summit discussions, as often as not with unpublished agendas, have taken the place of participatory democracy, which has been reduced to the status of a mere catch phrase of the New World Order.

Now Where? And How?

Tellingly, the study on trilateralism already referred to reveals some warning signs.

In a report, *The Crisis of Democracy*, a group of Trilateral Commission experts state a case to support their view that the crisis of which they speak comes not from too little democracy, but from too much.

The report's sub-title - *Report on the Governability of Democracies* - gives the game away.²⁹ What is needed at the present time, according to its authors, is a greater degree of moderation in democracy. More democracy, they say, is not the answer: "applying that cure at the present time could well be adding fuel to the flames."

And how do these savants propose to make democracy a more governable system?

They home in with some insistence on the crucial role of the media in making society governable. The media, they say, must reach the "hearts and minds" of the people.

Indeed! But the media they have in mind is clearly something less than the journalism that needs courage and honesty, and in return usually earns official censorship and condemnation.

In search of governability, these experts and ruling class ideologists clearly hope to reach the hearts and minds of the people through something more like the US-NATO media machine which operated with such notable aplomb and such precarious honesty in the Gulf War and Yugoslavia.

Far from the reality of life and war, media representatives were briefed by US or NATO representatives, who in turn had been briefed by officials who in their turn (though they did not need to know what the facts were) knew exactly how much they were permitted to say - it was all very entertaining, complete with moving pictures and diagrams, but truth, and the possibility of truth, were edged farther and farther off stage and into the shadows.

The lessons to be learned from the NATO war on Yugoslavia are few but

clear. The interests of aggressors are served by the managed democracy and summit politics that have become a part, and a dangerous part, of the cultural climacteric of late imperialism.

Its ideologists would like to bend minds to a distorted reality, but politics is people and its only place is where people are - in the streets, in workplaces, in the schools and universities, in the homes. Politics has been displaced from its realm by a universal spectatorism and dis involvement.

There is evidence of a growing awareness of the need to return to former values assumed destroyed by the cultural decadence of consumerism and individualism.

During the NATO war on Yugoslavia, the newspapers were filled as they rarely were before with letters from thousands who had never before written to the press.

Many thousands of names below hundreds of passionately reasoned statements of political opposition to NATO actions filled the newspapers. The numbers of these, and their unequivocal stance, created a deep impression of a new sense of involvement, and re-awakened debate on issues that had been long neglected.

Calls for an end to summit politics stood side by side with appeals to intellectuals that they, too, should debate issues of universal concern. Debate enjoyed a fiery renaissance.

How long, people were asking, can imperialism's new world order survive before it irreversibly destroys human society? How long before the cracks on its facade open wide and the whole structure crumbles?

Will it disintegrate from within, or must it be dismantled from outside? When it goes will it go quietly, or will it drag the world with it? Will it add war to the disasters already set in motion by the ecological maelstrom that capitalism has created?

Is there still time to avoid the destruction of both the contending classes in modern society? How can imperialism be fought? How defeated? Can we destroy it before it destroys us?

Everything depends on the extent to which popular forces can be mobilised and overcome the cynicism and disunity that the capitalist system has nourished.

A new situation exists. It is a situation full of dangers. It poses great problems, and new problems, that call for a new, and urgent approach. In other times, time was on our side. It no longer is.

A final comment is in order. NATO aggression in the Balkans institutionalised international illegality. State terrorism was enshrined as a norm.

Most of the governments that have given this their support are labour and social democratic governments.

The situation reminds us of the parties of the Second Socialist International which, in 1912, spoke out so strongly against working class participation in ruling class wars. The working class should make such wars, they argued, the opportunity to strike decisively against capitalism.

When it came to the crunch, however, and war broke out in 1914 between Europe's ruling classes, the labour and social democratic parties (with a few but honourable exceptions) betrayed their earlier declarations and gave their support enthusiastically to patriotic campaigns that conceded them seats in governments and mercilessly devoured millions of workers' lives in the most barbarous conflict the world had seen until that time.

Workers killed workers at the bidding of their masters in a bloody struggle

which had the single aim of establishing imperialist hegemony over as much of the world's economy as possible.

Some socialists refused to be drawn into the universal slaughter. In Ireland, Connolly saw the imminent war in 1914 as a signal.

"The signal for war", he said, "ought also to be the signal for rebellion".

Lenin, in *The Collapse of the Second International*, observed in 1915 that "every crisis in history, every great disaster and every sudden turn in human history stuns and shatters some, enlightening and hardening others".

History once again repeats itself. Today, social democrats are, as in 1914, once again among the fiercest supporters of war. They are the fiercest defenders of NATO aggression in the Balkans.

They are false to socialism because they have never understood it, nor wanted to. Wretchedly, they have sold themselves and the class they claim to represent for "a handful of silver".

They are among the most feverish of NATO's sabre rattlers. They are among the most abject of Clinton's faithful followers.

History repeats itself both as tragedy and as farce.

As NATO's dirty war unfolded, mirroring whole generations of earlier imperialist aggressions, it reminds us of those earlier social democratic betrayals that sent millions of workers to their death.

Once again they have given their support to a war that has sown death and destruction among the innocent to serve the interests of their imperialist masters.

With this final betrayal they have forfeited social democracy's last remaining claim on history. That claim has lost all credence in the eyes of the world.

Their page in history has closed. New forces are waiting to take their place.

-
1. Stone, I.F. (1952) *The Hidden History of the Korean War*. London. Turnstile Press. Ch.12. Stamped the United Nations. pp.75-81.
 2. Berlinguer, Marco, et al. (eds) (1999) *Il Ricatto di Rambouillet*. in "Dalla Guerra nei Balcani un nuovo sistema imperiale". Roma. MRC. pp.30-36.
 3. Kissinger, H. Where now, NATO? *Sydney Morning Herald*, 23 August 1999.
 4. Gilpin, R. (1975) *U.S. Power and the Multinational Corporation: the Political Economy of Foreign Direct Investment*. London. Macmillan. pp.103,10
 5. Coulombis, T. (1966) *Greek Political Reaction to American and NATO Influences*. New Haven. Yale Univ. Press. p.28.
 6. Shoup, L.H. and Minter, W. (1980) *Shaping a New World Order*. in *Trilateralism: The Trilateral Commission and Elite Planning for World Management* (ed. H. Sklar). Boston. South End Press. p.138
 7. idem. pp 138,139.
 8. The data in this and the following paragraphs are from Long, F. (1981) *Restrictive Business Practices, Transnational Corporations and Development*. Boston. Martinus Nijhoff. pp. 14, 49, 55-61.
 9. Gilpin. loc.cit. p.6

10. Gilpin. idem.
11. Gilpin. loc.cit. p.53.
12. Gilpin. loc.cit. pp.164, 165.
13. Gilpin. loc.cit. pp.17,18.
15. See Chiesa, Giuletto. (1999) La Russia allo specchio. in Supplemento speciale to Limes: Rivista Italiana di Geopolitica, no.1, pp.109-112.
16. Four times greater than Albania's national debt and six times greater than the country's entire foreign reserves.
17. Berlinguer et al. loc.cit. p.63.
18. Berlinguer et al. loc.cit. p.64.
19. Berlinguer et al. loc.cit. pp.64-66.
20. Phillips, K. (1990) The Politics of Rich and Poor. New York. Random House. p.132.
21. Phillips. loc.cit. p.136
22. Achcar, Gilbert. (1999) Ever more to the East, but far from Moscow. Le Monde Diplomatique. April. pp.4,5.
23. Baun, M.J. (1996) An Imperfect Union: Maastricht Treaty and the New Politics of European Integration. Boulder, Colorado. Westview. pp.83,84.
24. Callinicos, A. (1991) The Revenge of History: Marxism and the East European Revolutions. Pennsylvania. Pennsylvania State Univ. Press. p.77 et seq.
25. Berlinguer et al. (1999) loc.cit. p.70.
26. A short report on how intrigues have lacerated the UNO was published by The Guardian, of Sydney, in its December 2, 1992, issue with the title "Reclaiming the UN: A dream that went sour? - Or Malice Aforethought?"
27. See, for example, "Documents on the Tehran, Yalta and Potsdam Conferences". Moscow. Progress. pp.80-90.
28. Schirmer, D.B. (1993) Access: Post Cold-War Imperialist Expansion. Monthly Review, 45 (4) pp. 38-50.
29. Trilateral Commission. (1975) The Crisis of Democracy: Report on the Governability of Democracies. cited in Sklar, H. Trilateralism: Managing Dependence and Democracy: an Overview. in Shoup and Minter, loc.cit. pp. 1-57.

Back to index page <<http://www.zipworld.com.au/~cpa/amr/amr41.html>>

Europa en het moslim-fundamentalisme. (slot)

Door Pim Been

In het streven om hun macht uit te breiden, komen moslimfundamentalisten in conflict met de 'liberale' moslims, zowel binnen islamitische landen als bij moslim-immigranten in Noordwest Europa en trachten zij hun wil op te leggen aan moslims, die niet terug willen naar de middel-eeuwen.

Om zijn invloed in het westen te vergroten, gebruikt het moslim-fundamentalisme, dat voor een belangrijk deel vanuit Iran wordt geleid, onder meer Bosnië op de Balkan als bruggehoofd.

Dan bestaat er een complex van ingewikkelde tegenstellingen, waarin dit fundamentalisme eveneens een rol speelt. Het betreft hier de zogenaamde derde herverdeling van de aarde tussen de grootmachten. Zoals bekend, streeden tijdens de laatste Golfoorlog Europa en de VS samen, met het doel hun gemeenschappelijke belangen veilig te stellen. Echter, tijdens diezelfde oorlog verstevigden de Verenigde Staten hun greep op het gebied rond de Golf ten koste van 'de bondgenoten'.

Een dergelijk dualisme kunnen we ook constateren in de relatie tussen 'het Westen' en het moslim-fundamentalisme. Terwijl er tegenstellingen bestaan tussen dit fundamentalisme (dat door middel van zijn heilige oorlog de aarde aan zich wil onderwerpen) en 'het Westen', is er tegelijkertijd sprake van bondgenootschappen tussen dit fundamentalisme en grootmachten als de VS en Duitsland. Tijdens de nieuwe (derde) herverdeling van de wereld tussen de grootmachten, bespelen landen als Duitsland de Islam.

Voorbeelden zijn de alliantie tussen de VS en Saoedië-Arabië en die tussen Duitsland en Iran. Van belang is het touwtrekken tussen de VS (met bondgenootschappen) en Duitsland (met bondgenoten) om de gunst van de moslims van het strategisch gelegen Bosnië. Dit geldt ook ten opzichte van de invloedrijke moslims in Turkije. Immers, de Balkan, Bosnië inclusief, is een belangrijk bruggehoofd

tussen de olievelden rondom de Golf en naar de rijke grondstofbronnen van de voormalige Sovjet-Unie.

Uiteindelijk is Bosnië (en andere moslim-gebieden op de Balkan) een ideologische springplank van vooral de fundamentalisten uit Iran naar het noorden toe, terwijl dit Balkangebied tevens een rol speelt als corridor voor de met elkaar in strijd gewikkelde grootmachten om de grondstofrijke gebieden.

De moslim-immigrantengemeenschap in Europa

Naast de politieke en economische belangen, die de immigrantengemeenschappen in Europa hebben, bestaat er nog religieuze, culturele en politieke banden met het land van herkomst. Landen, waaronder Engeland en Nederland, worden herhaaldelijk betrokken bij conflicten, die er in het land (India bijvoorbeeld) of de regio (bijvoorbeeld het Midden-Oosten), waaruit de immigranten afkomstig zijn, voorkomen.

In Engeland wonende Iraanse en Pakistaanse moslim-fundamentalisten hielden bijvoorbeeld demonstraties tegen de in Engeland wonende schrijver Salman Rushdie en na de verwoesting van de Ayadhyā-moskee in India lieten moslim-fanaten twee Hindoe-tempels in Engeland in rook opgaan.

En om dichter bij huis te blijven, naast de neo-nazi's van o.a. CP '86 krijgen op Iran georiënteerde moslim-fundamentalisten nog altijd de kans om in Den Haag te demonstreren. Tijdens hun optochten roepen ze op hysterische wijze op tot haat en dringen er op aan de schrijver Rushdie te vermoorden en Israël te vernietigen. Zoals tijdens sommige acties van neo-nazi's anti-fascisten door de plaatselijke politie werden opgepakt, zo werden op 16 februari van dit jaar, tijdens een demonstratie van moslim-fanaten (die onder meer opriepen tot hun heilige oorlog) een groepje tegen-demonstranten door de Haagse politie gewelddadig naar het politiebureau afgevoerd.

De fundamentalisten richten zich niet

alleen tegen kritische schrijvers, tegen Israël en de moderne manier van leven, maar ook tegen het feit, dat moslim-migranten in Europa zich onderwerpen aan niet-islamitische wetten, waaronder de Nederlandse wet. Dat geldt trouwens ook voor de universele verklaring van de rechten van de mens (uit 1948). De moslim-fundamentalisten komen met hun eigen verklaring van de rechten van de mens, die de ongelijkwaardigheid van de sexen en die van moslims en niet-moslims uitdraagt. Bovendien worden de moderne moslims ('liberale moslims') door de fundamentalisten beschouwd als verraders, met het gevolg, dat deze 'liberalen' soms aan geweld bloot staan.

Bondgenoot Bosnië

Zoals eerder in deze serie vermeld, streeft het moslim-fundamentalisme naar een wereldheerschappij. Iran is van deze ideologie een zeer belangrijk centrum.

Iran tracht in het Midden-Oosten en in Europa zijn invloed te vergroten. In het Midden-Oosten gebeurt dit via groeperingen zoals de Hezbollah. De machtsuitbreiding naar het noorden geschiedt o.a. via de Balkan en via bepaalde immigranten in de meer noordelijke delen van Europa.

In dit expansie-proces van Teheran naar Europa toe, speelt Bosnië-Herzegovina een belangrijke rol.

In dit verband is een korte beschrijving van de historie van de Bosnische moslims en de ideologie van de recente moslim-leiding van Bosnië van belang.

Na de verovering van de Balkan door het Turks-Osmaanse rijk, gingen een aantal katholieke Kroaten en orthodoxe Serviërs over tot de Islam.

In ruil voor die 'ombouw' kregen de bekeerlingen van de Turkse overheersers grond en bevoorrechte posities. Bovendien mochten zij hun landgenoten, die niet tot de Islam overgingen, als lijfeigenen gebruiken.

Toen het Osmaanse rijk na de eerste wereldoorlog het loodje had gelegd, maakten de Serviërs terecht een einde

aan het feodale systeem van de moslims. Tijdens de tweede wereldoorlog greep een deel van de Bosnische moslims, die zich de "islamitische groep" noemde, zijn kans door ditmaal met de Duitse bezetters te heulen.

Deze moslims beschikten over eigen SS-divisies. Die Bosnische SS-divisies overtroffen, net als in Kroatië, Polen, Oostenrijk, de Baltische gebieden en in de Oekraïne, de Duitse bezetters in het martelen en uitmoorden van mensen.

De leider van de opvolgers van de hier eerder genoemde "islamitische groep", is de huidige president van Bosnië-Herzegovina, Izetbegovic. Hij behoorde tijdens de tweede wereldoorlog tot de zogenaamde jonge moslims, een pro-nazi-organisatie. Thans staat dit heerschap opnieuw bekend als fundamentalistische moslim en joden-hater.

Wat betreft het z.g. veroveren van de macht in de wereld door de islam, schrijft Izetbegovic in zijn "Islamitische verklaring" onder meer: "Er kan geen vrede of coëxistentie zijn tussen het islamitische geloof en de niet-islamitische sociale en politieke instellingen; de islamitische beweging kan de macht overnemen en zou dat zo snel mogelijk moeten doen, omdat hij moreel en numeriek in staat is het bestaande niet-islamitische regime te vernietigen."

In zijn fanatisme spreekt de Bosnische moslim-leider eveneens over de "bevrijding" van Jeruzalem, ongeacht hoeveel slachtoffers er zullen vallen. De relaties tussen de Bosnische moslim-leiders en de Hamas-beweging komen dan ook niet uit de lucht vallen.

Op grond van de hierboven vermelde gegevens is het duidelijk dat een bondgenootschap tussen Bosnië en Iran voor de hand ligt.

In de praktijk komt dit bondgenootschap er op neer, dat in Iran Bosnische militairen worden getraind in infanterie-technieken, terwijl in Bosnië Iraanse revolutionaire gardisten samenwerken met Bosnische (moslim)brigades.

Bovendien geeft Iran voor vele miljarden steun aan de Bosnische moslims, vooral in de vorm van wapens.

Touw trekken

Tot dusver werd vooral ingegaan op het streven van het moslim-fundamentalisme de aarde te overheersen. Het is onwaarschijnlijk, dat de fundamentalisten daarin zullen slagen.

Een wezenlijk groot gevaar vormt de onderlinge strijd tussen de kapitalistische machten om de wereldheerschappij, waarbij gebruik wordt gemaakt van het moslim-fundamentalisme. In dit verband zullen de tegengestelde belangen van de VS en Duitsland centraal staan.

Vlak voor zijn aftreden had president Bush van de VS toestemming gegeven om de Bosnische moslims met veel middelen te steunen. Hij deed dit na koning Fahd van bondgenoot Saoedie-Arabië te hebben geraadpleegd. Het motief van die hulp was om zowel de Iraanse invloed op de Bosnische moslims als de Russische invloed via de Serviërs terug te dringen. De Amerikanen bestookten tijdens de oorlog in Joegoslavië de Serviërs met kruisraketten. Een dergelijke constructie hadden de Amerikanen al eerder bedacht in verband met de steun aan moslim-fanaten in Afghanistan. Het streven was er toen op gericht de invloed van de toenmalige Sovjet Unie terug te dringen en anderzijds Iran op een afstand te houden. Ook hierbij was koning Fadh de raadgever.

De steun, die de VS aan de Bosnische moslims gaven, had een waarde van 800 miljoen dollar, waarvan 300 miljoen aan wapens. Iran liet zich niet onbetuigd en zond eveneens voor 300 miljoen dollar hulp naar Bosnië. Daar was voor 100 miljoen aan wapens bij.

Een andere grootmacht, die 'het goede heertje' uithangt op de Balkan en rond het gebied van de Perzische Golf is Duitsland. Dit land steunt de Bosnische moslims eveneens. Duitse bladen spraken zich tijdens de oorlog in Joegoslavië uit voor het plat bombarderen van de Serviërs. Er werd door hen openlijk geschreven, dat dergelijke acties goed zijn voor de Duitse wapenindustrie! Bovendien stelde Duitsland voor om het wapenembargo tegen Bosnië op te heffen.

We kunnen daarom de conclusie trekken, dat zowel de Verenigde Staten als Duitsland in de gunst wil-

len komen bij de Bosnische moslims. Er is echter een groot verschil. In tegenstelling tot de VS is Duitsland momenteel een bondgenoot van Iran. Duitsland heeft sterke banden met de Iraanse geheime diensten, terwijl de VS op hun beurt sterk verbonden zijn met de geheime dienst van Saoedie-Arabië. De Duitse militaire steun aan Iran is daarbij zeer gevaarlijk. Volgens sommige bronnen zou het hierbij onder meer gaan om technieken, die nodig zijn voor de produktie van kern-, biologische en chemische wapens.

Goedkope grondstoffen

Zoals gezegd, speelt het touwtrekken tussen de VS en Duitsland om de gunst van onder meer de Bosnische moslims een rol bij de nieuwe herverdeling van de wereld. Deze derde herverdeling beoogt onder andere de jacht op goedkope grondstoffen.

In dit verband vormt de Balkan en vooral Bosnië (en daarnaast Turkije) voor de rivaliserende grootmachten een bruggehoofd naar de grondstofrijke voormalige Sovjet-gebieden en tevens naar de olievelden rond de Perzische Golf. In dit gebied is Saoedie-Arabië een bondgenoot van de VS en Iran van Duitsland.

De huidige ontwikkelingen hebben consequenties voor de vrede. Na de acties van de mobiele eenheden van de NAVO tegen Irak en het recente militaire NAVO-optreden op de Balkan, behoren nieuwe militaire acties in het Golfgebied, ditmaal gericht tegen Iran en het optreden van dit soort eenheden in de -eveneens olierijke- Kaukasus tot de mogelijkheden. Met alle gevolgen -ook voor ons land- vandien. ■

DE MAKERS VAN
VREDES-INFO
HEBBEN NIETS TEGEN
NOSTALGIE.
MAAR OM MET
NOSTALGIE'S
APPARATUUR
TE WERKEN VALT
TOCH NIET MEE!

'Drang nach Osten' van het VS-imperialisme

Door Hans de Ruijter

Op 3 april bestaat de NAVO vijftig jaar. Vooruitlopend op de NAVO-top in Washington, eind april, formuleerden de VS eind vorig jaar hun nieuwe strategie voor de NAVO. Van een agressief bondgenootschap tegen de voormalige socialistische landen, moet de NAVO zich verder ontwikkelen tot een militair instrument dat direct de imperialistische belangen van de VS buiten het NAVO-gebied kan dienen.

Terwijl het VS-imperialisme op dit moment van Kosovo/Joegoslavië haar belangrijkste speerpunt maakt en door middel van (dreigen met) bombardementen haar invloed op de Balkan tracht uit te breiden, reiken haar belangen verder oostwaarts dan Joegoslavië. De Amerikaanse National Security Council (NSC) formuleert de doelstellingen van het VS-imperialisme ten

aanzien van Oost-Europa en de voormalige Sovjet-Unie helder en duidelijk. Het Bureau voor Rusland, de Oekraïne en Euraziatische Zaken van de NSC noemt als de doelstellingen van de VS-politiek voor de voormalige Sovjetrepublieken Armenië, Azerbeidjan, Bielo-Rusland, Georgië, Kazakstan, Kirgizië, Moldavië, Tadzjikistan, Turkmenistan en Oezbekistan onder

ander "vergroting van toegang tot de markt van VS-producten en diensten en het bevorderen van een ondernemingsklimaat die bevorderlijk is voor wederzijds voordelige private investee-

ringen" (1), integratie van die landen in politieke en economische instellingen (IMF, NATO, enz.), "ontwikkeling van de Kaspische energiereserves en de diversificatie van de regionale

Lees verder op pagina 16

pijpleidingnetwerken" (d.w.z. het verminderen van de afhankelijkheid van bestaande pijpleidingen zoals die door bijvoorbeeld Iran en Irak; denk aan de recente bombardementen op oliepijpleidingen in Irak).

De echte beweegredenen van de VS in Joegoslavië zijn niet het 'brengen van vrede' en het beschermen van de rechten van een nationale minderheid, maar uitbreiding van haar invloed en het binnenhalen van de grondstoffen- en oliebronnen van de voormalige sovjetrepublieken en het beheersen van de aanvoerroutes daar naartoe.

Door het creëren en aanwakkeren van regionale en binnenlandse conflicten schept men daarbij telkens en doelbewust het excuus om de NAVO-aanwezigheid uit te breiden. In die zin moet men ook de voortdurende militaire druk en dreigementen tegen Joegoslavië zien; daarmee moedigde de NAVO de acties van de UCK aan om zo een situatie te creëren waarmee een verdere interventie kan worden gerechtvaardigd. Wat dat betreft is het ook niet geheel ontevenlig dat de UCK vrijelijk in NAVO-lidstaat Duitsland politiek actief kan zijn en geld kan 'inzamelen', terwijl de PKK in datzelfde land verboden is.

Verkiezingen Hessen klap voor Schröder

Door Marcel de Jong (DKP)

Waartegen ze eigenlijk haar handtekening had gezet werd een oudere Frankfurtse gevraagd, die zojuist op een lijst tegen de dubbele nationaliteit had ingetekend: "Ei, gege die Ausländer" (tegen de buitenlanders).

Sinds het begin van dit jaar heeft de voormalige regeringspartij CDU een campagne gestart tegen een wijziging van het 'Reichs- und Nationalitätsgesetz' uit 1913, waardoor het ook voor ingezetenen van Duitsland, die niet van 'Duitsen bloed' zijn, mogelijk wordt om zonder al te veel poespas de Duitse nationaliteit, naast behoud van het oude staatsburgerschap, te verkrijgen.

Binnen korte tijd lukte het de ploeg rond CDU-voorzitter Schäuble en diens Beierse tegenhanger Stoiber de handtekeningen van ruim een half miljoen mensen tegen dit voorstel binnen te halen.

Natuurlijk kreeg de CDU/CSU steun van ultrarechts. De "nationaal-conservatieve" Republikenner of de meer openlijk fascistische Nationaal-Democratische Partij van Duitsland, allen boden zij hun steun aan de campagne aan. Van de burgerlijke partijen ter linkerzijde van de christendemocraten was, behalve enige verschromte uitlatingen, maar weinig verweert te zien. De tot nu toe getoonde resultaten van het 'rood-groene' kabinet Schröder hebben het hunne bijgedragen aan het verkiezingsdebacle, voor vooral de Groenen, dat staat buiten kijf.

Aanhang Groenen slinkt

Met name door de geplande ecotax (Ökosteuër), die wordt verkocht als milieubeschermdende maatregel, maar gewoon een behoorlijk cynische uitpersing van de minima is. Want alles wat de industrie vuil en milieubelastend produceert, wordt door deze "ecotax" niet lastiggevalen. Betalen moeten de arbeiders en uitkeringsgerechtigden.

Behalve zulke miskleunen zijn er dan nog de verklaringen van leidinggevende Groenen m.b.t. internationaal optreden van de Bundeswehr: De nieuwe minister van Buitenlandse Zaken Fischer lijkt op een hernieuwde Kinkel en ook de sociaal-democratische minister van Defensie verschilt maar weinig van zijn voorganger Rühle.

Ook dit is stellig een reden voor de afstraffing van het zittende 'rood-groen'

ne' kabinet in het bondsland Hessen. De Groenen zijn bijna 40 procent van hun stemmen in Hessen kwijtgeraakt. Dat betekent dat het gedeelte van de groene aanhang dat staat voor een andere, een alternatieve politiek, zich niet langer vertegenwoordigd voelt door de groene partijtop. Een bedenkelijk sein voor die partij, aangezien er dit jaar nog een paar verkiezingen op de agenda staan, zowel op bondsland-, als op gemeentelijk niveau.

Sociaal-democraten verrechtsen

En kijkt men naar de sociaal-democratie die onder Gerhard Schröder het 'nieuwe midden' heeft ontdekt, dan ziet men dat deze doelgroep voor een belangrijk deel weer als vanouds heeft gestemd, dus conservatief. Een beetje groei voor de SPD tegenover een geweldige winst voor de CDU-kandidaat, dat spreekt boekdelen. Al op de avond van de verkiezingen verkondigde SPD-voorzitter Lafontaine dat het kabinet nu de zaak van de dubbele paspoorten moest heroverwegen. Het applaus uit de CDU-centrale liet niet lang op zich wachten. Ook 'liberale' media als Stern en Der Spiegel huiveren bij de gedachte dat de CDU zich nog meer naar rechts zal ontwikkelen.

Een grote rechtse partij zal dan ook de SPD meer naar rechts drukken. De 'Genossen' van deze partij zijn altijd al goed vatbaar geweest voor het gedachtegoed van 'law and order'. De 'Berufsverbote' in de jaren '70 waren tenslotte ook een uitvinding van de SPD.

Blijft het beleid van de nieuwe bondsrering ook voortaan dobberen tussen fiscale uitpersing van de minima en het Duitse 'Grootmachtstreven' d.m.v. mili-

taire acties in Kosovo en elders in de wereld, dan zal de ontruchtering bij de aanstaande verkiezingen zeer groot zijn.

Bundeling van links nodig

Wat te doen? Politiek links is gescheiden opgetreden in deze verkiezingen. De PDS kwam helemaal niet uit en maakte bij monde van fractievoorzitter Gysi bekend dat "zonder de PDS de SPD en de Groenen geen structurele meerderheid in de maatschappij hebben". De DKP stelde zich tenminste in enkele kieskringen kandidaat, wat erg veel kracht vergde. Zij kon haar uitslag weliswaar iets verbeteren, de groei van de conservatieven echter niet stuiten. Het debat rond de bundeling van links blijft noodzakelijk. Toen de PDS haar aanhang te verstaan gaf, dat ze haar stem aan 'rood-groen' moest geven, beging ze een politieke stommiteit. Opgeleverd heeft het niets. "Als het juist is dat er naast de naar het midden lonkende SPD en de Groenen, die de FDP steeds meer vervangen, een potentieel bestaat ter linkerzijde van deze partijen - en wie zou daaraan twijfelen bij de vele niet-stemmers - dan moet dit linkse potentieel bij verkiezingen zichtbaar worden", schreef UZ-redacteur Fritz Noll in het weekblad van de DKP.

Wie met een bijzonder uitgekend anti-communisme optreedt, zoals de PDS-top, zal uiteindelijk de rechts-conservatieven in de kaart spelen. Ook dat is een uitkomst van de Hessische verkiezingsuitslag. Verzet tegen deze ontwikkelingsuitkomst zal deze ontwikkelingsuitkomst absoluut noodzakelijk, anders zal deze Bondsrepubliek Duitsland aan het einde van dit jaar na 17 verkiezingen een behoorlijk stuk naar rechts zijn opgeschoven - met behulp van 'rood-groen'.

Azerbajdzjan, 1991. Wachtenden in de rij voor een begrafenis van de slachtoffers van een Sovjet-aanval op Baku. Foto Oleg Klimov

AZERBAJDZJAN

Wie Azerbajdzjan zegt, zegt olie. En zegt ook weinig meer, want er is weinig meer. Er is een harde dictatuur. Er is een slepend conflict met Armenië over Nagorny Karabach. Er is een enorm vluchtelingenprobleem, voortvloeiend uit dat conflict. Maar dat is ondergeschikt aan die olie, en dus krijgt Azerbajdzjan van de wereld alle aandacht die Georgië en Armenië niet krijgen, gaan voor dictator Haydar Aliyev alle deuren open en worden martelingen en censuur en veroordelingen van opposanten door de vingers gezien. Na honderd jaar is de hoofdstad Baku weer wat het toen was; een oliehoofdstad waar alle grote olieboeren uit de wereld vertegenwoordigd zijn. Ergens tussen de 2,5 en 25 miljard ton olie zit er onder de Kaspische Zee, voor de kust van Azerbajdzjan. Misschien minder dan in Koeweit, maar genoeg om die grote oliemaatschappijen naar Baku te krijgen, met miljardencontracten. Genoeg ook om Haydar Aliyev tot een lieveling van de interna-

tionale gemeenschap te maken. In het Azerbajdzjan van Haydar Aliyev, de man die al onder Leonid Brezjnev in het Sovjet-politburo zat en die voortkomt uit de geheime dienst KGB, merkt de gewone Azeri nog niets van al die rijkdom. Van de Azeri leeft 98 procent onder de armoedegrens van 89 dollar per maand. Hun lot is nog aanzienlijk slechter dan dat van de Georgiërs en Armeniërs, want de Azeri hebben niet alleen te maken met een extreme verpaupering, maar ook met een zeer grote mate van onvrijheid. Azerbajdzjan is een land waar elke paar maanden melding wordt gemaakt van gesmede moordcomplotten en voorgenomen opstanden van de oppositie – aanleiding tot nieuwe repressie, aanscherpingen van de censuur, het stuk procederen van kritische kranten, arrestaties en veroordelingen van opposanten tot vele jaren dwangarbeid. Rondom Aliyev heerst een cultus, want, zo wordt geschreven, „hij is door God gezonden om ons te redden”, „hij is de zin van

ons leven”. Er is zelfs voorgesteld hem sjah te maken, en zijn zoon wordt in hoog tempo klaargestoomd om straks zijn vader op te volgen. Zoon Ilham immers „heeft de genetische code van zijn vader, en dat is geen gewone code maar die van een nationale patriarch”, zoals het regeringsblad het uitdrukt. Negen jaar Azerbajdzjan is behalve negen jaar olie ook negen jaar Nagorny Karabach. In de oorlog tegen de Armeniërs waren de Azeri in 1994, toen het eindelijk tot een wapenstilstand kwam, niet alleen de omstrede enclave kwijt, maar ook een aanzienlijk deel van de rest van hun grondgebied. Achtduizend vierkante kilometer wordt nog steeds door de Karabach-Armeniërs bezet en één miljoen Azeri leven nog steeds als vluchteling in kommervolle omstandigheden. Ook zij merken niets van de oliemiljarden die het land binnenvloeden: zij huizen na zes jaar nog steeds in primitieve kampen en noodonderkomens als treinvagons, terwijl diplomaten nog

steeds zoeken naar een oplossing. Die is moeilijk, want de militaire overwinnaars, de Karabach-Armeniërs, willen voor geen prijs ooit nog onder Azerbajdzjaans gezag leven en Azerbajdzjan wil, óók voor geen prijs, een oplossing waarin Karabach géén deel uitmaakt van Azerbajdzjan. Die oorlog heeft tot meer geleid: hij heeft Azerbajdzjan de kans ontgenomen zich na 1991 te ontwikkelen tot een democratie en een markteconomie, alle olie spijt. De oorlog was de aanleiding voor de val van de ene president na de andere in de vier jaren negentig. De communist Ayaz Mutsaqliev werd verdreven een week voor Yakub Mamedov vervolgens weer ten gunne van Mutalibov werd verdreven. Mutsaqliev moest in 1992 wijken voor de democraat Abulfaz Elçibey. In 1993 op zijn beurt werd verdreven. Sindsdien regeert Aliyev in Baku, presiderend over een olie – een bonanza die gewone man voorbij gaat. Aliyev presiderend over een experiment in democra-

Strategische pijpleidingen

De Kaukasus maakt deel uit van een gebied dat rijk is aan olie en gas. Het Westen kijkt met gretigte ogen naar deze energievoorraden.

Theo Westerwoudt

ONTDEKKINGSREIZIGER Marco Polo trof in de dertiende eeuw in Baku, de huidige hoofdstad van Azerbajdzjan, al een levendige handel aan in een oliesoort die voor hem nieuw was. Enthousiast schreef hij over „deze olie die niet geschikt is als voedingsmiddel, maar wel om te verbranden“.

Reizend in de richting van Georgië had hij een 'fontein' aangetroffen die zoveel van de vloeistof omhoogspoot dat „er wel honderd schepen per keer“ mee gevuld konden worden. Van grote afstanden kwamen er mensen om het zwarte goud te halen, „omdat er in geen van de landen in de wijde omgeving olie was te vinden.“*)

Van *offshore* oliewinning had men toen nog geen weet. Vandaag is de Kaspische Zee een even geliefd als omstreden productiegebied voor olie en aardgas. Ook in Centraal-Aziatische landen als Kazachstan, Turkmenistan en Oezbekistan zijn lokale en Westerse maatschappijen met een *Great Game* bezig om de regio te laten concurreren met het Midden-Oosten. De Kaukasus speelt daarin een grote rol, omdat politici tot het niveau van de Amerikaanse president Clinton toe er veel voor over hebben om olie en gas via pijpleidingen buiten Rusland en Iran om naar de Westerse exportmarkten te transporteren.

Elk land dat zo'n leiding door zijn grondgebied laat leggen en een veilige transitie van energieproducten garandeert, mag rekenen op geregelde inkomsten en werkgelegenheid. Een minder leuk aspect voor de olie-sector is de macht die nationale overheden daarmee krijgen. Herhaaldelijk kwam het de afgelopen tien jaar voor dat landen als de Oekraïne en Tsjetsjenië, om druk uit te oefenen op Moskou, de kranen in olie- en gasexportleidingen dichtdraaiden. Maar intussen zijn bijna alle landen in de regio lid van het 'Energie Handvest' dat dergelijke handelingen als doodzonde bestempelt. Dit handvest is er ter bevordering van Westerse investeringen in de Oost-Europese energiesector, waarbij vijftig landen zich hebben aangesloten.

In de jongste plannen voor nieuwe exportpijpleidingen vallen Azerbajdzjan, Georgië en Turkije in de prijzen. Iran komt er om politieke redenen niet voor in aanmerking; de VS handhaven nog steeds sancties tegen dit land. Rusland wordt gemedan omdat de olie- en gasproducerende landen die vroeger deel uitmaakten van de Sovjet-Unie, niet meer afhankelijk willen zijn van de grote

broer in Moskou. Tsjetsjenië's traditionele rol als transitoland lijkt uitgespeeld door de oorlog met de Russen en Armenië wordt in de leidingstracks omzeild wegens de strijd om Nagorny Karabach.

Met wisselend succes werken consortia van bijna alle grote maatschappijen aan exploratie en productie in en rondom de Kaspische Zee. Volgens de jongste cijfers overbewezen en vermoede reserves is alleen Kazachstan al goed voor ruim 20 miljard vaten olie, meer dan er onder de Noordzee reserveert. Azerbajdzjan, het oudste olieproducerende land ter wereld, zou over meer dan 8,5 miljard vaten olie beschikken, die voor het grootste deel onder de Kaspische Zee zitten. Kazachstan en Turkmenistan bezitten veruit de grootste aardgasreserves in het gebied ten oosten van de Kaspische Zee.

Vijf jaar geleden werden de Kaspische regio en de Transkaukasus nog met liefde omschreven als 'een tweede Midden-Oosten'. Maar daar zijn de meeste olie-experts na een paar tegenvallers bij de exploratie van teruggekomen. Het Internationaal Energie Agentschap (IEA) in Parijs raamde de totale olievoorraden in 1998 voorzichtig op 15 tot 40 miljard vaten, met nog eens 70 tot 150 mil-

OLIE EN GAS

jarde vaten als mogelijke extra reserves. Dat wijst op een grote rijkdom, al komen alleen al de totale bewezen reserves in het Midden-Oosten op bijna 700 miljard vaten. *The Caspian* kan volgens het IEA een „grote olieproducent in de marge“ worden, die net als de Noordzee zorgt voor meer stabiliteit en zekerheid in de wereldolievoorziening. Elke nieuwe olie- en gasprovincie van betekenis wordt door het agentschap omarmd. Hoe meer aanbidders op de energiemarkt, hoe minder afhankelijkheid van het roerige Midden-Oosten en van de kartelpolitiek van de OPEC.

De grote belangstelling van Westerse olie-maatschappijen bewijst de potentiële mogelijkheden van het gebied. Rusland en Iran voeren op de achtergrond een verbeten gevecht om de macht over de Kaspische Zee. Rusland en Kazachstan, gesteund door Azerbajdzjan, beschouwen dit water als een zee. In die definitie zouden ze elk recht hebben op een eigen sector, zoals de Noordzee tussen zijn kuststaten is verdeeld, en op de inkomsten uit energiewinning daartinnen. Maar Iran en Turkmenistan zien de Kaspische Zee als een binnenmeer, waarvan de voorraden en inkomsten gelijkmatig en in overleg onder alle oeverstaten moeten worden verdeeld.

Vóór de tweede oorlog van de jaren negentig in Tsjetsjenië werd de olie uit de Kaspische zee nog grotendeels door Russische pijpleidingen via Grozny naar de Zwarte Zee gevoerd, vanwaar tankers voor verder transport zorgen. Een kleiner deel stroomt nog

steeds via een leiding door Georgië naar Supsa aan de Zwarte Zee. Maar Turkije vrees voor grote milieuproblemen in de Bosporus, wil het vervoer per tanker verbieden en pleit voor transport per pijpleiding. Niet zonder reden: op 6 december liep er nog een Maltzer tanker aan de grond.

Turkije boekte een eerste succesje in zijn streven het belangrijkste doorvoerland te worden met de ondertekening op 19 november in Istanbul van een akkoord met Azerbajdzjan, Turkmenistan en Georgië. Deze landen vassen op een nieuwe, 'strategische' pijpleiding – die de afgelopen jaren krachtig is verdedigd door de Verenigde Staten – en de Kaspische olie uiteindelijk dwars door Turkije naar de havenstad Ceyhan aan de Middellandse Zee moet brengen. Clinton was bij de ondertekening aanwezig en prees het plan als „een verzekeringsspolis voor de hele wereld“.

Maar of dit project, dat zo'n 3 miljard dollar aan investeringen vergt, echt van de grond komt is onzeker. Oliemaatschappij BP Amoco, de belangrijkste partner in het internationale consortium IAOOC dat actief is in het Azerbajdzjaanse deel van de Kaspische Zee, is slechts bereid de pijpleiding mede te financieren als er geld mee kan worden verdiend. Volgens een bron bij IAOOC wordt het project pas rendabel als er 8 tot 10 miljard vaten olie (van 159 liter per stuk) getransporteerd kunnen worden. Tot dusverre zijn er pas 3 tot 4 miljard vaten gevonden.

Shell en de Turkmeense regering hebben een soortgelijk miljardproject op touw gezet voor een 1.700 kilometer lange pijpleiding door de Kaspische Zee, die aardgas uit Turkmenistan via Baku en Georgië naar de regio Ankara in Turkije moet brengen. Rusland mokt over het verlies van zijn greep op de Kaspische olie, maar Moskou blijft een machtige partij als het gaat om de energie-sector, veruit de belangrijkste bron van exportinkomsten in de Kaukasus. Met succes verdedigden de Russen een tracé ten noorden van de Kaspische Zee voor een nieuwe pijpleiding die het immense Tengizveld in Kazachstan ontsluit. Die leiding wordt aangesloten op het oude Russische transportsysteem naar Midden-Europa en naar de havenstad Novorossisk aan de Zwarte Zee. Bovendien sloot het Russische bedrijf Gazprom onlangs een financieringsovereenkomst voor het project *Blue Stream*, een grote leiding die Russisch aardgas over de bodem van de Zwarte Zee naar Turkije moet transporteren.

Gelukkig zullen in elk geval twee landen in de Kaukasus – Azerbajdzjan en Georgië – meer van de olie- en gasopbrengsten en de transportarieven profiteren. Buurhanden maken, als de gewpende conflicten tot een einde komen, een goede kans op een gereguleerde aanvoer van olie en gas, via aftakkingen op de nieuwe pijpleidingen.

*) Robert O. Anderson in *The fundamentals of the Petroleum Industry*. Weidenfeld Nicolson, Londen 1985.

BOEKEN

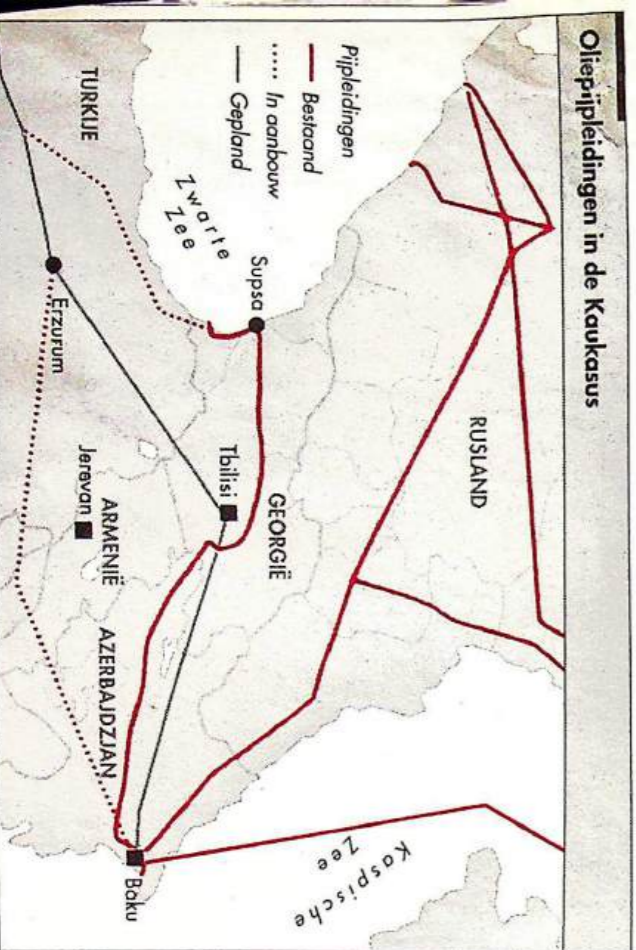
Tussen twee werelden; de Kaukasus

in beweging
Maakt deel uit van 'Oost-Europa. Verkenningen', een driemaandelijks tijdschrift van het Instituut voor Publiek en Politiek. Biedt nuttige informatie over de Kaukasus: de rol van religie in de vele oorlogen, de betrokkenheid van Westerse oliebedrijven etc. Instituut voor Publiek en Politiek, juli 1999, 19,95 gulden.

War and Peace: the New World

Disorder and Caucasus

Bundeling van lezingen van de tweedaagse conferentie 'Etnische conflicten in de Kaukasus: oorzaken en oplossingen' (juni 1997). Aan de orde komen de grote conflicten van de Kaukasus; de historie van het gebied; etnische bevolkingsgroepen en de grote olievoorraden.
Stichting Onderzoekscentrum Turkistan en Azerbajdzjan (SOTIA), Haarlem, 1998, circa 60,00 gulden.

Het werkelijke doel van de NAVO: Rusland

Muskov

Door Samuel L. Blumenfeld

Men hoeft geen paranoïde Russische nationalist te zijn om de geopolitieke strategie van de Navo te begrijpen. Het is al voldoende de communiqués in de "NATO Review" van dit voorjaar te lezen om de bedoelingen van de Navo te doorgronden. Daarin wordt het strategische concept van de Navo, zoals goedgekeurd op de Top in juli 1997 te Madrid, uiteengezet. Terwijl de Navo zich naar het oosten daadwerkelijk heeft uitgebreid door de opname van Polen, Tsjechië en Hongarije, landen die aan Rusland grenzen, is de Alliantie tevens 'partnerships' aangegaan met de Oekraïne, Armenië en Azerbeïdjan, ooit republieken van de Sovjet-Unie. Iedere schaker -en de Russen beheersen het schaakspel zeer goed begrijpt dat de Navo op deze manier een kordon heeft gelegd rond een verzwakt en onbestendig Rusland.

Navo-almacht

De Navo wil daarmee aantonen dat zij de wil en de macht heeft in te grijpen als Rusland wordt overgenomen door een nationalistische of communistische regering. Rusland bezit nog steeds een groot arsenaal aan nucleaire wapens en dat maakt het tot een potentieel zeer gevaarlijk land. Daarom is een overwinning op Joegoslavië zeer belangrijk als demonstratie van de Navo-almacht. Rusland is een gevaarlijker tegenstander dan Joegoslavië en als de Navo niet slaagt in Joegoslavië, hoe zou zij dan Rusland kunnen onderwerpen?

Rusland is een felbegeerde prijs want het heeft de grootste reserves aan natuurlijke hulpbronnen ter wereld. Zijn huidige zwakte biedt het Westen de zeldzame mogelijk-

heid eindelijk macht over dit enorme gebied te krijgen. Hiertoe zal het moeten worden opgedeeld in kleine makkelijk te beheersen regio's. (Een tactiek die het Westen in de Balkan met succes toepast)

Gewapende arm

De Navo is de gewapende arm van het Amerikaanse Ministerie van Buitenlandse Zaken. Zij vertegenwoordigd geenszins de wil van het Amerikaanse volk en zeker niet de wil van de Verenigde Naties. Daarom omzeilt de Navo consequent het Amerikaanse Congres en de Veiligheidsraad. In de Veiligheidsraad hebben Rusland en China een zetel en zij zouden zeker een veto tegen de aanval op Joegoslavië hebben uitgesproken. Het Amerikaanse Congres is natuurlijk een minder groot probleem. Zij heeft al lang geleden afstand genomen van haar taak om oorlogsverklaringen uit te spreken. De laatste keer dat zij een oorlogsverklaring uitsprak was in 1941, toen Japan de Amerikaanse marine basis op Pearl Harbour aanviel. Wat wij nu zien is dat de wereldpolitiek wordt bepaald door een elite van het Amerikaanse Ministerie van Buitenlandse Zaken en enkele van hun meelopers in de regering Clinton. Deze lobby leidt de wereld naar de Derde Wereldoorlog. De bombardementen op Belgrado zijn de inleiding tot deze nieuwe wereldoorlog die uiteindelijk moet leiden tot de ontmanteling van het grootste land ter wereld, Rusland. Daarbij rekent de Navo op steun van de Moslims binnen de Russische Federatie, reden waarom nu de Albanese moslims tegen Servië worden 'gesteund'.

Kaukasus

Een citaat uit de NATO Review: "Stabiliteit in het zuiden van de Kaukasus is voor de verschillende NAVO-partners en voor de Navo als geheel van het grootste belang. Dit werd onderstreept door het bezoek aan deze regio door Secretaris Generaal Javier Solana in 1997 en in 1998. (...) De laatste jaren heeft Azerbeïdjan de samenwerking met de Navo geïntensiveerd en aan de Militaire Academie van Bakoe wordt nu college gegeven over het belang van deze samenwerking. In mei 1999 zal in Azerbeïdjan een bijeenkomst worden gehouden van de 'Adviesgroep voor Atlantische politiek'. Geen wonder dat Rusland zich ernstig zorgen maakt. De Navo was echter slim genoeg ook met Rusland een militair samenwerkingsverdrag te sluiten. Dit verdrag roept herinneringen op aan het 'Niet-aanvalsverdrag' dat Duitsland in 1939 met de Sovjet-Unie sloot. Het had ondermeer de bedoeling Rusland ervan te overtuigen dat Duitsland geen aanval in de zin had. De geschiedenis zou het tegengestelde aantonen.

(Dit is een verkorte weergave van artikel: NATO's Real Target: Russia, 1999 WorldNetDaily.com)

World Socialist Web Site www.wsws.org

WSWS : News & Analysis : Europe : The Balkan Crisis

Europe's plan to control the Balkans

By Chris Marsden
22 June 1999

[Back to screen version](#)

A determined push is being made by Europe to dominate the Balkans in the aftermath of the war. Yesterday the Blair government organised a second meeting to encourage and organise bids by British construction firms and consultants for the rebuilding of Kosovo, worth an estimated £3 billion. Contracts for the entire Balkan region are estimated to be worth £30 billion. The pattern is being repeated throughout Europe. To the same end in Germany, the Schröder government is setting up a task force involving ministries and private firms. An industry executive told the *Guardian*, "Germans are traditionally the biggest trading partners with ex-Yugoslavia and the Balkans as a whole and, last year, trade amounted to DM25.8 billion. This region needs the reconstruction of its entire infrastructure, energy, transport, telecoms. In all these branches German industry is internationally competitive and we think we are in a position to deliver."

The cost of Balkan reconstruction, according to the European Union, will be £5 billion a year. This is to be presided over by the EU, in conjunction with the World Bank and the United Nations. This arrangement is laid down in the "Stability Pact" drawn up under the auspices of Germany and agreed to by the foreign ministers of the Group of Eight—the US, UK, Germany, France, Italy, Canada, Japan and Russia—meeting in Cologne two weeks ago. This pledges the eventual integration of the Balkan states into the EU, but it takes pains to reassure the US that this is a collaborative venture.

Diplomacy notwithstanding, there are clear signs that Europe wants to economically dominate the peace, just as the US was able to dominate the war through superior military might. In the medium term, the EU powers are intent on rectifying the military imbalance with the US and they see the Balkans as the first great test.

news A more accurate indication of the scale of Europe's ambitions can be garnered from the document produced in May by a leading think tank, the Centre for European Policy Studies (CEPS). Entitled "A System for Post-War South-East Europe: Plan for Reconstruction, Openness, Development and Integration", it offers a template for a European take-over of the Balkans.

It lays down a 10-point strategy that is far more explicit than that envisaged under the Stability Pact. This includes: new Associate EU membership; emergency assistance; customs union with the EU and the immediate scrapping all tariffs; "euro-isation" [the adoption of the euro as the region's currency]; setting up a South East Europe Reconstruction Agency; Civil Society Foundations management; civilian security by EU customs services with police/paramilitary support of an extended EU Customs Union frontier; military security by EU-led peacekeeping forces; institutional integration and specialised (private/public) agencies.

Under the CEPS plan, Albania and Macedonia should open negotiations for EU membership on January 1 next year, followed by Croatia, if elections lead to a government committed to EU

Plan for a EU protectorate

The document represents an aggressive assertion of European imperialist interests, which envisages the transformation of the entire region into an EU protectorate. It notes that "NATO has been performing an indispensable task, deploying military force to try to stop the crimes against humanity. But as the military action ends the civilian order will have to be built up, and here the European Union must assume its responsibilities."

Having doffed its cap at US military strength, the document calls for the European powers to gradually take over all military/police functions, either under the NATO umbrella or directly. The paper was drafted before the EU agreed to establish an independent military force, but praises the EU for moving in that direction.

The CEPS plan envisages that the EU would have a permanent armed presence. There would be "progressive EU leadership of peace-keeping operations" and the EU would have overall control of "customs services and policing powers to control all port and frontier crossings, as a condition of New Associate Membership."

The "need for the EU to organise substantial capabilities for para-military and police support to take over where the military leaves off" is emphasised by the CEPS. "In general the EU faces the need now for a wide spectrum of operational capacities in the security domain in the case of South-East Europe, ranging from 'soft' cooperation through to 'hard' military intervention."

To illustrate this, the policy paper draws on the lessons of Bosnia-Herzegovina, writing, "Bosnia provides a unique experience on the practical organisation of a modern protectorate system, the lessons of which need to be drawn."

The extent of this dictatorship in Bosnia is illustrated in the following passage:

"Since the Dayton agreement of 1995 Bosnia has a complex protectorate regime, keeping the peace between ethnic communities and enforcing the multi-entity map. NATO/SFOR troops stand alongside the international High Representative, who has sweeping powers under the Dayton Agreement (as extended by the Bonn meeting of the Peace Implementation Council of December 1997). The monetary regime, a DM/euro-based currency board, is controlled by a Western central bank governor (from New Zealand), designated by the IMF. Large-scale reconstruction aid is being supplied by the EU and World Bank ..."

Even this is not considered satisfactory by the CEPS. They complain that "Bosnia has so far wasted the chance to make a lasting economic recovery" and cite the remarks of Deputy High Representative Jacques Klein that "The economy of Bosnia will never prosper without free trade and market economics throughout the region... The answer lies in more enlightened government, not more enlightened map-making, across the region."

What such an "enlightened government" would look like is made clear by Klein's call for a virtual one-man dictatorship, which the CEPS quotes uncritically. "In Eastern Slavonia, as UN Administrator," Klein writes, "I had control of both the civilian part of the mission and the military force.... The two sides of the mission were therefore completely integrated ... and working in tandem. In Bosnia ... the NATO-led force operates under its own mandate, and may—or may not—assist the implementation of the civilian aspects of the agreement... [I]n drawing up future

the Kosovar Albanians would end in the complete negation of this concept under the CEPS plan. The conclusion to the document notes, moreover, that the launching of NATO's war against Serbia was an explicit abrogation of traditional conceptions of national sovereignty. "The war over Kosovo," it explains, "has been engaged because in Europe concepts of sovereignty and political norms have changed, such that (to paraphrase the words of the OSCE 'Moscow Mechanism' of 1991) the events in Kosovo are being regarded as a matter of internal European affairs."

Economic take-over and a scorched earth policy for domestic industry

Europe's efforts to establish overall military control of the Balkans are an extension of its drive to secure economic dominance and control of the region's rich natural resources in coal and minerals.

The CEPS calls for the creation of a "market regime" that is "multilateral, pan-European" and based on "zero-tariff free trade". Local currencies should be either pegged to the euro or the deutsche mark, or, preferably, replaced altogether by full "euro-isation" from January 1, 2003.

A new South East European Agency for Reconstruction and Development (SEARD), as a subsidiary of the European Investment Bank, would have "property rights in infrastructures".

Regarding the proposed elimination of tariffs, the CEPS says, "The EU on its side has nothing significant to lose and all to gain by bringing the 'S' [Albania, Bosnia, Croatia, Macedonia and the Federal Republic of Yugoslavia] into a free trade relationship as soon as possible. The 'S' for their part need to exploit the shock of the present conflict in positive ways, thus to make a clean break from the present use of customs posts as instruments of state corruption and the protection of crony capitalism, which today means disastrous disincentives for the expansion of trade and investment."

"Wage costs," the document adds, "are sufficiently low in the 'S' to afford adequate opportunities for cost competitiveness. Moreover, the destruction, through war, of the Bosnian and Serbian economies means that industry has to start again. This should be done under conditions requiring international competitiveness from the outset, rather than recreating again an inefficient, protected and corrupted economy."

The term "crony capitalism", in this context, as in South East Asia, Africa and elsewhere, is a euphemism for any attempt by the local ruling elites to elaborate policies that do not directly serve the interests of the transnational corporations and the imperialist powers.

The document makes clear that "euro-isation" would pave the way for a de facto take-over of the region's economic resources. "The crucial difference between the currency board and total euro-isation is that only the latter allows complete integration into the payments system, money and capital markets of the euro area. Complete monetary integration in particular requires participation in the Target system, which requires that the commercial banks accept common prudential and regulatory rules. For these standards to be met there would almost certainly have to be a large presence of EU commercial banks, such as is already the case in Latvia (70 percent foreign control), or Hungary (60 percent)."

The report only notes in passing the geopolitical significance of the Balkan region. Nevertheless, apart from extracting the mineral and coal resources of the Balkans itself, the other question that should concern the EU, according to the CEPS, is the creation of the necessary road, rail and pipeline networks for transporting the vast oil reserves of the Caspian region. They write, "Important decisions on the location of new oil and gas pipelines from CIS countries, which would pass through the region, can only be taken in the post-war context of increasing integration with the EU."

The attitude expressed towards reconstruction and investment confirms that NATO's destruction of Yugoslavia's industrial infrastructure was in line with the policy imposed in the former Stalinist

the highest echelons of the European political and economic establishment.

The CEPS report was drawn up with the collaboration of Romano Prodi, president of the European
http://www.wsws.org/articles/1999/jun1999/euro-j22_prn.shtml

23.6.99

Europe's plan to control the Balkans

pagina 5 van 5

Union Commission. In a subsequent discussion on the documents, Peter Ludlow, director of the CEPS, noted that "European Security through integration is already emerging ... as the focus to the Prodi presidency."

Also taking part was Carl Bildt, the Swedish conservative politician and former EU High Representative for Bosnia-Herzegovina. Bildt has been tipped as a possible EU co-ordinator for the Balkans. At the CEPS discussion, Bildt called for the commitment of long-term military force and disarmament across the region alongside full membership of the EU by 2010. The *Economist* magazine in Britain praised him in its June 12 edition for his plan for a "de facto UN protectorate, protected by NATO". It explained that, according to Bildt, the Balkans should be treated as one big region, with "a transfer of sovereignty to EU institutions in matters of economics and structural issues".

www.antiwar.com

Prosecute NATO
by George Szamuely
New York Press
1/25/99

- ICTY
- O'Leary → FIRST!

"I must do my job, otherwise I am not independent, and the independence of the prosecutor is the most important element... I just depend on the law, and that's it." The noble sentiments are those of Carla Del Ponte, chief prosecutor of the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia (ICTY). She'd just been asked whether she intended to investigate the possibility that NATO might have committed war crimes during its murderous bombing spree last year. What about those smashed-up refugee convoys, the destroyed housing estates, the bridges turned into rubble, trains full of dead passengers, devastated monasteries, bombed electrical grids and tv stations, cluster bombs, depleted uranium? What about all of that? "It's not my priority," she explained, "because I have inquiries about genocide, about bodies who are in mass graves, and that's what I am doing now."

Oh, that's all right then. These inquiries, carried out by NATO government agencies like the FBI and Scotland Yard, have one objective only: to nail NATO's enemies. Though the media likes to paint her as an upright Katharine Hepburn type, Del Ponte is a shameless liar. She is not "independent" in any sense whatsoever. Her Tribunal is a creature of the United States. Established in 1993 by Resolution 827 of the UN Security Council, its objective was to use the aura of "international law" to persecute the Serbs. Startup funds of \$6 million came courtesy of the U.S. ambassador to the UN, Madeleine Albright. She also hired the initial staff of 25 lawyers. As the president of the Tribunal, Judge Gabrielle Kirk McDonald, explained in a speech at the U.S. Supreme Court last April: "[W]e benefited from the strong support of concerned governments and dedicated individuals such as Secretary Albright. As the permanent representative to the United Nati-

ons, she had worked with unceasing resolve to establish the Tribunal. Indeed, we often refer to her as the 'Mother of the Tribunal.'" In May, before the Council on Foreign Relations, she stated: "The U.S. Government has very generously agreed to provide \$500,000 and to help to encourage other states to contribute. However, the moral imperative to end the violence in the region is shared by all, including the corporate sector. I am pleased, therefore, that a major corporation has recently donated computer equipment worth \$3 million."

During last year's bombing, moreover, Bill Clinton secured a \$27 million appropriation for the Tribunal. In other words, money is rolling in from people who have a vested interest in the outcome of the trials. This is a flagrant violation of the Statutes of the Tribunal. Article 32 states that the "the expenses of the International Tribunal shall be borne by the regular budget of the United Nations." Soon after NATO launched its bombing campaign, Louise Arbour, Del Ponte's predecessor, appeared at a press conference where British Foreign Secretary Robin Cook made a great show of presenting her with a dossier of Serbian war crimes.

Last year, Prof. Michael Mandel of Toronto wrote to Arbour arguing that, according to its Statutes, the Tribunal is obligated to investigate NATO. Article 2, for instance, states that the Tribunal "shall have the power to prosecute persons committing or ordering to be committed grave breaches of the Geneva Conventions...willful killing...willfully causing great suffering or serious injury to body or health; extensive destruction and appropriation of property, not justified by military necessity and carried out unlawfully and wantonly." Article 3 cites "wanton destruction of cities, towns or villages, or devastation not justified by military necessity" and the "attack, or bombardment, by whatever means, of undefended towns, villages, dwellings, or buildings..."

There is not the slightest chance that Del Ponte will investi-

gate

NATO's war crimes. She cannot do it for a simple reason. Yugoslavia broke no international laws whatsoever and got bombed. NATO broke every international law in the book and still got to decide who had to stand trial. And it is the NATO governments that pay her wages.

Here is a quick summary of just a few of the international laws NATO violated: Article 2 (4) of the UN Charter states: "All Members shall refrain in their international relations from the threat or use of force against the territorial integrity or political independence of any state." Article 39 states: "The Security Council shall determine the existence of any threat to the peace, breach of the peace, or act of aggression and shall make recommendations, or decide what measures shall be taken." The Rambouillet Agreement, Serbia's refusal to sign which provoked the bombing campaign, violated Article 51 of the 1969 Vienna Convention on the Law of Treaties: "The expression of a State's consent to be bound by a treaty which has been procured by the coercion of its representative through acts or threats directed against him shall be without legal effect." Not to mention the Geneva Convention and the targeting of civilians.

Del Ponte's little court is a truly sinister organization. It operates on the basis of sealed indictments, so that people do not even know if there is an arrest warrant pending against them. They can be seized anywhere and hauled off to the Hague. There, cut off from family, friends and country, they can be held up to 90 days without being charged. There is no bail or any form of release before trial. Detention without trial could last several years. Mail is censored. Visits are severely restricted. Trial witnesses can testify anonymously. Prosecutors do not have to disclose the sources of their information. Prosecutors may even appeal an acquittal and ensure that the accused remain in detention during such an appeal.

The International Criminal Court for the former Yugoslavia

serves for
the United States the same purpose courts of this nature
served for
Hitler and Stalin: it terrorizes the opposition. A couple of
weeks ago
the U.S. Export-Import Bank, the European Bank for Reconstruc-
tion and
Development (EBRD), the World Bank and the U.S.-based
Albanian-Macedonian-Bulgarian Oil Company (AMBO) met and
resolved to
build an oil pipeline extending from the Bulgarian Black Sea
across
Macedonia and Albania to Western Europe. This is what U.S.
policy in
the Balkans is about. Anyone likely to object will find him-
self bombed
and then yanked off to the Hague-there to rot forever.

Herman de Tollenaere

My Internet site on Asian history and "new" religions:

<http://stad.dsl.nl/~hermantl/>

See also SIMPOS, information on occult tendencies' impact on
society:

<http://www.stelling.nl/simpos/simpoeng.htm>

Forwarded messages represent only the views of their authors,
not
necessarily mine. I send them for informational purposes

Cahier

**Waarom is de NAVO
in Joegoslavië**

Sean Gervasi

**Waarom is de NAVO
in Joegoslavië**

Sean Gervasi

Cahier nr. 2

Waarom is de NAVO in Joegoslavië

Sean Gervasi

Oorspronkelijke titel:

Why is NATO in Joegoslavië

Uitgever:

Global Reflexion - Centrum Internationale Samenwerking

Sloterkade 20 - 1058 HE Amsterdam

Telefoon: +31 (0)20 615 1122

Fax: +31 (0)20 615 1120

E-mail: office@globalreflexion.org

Druk: Centrum Internationale Samenwerking

Vormgeving: Moonik

Vertaling: William Peters

Correctie: Toon Nagtegaal

ISBN 90-75937-04-0

Amsterdam, mei 1999

1e druk, oktober 1996

Als hoofdstuk twee in:

De tragedie van Bosnië - De rol van de VS en van de NAVO

ISBN 90-75937-01-6

Reeds verschenen:

Cahier nr. 1

De tragedie van Bosnië

De onbekende rol van de regering van de VS en het Pentagon

Sara Flounders

ISBN 90-75937-03-2

Inhoud

Inleiding	7
De NAVO in Joegoslavië	10
De Oostwaartse uitbreiding van de NAVO	13
De strijd voor heerschappij over de Balkan	15
Het nieuwe 'grote spel' rondom de Kaspische Zee	19
De volgende stap: 'stabilisering' van het oosten	22
De gevaren van de NAVO-uitbreiding	27
De westerse zwakte	30

Inleiding

De Noord Atlantische Verdrags Organisatie zond in 1996 een grote troepenmacht naar het voormalige Joegoslavië, ogenschijnlijk om de regeling in de Bosnische oorlog, aan het eind van 1995 vastgelegd in Dayton Ohio, af te dwingen. Deze troepenmacht zou bestaan uit 60.000 militairen, uitgerust met tanks en artillerie. Een ontzagwekkende marine en luchtmacht verzorgt de rugdekking. In feite, als men rekening houdt met alle troepen die ter ondersteuning aanwezig zijn, inclusief de in omliggende landen gestationeerde troepen, is het duidelijk dat er ten minste 200.000 militairen bij deze actie betrokken zijn. Deze cijfers worden door bronnen vanuit het Amerikaanse ministerie van defensie bevestigd. (1)

Hoe dan ook, het sturen van een grote Westerse troepenmacht naar Midden- en Oost-Europa blijft een opzienbarende onderneming, zelfs in de beweeglijke situatie zoals die met het veronderstelde einde van de Koude Oorlog is ontstaan. Deze troepenmacht in de Balkan vertegenwoordigt niet alleen de eerste belangrijke militaire NAVO-operatie, tegelijkertijd is het ook de eerste operatie *out of area*, dat wil zeggen, buiten de voor militaire NAVO-acties vastgelegde verdragsgebieden.

De NAVO-troepenmacht in de Balkan is het resultaat van de enorme druk die ontplooid werd om de NAVO in oostwaartse richting uit te breiden. De onderneming in het voormalige Joegoslavië is de eerste concrete stap hiertoe, en andere stappen zijn gepland voor de nabije toekomst. Sommige Westerse mogendheden willen de Visegradlanden als volwaardig lid in de NAVO onderbrengen. Vanuit andere Westerse landen bestond enige tijd weerstand hiertegen. Deze tegenstanders zijn echter zo zeer onder druk gezet dat ook zij nu de beweerde noodzaak om de NAVO uit te breiden accepteren.

De vraag is: Waarom willen Westerse machten de uitbreiding van de NAVO doordrukken? Waarom wordt de NAVO ver-nieuwd en uitgebreid terwijl de "Sovjet dreiging" is verdwenen? Duidelijk is dat er meer aan de hand is dan ons tot nu toe werd verteld. De ondersteuning van een precare vrede in Bosnië is slechts een afgeleide beweegreden om NAVO-troepen de Balkan in te sturen.

Er zijn dieper liggende redenen voor de spoedzending van NAVO-

(1) DEFENSE NEWS, 25 november 1995; zie ook Gary Wilson, "Anti-War Activists Demand: No More US Troops to the Balkans", Workers World News Service, 7 december 1995.

troepen naar de Balkan en in het bijzonder voor de uitbreiding van de NAVO met Polen, de Tsjechische Republiek en Hongarije in de nabije toekomst. Deze hebben te maken met de duidelijker wordende strategie om de natuurlijke voorraden van de regio van de Kaspische Zee veilig te stellen en om de landen in Oostelijk Europa te "stabiliseren". Uiteindelijk om Rusland en de landen van het Gemenebest van Onafhankelijke Staten te "stabiliseren". Dit is, om het mild uit te drukken, een bijzonder ambitieus en bovendien tegenstrijdig politiek beleid. En het is belangrijk de opgegeven redenen aan enkele fundamentele vragen te onderwerpen.

Want het "stabiliseren" van landen die voorheen deel uitmaakten van het socialistische blok in Europa betekent niet alleen dat de politieke stabiliteit aldaar verzekerd moet worden, dat wil zeggen dat de politieke regimes die het socialisme hebben vervangen op hun plaats moeten blijven. Het betekent ook dat de economische en sociale omstandigheden onveranderd blijven. En omdat de zogenaamde omschakeling naar democratie in de betreffende landen in feite heeft geleid tot een begin van dé-industrialisatie en ineenstorting van de levensstandaard van de bevolking, dient de vraag opgeworpen te worden of dit werkelijk wenselijk is.

Deze vraag dringt zich des te meer op de voorgrond daar "stabilisering", zoals dat in de Westerse betekenis wordt gehanteerd, neerkomt op een overplanting van de economische en sociale omstandigheden zoals die tegenwoordig in het Westen de overhand hebben, naar het voormalige socialistische blok. De economieën van de geïndustrialiseerde Westerse landen bevinden zich in feite in een toestand van ineenstorting, hoewel de regeringen van deze landen dit feit nooit zullen erkennen. Niettemin leidt een objectieve beoordeling van de economische situatie in het Westen tot deze conclusie. En deze conclusie wordt ondersteund door de officiële statistieken en analyses van het gangbare economische denken.

Bovendien is het duidelijk dat de pogingen tot "stabilisering" van het voormalige socialistische blok aanzienlijke spanningen met Rusland en met andere landen met zich meebrengen. Commentaren die wijzen op het toenemende risico van een nucleair conflict, als gevolg van de Westerse pogingen om de NAVO oostwaarts uit te breiden, vormen geen uitzonderingen. (2)

(2) Bijvoorbeeld: "NATO Expansion: Flirting with Disaster", *THE DEFENSE MONITOR*, november/december 1995, Center for Defense Information, Washington D.C.

Het is voldoende deze vragen kort aan te stippen om te onderkennen dat de uitbreiding van de NAVO, welke *de facto* heeft plaatsgevonden in het voormalige Joegoslavië en welke voor andere landen in het vooruitzicht gesteld wordt, in belangrijke mate ingegeven wordt door verwarde en zelfs irrationele overwegingen. Men komt in de verleiding dit aan de angsten en koppigheden van bepaalde heersende groeperingen toe te schrijven. Om het ronduit te zeggen, waarom zou de wereld een voordeel moeten zien in een gedwongen uitbreiding van de economische en sociale chaos zoals die in het Westen de overhand heeft, en waarom zou het daar enige voordelen in moeten zien, als dit proces op zichzelf een toenemend risico op een kernoorlog met zich meebrengt?

(19)

De NAVO in Joegoslavië

De Noord Atlantische Verdrags Organisatie werd opgericht in 1949 met als argument om West-Europa te beschermen tegen mogelijke militaire agressie door de Sovjet-Unie en haar bondgenoten.

Met het verdwijnen van de communistische regimes in het voormalige socialistische blok in 1990 en 1991 was eveneens de mogelijkheid van een dergelijke agressie verdwenen, zo die er ooit geweest was. De veranderingen in de voormalige communistische landen maken de NAVO overbodig. Haar bestaansgrond is verdwenen. Toch werd door bepaalde groeperingen binnen de NAVO onmiddellijk druk uitgeoefend om de NAVO te "reorganiseren" en zelfs om haar uit te breiden naar Centraal- en Oost-Europa. Zorgvuldig werden nieuwe argumenten naar voren gebracht om de gebruikelijke gang van zaken voort te kunnen zetten.

De belangrijkste hiervan vormde het idee, dat met de veranderingen zoals die met het einde van de Koude Oorlog waren ontstaan, de Westerse landen met "veiligheidsrisico's" van buiten het traditionele aandachtsgebied van de NAVO geconfronteerd worden, waardoor voortzetting van de organisatie wenselijk zou zijn. Volgens woordvoerders van deze visie diende de NAVO nieuwe missies te vinden.

De achterliggende gedachte was dat de NAVO behouden diende te worden om het leiderschap van de Verenigde Staten in Europa en in de wereld zeker te stellen. Dit was zeker één van de redenen voor de grootschalige Westerse interventie in Koeweit en Irak in 1990 en 1991 - waarin het aandeel van de NAVO-partners van de VS relatief gering was. De coalitie tegen Irak was onhandig en met grote moeite tot stand gebracht. Maar het werd door de regering van de Verenigde Staten als noodzakelijk beschouwd voor de geloofwaardigheid van de VS zowel binnen de Westerse alliantie als ook in mondiale aangelegenheden.

De slogan zoals die door de eerste voorstanders van uitbreiding van de NAVO werd gehanteerd, "NATO: out of area or out of business", maakt de kern van de zaak, maar niet het argument, zo helder als maar kan. (3)

Ook in het geval van Joegoslavië ging het om een testcase, en wel duidelijk een veel belangrijker. De Joegoslavische crisis explodeerde aan de rand van Europa, en de West-Europese naties werden geacht

(3) Senator Richard Lugar, "NATO: Out of Area or Out of Business", opmerkingen bij het forum van het ministerie van buitenlandse zaken, 2 augustus 1993, Washington D.C.

daar iets aan doen. Duitsland en de Verenigde Staten echter, ogenschijnlijk voorstanders van beëindigen van de burgeroorlog in Joegoslavië, stelden feitelijk alles in het werk om deze juist te verlengen, vooral de oorlog in Bosnië. (4) Hun optreden betekende een voortzetting en een gestadige verdieping van de Joegoslavische crisis.

Het is van belang te onderkennen dat bijna vanaf het eerste begin van deze crisis door de NAVO manieren werden gezocht om zich in het conflict te mengen. Deze betrokkenheid werd duidelijk in 1993 toen de NAVO begon met de ondersteuning van de UNPROFOR-operaties in Joegoslavië, vooral waar het ging om de blokkade tegen de Federale Republiek van Joegoslavië en het afdwingen van een vliegverbod boven Bosnië.

Deze inmenging, echter, was eerder op kleinere schaal begonnen, en het dient in herinnering geroepen te worden dat de NAVO als organisatie in een zeer vroeg stadium in de oorlog in Bosnië-Herzegowina betrokken was. In 1992 zond de NAVO een groep van honderd personen naar Kiseliak, op korte afstand van Sarajevo, om een militair hoofdkwartier in te richten. Naar zeggen werden zij uitgezonden ter assistentie van de troepen van de Verenigde Naties in Bosnië.

Het was echter duidelijk dat er hier andere overwegingen meespeelden. Een NAVO-diplomaat beschreef deze operatie destijds in INTELLIGENCE DIGEST in de volgende bewoordingen:

"Dit is een zorgvuldige eerste stap, en we geven er beslist niet te veel rechtbaarheid aan. Maar het zou de start kunnen zijn van iets groters... Men zou kunnen zeggen dat de NAVO nu een voet tussen de deur heeft. Of we er in slagen de deur te openen is niet zeker, maar de start is gemaakt." (4)

Het is duidelijk dat de NAVO-commandanten reeds anticipeerden op de mogelijkheid dat de weerstand tegen de druk van de VS en Duitsland overwonnen zou kunnen worden en de NAVO in het conflict in Joegoslavië een belangrijke rol zou kunnen gaan spelen.

De NAVO bereidde zich al vanaf de aanvang van de oorlog in Bosnië-Herzegowina voor op een belangrijke operatie *out of area*. De recente zending van tienduizenden troepen naar Bosnië, Oostenrijk, Hongarije, Kroatië en Servië vormt dus de culminatie van een proces van bijna vier jaar. Het ging hier niet om vredesvoorstellen of vredescongressen. Het ging om het bedenken van operaties die, met de steun van enkele sleutellanden, zouden kunnen leiden tot een actieve

(4) "Changing Nature of NATO", INTELLIGENCE DIGEST, 11-25 augustus 1995

betrokkenheid van de NAVO in conflicten *out of area*, en daarmee tot de renovatie van de NAVO.

De oostwaartse uitbreiding van de NAVO

Door de NAVO is nooit officieel onderzoek gedaan naar de uitbreiding van de alliantie, tot op het moment dat in de herfst van 1995 de studie werd gepresenteerd van de Werkgroep voor Uitbreiding van de NAVO. Ongetwijfeld bestaan er interne studies, maar voor buitenstaanders is van de inhoud daarvan niets bekend.

Ondanks het ontbreken van uitgesproken analyses, werd het radarwerk tot uitbreiding van de NAVO reeds vanaf de herfst van 1991 in gang gezet. Tegen het einde van dat jaar werd door de NAVO de Noord Atlantische Samenwerkings Raad in het leven geroepen. De NAVO-leden nodigden negen Midden- en Oost-Europese landen uit om zitting te nemen in deze Samenwerkingsraad (NACC), om een begin te maken met de samenwerking tussen de NAVO-landen en de voormalige leden van het Warschau-pact.

Dit was de eerste poging om iets te kunnen bieden aan de Oosteuropese landen die zelf te kennen hadden gegeven, deel te willen uitmaken van de NAVO. De NACC voldeed echter niet aan de verwachtingen van deze landen, en aanvang 1994 werd daarom door de VS het Partnerschap voor de Vrede (PFP) in het leven geroepen. Dit PFP bood aan de landen die wensten deel uit te maken van de NAVO, de mogelijkheid tot samenwerking tijdens verscheidene NAVO-activiteiten, zoals militaire oefeningen en *peacekeeping*. Meer dan twintig landen, inclusief Rusland, maken momenteel deel uit van het Partnerschap voor de Vrede.

Van deze landen willen er verscheidene toetreden tot de NAVO. Rusland daarentegen wil dat duidelijk niet. Zij verzet zich tegen oostwaartse uitbreiding van de NAVO. Volgens het onafhankelijke onderzoeksbureau *Centre for Defense Information* in Washington, wordt door Rusland aan het Partnerschap voor de Vrede deelgenomen om "te voorkomen dat Rusland geheel van de Europese veiligheidsstructuur buitengesloten zal worden." (5)

De beweging naar uitbreiding van de NAVO heeft met de tijd een steeds grotere stuwkracht gekregen. De instelling van de Noord Atlantische Samenwerkings Raad was min of meer de uitdrukking van eensgezindheid en openheid naar hen die het lidmaatschap van de NAVO nastreven. De instelling van het Partnerschap voor de Vrede bracht de zaken een stap verder. Voormalige Warschau-pact landen

(5) *The DEFENSE MONITOR*, o.c. pag. 2

worden daadwerkelijk bij de NAVO betrokken. Tegelijkertijd werd een twee-sporen-beleid ten aanzien van Rusland gevolgd, waarin Rusland een min of meer symbolische relatie met de NAVO geboden wordt, simpelweg om diens bedenkingen met betrekking tot de voorgenomen uitbreiding tot bedaren te brengen.

Echter, ondanks deze continue ontwikkeling zijn de beweegredenen zoals die publiekelijk naar voren werden gebracht steeds gebaseerd geweest op bepaald vage uitgangspunten. En dat leidt tot de vraag naar het waarom van de NAVO-uitbreiding zoals die de afgelopen vier jaar is nagestreefd. Deze vraag dient gesteld te worden ten aanzien van twee gebieden: de Balkan en de landen van Centraal Europa. Want er is een belangrijke strijd gaande in de Balkan, in het bijzonder een strijd over de heerschappij in de zuidelijke Balkan. En de NAVO is nu in deze strijd betrokken. Tegelijkertijd is er een terugval naar de politiek van de Koude Oorlog van de kant van sommige Westerse landen. Deze terugval leidt de NAVO Centraal Europa binnen.

De strijd voor heerschappij over de Balkan

Sinds 1990 zijn we getuigen geweest van een lange en gruwelijke crisis in Joegoslavië. Deze kostte aan tienduizenden mensen het leven, bijna twee miljoen mensen werden uit hun huizen verdreven en het veroorzaakte verwarring op de Balkan. In het Westen wordt over het algemeen verondersteld dat deze crisis, inclusief de burgeroorlogen in Kroatië en Bosnië-Herzegovina, het resultaat was van een intern conflict in Joegoslavië, en in het bijzonder een conflict tussen Kroaten, Serviërs en Bosnische Moslims. De werkelijkheid is echter totaal anders.

Het belangrijkste probleem in Joegoslavië, vanaf het eerste begin, bestond uit buitenlandse inmenging in de interne aangelegenheden van het land. Twee Westerse machten, de Verenigde Staten en Duitsland, speelden het klaar het land met opzet te déstabiliseren en te ontmantelen. Dit proces was volop gaande in de tachtiger jaren, en versnelde zich bij de aanvang van dit decennium. Door deze machten werden de separatistische bewegingen waardoor Joegoslavië uiteen viel, zorgvuldig gepland, voorbereid en begeleid. Daarbij stelden zij alles in het werk wat in hun vermogen lag om de burgeroorlogen in eerst Kroatië en later in Bosnië-Herzegovina voort te zetten en uit te breiden. Achter de schermen waren zij bij elke fase van de crisis betrokken.

Buitenlandse inmenging was erop gericht om precies die conflicten te bewerkstelligen welke de Westerse machten verordeneerden. Want deze conflicten zouden gemakkelijk als excuus kunnen dienen voor openlijke interventie op het moment dat de burgeroorlog zich zou voordoen.

Deze zienswijze is, natuurlijk, een vervloeking voor velen in de Westerse landen. De enige reden hiervoor is de systematische misleiding van het grote publiek in het Westen door oorlogspropaganda. Vanaf de start werden de versies geaccepteerd zoals die door de regeringen en de massamedia werden verspreid. Niettemin is het waar dat Duitsland en de VS de hoofdverantwoordelijken waren voor de ontmanteling van Joegoslavië en de chaos die dit met zich meebracht.

Dit is een bedenkelijk gegeven in het nieuwe tijdperk van reëel-politieke en geo-politieke strijd welke is gevolgd op het tijdperk van de Koude Oorlog. Recentelijk is door inlichtingenbronnen op opmerkelijk openhartige wijze op deze werkelijkheid gezinspeeld. Zo werd er bijvoorbeeld in de zomer van 1995 door INTELLIGENCE DIGEST, een in Engeland gepubliceerde nieuwsbrief, bericht dat:

"Het oorspronkelijke Duits-Amerikaanse ontwerp voor het voormalige Joegoslavië een onafhankelijke Moslim-Kroatische federatie (omvat), verbonden met een onafhankelijk Kroatië en naast een sterk verzwakt Servië." (6)

Velen in de Westerse landen weten dat deze omschrijving absoluut correct is. En natuurlijk betekent dit ook dat alle omschrijvingen van "Servische agressie" als de hoofdoorzaak van het probleem, of van Kroatië als de "nieuwe democratie", enzovoorts, niet alleen onjuist zijn, maar in werkelijkheid naar voren worden gebracht om te bedriegen.

Maar waarom? Waarom zouden de media er naar streven het Westerse publiek te bedriegen? Niet alleen omdat de schaamteloze en grootschalige inmenging in Joegoslavië uit de openbaarheid gehouden diende te worden. Ook omdat het publiek vragen zou kunnen gaan stellen naar de redenen achter het streven van Duitsland en de VS om opzettelijk verwoesting te zaaien op de Balkan. En deze redenen dienden nog zorgvuldiger verborgen te blijven dan de verwoestende acties zelf.

Het gegeven wat aan dit alles ten grondslag lag, was dat er door de Verenigde Staten een uitermate ambitieus plan was ontwikkeld met betrekking tot geheel Europa. Nu wordt openlijk beweerd dat de VS zichzelf als een "Europese macht" zien. In de tachtiger jaren kon deze bewering nog niet zo gemakkelijk gedaan worden. Dat zou teveel onenigheid tussen de Westerse partners teweeg gebracht hebben. Maar het streven van de VS om hun dominantie over Europa te vestigen was niettemin een feit. En de VS waren allang bezig met de planning van hetgeen waar nu openlijk over gesproken wordt.

Recentelijk nog werd door Richard Holbrooke, de assistent Staatssecretaris voor Europese Zaken, de officiële Amerikaanse stellingname duidelijk gemaakt. In een artikel in het invloedrijke FOREIGN AFFAIRS beschreef hij de VS niet alleen als een "Europese macht", maar tevens zette hij de ambitieuze plannen uiteen van de VS-regering voor geheel Europa. Refererend naar het systeem van collectieve zekerheid, waaronder de NAVO, zoals dat door de VS en hun geallieerden is geschapen na de Tweede Wereldoorlog, schrijft Holbrooke:

"Deze keer dienen de VS de leiding te nemen in de creatie van een veiligheidsarchitectuur dat geheel Europa omvat en stabiliseert - het Westen, de voormalige Sovjetsatellieten in Centraal Europa en, het

(6) "Bonn's Balkans-to-Teheran Policy", INTELLIGENCE DIGEST, 11-25 augustus 1995

meest gevoelig, Rusland en de voormalige republieken van de Sovjet Unie." (7)

Kort gezegd, het is nu officieel beleid om te streven naar één geïntegreerd Europa onder een Westers politiek en economisch systeem, en wel door middel van "Amerikaans leiderschap". Dit is een vriendelijke, en misleidende, manier om te spreken over inlijving van de voormalige socialistische landen in een reusachtig nieuw rijk. (8)

Het zal geen verbazing wekken dat het vervolg van het artikel van Holbrooke handelt over de noodzaak de NAVO uit te breiden, in het bijzonder naar Centraal Europa, om de "stabiliteit" in geheel Europa te verzekeren. Voor Holbrooke is "de uitbreiding van de NAVO het wezenlijke gevolg van het ophalen van het Ijzeren Gordijn." (9)

Dus: achter de herhaalde interventies in de Joegoslavische crisis liggen strategische plannen voor de langere termijn voor geheel Europa.

Als onderdeel van dit zich geleidelijk ontvouwende plan, werd door Duitsland en de VS in de eerste plaats gestreefd naar een nieuwe orde op de Balkan, een orde gebaseerd op een vrije-markt economie en parlementaire democratie. Aan het socialisme op de Balkan diende een definitief einde te komen. (10) Ogenscheinlijk werd "de democratie omarmd" door onafhankelijkheidsverklaringen aan te moedigen, zoals in Kroatië. In werkelijkheid echter, ging het hier om een tactische zet om de Balkan uit elkaar te trekken in kleine en kwetsbare landen. Onder de vermomming van de "omarming van de democratie" werd de weg geopend tot de herkolonisatie van de Balkan.

Tegen 1990 waren de meeste landen in Oostelijk Europa bezweken voor de Westerse druk om wat op misleidende wijze "hervormingen" genoemd worden, door te voeren. Door sommigen waren de Westerse voorwaarden voor hulp en handel geaccepteerd. Anderen, met name Bulgarije en Roemenië, hadden deze voorwaarden slechts ten dele geaccepteerd.

Tijdens de verkiezingen in 1990 in Servië en Montenegro behield de

(7) Richard Holbrooke, "America, a European Power", FOREIGN AFFAIRS, maart/april 1995

(8) Het cruciale punt is dat Oost-Europese landen en de landen van de voormalige Sovjet-Unie de instituties die in het Westen de overhand hebben, kapitalisme en parlementaire democratie, dienen over te nemen.

(9) Holbrooke, loc. cit. pag. 43

(10) Zie National Security Decision Directive, "United States Policy toward Yugoslavia", Secret Sensitive, (declassified), The White House, Washington D.C. 14 maart 1984

socialistische of sociaal-democratische partij de macht. De Federale regering bleef daarmee in handen van politici die, hoewel zij van tijd tot tijd toegaven aan de druk tot "hervormingen", zich keerden tegen de herkolonisatie van de Balkan. En velen van hen waren tegenstanders van de opdeling van Joegoslavië. Omdat klein-Joegoslavië, geformeerd in het voorjaar van 1992, over een industriële basis en een sterk leger beschikte, moest dat land vernietigd worden.

Gezien vanuit Duits gezichtspunt betekende dit niets minder dan een voortzetting van de politiek zoals die door de Kaiser en de nazi's werd nagestreefd.

Op het moment dat Joegoslavië ontmand was en in chaos geworpen, werd het mogelijk een aanvang te maken met de reorganisatie van dit centrale deel van de Balkan. Slovenië, Kroatië en Bosnië-Herzegovina zouden in de Duitse invloedssfeer ondergebracht worden. Duitsland verwerft zich hiermee toegang tot de Adriatische Zee, en, mogelijk indien de Serviërs overrompeld zouden kunnen worden, tot het nieuwe Rijn-Donau kanaal, welke voor schepen tot aan 3000 ton een verbinding biedt tussen de Noordzee en de Zwarte Zee. Het zuidelijke bereik van Joegoslavië zou bij de Amerikaanse invloedssfeer ondergebracht worden. Macedonië, welke de enige noord-zuid en oost-west doorgang biedt door de berggebieden van de Balkan, zou de kern van een Amerikaanse regio moeten vormen. Maar ook Albanië zou er onderdeel van moeten uitmaken, en Sanjak en Kosovo, mochten deze gebieden aan Servië onttrokken kunnen worden. Sommige strategen in de Verenigde Staten spreken zelfs van een Groot Albanië, onder bescherming van Turkije en de VS, welke zou zijn samengesteld uit een ketting van kleine Moslimstaten, mogelijk met inbegrip van Bosnië-Herzegovina, en met toegang tot de Adriatische Zee.

Het wekt daarom geen verbazing dat de Verenigde Staten en Duitsland, hoewel zij in harmonie samenwerkten bij het tot stand brengen van de ontmanteling van Joegoslavië, nu twisten om de controle over verscheidene delen van het land, voornamelijk over Kroatië en Bosnië-Herzegovina. In feite worden er heel wat oneerlijke trucs uitgehaald om invloed en commerciële voordelen door heel de Balkan. (1) Duitsland en de VS, de partners die Joegoslavië uiteen scheurden, zijn in deze strijd elkaars belangrijkste tegenstanders. Maar ook grote ondernemingen en banken uit andere landen nemen hieraan deel. De situatie is vergelijkbaar met die in Tsjecho-Slowakije zoals die door het verdrag van München in 1938 geschapen werd. Ook toen werd een overeenkomst bereikt om de buit te verdelen en om botsingen te voorkomen die regelrecht tot oorlog zouden leiden.

(1) Joan Hoey, "The U.S. 'Great Game in Bosnia'", THENATION, 30 januari 1995

Het nieuwe 'grote spel' rondom de Kaspische Zee

Joegoslavië is vooral ook van belang door haar toegangswegen naar andere regio's. Joegoslavië is gelegen nabij de regio welke voor de VS van vitaal belang is: de regio van de Zwarte Zee en de Kaspische Zee.

Dit zou wel eens de werkelijke betekenis kunnen zijn voor de aanwezigheid van de NAVO troepenmacht in Joegoslavië.

De VS trachten nu een nieuw blok, van Europese landen en landen in het Midden Oosten, een hechte vorm te geven. Zij presenteren zichzelf als de leider van een informele groep van Moslimstaten, welke zich uitstrekt van de Perzische Golf tot aan de Balkan. Deze groep omvat ook Turkije, welke de spil vormt waar dit blok om draait. Het grenst aan Irak, Iran en Syrië. Turkije vormt dus de verbinding van zuidelijk Europa met het, door de VS als van vitaal belang beschouwde, Midden Oosten.

De VS streven ernaar deze informele alliantie van Moslimstaten in het Midden Oosten en zuidelijk Europa uit te breiden met de nieuwe staten aan de zuidflank van de voormalige Sovjet Unie.

Naar de redenen hiervoor hoeft men niet lang te zoeken. De VS zien zich betrokken in de nieuwe wedloop om 's werelds natuurlijke bronnen. Olie is van bijzonder belang in deze wedloop. Door de oorlog met Irak hebben de VS zich steviger dan ooit in het Midden Oosten genesteld. Met het bijna tegelijkertijd uiteenvallen van de Sovjet Unie werd voor het Westen de mogelijkheid geopend de oliereserves in de regio van de Kaspische Zee te gaan exploiteren.

Deze regio is bijzonder rijk aan olie- en gasreserves. Naar de mening van Westerse commentatoren kan het voor het Westen van even groot belang worden als de Perzische Golf.

Een land als Kazachstan beschikt over enorme olievoorraden in de grond, waarschijnlijk meer dan 9 miljard vaten. Het kan 700.000 vaten per dag naar boven pompen. Het probleem, zoals ook in andere landen in deze regio, bezien vanuit het standpunt van de Westerse landen, is om deze olie- en gasreserves vanuit deze regio naar het Westen te transporteren over veilige routes. Het transport is geen louter technisch probleem. Het is ook een politiek probleem.

Voor de VS en andere Westerse landen is het vandaag de dag van cruciaal belang om vriendschappelijke banden te onderhouden met

socialistische of sociaal-democratische partij de macht. De Federale regering bleef daarmee in handen van politici die, hoewel zij van tijd tot tijd toegaven aan de druk tot "hervormingen", zich keerden tegen de herkolonisatie van de Balkan. En velen van hen waren tegenstanders van de opdeling van Joegoslavië. Omdat klein-Joegoslavië, geformeerd in het voorjaar van 1992, over een industriële basis en een sterk leger beschikte, moest dat land vernietigd worden.

Gezien vanuit Duits gezichtspunt betekende dit niets minder dan een voortzetting van de politiek zoals die door de Kaiser en de nazi's werd nagestreefd.

Op het moment dat Joegoslavië ontmanteld was en in chaos geworpen, werd het mogelijk een aanvang te maken met de reorganisatie van dit centrale deel van de Balkan. Slovenië, Kroatië en Bosnië-Herzegovina zouden in de Duitse invloedssfeer ondergebracht worden. Duitsland verwerft zich hiermee toegang tot de Adriatische Zee, en, mogelijk zelfs indien de Serviërs overrompeld zouden kunnen worden, tot het nieuwe Rijn-Donau kanaal, welke voor schepen tot aan 3000 ton een verbinding biedt tussen de Noordzee en de Zwarte Zee. Het zuidelijke bereik van Joegoslavië zou bij de Amerikaanse invloedssfeer ondergebracht worden. Macedonië, welke de enige noord-zuid en oost-west doorgang biedt door de berggebieden van de Balkan, zou de kern van een Amerikaanse regio moeten vormen. Maar ook Albanië zou er onderdeel van moeten uitmaken, en Sanjak en Kosovo, mochten deze gebieden aan Servië onttrokken kunnen worden. Sommige strategen in de Verenigde Staten spreken zelfs van een Groot Albanië, onder bescherming van Turkije en de VS, welke zou zijn samengesteld uit een ketting van kleine Moslimstaten, mogelijk met inbegrip van Bosnië-Herzegovina, en met toegang tot de Adriatische Zee.

Het wekt daarom geen verbazing dat de Verenigde Staten en Duitsland, hoewel zij in harmonie samenwerkten bij het tot stand brengen van de ontmanteling van Joegoslavië, nu twisten om de controle over verscheidene delen van het land, voornamelijk over Kroatië en Bosnië-Herzegovina. In feite worden er heel wat oneerlijke trucs uitgehaald om invloed en commerciële voordelen door heel de Balkan. (11) Duitsland en de VS, de partners die Joegoslavië uiteen scheurden, zijn in deze strijd elkaars belangrijkste tegenstanders. Maar ook grote ondernemingen en banken uit andere landen nemen hieraan deel. De situatie is vergelijkbaar met die in Tsjecho-Slowakije zoals die door het verdrag van München in 1938 geschapen werd. Ook toen werd een overeenkomst bereikt om de buit te verdelen en om botsingen te voorkomen die regelrecht tot oorlog zouden leiden.

(11) Joan Hoey, "The U.S. 'Great Game in Bosnia'", *THENATION*, 30 januari 1995

Het nieuwe 'grote spel' rondom de Kaspische Zee

Joegoslavië is vooral ook van belang door haar toegangswegen naar andere regio's. Joegoslavië is gelegen nabij de regio welke voor de VS van vitaal belang is: de regio van de Zwarte Zee en de Kaspische Zee.

Dit zou wel eens de werkelijke betekenis kunnen zijn voor de aanwezigheid van de NAVO troepenmacht in Joegoslavië.

De VS trachten nu een nieuw blok, van Europese landen en landen in het Midden Oosten, een hechte vorm te geven. Zij presenteren zichzelf als de leider van een informele groep van Moslimstaten, welke zich uitstrekt van de Perzische Golf tot aan de Balkan. Deze groep omvat ook Turkije, welke de spil vormt waar dit blok om draait. Het grenst aan Irak, Iran en Syrië. Turkije vormt dus de verbinding van zuidelijk Europa met het, door de VS als van vitaal belang beschouwde, Midden Oosten.

De VS streven ernaar deze informele alliantie van Moslimstaten in het Midden Oosten en zuidelijk Europa uit te breiden met de nieuwe staten aan de zuidflank van de voormalige Sovjet Unie.

Naar de redenen hiervoor hoeft men niet lang te zoeken. De VS zien zich betrokken in de nieuwe wedloop om 's werelds natuurlijke bronnen. Olie is van bijzonder belang in deze wedloop. Door de oorlog met Irak hebben de VS zich steviger dan ooit in het Midden Oosten genesteld. Met het bijna tegelijkertijdige uiteenvallen van de Sovjet Unie werd voor het Westen de mogelijkheid geopend de oliereserves in de regio van de Kaspische Zee te gaan exploiteren.

Deze regio is bijzonder rijk aan olie- en gasreserves. Naar de mening van Westerse commentatoren kan het voor het Westen van even groot belang worden als de Perzische Golf.

Een land als Kazachstan beschikt over enorme olievoorraden in de grond, waarschijnlijk meer dan 9 miljard vaten. Het kan 700.000 vaten per dag naar boven pompen. Het probleem, zoals ook in andere landen in deze regio, bezien vanuit het standpunt van de Westerse landen, is om deze olie- en gasreserves vanuit deze regio naar het Westen te transporteren over veilige routes. Het transport is geen louter technisch probleem. Het is ook een politiek probleem.

Voor de VS en andere Westerse landen is het vandaag de dag van cruciaal belang om vriendschappelijke banden te onderhouden met

landen zoals Kazachstan. Van nog groter belang is het dat verkregen rechten om olie te pompen of om pijpleidingen aan te leggen voor het transport, absoluut gerespecteerd zullen worden. Want de bedragen voor de noodzakelijke investeringen zijn gigantisch.

Dit betekent dat de Westerse producenten, banken, fabrikanten van pijpleidingen enz. verzekerd willen zijn van "politieke stabiliteit" in de regio. Zij willen ervan verzekerd zijn dat er geen politieke veranderingen zullen plaatsvinden die hun nieuwe potentiële belangen kunnen bedreigen.

In een belangwekkend artikel in THE NEW YORK TIMES werd recentelijk verslag gedaan van wat werd genoemd het "nieuwe grote spel" in deze regio, naar analogie met de belangenstrijd tussen Rusland en Groot-Brittannië aan de noordwestelijke grens van het Indische subcontinent in de negentiende eeuw. De schrijvers vermelden:

"Op dit moment, in de jaren na de Koude Oorlog, vestigen de VS opnieuw hun heerschappij over het rijk van een voormalige vijand. Het uiteenvallen van de Sovjet Unie hebben de VS aangezet om hun zone van militaire hegemonie naar oostelijk Europa uit te breiden (door middel van de NAVO) en naar het voorheen neutrale Joegoslavië. Bovendien, het meest van belang, heeft het einde van de Koude Oorlog Amerika de mogelijkheid geboden om haar betrokkenheid in het Midden Oosten uit te breiden." (12)

Het is duidelijk dat er verscheidene redenen zijn die de Westerse leiders ertoe aanzetten te trachten de NAVO uit te breiden. De belangrijkste hiervan vormen commerciële redenen.

Dit treedt duidelijker aan het licht als men kijkt naar de parallelle ontwikkeling van de commerciële exploitatie van de regio van de Kaspische Zee en de intocht van de NAVO in de Balkan.

Op 22 mei 1992 werd door de NAVO een opmerkelijke verklaring uitgebracht over de gevechten op dat moment in de Transkaukasus:

"De bondgenoten zijn ernstig verontrust door het voortdurende conflict en het verlies aan levens. Er kan geen gewelddadige oplossing geboden worden voor de problemen in Nogorno-Karabach of voor de meningsverschillen hierover tussen Armenië en Azerbaidjan. Iedere handeling tegen Azerbaidjan of tegen de territoriale integriteit van enig andere staat met politieke bedoelingen, betekent een flagrante en onacceptabele schending van het internationale recht. In het bijzonder

(12) Jacob Heilbrunn & Michael Lind, "The Third American Empire", THE NEW YORK TIMES, 2 Januari 1996

zullen wij (de NAVO) niet accepteren dat de erkende status van Ngorno-Karabach of het Armeense Nakhichevan unilateraal met geweld gewijzigd wordt." (13)

In vele opzichten vormt dit een opmerkelijke verklaring. Want de NAVO geeft hiermee in feite een versluisde waarschuwing dat het mogelijk "stappen" zal ondernemen, om te voorkomen dat regeringen in de regio van de Kaspische Zee acties ondernemen die als een bedreiging van de vitale Westerse belangen beschouwd worden.

Twee dagen voor deze ongebruikelijke verklaring, was door de Amerikaanse oliemaatschappij Chevron een overeenkomst met de regering van Kazachstan ondertekend over de exploitatie van de Tengiz en Korolev olievelden in het westelijke deel van het land. De onderhandelingen over dit contract hadden zich gedurende twee jaar voortgesleept. En betrouwbare bronnen vermeldden dat de overeenkomst gevaar liep door de angst van Chevron voor politieke instabiliteit in deze regio. (14)

Op het moment dat de NAVO haar verklaring uitbracht, beschikte het natuurlijk nog over weinig mogelijkheden om haar waarschuwing hard te maken. In de eerste plaats bestond er nog geen enkel precedent voor enige grootschalige NAVO-missie "out of area". Bovendien waren de NAVO troepen ver uit de buurt van de Transkaukasus. Men hoeft echter niet lang op de landkaart van de Balkan, de Zwarte Zee en de Kaspische Zee te kijken om te zien dat dit verandert.

(13) "The Commercial Factor Behind NATO's Extended Remit", INTELLIGENCE DIGEST, 29 mei 1992

(14) idem

De volgende stap: 'stabilisering' van het oosten

De druk zoals die nu uitgeoefend wordt om de NAVO met landen in centraal en oostelijk Europa uit te breiden, is onderdeel van een poging om datgene te creëren wat abusievelijk de "nieuwe wereldorde" genoemd wordt. Dit is het politiek-militaire complement van het economische beleid dat door de belangrijkste Westerse landen gevoerd wordt tot omvorming van de samenlevingen in oostelijk- en centraal Europa.

De Verenigde Staten, Duitsland en sommige van hun bondgenoten proberen een wereldomvattende orde te vestigen rondom de economie van het noord-atlantisch machtsgebied. Er is feitelijk echter niets echt nieuws aan de orde die zij trachten te bewerkstelligen. Het moet gefundeerd worden op kapitalistische instituties. Het enige nieuwe er aan is dat zij proberen de "oude orde" uit te breiden over een reusachtig gebied welke door de ineenstorting van het communisme in chaotische toestand verkeert. Ook probeert men in deze "orde" die landen te incorporeren welke er voorheen nog niet volledig deel van uit maakten.

Kort gezegd: zij proberen een functionerend kapitalistisch systeem te creëren in landen waarin men tientallen jaren onder een socialistisch systeem heeft geleefd, of het in stand te houden in landen, zoals Angola, die probeerden zich van het kapitalistisch systeem los te maken.

Met hun pogingen een "nieuwe wereldorde" te scheppen, dienen de belangrijkste Westerse landen zich tevens te beraden over de wijze waarop deze dan behouden dient te worden. Uiteindelijk dienen zij zich dus te beraden over de manier waarop hun militaire macht uitgebreid kan worden naar de nieuwe gebieden in Europa die zij trachten aan het noord-atlantisch machtsgebied vast te hechten. Vandaar de voorgestelde rol van de NAVO in de nieuwe Europese orde.

Duitsland en de Verenigde Staten zijn de twee belangrijkste architecten van wat het nieuwe, geïntegreerde, kapitalistische Europa zou moeten worden. Zij werken bijzonder nauw samen op het gebied van Oost-Europa. Als gevolg is er tussen beide machten een hechte band geschapen waarin de VS van Duitsland verwacht dat het helpt om niet alleen het beleid ten aanzien van West-Europa, maar ook ten aanzien van Oost-Europa vorm te geven. Zoals George Bush in 1989 in Mainz verklaarde, is Duitsland een "partner in leiderschap" geworden.

Deze hechte relatie bindt de VS aan de Duitse politiek ten aanzien van Centraal Europa. Deze politiek behelst: 1) de uitbreiding van de

Europese Unie naar het oosten; 2) Duitslands leiderschap in Europa; en 3) een nieuwe arbeidsdeling in Europa.

Vooral het idee van een nieuwe arbeidsdeling is van bijzonder belang. In de Duitse visie, zal de Europese toekomst georganiseerd zijn volgens een model van concentrische ringen rondom een centrum, welke Duitsland zal zijn. Dit centrum zal in alle opzichten het meest ontwikkelde deel van Europa vormen. Het zal het meest welvarende deel uitmaken en in technisch opzicht het meest ontwikkelde. Hier zal het inkomen per hoofd van de bevolking het hoogste zijn, en hier zullen alleen de meest winstgevendende activiteiten ondernomen worden, waardoor het zich aan de leiding van het systeem nestelt. Duitsland zal dus het voortouw nemen in de industriële planning, ontwerpen, en de ontwikkeling van technologie enz, en alle andere activiteiten in de andere regio's vormgeven en coördineren.

Vanuit dit centrum afdalend naar de periferie, zal iedere concentrische ring een steeds lager niveau van ontwikkeling, welvaart en inkomen te zien geven. De ring onmiddellijk rondom Duitsland zal een groot deel van de winstgevendende productie en dienstverlening herbergen. Delen van Groot-Brittannië, Frankrijk, België, Nederland en Noord-Italië zullen er deel van uitmaken. Het algemene inkomensniveau zal er hoog zijn, maar lager dan in Duitsland. De volgende ring omvat de armere delen van West-Europa en delen van oostelijk Europa, met enige vorm van industriële productie en verwerking en van voedselproductie. Lonen zullen er beduidend lager zijn dan in het centrum.

Het spreekt vanzelf dat in een dergelijk schema de meeste gebieden van oostelijk Europa in de buitenste ring zullen vallen. Oost-Europa wordt de toeleverancier van het centrum. Er zullen daar nog enkele goederen geproduceerd worden, maar niet in de eerste plaats voor eigen consumptie. Veel van deze produkten, evenals de ruwe grondstoffen en zelfs voedsel, zullen naar het buitenland uitgevoerd worden. Zelfs in de productie zullen er lage lonen uitbetaald worden. Het algemene loonniveau zal lager uitvallen dan in het verleden het geval was.

Kortom, het grootste deel van oostelijk Europa zal in het nieuwe geïntegreerde systeem armer worden dan het geval zou zijn indien Oost-Europese landen zelf hun economische beslissingen zouden kunnen nemen over de ontwikkeling die zij nastreven. De enige mogelijke ontwikkeling voor maatschappijen die blootgesteld worden aan machtig buitenlands kapitaal en ingesnoerd worden door de regels van het Internationale Monetaire Fonds, is een afhankelijke ontwikkeling.

Dit zal eveneens gelden voor Rusland en de andere landen van het

Gemenebest van Onafhankelijke Staten (G.O.S.) Ook zij zullen de toeleveranciers worden van het centrum, en er zal geen sprake zijn van een eigen onafhankelijk ontwikkelingspad voor Rusland. Er zal enige vorm van produktie plaatsvinden in Rusland, maar er zal geen ruimte bestaan voor een uitgebalanceerde industriële ontwikkeling. Want de prioriteiten zullen in toenemende mate van buitenaf gedictieerd worden. Westerse bedrijven hebben geen belang bij het vooruit helpen van de industriële ontwikkeling van Rusland, zoals de cijfers over buitenlandse investeringen aangeven.

De voornaamste Westerse belangstelling voor het G.O.S. bestaat uit de exploitatie van haar natuurlijke voorraden. Het uiteenvallen van de Sovjet Unie was een cruciale stap in de opening van mogelijkheden hiertoe. De voormalige republieken van de Sovjet Unie zijn hiervoor veel kwetsbaarder geworden, vanaf het moment dat zij hun onafhankelijkheid hebben verworven. Bovendien zijn de Westerse bedrijven niet geïnteresseerd in de ontwikkeling van deze hulpbronnen in het G.O.S. voor lokale toepassingen. Zij zijn erin geïnteresseerd om deze naar het Westen te exporteren. Dit geldt vooral voor de gas- en petroleumvoorraden. Een groot deel van de opbrengst van de export van deze voorraden zal zich in het buitenland opstapelen. Grote delen van de voormalige Sovjet Unie zullen in een situatie komen te verkeren welke vergelijkbaar is met die van landen in de derde wereld.

Wat Duitsland nastreeft, met de hulp van de VS, is dus een kapitalistische rationalisatie van de gehele Europese economie rondom een machtige Duitse kern. De groei en het hoge levenspeil in de kern zullen gebaseerd zijn op de ondergeschikte activiteiten van de periferie. De periferie dient het voedsel en de ruwe materialen te leveren, en de produktie wordt afgestemd op het centrum en de verder gelegen markten. Vergeleken met het (westerse en oosterse) Europa van de jaren tachtig, betekent dit een totale herstructurering van het toekomstige Europa, met een steeds lager ontwikkelingsniveau als men verder verwijderd raakt van het Duitse centrum.

Het is dus de bedoeling dat grote delen van oostelijk Europa, als ook van de voormalige Sovjet Unie, permanent onderontwikkelde, of relatief onderontwikkelde, gebieden blijven. De implementatie van deze nieuwe arbeidsdeling in Europa betekent dat zij in een toestand van economische achterlijkheid opgesloten zullen blijven.

Voor oostelijk Europa en voor de landen van het G.O.S. betekent de creatie van een "geïntegreerd" Europa binnen een kapitalistisch raamwerk, dat dit een omvattende herstructurering zal vereisen. Deze herstructurering is zeer profijtelijk voor Duitsland en de VS. Voor de

delen van Europa die aan het Westen vastgehecht worden, betekent het een teruggang in de tijd.

De aard van de veranderingen die zich zullen aandienen zijn reeds zichtbaar geworden door de effecten van de "hervormingen" zoals die in Rusland sinds het begin van de negentiger jaren zijn doorgevoerd. Er werd natuurlijk gesteld dat deze "hervormingen" welvaart zouden brengen. Dit was echter vanaf het begin een holle leus. Want deze "hervormingen" waarop door het Westen gehamerd werd, behelsden niets anders dan de gebruikelijke herstructureringszaken zoals die door de Wereldbank of het Internationale Monetair Fonds opgelegd worden aan Derde Wereld-landen. En zij hebben ook dezelfde effecten teweeg gebracht.

Het meest zichtbaar is de steile daling van de levensstandaard. Een derde van de bevolking van Rusland probeert te overleven van een inkomen onder de officiële armoedegrens. De produktie is sinds 1991 gehalveerd. De jaarlijkse inflatie heeft een niveau van 200 %. De levensverwachting voor mannen in Rusland is gedaald van 64,9 jaar in 1987 tot 57,3 jaar in 1994. (15) Deze cijfers zijn vergelijkbaar met die van landen als Bangladesh en Egypte. En in de huidige omstandigheden in Rusland bestaat er werkelijk geen perspectief op verbetering van de economische en sociale toestand. Eerder zal de levensstandaard nog verder dalen.

Het is duidelijk dat er in Rusland en in andere landen een wijdverbreide, en gerechtvaardigde, kwaadheid bestaat over deze val van de levensstandaard welke gepaard ging met de eerste stappen in het herstructureringsproces. Deze hebben bijgedragen aan vijandige reacties op de politiek in Rusland en in andere landen. Het duidelijkste voorbeeld hiervan werd gegeven door de resultaten van de parlementaire verkiezingen in december 1995 in Rusland. Het zal eveneens duidelijk zijn dat de voortzetting van de val van de levensstandaard in de toekomst nog meer vijandige reacties zal oproepen.

De uitbreiding van de oude wereldorde naar Oost-Europa en het G.O.S. vormt dus een hachelijke onderneming, vol van onzekerheden en risico's. De belangrijkste Westerse machten zijn er bijzonder op gespist deze onderneming voort te zetten, als gedeeltelijke oplossing voor hun eigen ernstige economische problemen. Er bestaat een groeiende tendens in het Westen om de eigen moeilijkheden af te

(15) Senator Bill Bradley, "Eurasia Letter: A Misguided Russia Policy", FOREIGN POLICY, Winter 1995-1996, pag. 89

wentelen, om de huidige internationale competitie om de exploitatie van nieuwe territoria te beschouwen als de oplossing voor de economische stagnatie.

Westerse commentatoren voorspellen terecht dat de toekomst politieke instabiliteit zal brengen. Het is dus de vraag, zoals senator Bradley het onlangs stelde, "of de hervormingen in Rusland omkeerbaar zijn" (16) Militaire analisten trekken de logische conclusie: hoe groter de militaire druk op Rusland, des te minder waarschijnlijk zullen de "hervormingen" omkeerbaar zijn. Dat is de betekenis achter de volgende opmerkelijke verklaring van de Werkgroep tot Uitbreiding van de NAVO: (17)

"De veiligheidstaak van de NAVO beperkt zich niet langer tot het handhaven van een defensieve militaire houding ten opzichte van een vijandige macht. Er bestaat geen onmiddellijke militaire bedreiging voor West Europa. De politieke instabiliteit en onzekerheid in Centraal en Oost Europa is daarentegen echter van grote invloed op de veiligheid van het NAVO-gebied. De NAVO dient te helpen om aan de wensen van de Centraal- en Oost-Europeanen naar veiligheid en integratie in de Westerse structuren tegemoet te komen, om zodoende het stabiliteitsbelang van haar leden te dienen." (18)

Hiermee wordt door de NAVO een totaal nieuwe houding aangenomen. Het is een stellingname die door sommige NAVO landen tot voor kort als onvoorzichtig werd beschouwd. En het is alarmerend omdat het niet de ware redenen aangeeft voor de huidige druk om de NAVO uit te breiden.

Hoe ontwijkend en gekunsteld de gedachtengang van de Werkgroep ook mag zijn, de discussie lijkt in vele landen gesloten te zijn. Het zou natuurlijk veel beter zijn als de werkelijke redenen aan een openbaar debat onderworpen zouden worden. Maar op dit moment zit dat er niet in, en de druk om tot uitbreiding van de NAVO te komen zal nog opgevoerd worden.

(16) *Ibid.* pag 93

(17) *Draft Special Report of the Working Group on NATO Enlargement, mei 1995*

(18) *Geciteerd in THE DEFENSE MONITOR, loc.cit, pag. 5*

De gevaren van de NAVO-uitbreiding

De voorstellen om de NAVO in oostelijke richting uit te breiden brengt vele gevaren met zich mee.

Het dient vermeld te worden dat veel Westerse regeringsleiders zich tegen de uitbreiding van de NAVO hebben uitgesproken en dat zij herhaaldelijk op de gevaren van een dergelijke uitbreiding hebben gewezen. Het is van belang te onderkennen dat ondanks de officiële stellingname van de NAVO en het recente rapport van de NAVO-Werkgroep, er een sterke oppositie bestaat tegen de uitbreiding. Niettemin, op dit moment, lijken de voorstanders ervan de overhand te hebben.

Vier gevaren zijn hier van bijzonder belang.

In de eerste plaats zal een uitbreiding nieuwe lidstaten onder de NAVO-paraplu brengen. Dit betekent dat, bijvoorbeeld, de Verenigde Staten en andere Westerse lidstaten worden verplicht om, zeg, Slowakije tegen een aanval te beschermen. Waar zal een dergelijke aanval vandaan komen? Is de NAVO werkelijk bereid Slowakije te verdedigen in het geval van een conflict met een ander Oost-Europees land?

In een land zoals de Verenigde Staten is zoiets zeer impopulair. Zoals Senator Kassebaum het in oktober 1995 formuleerde:

"Is de Amerikaanse bevolking bereid te beloven, in de woorden van het Noordatlantische Verdrag, om een gewapende aanval tegen één of meer van deze potentiële nieuwe lidstaten te beschouwen als een aanval tegen allen?" (18)

Het vraagstuk van uitbreiding van de nucleaire paraplu is cruciaal. Want de NAVO-machten zijn nucleaire machten. Het verslag van de Werkgroep vermeldde dat, onder gepaste omstandigheden, de troepen van de NAVO-bondgenoten op het territorium van de nieuwe lidstaten gelegerd kunnen worden. En de Werkgroep sloot niet uit, wat het had moeten doen, dat er kernwapens op het gebied van de nieuwe lidstaten gestationeerd kunnen worden. Deze nalatigheid betekent dat de NAVO zich op een gevaarlijk pad begeeft, een pad dat het risico op een kernoorlog doet toenemen.

Het zwijgen van de Werkgroep in deze zaak, kan door de landen die geen deel van de NAVO zullen uitmaken niet anders opgevat worden

(18) *Geciteerd in THE DEFENSE MONITOR, loc.cit. pag. 5*

dan als een bedreiging. En zeker door de belangrijkste onder hen, Rusland, die zelf ook over kernwapens beschikt, evenals de Oekraïne en Kazachstan.

Het tweede gevaar van uitbreiding van de NAVO, is dat hierdoor de relatie tussen Rusland en de Verenigde Staten zal worden bedreigd, of zelfs tot een tweede Koude Oorlog kan leiden. Terwijl de NAVO lidstaten hun organisatie als een defensieve instantie presenteren, wordt dit door Rusland heel anders gezien. Gedurende meer dan veertig jaar werd de NAVO door Rusland als een agressief bondgenootschap beschouwd, gericht op alle lidstaten van het Warschau-pact. In de publieke opinie in Rusland wordt de NAVO nog steeds als een agressieve instantie gezien. De voormalige minister van buitenlandse zaken, Kozyrev, heeft dit de NAVO lidstaten goed duidelijk gemaakt. Zal dit in Rusland in de toekomst veranderen?

De uitbreiding van de NAVO wordt door Rusland onvermijdelijk gezien als een omsingeling. Het wordt als bewijs gezien dat men in het Westen aanneemt dat Rusland onvermijdelijk 'weer' in een agressieve staat zal veranderen. Meer dan iets anders drijft deze vooronderstelling Rusland echter naar de status van oorlogsvoerende partij. Hierdoor zullen Ruslands bedenkingen omtrent de uitbreiding van de NAVO zeker niet weggenomen worden. Verwijzend naar de NAVO-beslissing tot uitbreiding, beweerde de directeur van het Instituut voor Amerikaanse en Canadese studies van de Russische Academie voor de Wetenschap:

"Rusland is nog steeds een militaire supermacht met een enorm grondgebied en een omvangrijke bevolking. Het is een land met ongekennde economische mogelijkheden met een buitengewoon groot potentieel, zowel ten goede als ten kwade. Maar nu is het een vernederd land op zoek naar richting en een identiteit. Tot op zekere hoogte, zal het Westen en haar stellingname met betrekking tot de uitbreiding van de NAVO bepalen welke kant het met Rusland opgaat. De toekomst van de Europese veiligheid hangt af van hun beslissing." (19)

Het derde gevaar dat de uitbreiding van de NAVO met zich meebrengt is, dat het de uitvoering van het START I verdrag en de ratificatie van het START II verdrag zal ondermijnen, evenals alle andere verdragen over wapenbeperking en -controle, die ontworpen werden om de Europese veiligheid te vergroten. De Russen hebben bijvoorbeeld reeds duidelijk gemaakt dat zij alleen zullen doorgaan met de uitvoering van

(19) Dr. Segei Rogov, Directeur van het Instituut voor VS en Canada Studies van de Russische Academie voor Wetenschappen, geciteerd in DEFENSE MONITOR, loc. cit. pag. 4

het Verdrag over de Conventionele Bewapening in Europa (CFE) "als de situatie in Europa stabiel is". De uitbreiding van de NAVO naar Oost Europa zal echter belangrijke veranderingen teweegbrengen in het huidige Europese evenwicht. De NAVO lidstaten zetten dus veel van wat de afgelopen vijftig jaar op het gebied van ontwapening bereikt is, op het spel. Daarbij wordt door sommigen op overtuigende wijze gesteld dat de NAVO uitbreiding het Non-Proliferatie Verdrag zal ondermijnen.

Dergelijke consequenties zullen er nauwelijks toe bijdragen dat Europa, of de wereld, in een veiliger oord verandert.

Een vierde gevaar van de uitbreiding van de NAVO is dat het de situatie in oostelijk Europa in beroering zal brengen. De NAVO beweert dat haar uitbreiding de stabiliteit zal helpen verzekeren. Maar oostelijk Europa, zeker sinds de veranderingen van de afgelopen vijf jaar, is reeds een onstabiel oord. De stapsgewijze uitbreiding naar oostelijk Europa zal de spanningen tussen de nieuwe lidstaten en zij die buitengesloten worden zeker doen toenemen. Dat staat vast. Zij die buiten de NAVO gehouden worden, zullen zich onzekerder voelen als de NAVO zich in hun buurlanden installeert. Het zou hen in een bufferzone plaatsen tussen Rusland en de zich uitbreidende NAVO. Zij zullen zich geroepen voelen op een angstige of zelfs vijandige manier te reageren. De geleidelijke uitbreiding zou zelfs een wapenwedloop in oostelijk Europa kunnen ontketenen.

De westerse zwakte

Goed beschouwd, is het voorstel tot oostwaartse uitbreiding van de NAVO niet alleen gevaarlijk, het lijkt bovendien een wanhoopsdaad. Het is irrationeel, want het kan bewerkstelligen wat het juist tracht te voorkomen. Het kan tot een tweede Koude Oorlog leiden tussen de NAVO en Rusland, en mogelijk tot een kernoorlog. Men mag gevoegelijk aannemen dat niemand dat echt wenst.

De vraag is dan, waarom de NAVO iets dergelijks voorstelde. Waarom zouden zij niet de gevaren van hun beslissing kunnen inschatten?

Een onvolledig antwoord hierop is, dat degenen die deze beslissing namen dat vanuit een zeer beperkt gezichtspunt hebben gedaan zonder de bredere context in ogenschouw te nemen. Wanneer men die bredere context beziet, dan is het voorstel duidelijk irrationeel.

Wat is die bredere context. De NAVO stelt voor om in de nabije toekomst bepaalde landen in Centraal Europa als volwaardig lid in het bondgenootschap op te nemen. Andere landen wordt op langere termijn deze mogelijkheid geboden. Deze uitbreiding heeft twee bedoelingen. De eerste is om "het falen van de Russische democratie" te voorkomen, dat wil zeggen, om de voortzetting van het huidige regime, of iets dat daarop lijkt, zeker te stellen. De tweede bedoeling is om de NAVO in een gunstige positie te brengen voor het geval dat er ooit een oorlog tussen Rusland en het Westen uit zou breken.

In het nucleaire tijdperk is deze doelstelling misschien nog gevaarlijker dan het tijdens de dagen van de Koude Oorlog al was, omdat er nu een reeks van landen beschikken over kernwapens die mogelijk tegen de NAVO gebruikt kunnen worden. De redenering dat de NAVO oostwaarts uitgebreid dient te worden om het Westen een gunstige positie te verschaffen in het geval van een kernoorlog, is niet erg overtuigend. En het zou voor de landen in Centraal Europa al helemaal niet overtuigend zijn, indien het hen op deze manier voorgesteld zou worden. Zij zullen vanaf het eerste begin van een dergelijke oorlog het meeste te lijden hebben. Hun situatie zou vergelijkbaar zijn met die van Duitsland ten tijde van de Koude Oorlog, zoals de Duitse vredesbeweging in de tachtiger jaren begon te begrijpen.

De belangrijkste doelstelling van de uitbreiding van de NAVO is, zoals door iedereen onderkend wordt, om zeker te stellen dat er geen omkering zal plaatsvinden in de veranderingen die plaatsgevonden hebben in Rusland gedurende de afgelopen vijf jaar. Een dergelijke omkering zou het einde betekenen van een in drieën gedeeld Europa,

verenigd onder een kapitalistische vlag en het zou een enorm gebied afsluiten voor de gang van het Westerse kapitaal. De NAVO aanwezigheid in Centraal- en Oost-Europa is eenvoudigweg een drukmiddel gericht op degenen die zouden trachten de huidige situatie in Rusland te veranderen.

Het betekent echter ook, zoals we hebben gezien, dat Rusland, en de andere landen van het G.O.S., in een toestand van onderontwikkeling en permanente economische en sociale crisis gehouden wordt, waarin miljoenen mensen lijden en waarin geen mogelijkheid bestaat om een route van economische ontwikkeling uit te stippelen die gebaseerd is op de behoeften van de bevolking.

Het ironische aan deze situatie is, dat het Westen haar economische model aanbiedt als de oplossing voor de problemen van Rusland. In een realistische beschouwing is het natuurlijk duidelijk dat hiervan geen sprake is. Het Westen is alleen geïnteresseerd om haar dominantie verder oostwaarts uit te breiden. Hun aanbod is slechts een vorm van bedrog. Maar het idee van "omschakeling naar democratie", zoals de installatie van een markteconomie vaak wordt genoemd, vormt een belangrijk wapen in de publieke opinie. Het draagt ertoe bij het beleid dat het Westen nastreeft ten opzichte van de landen van het G.O.S. te rechtvaardigen.

De Westerse landen zijn daarentegen zelf opgesloten in een weerspannige economische crisis. Vanaf het begin van de jaren zeventig zijn de winsten gedaald, hapert de produktie, kwam de langdurige werkloosheid op en begon de levensstandaard te dalen. Natuurlijk met zijn ups en downs, maar de trend is duidelijk. Sinds de recessie van 1973-1975 vertoont het Bruto Nationaal Produkt in de belangrijkste Westerse landen een neerwaartse groei. In de VS bijvoorbeeld daalden de groeicijfers van 4 procent per jaar in de vijftiger en zestiger jaren naar 2,9 procent in de zeventiger jaren en daarna tot ongeveer 2,4 procent in de tachtiger jaren. De huidige voorspellingen geven een nog verdere daling te zien.

In de andere Westerse landen is de situatie al niet veel anders. De groei ging wat sneller, maar de werkloosheid was beduidend hoger. Het huidige gemiddelde werkloosheidscijfer ligt rond de 11 procent, en als gevolg van de verschillende pseudo-werkgelegenheidsplannen zit er bovendien nog een grote mate van werkloosheid verborgen in de statistieken.

Zowel West-Europa als Noord-Amerika hebben een aanhoudende stagnatie ondergaan. En kapitalistische economieën kunnen zonder een relatief snelle economische groei de werkgelegenheid en de

levensstandaard niet op peil houden. In de eerste 25 jaar na de Tweede Wereldoorlog ondervonden de meeste Westerse landen een snelle groei, in de orde van 4 of 5 procent per jaar. Door deze groei was het mogelijk een grote werkgelegenheid, loonsverhogingen en vooruitgang in de levensstandaard te bewerkstelligen. En het valt niet te ontkennen dat de Westerse landen in de periode na de Tweede Wereldoorlog hierin goede resultaten hebben geboekt. Grote delen van de arbeidersbevolking konden een menswaardig levenspeil bereiken. De middenklasse en de hogere klasse bereikten een levenspeil dat men met recht weelderig zou kunnen noemen.

Deze huwelijksreis van na de oorlog is echter duidelijk ten einde. De grote "kapitalistische revolutie" zoals die door de Rocke-fellers werd verkocht, bestaat niet meer. Het "kapitalisme met een menselijk gezicht" bestaat niet meer. De afnemende groei heeft ons teruggebracht in het tijdperk van "le capitalisme sauvage" (het wilde kapitalisme). In vele Westerse landen heeft het economische en sociale crises ontketend. Het ondermijnt de verworvenheden van na de oorlog. In Europa ligt de verzorgingsstaat al vijftien jaar onder vuur door degenen die de last van de crisis op de schouders van de minst bedeedden willen leggen. In de Verenigde Staten wordt het magere "sociale net" dat de armen diende te beschermen, aan flarden gescheurd door de onwetende en agressieve verdedigers van de bedrijfsbelangen. Ook zij willen zich ervan verzekeren dat de degenen die zich het minst kunnen veroorloven het hardst getroffen worden.

Dus, het Westen is zelf in een crisis opgesloten. Het gaat hier niet om een crisis van voorbijgaande aard of een "lange golf", zoals sommige academici het willen vergoelijken. Het gaat om een fundamentele crisis. Het marktmechanisme is niet langer in staat zoiets als welvaart tot stand te brengen. De markten die de kapitalistische economie in de periode na de oorlog voortdreven, auto's, duurzame consumptiegoederen enz, zijn allen verzadigd, zoals de grafieken van regeringsstatistieken in alle landen aangeven. Het systeem heeft nog geen markten ontdekt die een gelijksoortige golf van welvaart teweeg kunnen brengen. Eerder nog betekende de technologische vooruitgang in de afgelopen jaren overal een duizelingwekkende uitstoot van banen. Er bestaat geen manier om deze effecten te compenseren, om voldoende en goed betaalde nieuwe werkgelegenheid te scheppen.

Op een bepaalde manier zijn de regeringen en de industriële leiders in het Westen zich hier volkomen van bewust. Zij kennen de statistieken. Zij kennen de problemen. Maar zij zijn niet in staat om te onderkennen dat de bron van deze problemen gelegen is in het feit dat, eenmaal een hoog niveau van productie, inkomen en welvaart bereikt hebbende, het

huidige kapitalistische systeem geen kant meer op kan. Halfslachtige oplossingen kunnen nog wel gevonden worden, maar de Westerse leiders zijn niet bereid tot de politieke concessies die vereist zouden zijn. In het bijzonder worden de grote kapitaalsconcentraties in het Westen geleid door mensen die vanwege hun positie niet in staat zijn om te zien dat er iets fundamenteel verkeerd zit. Dat zou van hen vereisen dat zij zelf instemmen met de beknotting van hun macht.

Daarom varen de leiders van regeringen en industrieën blind verder, niet bereid om een beleid te accepteren dat het huidige systeem op een spoor zou brengen waar het economische leven op een rationelere en humanere manier georganiseerd is. Het is deze verblindende, gegrond in angst en verwarring, die het vermogen van de Westerse leiders verduistert om helder over de risico's van uitbreiding van de NAVO naar Oostelijk Europa na te denken. Het Westerse systeem verkeert in een ernstige economische, sociale en politieke crisis. En de Westerse leiders schijnen de uitbuiting van het Oosten als het enige mogelijke grootschalige project te zien dat beschikbaar is om de groei te stimuleren, vooral in West Europa. Zij zijn er daarom toe bereid daar erg veel voor te riskeren. Is de wereld bereid om het risico van een Oost-West conflict en een atoomoorlog te accepteren, in de opzet om in de ene regio de economische arrangementen te installeren die elders reeds ineenslooten?